

Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. IX.

Additions to the flora of the Czech Republic. IX.

Jiří H a d i n e c ¹⁾ & Pavel L u s t y k ²⁾ [eds]

¹⁾Herbářové sbírky Univerzity Karlovy, Benátská 2, CZ-128 01 Praha 2; e-mail: hadinec@natur.cuni.cz

²⁾Moravský Lácnov 287, CZ-568 02 Svitavy; e-mail: pavel.lustyk@t-email.cz

Abstract

This ninth part of floristic contributions includes newly published data of critically endangered species and data unpublished so far. Data of taxa newly discovered on the territory of the Czech Republic (*Brachypodium rupestre*, *Epipactis futakii*, *E. leptochila* subsp. *leptochila*, *Potamogeton* × *schreberi* and *Rubus passaviensis*) and data of alien species found in the Czech Republic for the first time (*Digitaria ciliaris*, *Geranium purpureum* and *Gratiola neglecta*) are summarised. The species *Potentilla psammophila* described from the Czech Republic as new to science in 2009, is also listed below. Furthermore, critically endangered species (according to the Black and Red List of Vascular Plants of the Czech Republic) are reported from new sites (e. g. *Chimaphila umbellata*, *Cimicifuga europaea*, *Dryopteris cristata*, *Eleocharis quinqueflora*, *Epipactis greuteri*, *E. leptochila* subsp. *neglecta*, *E. microphylla*, *E. pontica*, *E. tallosii*, *Equisetum variegatum*, *Eriophorum gracile*, *Euphrasia slovacica*, *Filago lutescens*, *F. vulgaris*, *Galium tricornutum*, *Gentianella praecox* subsp. *bohémica*, *Geranium divaricatum*, *Goodyera repens*, *Hippocrepis comosa*, *Lathyrus heterophyllus*, *Malaxis monophyllos*, *Moneses uniflora*, *Ophrys apifera*, *O. holosericea* subsp. *holubyana*, *Orobanche picridis*, *O. purpurea* subsp. *bohémica*, *Orchis tridentata*, *O. ustulata*, *Pyrola chlorantha*, *P. media*, *Thalictrum simplex* subsp. *galioides*, *Thesium dollinerii*, *Trifolium striatum*, *Utricularia bremii*). Finally, less rare and threatened species are mentioned from areas where they had not been recorded so far.

K e y w o r d s : floristics, new findings, the Czech Republic

N o m e n k l a t u r a : Kubát et al. (2002), Kučera & Váňa (2005), Chytrý (2007, 2009), Moravec et al. (1995)

Úvod

Podáváme přinášíme v Additamentech bohatou zeň nových floristických nálezů z České republiky. Kromě mnoha nálezů dosud neuveřejněných, zaslaných nám do redakce, shrnujeme i ty, jež byly v roce 2009 (výjimečně i v letech 2008 a 2010) publikovány – v tomto případě se omezujeme jen na taxony nové a kriticky ohrožené (kategorie C1).

Jako nově popsáný druh z území ČR se v Additamentech IX objevuje *Potentilla psammophila*. Jako nové autochtonní taxony pro ČR byly nalezeny *Epipactis futakii*, *E. leptochila* subsp. *leptochila*, *Potamogeton* × *schreberi* a *Rubus passaviensis*. Poprvé zde

uvádíme pro květenu ČR spolehlivě doložený výskyt *Brachypodium rupestre*, zda se může jednat o autochtonní složku české květeny, ukáže teprve další studium. Poprvé byly zaznamenány zplanělé výskyty vzácně pěstovaných druhů *Artemisia pedemontana*, *Hieracium mixtum* a *Pteris multifida* a také se objevily na našem území nově zavlečené druhy *Digitaria ciliaris*, *Geranium purpureum* a *Gratiola neglecta*. Po dlouhé době se podařilo potvrdit výskyt nezvěstného domácího druhu *Clematis integrifolia*. Určitě velmi významné jsou nálezy nových druhů pro Čechy (*Bupthalmum salicifolium*) a pro Moravu (*Thesium bavarum*). Největší část nálezů spadá tradičně do kategorie druhů kriticky ohrožených (C1), např. *Chimaphila umbellata*, *Cimicifuga europaea*, *Dryopteris cristata*, *Eleocharis quinqueflora*, *Epipactis greuteri*, *E. leptochila* subsp. *neglecta*, *E. microphylla*, *E. pontica*, *E. tallosii*, *Equisetum variegatum*, *Eriophorum gracile*, *Euphrasia slovacica*, *Filago lutescens*, *F. vulgaris*, *Galium tricornutum*, *Gentianella praecox* subsp. *bohémica*, *Geranium divaricatum*, *Goodyera repens*, *Hippocrepis comosa*, *Lathyrus heterophyllus*, *Malaxis monophyllos*, *Moneses uniflora*, *Ophrys apifera*, *O. holosericea* subsp. *holubyana*, *Orobancha picridis*, *O. purpurea* subsp. *bohémica*, *Orchis tridentata*, *O. ustulata*, *Pyrola chlorantha*, *P. media*, *Thalictrum simplex* subsp. *galioides*, *Thesium dollinerii*, *Trifolium striatum*, *Utricularia bremii* a druhů silně ohrožených (C2). Množství taxonů bylo rovněž nalezeno ve fytochorionech, z kterých dosud nebyly v Květeně ČR uváděny. Do letošních Additament se výrazně promítá i vydání výsledků z Floristického kurzu ČBS v Lounech (2007); v roce 2009 byly uveřejněny i výsledky z kurzů ve Vsetíně (2008) a po mnoha letech i Šumperku (1982).

Všechny uváděné lokality v Additamentech jsou zařazeny do fytogeografických okresů či podokresů (Skalický 1988) s označením základního pole a kvadrantu středoevropské mapovací sítě (Slavík 1971) a přiřazeny jsou k nejbližší obci. Zkratka „distr.“ označuje území vymezené hranicemi příslušného okresu. Některé lokality jsou doplněny o zeměpisné souřadnice v souřadnicovém systému WGS-84. Pokud jsou uvedené nálezy doloženy herbářovými položkami uloženými ve veřejných sbírkách, je jejich uložení označeno zkratkou příslušné sbírky (Vozárová & Sutorý 2001), jsou-li v soukromé sbírce nálezce, pak zkratkou „herb.“ a jménem majitele sbírky, popř. i místem uložení. Zkratkou „not.“ (= notavit, tj. zapsal, zaznamenal, zaregistroval), popř. „foto“, jsou označeny nálezy a pozorování, k nimž nebyl pořízen herbářový doklad. U taxonů zařazených do Červeného seznamu cévnatých rostlin ČR (Procházka 2001) uvádíme kategorii jejich ohrožení; šipkou je případně označen návrh na její změnu. U zvláště chráněných území jsou uvedeny zkratky jejich kategorií: NP – národní park, (N)PP – (národní) přírodní památka, (N)PR – (národní) přírodní rezervace, EVL – evropsky významná lokalita. Výskyty druhů, které již zanikly, označujeme symbolem †.

V případě literárních údajů převzatých ze Zpráv České botanické společnosti a časopisu Preslia používáme zkrácenou formu citace, stejně tak zkracujeme citace v případě, že odkazují na údaje uveřejněné v dřívějších Additamentech. Další literatura, která se úzce váže pouze k jedinému taxonu (v několika případech i k více taxonům), je uvedena hned za

příslušným textem; tituly, které se opakují častěji stejně jako základní díla souhrnného charakteru, jsou pak v seznamu literatury na konci celé práce.

Přehled všech dosud uvedených taxonů v Additamentech je zveřejněn na webových stránkách časopisu Zprávy České botanické společnosti <http://cbs.ibot.cas.cz/additamenta.htm>.

Všem našim přispěvatelům děkujeme, jejich nezištné spolupráce si převedice ceníme. Bez nich by Additamenta nemohla v žádném případě v takto úspěšné podobě nadále vycházet.

Oprava

Lokalita druhu *Botrychium matricariifolium* u Řetenic (Půbal in Additamenta 8: 202, 2009), byla autorem nálezu nesprávně zařazena do fytochorionu 37e. Volyňské Předšumaví, správně má být 37a. Horní Pootaví.

Lokalita druhu *Calamagrostis pseudophragmites* v obci Nekoř (Additamenta 5: 189, 2006) byla nesprávně zařazena do kvadrantu 5863a, správně má být 5965a.

Ve výsledcích Floristického kurzu ČBS v Lounech (Ondráček 2009) je uveden z vrcholu Rané mylně druh *Orobanchе alsatica* (2. 7. 2007 leg. J. Štěpánek & M. Štěfánek, det. V. Grulich, PRC). Na základě následné revize herbářového materiálu J. Zázvorkou je nezbytné tento údaj opravit na *O. coerulescens*; tato vzácná zárasa je z Rané již dlouhodobě známa.

Ajuga chamaepitys (L.) Schreber

C2

19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Lipov (distr. Hodonín): suchý mezernatý trávník v zářezu železniční trati 70 m SZ od budovy vlakové stanice, 48°54'36"N, 17°27'26"E, 250 m n. m., asi 10 rostlin (1. 5. 2009 not. P. Dřevojan; 25. 6. 2009 not. P. Dřevojan, K. Fajmon & J. Roleček).

Allium strictum Schrader

C2

8. Český kras, 6050b, Beroun: opuštěný diabasový lom (zv. Merhoutova skála) pod elektrickým vedením nad levým břehem Berounky JV od okraje města nedaleko statku U Vondráků, 49°57'26,9"N, 14°05'52,6"E, stovky rostlin v mělké půdě na skalní stepi nad lomem a na teráskách a sutích v lomu (17. 6. 2004 not. V. Ložek st. & P. Špryňar; 5. 4. 2008 not. P. Špryňar; říjen 2008 leg. P. Špryňar, PRC; Špryňar et al. 2008).

Nová, dosud neznámá, resp. nepublikovaná lokalita česneku tuhého v Českém krasu, kde byl tento význačný evropský glaciální relikv až dosud znám mimo pražské lokality jen z vrchu Samohelka u Zdíc a z Trubínského vrchu u Králova Dvora (Krahulec et al. 2006). Vzhledem k téměř absolutní míře prozkoumanosti, co se týče výskytu cévnatých rostlin v území Českého krasu, je tento nález nanejvýš překvapivý.

[eds]

Krahulec F., Duchoslav M. & Bártová V. (2006): Rozšíření druhů rodu česnek (*Allium*) v České republice. I. Druhy sekci *Reticulato-bulbosa*, *Butomissa* a *Anguinum* (*A. strictum*, *A. tuberosum*, *A. victorialis*). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 41: 1–6.

Špryňar P., Palice Z. & Soldán Z. (2008): Vycházka za mechorosty, lišejníky a cévnatými rostlinami z Berouna do Srbska. – Český kras, Beroun, 34: 44–53.

Anchusa officinalis L.

C4a

- 73a. Rychlebská vrchovina, 5768a, Skorošice (distr. Jeseník): západní konec obce, při silnici (červená turistická značka) mezi lesem a Skorošickou hájenkou, 50°17'46,9"N, 17°02'40,2"E, asi 530 m n. m. (9. 10. 2007 not. H. Faltysová).
- 74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5668a, Javorník (distr. Jeseník): při silnici u posledních chalup na severovýchodním konci osady Račí údolí, 50°22'22,3"N, 17°00'13,3"E, 320 m n. m., rudérál (7. 5. 2009 not. H. Faltysová).

Během floristického průzkumu u Javorníku na Jesenicku našli v letech 2005–2009 H. Faltysová a V. Faltys dvě nové lokality u Skorošic a šest v Javorníku a blízkém okolí (výše uvádíme jen výběr). Zdá se, že se druh pomalu šíří především podél komunikací do vyšších poloh; byl nalezen také na polské straně Kladského sedla (okraj silnice k potoku Morawka asi 100 m od státní hranice, 50°13'35,8"N, 16°55'16,4"E, 1 rostlina spolu se *Sanguisorba minor*, 12. 6. 2009 not. H. Faltysová) a nadmořská výška lokality (820 m) tuto domněnku podporuje.

[eds]

- 88b. Šumavské pláně, 6947c, Kvilda (distr. Prachatice): u asfaltové cesty vedoucí z Kvildy k pramenům Teplé Vltavy, ca 800 m J od kostela v obci, 49°00'45"N, 13°34'40"E, 1060 m n. m., několik desítek rostlin (červenec 2009 not. P. Filippov).

Anchusa officinalis je druh ruderálních společenstev spíše teplejších oblastí ČR. V Květeně ČR (Křisa in Slavík 2000: 211–212) je udáváno výškové maximum: Horní Lipová, ca 650 m n. m. Výskyt u Kvildy ho tedy překonává o více než 400 m. Jedná se o zřejmě náhodné zavlečení u asfaltové cesty.

P. Filippov

- 92a. Jizerské hory lesní, 5257d, Tanvald (distr. Jablonec nad Nisou): několik kvetoucích rostlin na více místech v zarostlém nepoužívaném kolejišti v odstavné části železničního nádraží jižně od nádražní budovy, 460 m n. m. (6. 8. 2005 not. J. Hadinec).

V květeně Jizerských hor až doposud neznámý druh (cf. Plocek 1986), podobně rovněž tak v květeně Krkonoš (cf. Šourek 1970).

J. Hadinec

Plocek A. (1986): Květena Jizerských hor. 4. Balsaminaceae až Cyperaceae. – Sborn. Severočes. Muz., přír. vědy, 15: 5–52.

Šourek J. (1970): Květena Krkonoš. – Academia, Praha.

Anthriscus nitida (Wahlenb.) Hazsl.

- 37i. Chvalšínské Předšumaví, 7150c, bývalá obec Račín (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, prosvětlená balvanitá jedlina na severovýchodním svahu kóty 951, 5,7 km SSZ od nádraží Polečnice, 48°50'30"N, 14°04'38"E, 930 m n. m. (27. 7. 2008 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, bývalá obec Jablonec (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, jedlina pod vrcholem kóty Kmet (997), 5,1 km S–SSZ od nádraží Polečnice, 48°50'29"N, 14°05'31"E, 970 m n. m. (8. 5. 2004 not. *V. Grulich & A. Vydřová*).
- 88e. Boubínsko-stožecká hornatina, 7148b, České Žleby (distr. Prachatice): Spáleníště, balvanitý les na východním svahu 1,7 km V–VJV od křižovatky v obci, 48°52'39"N, 13°47'52"E, 900 m n. m., roztroušeně (1. 6. 2010 leg. *V. Grulich*, BRNU).
- 88e. Boubínsko-stožecká hornatina, 7148b, Dobrá na Šumavě (distr. Prachatice): Radvanovický hřbet, suťový les JV pod vrcholem, 2,3 km ZJZ od železniční zastávky Soumarský Most, 48°54'01"N, 13°48'01"E, 940 m n. m., vzácně (1. 6. 2010 leg. *V. Grulich*, BRNU).

Kerblík lesklý je v květeně jižních Čech typickým alpským migrantem (cf. Holub & Skalický 1959, Kučera 1972). Vyskytuje se velmi hojně v jižní části Želnavské hornatiny (na sever přibližně nad údolím Blanice), v území budovaném na živiny velmi bohatými horninami typu durbachit (Albrecht et al. 2003): zde provází především velmi humózní jedlobučiny, ale spolu s dalšími indikátory květnatých bučin velmi dobře přežívá i v druhotných smrkových porostech. Omezeně přesahuje i do analogických vegetačních typů v Boubínsko-stožecké hornatině, odkud Kučera (l. c.) a dále Slavík (in Slavík 1997) znají pouze jedinou lokalitu na Zátoňské hoře severně od údolí Teplé Vltavy. Stejně tak omezeně přesahuje také do mezofytika Chvalšinského Předšumaví, odkud jej dosavadní literatura neuvádí; kromě výše uvedených lokalit se vyskytuje i ve velmi neostře vymezeném koridoru tohoto fytochorionu, který odděluje na jižním a východním svahu hory Špičák oreofytikum Želnavské hornatiny od inverzně-kotlinového oreofytika Hornovltavské kotliny. Ve sledovaném území druh výrazně převládá na primárních stanovištích, zatímco apofytizace, o níž v tomto území referují Kopecký & Husáková (1985), má jen okrajový význam.

V. Grulich

- Albrecht J. et al. (2003): Českobudějovicko. – In: Mackovčin P. & Sedláček M. [eds], Chráněná území ČR 8, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 808 p.
- Holub J. & Skalický V. (1959): Floristicko-fytogeografické poznámky ke květeně jihovýchodní části Šumavy a přilehlé části Předšumaví. – *Preslia* 31: 395–412.
- Kopecký K. & Husáková J. (1985): Proces apofytizace *Anthriscus nitida* v oblasti Knížecího stolce (jihovýchodní Šumava). – *Preslia* 57: 31–39.
- Kučera S. (1972): Příspěvek ke květeně horské skupiny Knížecího stolce (JV Šumava). – Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy, 12: 61–98.

Arctium nemorosum Lej.

C4a

- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150b, bývalá obec Vítěšovice (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, liskové křoviny a náletové lesíky na svahu nad bývalou obcí, 48°51'45"N, 14°07'58"E, 730 m n. m. (12. 8. 2009 leg. *V. Grulich & A. Vydřová*, BRNU).
- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, bývalá obec Veselí (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, selské lesíky pod bývalou obcí, 48°50'06"N, 14°07'26"E, 885 m n. m. (11. 8. 2009 leg. *V. Grulich*, BRNU).
- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, bývalá obec Míšňany (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, okraj náletového lesíka S od bývalé obce, 48°50'02"N, 14°07'45"E, 865 m n. m. (11. 8. 2009 leg. *V. Grulich*, BRNU).
- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7151c, bývalá obec Beníkovice (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, prosvětlená balvanitá jedlina na jižním svahu kóty Holý vrch (802), 4,4 km JZ od

- kostela v Chvalšinách, 48°49'23"N, 14°10'31"E, 795 m n. m. (15. 6. 2003 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).
- 37l. Českokrumlovské Předšumaví, 7151c, bývalá obec Hoříčky (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, náletový lesík nad prameništěm potoka, 5,0 km Z–SZ od kostela v Kájově, 48°48'50"N, 14°11'30"E, 720 m n. m. (26. 9. 2003 not. V. Grulich & A. Vydrová).
- 88f. Želnavská hornatina, 7149d, bývalá obec Uhlikov (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, prosvětlená balvanitá jedlobučina na jižním svahu kóty Černý les (1007), 1,7 km VSV–SV od křižovatky v osadě Záhvozdi, 48°50'12"N, 13°58'42"E, 970 m n. m. (18. 7. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).
- 88f. Želnavská hornatina, 7149d, Pernek (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, prosvětlená balvanitá jedlina na jižním svahu kóty Hrad (940), 1,4 km SZ od středu obce, 48°48'03"N, 13°58'53"E, 915 m n. m. (17. 6. 2006 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

Výskyt lopuchu hajního v jižní části Čech je zřejmě podstatně širší, než se dosud předpokládalo (Chán 1999, Štěpánek in Slavík & Štěpánková 2004). Hojnější výskyt zjistil dosud jen Havlíček (2000) na Písecku (fyt. p. 40a. Písecko-hlubocký hřeben), v nejnovější době jej zjistil Koutecký (in Additamenta 8: 197, 2009) na západním okraji Českomoravské vrchoviny; z blízkosti jihočeského prostoru pochází více nálezů z obou stran hranice mezi Plzeňskou pahorkatinou vlastní a oreofytikem Brd (Pivoňková in Additamenta I. c.). Ve vojenském újezdu Boletice jsme jej poprvé doložili již v roce 2003 na Holém vrchu, později v roce 2006 na vrchu Hrad u Perneku. Větší pozornost jsme mu věnovali v roce 2009, kdy jsme zaregistrovali řadu dalších lokalit především v centrální části území, která spadá do podokresu Chvalšínského Předšumaví (fyt. p. 37i), v němž jsme druh zjistili celkem na 39 mikrolokalitách v masivu Dřevíče v prostoru mezi zaniklými obcemi Veselí, Mišňany a Vítěšovice a dále v prostoru mezi zaniklými obcemi Břevniště a Beníkovice; menší počet záznamů (7) pochází z Českokrumlovského Předšumaví (fyt. p. 37l) z území mezi zaniklými obcemi Beníkovice a Hoříčky. Dva výskyty leží již v oreofytiku Želnavské hornatiny (fyt. p. 88f). Druh dosahuje ve studovaném prostoru výškového maxima v ČR – 970 m n. m.; Štěpánek (I. c.) v Květeně ČR uvádí 800 m. Jednotlivé, nejčastěji sterilní rostliny lopuchu hajního jsou roztroušeny na prosvětlenějších místech lesních porostů, např. v okolí lesních cest, na okrajích pasek, v porostních mezerách, typický je výskyt v selských lesících, často s křovinatým podrostem lísek. Na všech zjištěných lokalitách je v podloží živinami bohatší substrát (durbachit, granulit, amfibolit) a na něm produkčnější typy vegetace. Jen poměrně malý počet jedinců je fertilní, což poukazuje na převažující víceletou monokarpíi a zřejmě nestejně dlouhou dobu, po níž zůstávají rostliny ve vegetativním stavu. Druh se v území zcela vyhýbá typickým ruderalním stanovištím s ostatními druhy lopuchů. V tomto území byly zjištěny ještě lopuchy *A. tomentosum* a *A. lappa*, které však provázejí typická ruderalní stanoviště a s lopuchem hajním se téměř nesetkávají. Lze předpokládat, že zjištěný počet lokalit není konečný.

V. Grulich

***Artemisia pedemontana* Balb.**

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6866d, Újezd u Brna (distr. Brno): výslunná mez nad železniční tratí 800 m V od železniční zastávky Újezd u Brna, u plotu zahrádky, 49°06'31,8"N, 16°45'44,4"E, 200 m n. m. (4. 6. 2008 leg. J. Čáp, det. V. Řehořek, herb. Čáp).

Podle Flora Europaea (Tutin et al. 1976) je tento pelyněk druhem skalnatých stanovišť vyšších nadmořských poloh (nad 1500 m) v jižní Evropě; velmi lokálně se vyskytuje od středního Španělska po jihovýchodní Ukrajinu. Je uváděn z Bulharska, Španělska, Itálie, Rumunska a Ruska.

Na lokalitě u Újezda roste v částečně sečeném trávníku. Část většího polykormonu je v oplocené zahradě, část je mimo zahradu vedle cestičky. V roce 2008 byly nalezeny ještě dvě mladé rostlinky v travnatém ladu na železničním náspu, od mateřské rostliny vzdálené asi 80–100 metrů. Vlivem silného přísušku koncem léta toho roku však zcela zaschly, stejně jako okolní vegetace. Rostlina, která dále na lokalitě roste, pochází jistě z výsadby, avšak jeví se jako zplanělá a její nážky zřejmě dozrávají a jsou schopny klíčit; takto vzniklé potomstvo se však zřejmě nemůže na tomto extrémně suchém stanovišti déle udržet.

J. Čáp

Tutin T. G., Persson K. & Gutermann W. (1976): *Artemisia* L. – In: Tutin T. G., Heywood V. H., Burges N. A., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], *Flora Europaea*, 4: 178–186, Cambridge University Press, Cambridge.

***Aster linosyris* (L.) Bernh.**

C3

- 2b. Podbořanská kotlina, 5846c, Mukoděly (distr. Louny): pod hranou osluněné rokle ca 900 m V od obce, 380 m n. m., 2 trsy (20. 8. 2009 not. M. Broum).
- 2b. Podbořanská kotlina, 5747c, Soběchleby (distr. Louny): na jihozápadních svazích nad pravým břehem Černockého potoka ca 150 m VSV – 350 m V od zemědělského areálu na severním okraji obce, 310–330 m n. m., řídké roztroušeně (26. 4. 2010 not. D. Koutecký; 27. 7. 2010 not. D. Koutecký & M. Broum).

Jedná se o první nálezy hvězdnice zlatovlásky z tohoto fytogeografického podokresu (Kovanda & Kubát in Slavík & Štěpánková 2004: 133).

M. Broum & D. Koutecký

***Beckmannia syzigachne* (Steud.) Fernald**

65. Kutnohorská pahorkatina, 5957c, Kolín: rybník Peklo na západním okraji města, desítky rostlin (zima 1994 not. V. Faltys; srpen 1995 leg. V. Faltys, det. J. Holub). Housenkovec byl nalezen na zamrzlé hladině rybníka při bruslení v roce 1994, po roce 1997 byl již marně hledán.

[Red. pozn.: k tomuto nálezu se s velkou pravděpodobností vztahuje údaj v Červené knize ČR (Holub in Čefovský et al. 1999: 54; sběr je nejspíše uložen v herbáři J. Holuba, který byl později vřazen do herbářové sbírky Botanického ústavu AV ČR v Průhoncích (PRA))]

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6862c, Dalešice (distr. Třebíč): rybník Bezděkov (v roce 2007 vypuštěný), ca 2 km SZ (318,9°) od kostela v obci, při ústí potoka Olešná, slunný hlinito-písčité břeh a dno rybníka, 49°08'28"N, 16°03'37"E, 413 m n. m., 6 trsů (30. 7. 2008 leg. et det. J. Jelínková, ZMT, rev. P. Šmarda).

Housenkovec cizí rostl při ústí potoka na dně vypuštěného rybníka v eutrofní a sukcesně pokročilé vegetaci s *Carex bohemica*, *Glyceria fluitans*, *Juncus bufonius*, *Persicaria lapathifolia* a *Rumex maritimus*. V současné době je rybník opět napuštěný a housenkovec nebyl v roce 2010 ani v nejbližším okolí nalezen.

J. Jelínková

***Blysmus compressus* (L.) Link**

C2

37f. Strakonické vápence, 6749a, Droužetice (distr. Strakonice): na mokré cestě v lukách Z od Dolejšího Řepického rybníka 1 km JV od obce, 49°16'52,8"N, 13°54'27,5"E, 405 m n. m., vápenec, hojně (7. 7. 2009 leg. R. Paulič, CB, PRC).

Skřípinka smáčknutá zde roste společně s *Carex davalliana* (vzácně), *Glyceria notata*, *Juncus compressus*, *J. inflexus*, *Triglochin palustris*. Jde o potvrzení druhu na lokalitě objevené J. Moravcem (1947 leg. J. Moravec, PR; Moravec 1958), která je nepatrným zbytkem dříve rozsáhlých slatinných a rašelinných luk, kde v minulosti rostly druhy jako je mj. *Bromus racemosus*, *Carex appropinquata*, *C. diandra*, *C. dioica*, *C. distans*, *Centaureum pulchellum*, *Eleocharis quinqueflora*, *Ophioglossum vulgatum*, *Parnassia palustris*, *Pedicularis palustris*, *Polygala amarella*, *Thalictrum lucidum* atd. (cf. Moravec 1972).

R. Paulič

84b. Jablunkovské mezihoří, 6478b, Jablunkov (distr. Frýdek-Místek): severovýchodní úbočí Zelené hory (604,1 m) 520 m SV od vrcholu, zvodnělý (pramenem ve svahu) asi 15 m dlouhý úsek málo užívané cesty, 49°33'16,9"N, 18°47'10,7"E, 518 m n. m., v hustém porostu spolu s *Eleocharis quinqueflora*, *Juncus articulatus*, *Lycopus europaeus* a *Plantago major* agg. (23. 5. 2010 not. J. Šumbera, det. R. Řepka; 2. 7. 2010 not. P. Chytil; 4. 7. 2010 leg. D. Hliseníkovský, FMM).

Historické údaje o skřípince smáčknuté z Jablunkovského mezihoří hovoří o jejím výskytu takřka v povodí každého potoka (např. Kilián sine dato). Posledními, snad dosud recentními údaji (mimo zde popisovaný nález), jsou sběry S. Hrabovského z roku 1995 uložené v CESK a FMM, a to z nedaleké obce Bukovec (Hrabovský 1999).

D. Hliseníkovský

Hrabovský S. (1999): Příspěvek k flóře severovýchodní Moravy a Slezska – I. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 48: 86–90.

Kilián Z. (sine dato): Kartotéka floristických údajů. – Ms. [Depon. in: Soukr. knih. D. Hliseníkovský, Frýdek-Místek]

Moravec J. (1958): Poznámky k regionálně fytogeografickému hodnocení území vápenců u Strakonice. – Preslia 30: 1–18.

Moravec J. (1972): Floristické údaje z terénního průzkumu jižních a jihozápadních Čech. (Kartotéka z let 1945–1972). – Ms. [Opis depon. in: Soukr. knih. R. Paulič, Strakonice]

***Botrychium lunaria* (L.) Sw.**

C2

37e. Volyňské Předšumaví, 6749c, Smiradice (distr. Strakonice): travnaté severní úpatí lesa na návrší zvaném Vápenice (kóta 551,4) 0,5 km JV od obce, vápenec, 49°13'28,9"N, 13°51'04,3"E, 530 m n. m., ojedíněle (11. 6. 2010 leg. R. Paulič, CB).

- 37f. Strakonické vápence, 6749b, Rovná (distr. Strakonice): na dně opuštěného vápencového lomu na návrší Zbuš (kóta 449,3) SZ od obce, 49°17'32,8"N, 13°56'39,9"E, 435 m n. m., dosti četně (1. 7. 2010 leg. R. Paulič, CB).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171c, Javorník (distr. Hodonín): dolní polovina severozápadně orientované svažité louky v ochranném pásmu PR Machová nad údolím Rybnického potoka 3,0 km JJV od kostela v obci, 48°49'59"N, 17°32'25"E, 440 m n. m., 1 mladá rostlina (18. 4. 2009 not. P. Dřevojan, foto K. Fajmon).

***Brachypodium rupestre* (Host) Roem. & Schult.**

- 7a. Libochovická tabule, 5649c, Veltěže (distr. Louny): xerothermní trávníky na severozápadně orientovaném opukovém svahu v lokalitě Bytiny asi 2 km JJV od obce, 50°20'01,8"N, 13°53'00,5"E, 320 m n. m., menší, souvislý porost v blízkosti bohaté populace *Buphthalmum salicifolium*. Na lokalitě se hojně vyskytuje i *B. pinnatum* (5. 6. 2010 leg. J. Hadinec, PRC; 1. 7. 2010 leg. et det. M. Dančák, OL).
78. Bílé Karpaty lesní, 6973a, Štítná nad Vláří (distr. Zlín): les u silnice v údolí Zelenského potoka, ca 2,2 km JJZ od kostela v obci, 49°03'08"N, 17°57'57"E, ca 410 m n. m. (27. 7. 2008 leg. M. Dančák, OL).

[5 × 10 m, expozice JJV, sklon 5°, 27. 7. 2008 M. Dančák. – E₃ (70 %): *Betula pendula* 3, *Populus tremula* 3, *Pinus sylvestris* 2, *Carpinus betulus* 1. – E₂ (40 %): *Carpinus betulus* 3, *Betula pendula* 1, *Crataegus monogyna* 1, *Quercus robur* 1, *Picea abies* +, *Prunus spinosa* +, *Salix caprea* +, *Sambucus nigra* +. – E₁ (50 %): *Brachypodium rupestre* 3, *Festuca filiformis* 1, *Agrimonia eupatoria* +, *Agrostis capillaris* +, *Brachypodium sylvaticum* +, *Carex caryophyllea* +, *C. flacca* +, *Carlina acaulis* +, *Cruciata glabra* +, *Euphorbia cyparissias* +, *Fragaria vesca* +, *Lotus corniculatus* +, *Nardus stricta* +, *Pimpinella saxifraga* +, *Potentilla erecta* +, *Ranunculus acris* +, *Solidago virgaurea* +, *Trifolium medium* +, *Veronica chamaedrys* +, *Viola reichenbachiana* +. – E₀ (15 %): neanalyzováno]

78. Bílé Karpaty lesní, 6973d, Štítná nad Vláří (distr. Zlín): louka v údolí Zelenského potoka u samoty Zelenské, ca 3 km JJZ od kostela v obci, 49°02'41"N, 17°57'46"E, ca 420 m n. m. (27. 7. 2008 leg. M. Dančák, OL).

[1,5 × 10 m, expozice SV, sklon 10°, 27. 7. 2008 M. Dančák. – E₁ (90 %): *Brachypodium rupestre* 4, *Medicago falcata* 1, *Ranunculus acris* 1, *Agrostis capillaris* +, *A. stolonifera* +, *Achillea millefolium* +, *Arrhenatherum elatius* +, *Bromus erectus* +, *Campanula trachelium* +, *Carex flacca* +, *Cirsium arvense* +, *C. oleraceum* +, *Convolvulus arvensis* +, *Crepis biennis* +, *Cruciata glabra* +, *Dactylis glomerata* +, *Equisetum arvense* +, *Festuca pratensis* +, *Geranium pratense* +, *Heracleum sphondylium* +, *Chaerophyllum aromaticum* +, *Knautia arvensis* agg. +, *Lathyrus pratensis* +, *Leontodon hispidus* +, *Leucanthemum ircutianum* +, *Lotus corniculatus* +, *Medicago lupulina* +, *Ononis spinosa* +, *Pastinaca sativa* +, *Plantago lanceolata* +, *Poa pratensis* +, *Prunella vulgaris* +, *Rumex acetosa* +, *Salvia pratensis* +, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* +, *Tragopogon orientalis* +, *Trifolium medium* +, *T. repens* +, *Trisetum flavescens* +, *Tussilago farfara* +, *Valeriana officinalis* +, *Vicia cracca* +. – E₀ (1 %): neanalyzováno]

78. Bílé Karpaty lesní, 6973d, Štítná nad Vláří (distr. Zlín): zarůstající svahové prameniště v údolí Zelenského potoka u samoty Zelenské, ca 3,1 km JJZ od kostela v obci, 49°02'39"N, 17°57'54"E, ca 460 m n. m. (4. 6. 2005 not. M. Dančák).

78. Bílé Karpaty lesní, 6973d, Štítná nad Vláří (distr. Zlín): okraj lesa u silničky v údolí Zelenské u samoty Zelenské, ca 3,4 km JJZ od kostela v obci, 49°02'37"N, 17°57'38"E, ca 440 m n. m. (14. 7. 2004, 13. 8. 2005 a 27. 7. 2008 not. M. Dančák).

[1,5 × 10 m, expozice Z, sklon 15°, 27. 7. 2008 M. Dančák. – E₂ (40 %): *Cornus sanguinea* s. l. 2, *Corylus avellana* 2, *Ligustrum vulgare* 1, *Acer campestre* +, *Carpinus betulus* +, *Fagus sylvatica* +, *Rosa canina* +. – E₁ (60 %): *Brachypodium rupestre* 2, *Chaerophyllum aromaticum* 2, *Astragalus glycyphyllos* 1, *Brachypodium sylvaticum* 1, *Eupatorium cannabinum* 1, *Agrostis capillaris* +, *Anthriscus sylvestris* +, *Aquilegia vulgaris* +, *Arrhenatherum elatius* +, *Calamagrostis epigejos* +, *Campanula trachelium* +, *Cerastium lucorum* +, *Circaea lutetiana* +, *Cirsium oleraceum* +, *Cruciata*

glabra +, *Dactylis glomerata* +, *Euphorbia amygdaloides* +, *Festuca gigantea* +, *Galium odoratum* +, *Geranium robertianum* +, *Lysimachia vulgaris* +, *Oxalis acetosella* +, *Phleum pratense* +, *Pimpinella major* +, *Poa nemoralis* +, *Pulmonaria officinalis* +, *Rubus caesius* +, *Sanicula europaea* +, *Stachys alpina* +, *S. sylvatica* +, *Trifolium medium* +, *Urtica dioica* +, *Vicia cracca* +, *Viola reichenbachiana* +, *Aesculus hippocastanum* r., *Valeriana officinalis* r. – E₀ (5 %): neanalyzováno]

78. Bílé Karpaty lesní, 6973d, Štítná nad Vláří (distr. Zlín): okraj lesní silničky na severozápadním výběžku vrchu Javorník nad údolím Zelenského potoka, ca 3,7 km JJZ od kostela v obci, 49°02'19"N, 17°57'52"E, ca 530 m n. m. (14. 7. 2004 leg. M. Dančák, OL no. 14020 a 14021; 27. 8. 2005 not. M. Dančák; 27. 7. 2008 leg. M. Dančák, OL).

[1,5 × 10 m, expozice JZ, sklon 15°, 27. 7. 2008 M. Dančák. – E₁ (70 %): *Brachypodium rupestre* 4, *Acer pseudoplatanus* +, *Achillea millefolium* +, *Alliaria petiolata* +, *Arabis hirsuta* s. str. +, *Arrhenatherum elatius* +, *Astragalus glycyphyllos* +, *Brachypodium sylvaticum* +, *Campanula patula* +, *Cephalanthera damasonium* +, *Cirsium arvense* +, *Cruciata glabra* +, *Dactylis glomerata* +, *Daucus carota* +, *Dentaria bulbifera* +, *Euphorbia cyparissias* +, *Fragaria moschata* +, *Heracleum sphondylium* +, *Chaerophyllum aromaticum* +, *Lapsana communis* +, *Lathyrus pratensis* +, *Leucanthemum ircutianum* +, *Pimpinella major* +, *Poa nemoralis* +, *P. pratensis* +, *Pulmonaria officinalis* +, *Rubus* ser. *Glandulosi* +, *Sambucus ebulus* +, *Scrophularia nodosa* +, *Torilis japonica* +, *Trifolium medium* +, *Trisetum flavescens* +, *Urtica dioica* +, *Veronica chamaedrys* +, *Viola riviniana* +, *Cephalanthera longifolia* r. – E₀ (1 %): neanalyzováno]

78. Bílé Karpaty lesní, 6973d, Štítná nad Vláří (distr. Zlín): zarůstající louka na severozápadním výběžku vrchu Javorník mezi údolími Zelenského a Vápenického potoka, ca 3,8 km J od kostela v obci, 49°02'07"N, 17°58'25"E, ca 580 m n. m. (27. 7. 2008 leg. M. Dančák, OL).

[3 × 5 m, expozice SSZ, sklon 15°, 27. 7. 2008 M. Dančák. – E₂ (5 %): *Prunus avium* +, *Prunus spinosa* +. – E₁ (90 %): *Brachypodium rupestre* 3, *B. pinnatum* 2, *Lysimachia vulgaris* 2, *Brachypodium sylvaticum* 1, *Calamagrostis epigejos* 1, *Chaerophyllum aromaticum* 1, *Cruciata glabra* 1, *Angelica sylvestris* +, *Anthriscus sylvestris* +, *Arrhenatherum elatius* +, *Circaea lutetiana* +, *Cirsium arvense* +, *Dactylis glomerata* +, *Equisetum arvense* +, *Galium album* +, *G. odoratum* +, *Impatiens noli-tangere* +, *I. parviflora* +, *Knautia arvensis* agg. +, *Pimpinella saxifraga* +, *Poa nemoralis* +, *Pulmonaria officinalis* +, *Rubus* ser. *Glandulosi* +, *Trifolium medium* +, *Urtica dioica* +, *Vicia cracca* +. – E₀ (5 %): neanalyzováno]

78. Bílé Karpaty lesní, 6973d, Štítná nad Vláří (distr. Zlín): okraj lesa u silničky na severozápadním výběžku vrchu Javorník mezi údolími Zelenského a Vápenického potoka, ca 3,9 km J od kostela v obci, 49°02'06"N, 17°58'30"E, ca 590 m n. m. (27. 7. 2008 leg. M. Dančák, OL).

[3 × 5 m, expozice ZSZ, sklon 5°, 27. 7. 2008 M. Dančák. – E₁ (70 %): *Brachypodium rupestre* 3, *Rubus* ser. *Glandulosi* 3, *Galium odoratum* 1, *Oxalis acetosella* 1, *Agrostis capillaris* +, *Ajuga reptans* +, *Arrhenatherum elatius* +, *Brachypodium sylvaticum* +, *Campanula patula* +, *Circaea lutetiana* +, *Cruciata glabra* +, *Dentaria bulbifera* +, *Fraxinus excelsior* +, *Geranium robertianum* +, *Lysimachia vulgaris* +, *Picea abies* +, *Poa nemoralis* +, *Pulmonaria officinalis* +, *Sanicula europaea* +, *Senecio ovatus* +, *Stachys sylvatica* +, *Veronica chamaedrys* +, *Viola reichenbachiana* +, *Betula pendula* r. – E₀ (5 %): neanalyzováno]

78. Bílé Karpaty lesní, 6973d, Štítná nad Vláří (distr. Zlín): okraj lesní silničky v údolí Vápenického potoka, ca 3,1 km JJV od kostela v obci, 49°02'38"N, 17°59'23"E, ca 440 m n. m. (24. 9. 2005 not. M. Dančák).

78. Bílé Karpaty lesní, 6974c, Svatý Štěpán (distr. Zlín): u silnice při severním okraji obce, 49°02'59"N, 18°01'47"E, ca 300 m n. m. (12. 6. 2005 leg. M. Dančák, OL).

78. Bílé Karpaty lesní, 6974c, Svatý Štěpán (distr. Zlín): lesní louka na severním svahu Jarova vrchu, ca 1,7 km J od železniční stanice Svatý Štěpán, 49°01'50"N, 18°02'02"E, ca 540 m (12. 6. 2005 not. M. Dančák; 27. 7. 2008 leg. M. Dančák, OL).

[4 × 4 m, expozice SV, sklon ca 5°, 27. 7. 2008 M. Dančák. – E₁ (90 %): *Brachypodium rupestre* 4, *Calamagrostis epigejos* 2, *Cirsium oleraceum* 2, *Urtica dioica* 1, *Acer pseudoplatanus* +, *Achillea*

millefolium +, *Ajuga reptans* +, *Arrhenatherum elatius* +, *Brachypodium sylvaticum* +, *Cirsium arvense* +, *Clematis vitalba* +, *Crepis biennis* +, *Cruciata glabra* +, *Dactylis glomerata* +, *Elytrigia repens* +, *Euphorbia cyparissias* +, *Fragaria vesca* +, *Galium album* +, *Heracleum sphondylium* +, *Lathyrus pratensis* +, *Leontodon hispidus* +, *Linaria vulgaris* +, *Lotus corniculatus* +, *Mentha longifolia* +, *Poa pratensis* +, *P. trivialis* +, *Rubus idaeus* +, *Tanacetum vulgare* +, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* +, *Trisetum flavescens* +, *Veronica chamaedrys* +, *Vicia cracca* +, *V. sepium* +. – E₀ (10 %): neanalyzováno]

S jistotou potvrzený nový druh květeny ČR.

Válečka skalní je západoevropsko-mediteránní druh, s těžištěm rozšíření v okrajových oblastech Alp a jejich předhůří. Její areál však nesouvisle zasahuje západním směrem až do severního Portugalska, Galicie a rovněž na britské ostrovy do jižní Anglie a Walesu, na jih od Alp do severní části mediteránu (zejména na Apeninském a Balkánském poloostrově) a na východ do černomořské oblasti (Anatolie, Krym) a východního mediteránu (Libanon, Sýrie). Severní hranice jejího areálu prochází jižní Anglií, Belgií a Německem, dále k východu pak roste pouze jižně od toku Dunaje (Schippmann 1991, Conert 1998). V české i evropské botanické literatuře se vyskytují sporadické údaje o jejím výskytu také na území ČR (např. Opiz 1852, Smejkal 1980, Dostál 1989, Schippmann 1991, Conert 1998, Kubát et al. 2002) obvykle s pochybnostmi o správnosti určení či původnosti výskytu. Jediný, snad akceptovatelný údaj, který se objevuje v Klíči ke květeně ČR (Kubát in Kubát 2002: 850), pochází z monografie Schippmanna (Schippmann 1991: 149); jde o revidovaný doklad z herbáře v Grazu (GJO), který je citován jako Olomouc resp. Olmütz z roku 1891. Sběratel dokladu, rakouský přírodovědec G. Marktanner-Turneretscher, působil jako středoškolský učitel v letech 1890 až 1891 v Olomouci, později jako kurátor v zemském muzeu Joanneum v Grazu, kde je také uložen jeho herbář (K. Zernig in litt.). Byť v těsném okolí Olomouce existuje několik pro válečku skalní potenciálně vhodných lokalit, nepovažujeme přesto za zcela jisté, že rostlina na uvedené herbářové položce pochází skutečně z okolí Olomouce. V Olomouci existovala v letech 1787 až 1874 botanická zahrada, a přestože dnes nevíme nic o spektru tam pěstovaných druhů ani osudu sbírky po formálním zrušení zahrady v roce 1874, nelze vyloučit původ Marktannerova sběru právě zde. Asi nejpravděpodobnějším vysvětlením je však záměna rostlin již v Marktannerově herbáři. Autor během svého dlouholetého působení v Grazu nepochybně sbíral materiál i v tomto regionu, tedy v oblasti, kde se *B. rupestre* pravidelně vyskytuje. Revizí materiálu v největších českých herbářích (PR, PRC, BRNU, BRNM) nebyly nalezeny žádné doklady druhu z území ČR.

V letech 2004–2008 byla válečka skalní nalezena na několika lokalitách v oblasti Vlárského průsmyku v severovýchodní části Bílých Karpat v okolí obcí Štítná nad Vláří a Svatý Štěpán. K lokalitám nalezeným v letech 2004 a 2005 se vztahuje údaj publikovaný v komentovaném seznamu cévnatých rostlin Bílých Karpat (Jongepier & Jongepierová 2006: 18, „na několika místech mezi Štítnou nad Vláří a Sv. Štěpánem“). Druh zde roste na relativně široké škále biotopů synantropního (přikopy silnic) i polopřírozeného charakteru (louky, prameniště, světlé lesy a křoviny), avšak všechny nalezené populace leží v těsné blízkosti

komunikací (obvykle místních silnic). Odpověď na otázku, zda je druh původní součástí místní flóry, či sem byl zavlečen, není zcela zřejmá. Obě možnosti podporuje několik skutečností. Pro původní výskyt hovoří například to, že oblast je známa výskytem celé řady exklávních fytogeografických prvků (např. *Aposeris foetida*, *Potentilla micrantha* či *Tephrosieris longifolia*). Další okolností podporující teorii původního výskytu je skutečnost, že druh roste i v regionálně typické polopřirozené vegetaci a je rozšířen na několika lokalitách v převážně málo antropicky narušeném prostředí. V neprospěch původnosti výskytu hovoří dokumentovaná schopnost druhu se adventivně šířit (např. v Německu cf. Schippmann 1989, Hemm et al. 2007), výskyt v blízkosti komunikací nebo skutečnost, že oblast Vlárského průmysku patří mezi botanicky dobře probádaná území.

V roce 2010 nalezená vitální populace na opukovém svahu s velmi zachovalou a přirozenou xerothermní vegetací u Loun je zajímavá hned z několika pohledů, především ale společným výskytem s volovcem vrbolistým (*Bupthalmum salicifolium*), jehož přirozený výskyt na území Čech nebyl dosud znám – viz text k druhu *Bupthalmum salicifolium*. Z fytogeografického hlediska je významnou okolností, že tyto dva druhy mají v oblasti severně od Alp podobný charakter rozšíření a jejich jednotlivé izolované lokality zasahují poměrně daleko na sever. V případě *Brachypodium rupestre* sahají jednotlivé izolované výskyty až do spolkové země Severní Porýní-Vestfálsko a na dvou místech do Saska (Hardtke & Ihl 2000: 145). Právě saské lokality leží nejbližší nálezíšti u Loun; lokalita u Drážďan nebyla v novější době již znovu potvrzena, druhá existující lokalita leží v oblasti Vogtlandu, ca 120 km západně. Z území středního a severního Německa jsou známy i ojedinělé adventivní výskyty (Schippmann 1989, Hemm et al. 2007). *Brachypodium rupestre*, pokud se potvrdí náš předběžný názor o jeho původnosti na lokalitě u Loun, tak představuje v české květeně velmi výjimečný fytogeografický prvek.

Válečka skalní je dosti podobná válečce prapořité (*B. pinnatum*). Liší se od ní zejména lysými pluchami a lesklou a hladkou abaxiální stranou listů, pouze na žilnatině nanejvýš s ojedinělými osténkatými chlupy. Válečka skalní je sice výběžkatá, ale stébela se obvykle shlukují do řídkých trsů, což ovšem v zapojeném porostu nemusí být patrné. Na bělokarpatských lokalitách se častěji vyskytuje společně s válečkou lesní, od níž se snadno odliší na základě odění rostlin a délky osin. Určení našich zástupců rodu je možné za použití následujícího klíče:

- 1a Rostliny trsnaté, bez nebo jen s velmi krátkými výběžky; osina pluchy 8–15 mm dlouhá ***B. sylvaticum***
- b Rostliny výběžkaté, případně tvoří velmi řídké trsy stébel nahloučených na dlouhých výběžcích; osina pluchy 2–6 mm dlouhá 2
- 2a Listové čepele na abaxiální straně silně drsné kupředu namiřeny drobnými osténkatými chlupy, matné, ploché; pluchy na hřbetě obvykle krátce hustě chlupaté ***B. pinnatum***
- b Listové čepele na abaxiální straně hladké nebo jen slabě drsné, bez nebo jen na žilnatině s ojedinělými kupředu namiřeny osténkatými chlupy, nápadně lesklé, často alespoň slabě nadvinuté; pluchy na hřbetě lysé ***B. rupestre***

- Conert H. J. (1992): 72. *Brachypodium*. – In: Conert H. J., Jäger E. J., Kadereit J. W., Schultze-Motel W., Wagenitz G. & Weber H. E. [eds], *Hegi, Illustrierte Flora von Mitteleuropa*, I/3: 757–765, Verlag Paul Parey, Berlin, Hamburg.
- Hardtke H.-J. & Ihl A. (2000): *Atlas der Farn- und Samenpflanzen Sachsens*. – Sächsisches Landesamt für Umwelt und Geologie, Dresden.
- Hemm K., Buttler K. P. & König A. (2007): Die Felsen-Zwenke (*Brachypodium rupestre*) in Hessen. – *Botanik und Naturschutz in Hessen* 19: 19–26.
- Opiz F. M. (1852): *Seznam rostlin květeny české*. – V kommissi u Fr. Řivnáče, Praha, 216 p.
- Schippmann U. (1989): *Brachypodium rupestre* (Host) Roemer & Schultes – Erstfund in Hessen. – *Botanik und Naturschutz in Hessen* 3: 45–49.
- Schippmann U. (1991): Revision der europäischen Arten der Gattung *Brachypodium* Palisot de Beauvois (Poaceae). – *Boissiera* 45: 1–249.
- Smejkal M. (1980): *Komentovaný katalog moravské flóry*. – UJEP, Brno.

***Bromus carinatus* Hook. & Arn.**

51. Polomené hory, 5553b, Tubož (distr. Česká Lípa): rudirální vegetace na místě zbořeniště domu, asi 0,3 km SZ od křižovatky hlavních silnic v obci, 50°29'31,3"N, 14°35'47,7"E, 290 m n. m. (10. 6. 2009 leg. P. Koutecký, CBFS).
67. Českomoravská vrchovina, 6559d, Jihlava (distr. Jihlava): trávník na rohu ulic Fritzdova a Havlíčkova, asi 0,7 km S–SSZ od severního okraje náměstí, 49°24'11,2"N, 15°35'14,1"E, 500 m n. m. (6. 7. 2005 not. P. Koutecký).

***Buphthalmum salicifolium* L.**

C1

- 7a. Libochovická tabule, 5649c, Veltěže (distr. Louny): severozápadně orientovaný opukový svah v lokalitě Bytiny asi 2 km JJV od obce, 50°20'01,8"N, 13°53'00,5"E, ca 320 m n. m., bohatý porost na ploše ca 800 m² (2009 not. T. Burian; 22. 5. 2009 not. et rev. K. Kubát; 5. 6. 2010 leg. J. Hadinec et al., PRC; Burian 2009).

Úžasný nález, který – pokud bychom přistoupili na názor považovat výskyt volovce na této lokalitě za přirozený – je nutné řadit mezi ty nejvýznamnější v dosavadní historii české floristiky. Je natolik překvapivý, že je zatím zřejmě i brzy na podrobnější fytogeografické analýzy a hodnocení, zvláště pak v rámci obecnějších úvah o florogenezi holocenní květeny v české kotlině. Značný přírodovědný význam této malé opukové stráně v dolním Poohří zásadním způsobem současně podtrhuje ještě výskyt dvou dalších, v české krajině naprosto výjimečných druhů, a to *Hippocrepis comosa* a o něco později zde objevené válečky skalní *Brachypodium rupestre* – viz text na str. 59. V obou těchto případech se jedná o zástupce subatlantsko-submediteránního geoelementu. Jejich areály jsou si přitom až neuvěřitelně podobné. V květeně Čech (resp. střední Evropy) pak všechny tyto tři uvedené druhy shodně představují postglaciální izolované reliktní typy, které by mohly skvěle doložit teorii o kontinuálním výskytu otevřené xerothermní stepní vegetace z poledové doby až do současnosti na Lounsku. Volovec zde roste na samém severním okraji svého areálu, válečka a podkovka na severovýchodní hranici. Lokalita, která byla v minulosti využívána jako pastvina a zčásti i jako ovocný sad, hostí poměrně zachovalou přirozenou xerothermní vegetaci. Druhově bohaté travinobylinné porosty lze zařadit převážnou měrou do svazu *Bromion erecti*, vedle základních dominant zde nacházíme další typické druhy

jako jsou např. *Achillea pannonica*, *Carex humilis*, *C. tomentosa*, *Cirsium acaule*, *Prunella grandiflora*, *Sanguisorba minor*, *Tetragonolobus maritimus* a *Trifolium montanum*.

Uvažovat s nutnou dávkou nedůvěry a obezřetnosti o možnosti sekundárního výskytu volovce na Lounsku je v tomto případě určité na místě, ale vysvětlit nějak přijatelně a srozumitelně hromadný transfer všech tří druhů na lokalitu, která sama působí poměrně přirozeným dojmem, by rovněž nebylo nijak jednoduché. Na jižním okraji lokality se sice nalézají opuštěné opukové lůmky, jako pozůstatek po místní selské těžbě v minulosti, ale zda by šlo těžbu opuky nějak spojovat s výskytem (tj. se zavlečením) uvedených druhů, je přeci jenom otázkou. Zřejmě by bylo možné přijmout vysvětlení, které se obvykle v takových případech snadno nabízí, že nápadné druhy jako jsou volovec a podkovka, tu mohly být úmyslně vysety (příp. vysazeny), ale v případě válečky skalní to už nezní příliš přesvědčivě. V této souvislosti je vhodné poznamenat, že otázka původnosti podkovky chocholaté v Čechách zaměstnává pochybnostmi české botaniky nepetržitě již téměř 150 let. Nejspíš by tedy všechny úvahy směřovaly jen k nouzovému výkladu, že se může jednat o pozůstatek jakési zapomenuté, uměle založené botanické kultury s neznámým účelem pěstování, ovšem k čemu právě v této krajině a poměrně daleko od Loun i od nejbližší obce? Každopádně prostor pro rozmanité vysvětlující teorie by tu byl.

Jako přece jen snazší vysvětlení se mi jeví prostý fakt, že svažitá kamenitá plocha se nedala využít na ornou půdu a zůstala tu jako zázrakem nedotčená ležet ladem uprostřed okolní intenzivně zemědělsky využívané krajiny. K zázraku však významně napomohla především okolnost, že pozemek ležel přesně na hranicích tehdejšího Litoměřického a Rakovnického kraje. Na mapě stabilního katastru z roku 1843 (lze jej nalézt na adrese <http://archivnimapy.cuzk.cz/>) je skutečně dobře vidět, že už tehdy byla lokalita výrazně izolovanou pastvinou uprostřed polních tratí zhruba na půli cesty mezi obcemi Veltěže a Toužetín; podobně rovněž na leteckých snímcích z roku 1953 (viz <http://kontaminace.cenia.cz>). Podle mínění jednoho z místních pamětníků sloužila stráž tradičně jako pastvina pro tažná zvířata používaná na okolních polích, na jiné využití byl pozemek příliš malý a příliš vzdálený od obou obcí (Burian in verb.). Velmi názorný popis zemědělské krajiny v okolí Loun nám podává k roku 1885 Josef Velenovský (1885: 14) „Krajina Lounska je nevalně botanicky utěšenou ... údolí Oharky nemá již více ani jediného přirozeného stanoviště, ni jediné pralouky: pícní louky, nesčetné chmelnice, řepoviště a zelnice smutně vítají putujícího rostlináře. Hlavním sídlem vzácnějšího rostlinstva zdejšího jsou tu posud křídové stráně“. Zájem všech botaniků se proto pochopitelně soustředil na blízké atraktivní okolí kopců Lounského středohoří a do těchto „zubožených“ polních končin nikdo neměl důvod vstoupit. Zřejmě jediným floristou, který v této krajině častěji botanizoval, byl Vojtěch Prokeš (1878–1951), profesor lounské reálky, který však naneštěstí téměř nic o zdejší květeně nepublikoval. V jeho jediném publikovaném příspěvku ke květeně Lounska (Prokeš 1913) jsem žádnou zmínku k této lokalitě nenašel. I Karel Domin sem v roce 1903 vkročil, jak uvádí ve své fytogeografické studii o Českém středohoří (Domin 1904: 148), a stačilo tehdy málo, Bytiny jen těsně minul – „opukové stráně nad Veltěží skrývají jen chudý výběr druhů“ konstatuje. Tomáš Burian, úspěšný autor nálezu volovce o 100 let později, lokalitu objevil jen díky leteckým snímkům, na kterých lze bílé stráně přece jen odhalit snáze, i tak tvrdí, že šlo spíš jen o náhodu (Burian in verb.).

K podpoře názoru o možném autochtonním výskytu uvedených tří druhů u Veltěže je vhodné blíže interpretovat polohu lokality v širším krajinném rámci: pouhých 7 kilometrů jižně odtud se nalézá lokalita označovaná povětšinou jako Bílichov (v to počítaje i Pochvalovskou stráně) s nevšední koncentrací význačných druhů na malém prostoru jako jsou *Adenophora liliifolia*, *Arctostaphylos uva-ursi*, *Calamagrostis varia*, *Carex pediformis*, *Festuca amethystina*, *Linum flavum*, *Pleurospermum austriacum*, *Quercus pubescens*, *Thalictrum simplex*, *Thesium rostratum*, *Tofieldia calyculata*, *Veratrum nigrum*, abych připomněl alespoň ty nejvýznačnější. Přibližně stejně daleko od Bytin severovýchodním směrem leží Debešské údolí u Peruče, kde se vyskytuje (na jediném místě v ČR) *Tephrosia aurantiaca*, o několik kilometrů dál v Evaňské rokli na opukové stráni v bohaté populaci *Hippocrepis comosa* (Burian 2006). Zhruba 20 kilometrů východně u Mšeného se nalézá lokalita *Lathyrus pisiformis* a jen o kousek dál u Budyně nad Ohří objevil K. Domin *Helianthemum rupifragum* (opukové stráně u Vrbky, 1908, PRC), druh, který sem jakoby tak trochu spadl z Marsu. Jeho zdejší výskyt (jediný v Čechách) totiž leží daleko za hranicí svého areálu a u českých botaniků nenalezl nikdy příliš vážných sympatií (cf. Hrouda in Hejný & Slavík 1990: 434)¹⁾. Severozápadním směrem leží čedičové vrchy Českého středohoří, nejznámější z nich Raná, Oblík a Milá, s reliktními druhy chladných stepí *Allium strictum*, *Helictotrichon desertorum*, *Hypericum elegans*, *Orobanche coerulescens*, *Stipa zalesskii*, *Viola ambigua* a mnoha dalšími. Západním směrem se dnes rozkládá již povětšinou člověkem velmi pozměněná krajina bez původního vegetačního krytu, ale i zde se nacházela řada význačných halofilních typů, uvádím např. *Carex secalina*, *Glaux maritima*, *Scorzonera parviflora*. Na tomto místě se sluší ocitovat i slova našeho nejvýznačnějšího znalce kvartérního vývoje V. Ložka – „Jsou to především relikty kontinentální stepi zachované na Lounsku v rozsahu, jaký nemá obdoby jinde na našem území“ (Ložek 2007: 98). Při všech současných obecných úvahách o původnosti či nepůvodnosti je rovněž užitečné pamatovat na elementární skutečnost, že floristický výzkum v Čechách probíhá na akceptovatelné odborné úrovni pouze necelých 200 let, ale člověk-rolník, který na Lounsku intenzivně a nepřetržitě hospodaří již ca 8 tisíc let, tu většinu přirozené vegetace mezitím zničil. V současné „zbylé“ kulturní krajině nám tu do dneška zůstaly jen velmi skromné ostrůvkovité fragmenty, o jejichž původnosti se navíc ještě často přeme, a z kterých postupně skládáme obraz potenciální přirozené/původní vegetace a květeny. Kolik podobných reliktních, jako nyní objevené druhy, zde v minulosti již pravděpodobně vyhynulo, můžeme se jen darmo domýšlet.

Buphthalmum salicifolium nebylo v Čechách dosud nikde nalezeno a ani se to zřejmě nepředpokládalo. Jako pouze přechodně zplanělý byl volovec uveden Čelakovským (Čelakovský 1894: 17) z Hoříněveské bažantnice u Smiřic, kde v roce 1891 nalezl místní

¹⁾ Pokud pomineme poněkud svéráznou úvahu M. Tomana (Toman 2002) o původu výskytu *Helianthemum rupifragum* na lokalitě u Budyně nad Ohří, je vcelku s podivem, že tak významný nález nebyl zatím nikým blíže studován. Udivuje i okolnost, že od roku 1932, kdy byl nález poprvé Dominem publikován, nikdo z dalších botaniků k tomuto herbářovému sběru nepřipojil jediný revizní listek. Po letmém prohlédnutí herbářového materiálu v PRC se osobně domnívám, že rostliny z této české lokality k uvedenému druhu spíše nenáleží, ale odpovědné rozhodnutí, co se týče správného určení, musí být úkolem pro některého z taxonomů.

učitel A. Bíman jedinou rostlinu. Dostál (1950: 1568) uvádí ještě další zaznamenané sekundární výskyty u Kostelce nad Orlicí a u Želnavy („na železničním náspu u Želnavy, nehojně“, červenec 1920 leg. *J. Rohlena*, PRC). Volovec se uvádí jako okrasná trvalka občas pěstovaná v zahrádkách, snad s tím může souviset i možnost náhodného krátkodobého zplanění. Nejbližší známý přirozený výskyt na našem území (ca 210 km vzdušnou čarou od lokality Bytiny) představuje druhá existující lokalita v ČR v údolí Dyje na moravsko-rakouské hranici naproti městečku Hardegg. Další výskyt u Vlčnova v Bílých Karpatech již dávno zanikl. Obě tyto moravské lokality představují izolované výskyty na spojenci mezi hlavní alpsko-dinárskou částí areálu a arelou v západních Karpatech. Západním směrem, zhruba ve stejné vzdálenosti k nalezišti u Veltěže, se nalézají nejvíce k severu vysunuté (dnes však již zaniklé) výskyty v Durynsku, kam volovec zasahoval podél jihozápadní hranice Českého masívu v souvislém proudu perialpinské květeny ze severního předhůří Alp (směrem na východ nepřekračuje řeku Naab – Bresinsky 1965). Velmi podobně v území na sever od Alp vypadá rozšíření i u obou dalších objevených druhů.

Pro naši státní ochranu přírody v každém případě z nálezů vyplývá, že je nutné okamžitě zahájit kroky k ochraně tohoto území. Jak uvádí T. Burian v článku (Burian 2009), na pozemek byl již uvalen krajským úřadem zákaz zalesňování a je uzavřena i písemná dohoda s majitelem o zajištění ochranné péče (Burian in verb.). Pokusy o zalesnění stráně tu v minulosti, naposledy v 70. letech, proběhly, ale naštěstí nebyly úspěšné. Zároveň lze velmi doporučit další intenzivní floristický a faunistický průzkum lokality, především entomofauny, který by mohl její reliktní charakter rovněž podpořit.

J. Hadinec

- Bresinsky A. (1965): Zur Kenntnis des circumalpinen Florenelementes im Vorland nördlich der Alpen. – Ber. Bayer. Bot. Ges. 38: 5–67.
- Burian T. (2006): *Hippocrepis comosa* L. v severních Čechách: potvrzení autochtonního výskytu po 150 letech. – Severočes. Přír. 38: 133–136.
- Burian T. (2009): *Bupthalmum salicifolium* L. na Lounsku – předběžné sdělení o překvapivém nálezů. – Severočes. Přír. 40: 131–132.
- Čelakovský L. (1894): Resultate der botanischen Durchforschung Böhmens in den Jahren 1891 und 1892. – S-B. Königl. Böhm. Ges. Wiss. Prag, cl. 2, 1893/10: 1–38.
- Domin K. (1904): České Středohoří. Studie fytogeografická. – Král. Čes. Společ. Nauk, Praha, 248 p.
- Ložek V. (2007): Zrcadlo minulosti. Česká a slovenská krajina v kvartéru. – Dokořán, Praha.
- Prokeš V. (1913): Úvod do floristiky severního Lounska. – XVII. výroční zpráva c. k. státní vyšší reálky v Lounech za školní rok 1912–13: 3–23., Louny.
- Toman M. (2002): Dvě problematické lokality okolí Roudnice nad Labem. – Vlastiv. Sborn. Podřipsko, Roudnice nad Labem, 12: 26–34.
- Velenovský J. (1885): Botanické náčrtky z okolí Lounského. – Vesmír, Praha, 14: 14–15, 50–51.

***Calamagrostis pseudophragmites* (Haller fil.) Koeler**

C1

84b. Jablunkovské mezihoří, 6479a, Jablunkov (distr. Frýdek-Místek): levý břeh řeky Olše 1 km před soutokem s říčkou Lomnou, 49°34'04"N, 18°46'22"E, 400 m n. m. (10. 7. 2008 leg. *D. Hlišnikovský*, FMM; Plášek & Cimalová 2008). Nález je zmíněn také v komentáři k nálezů *Typha shuttleworthii* (Grulich in Additamenta 8: 310–312, 2009).

Výskyt třtiny pobřežní na řece Olši je soustředěn na nezahmloubené břehy a šterkové náplavy od Bukovce (zde řeka protíná státní hranici s Polskem) až po město Třinec, kde na příhodných stanovištích tvoří i bohaté souvislé porosty.

D. Hlisnikovský

Plášek V. & Cimalová Š. [eds] (2008): Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska II. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 57: 271–275.

***Callitriche platycarpa* Kütz.**

C1→C3

55a. Maloskalsko, 5456b, Hrubý Rohozec (distr. Semily): severní (horní) rybník v nivě Jizery 200 m SV od zámku, 50°35'59"N, 15°9'35"E, porost na ploše 30 m² (7. 10. 2009 leg. Jar. Rydlo, ROZ, det. J. Prančl; Rydlo 2009); druh zarůstá celý rybníček o ploše asi 20 × 20 m (12. 6. 2010 leg. J. Prančl, herb. Prančl).

Hvězdoš hranoplodý je alotetraploidní západoevropský taxon, jehož rodičovskými druhy jsou *C. cophocarpa* a *C. stagnalis*. O jeho výskytu u nás donedávna nebylo známo téměř nic. Determinační obtíže spolu s chybnými údaji v literatuře způsobily, že část botaniků vůbec nevěřila v existenci tohoto druhu na našem území, další část pak tímto jménem nazývala např. rostliny druhů *C. cophocarpa* a *C. stagnalis* s úzce křídlatými plody. V Květeně ČR (Husák in Slavík 2000: 715) je uvedeno ca 25 lokalit *C. platycarpa*, všechny však z území, kde se hvězdoš hranoplodý pravděpodobně nikdy nevyskytoval.

Během své práce na revizi rozšíření rodu *Callitriche* v ČR jsem zjistil, že *C. platycarpa* má v rámci ČR výrazně subatlantský charakter rozšíření. Nyní je znám ze severních, severozápadních, západních a jihozápadních Čech, přičemž v mnohých oblastech svého výskytu je poměrně hojný. V nejsevernějších Čechách (Šluknovsko, Frýdlantsko, podhůří Lužických hor) je pak spolu s *C. hamulata* nejhojnějším zástupcem rodu. V Českém ráji byl sbírán celkem na pěti lokalitách, které představují prozatím nejvýchodnější ověřený výskyt druhu v ČR.

V oblastech svého rozšíření se hvězdoš hranoplodý vyskytuje v široké škále vodních a mokřadních biotopů včetně vod znečištěných – v potocích a říčkách (velmi často spolu s *C. hamulata*), strouhách a kanálech, v rybnících, vodních nádržích a tůních, také v kalužích a na vlhkých místech lesních cest. Zařazení *C. platycarpa* do kategorie kriticky ohrožených druhů (C1) v domácím Červeném seznamu proto dnes již nemá žádné opodstatnění. Na základě svých dosavadních zkušeností navrhuji jeho přearažení do kategorie C3. Nelze však ani vyloučit možnost, že později, až bude obraz rozšíření druhu u nás úplnější, bude vhodnější zařazení do kategorie C4.

Lokalita, kterou objevil Jaroslav Rydlo, je však s velkou pravděpodobností první relevantní publikovaný údaj o výskytu tohoto taxonu u nás. Rod *Callitriche* je málo sbírán a bývá opomíjen při floristické práci, bylo by proto vhodné věnovat tímto nenápadným rostlinám větší pozornost.

J. Prančl

Rydlo J. (2009): Vodní makrofyty na Maloskalsku. – Muz. Součas., ser. natur., 24: 117–122.

Cardamine trifolia* L.*C3**

73a. Rychlebská vrchovina, 5567c, Bílá Voda (distr. Jeseník): dvě mikrolokality v oblasti horního toku Bílé vody a jejích přítoků:

a) bučina 1,1 km JJZ od vrcholu Muflon (573,8 m), 50°24'28"N, 16°52'37,7"E, 555 m n. m., několik set jedinců na větší ploše (20. 7. 2008 foto R. Hédla);

b) bučina 850 m JJZ od vrcholu Muflon (573,8 m), 50°24'35,9"N, 16°52'44,6"E, 570 m n. m., několik set jedinců (20. 7. 2008 not. R. Hédla).

Řeřišnici trojlistou jsem nalezl jako nový druh pro Rychlebské hory v roce 1998 v Jelením dole pod Kraví horou (50°24'00"N, 16°53'54"E, podle www.mapy.cz). Další populace byla objevena v roce 2000 na západním svahu vrchu Muflon (50°25'00"N, 16°52'54"E). Oba výskyty byly později ověřeny, vegetace byla dokumentována fytoecologickým snímkem (Hédla 2001, 2002).

V červenci 2008 jsem pak ve stejném území v nejsevernějším cípu Jesenicka nalezl další dvě populace. Každá ze čtyř známých populací čítá několik stovek až tisíc jedinců. Rozšíření druhu v Rychlebských horách zahrnuje území o velikosti přibližně 1 × 1,5 km, které je rozděleno do dvou dílčích lokalit. Stanovišti jsou okolí potoků, lesní prameniště v bučinách nebo samotné bučiny s málo vyvinutým podrostem.

V sousedním Polsku je druh znám z Králického Sněžníku a dalších hor Kladska (Szczepan 2000, Zajac & Zajac 2001), kde možná ustoupil vlivem imisního okyselení půdy. Rychlebské lokality fytoecograficky souvisejí s těmito výskyty. Není však zatím známo, zda migračně navazují na alpskou, anebo karpatskou arelu druhu.

R. Hédla

Hédla R. (2001): Vybrané vzácné a ohrožené rostliny Rychlebských hor a jejich severního podhůří. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A., 50: 271–283.

Hédla R. (2002): Pět fytoecograficky zajímavých druhů Rychlebských hor. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 37: 153–162.

Szczepan Z. (2000): Rośliny naczyniowe masywu Śnieżnika i Gór Białskich. – Fragm. Florist. Geobot. Polon., suppl. 3.

Zajac A. & Zajac M. (2001): Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce (Distribution atlas of vascular plants in Poland). – Pracownia Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

Carex appropinquata* Schum.*C2**

62. Litomyšlská pánev, 6063c, Cerekvice nad Loučnou (distr. Svitavy): vlhké louky v nivě Loučné pod osadou Pekla 1,5 km S od železničního nádraží v obci, 49°55'08,0"N, 16°12'23,6"E, 280 m n. m., několik trsů (25. 4. 2009 leg. P. Novák, BRNU, rev. V. Grulich, R. Řepka).

62. Litomyšlská pánev, 6264a, Trstěnice (distr. Svitavy): rybník v údolí Hájeckého potoka 2,4 km V od kostela v obci a 1,7 km ZJZ od kóty Sněžník (569,4), fragmenty vlhké zarůstající louky na východním břehu rybníka a v nivě potoka jižně od přítoku, 49°47'17,1"N, 16°22'21,4"E, 460 m n. m., několik trsů (30. 4. 2004 not. P. Lustyk, Lustyk 2004; 7. 9. 2010 leg. P. Novák, BRNU, rev. V. Grulich).

Ostřice odchylná patří na Litomyšlsku mezi nejvzácnější druhy ostřic. Recentně je známa ještě ze slatinné louky V Hatích jižně od Širokého Dolu (Faltys 1990 in Bureš & Řepka

1991; 2. 9. 2006 leg. P. Lustyk & P. Novák, BRNU). Z dalších regionálně vzácnějších druhů se na nesečených vlhkých loukách na dně údolí nad rybníkem vyskytují *Achillea ptarmica*, *Betonica officinalis*, *Carex vulpina* a *Molinia arundinacea*.

P. Novák

Bureš P. & Řepka R. (1991): Rozšíření vybraných ohrožených druhů cévnatých rostlin v CHKO Žďárské vrchy II. Rod *Carex* L. – regionálně fytogeografická studie. – Vlastiv. Sborn. Vysočiny, sect. natur., 10: 75–164.

Lustyk P. (2004): Trstěnice (E0149), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

***Carex pediformis* subsp. *rhizodes* (Blytt) Lindb. fil.**

C3

71a. Bouzovská pahorkatina, 6376c, Hvozď (distr. Prostějov): východní okraj PR Taramka, asi 1,05 km SSZ od křižovatky silnic směr Konice a Milkov v obci Hvozď, okraj buko-habrového lesa, mírný jižně orientovaný svah, vápenec, 49°38'45,7"N, 16°54'16,2"E, ca 460 m n. m., na ploše asi 15 m² (24. 4. 2009 leg. P. Koutecký, CBFS, rev. V. Grulich).

***Carex pendula* Huds.**

C4a

41. Střední Povltaví, 6152d, Rabyně (distr. Benešov): suťový les na SSV exponovaném svahu vltavského údolí pod hrází vodní nádrže Slapy, ve stinné rokli na malém prameništi drobného potůčku, ca 0,7 km S–SSV od kóty 393 (Na Hádkách), ca 0,8–0,9 km S od obce, 225–250 m n. m., celkem 12 trsů, z toho 4 plodné (18. 6. 2009 not. J. Pipek).

Jedná se o první údaj o výskytu ostřice převislé ve Středním Povltaví (V. Grulich in verb.). Nalezena byla na úpatí svahu a na prameništi v roklince zařezávající se do prudkého skalnatého srázu, který je pokryt květnatým suťovým lesem s druhově bohatým stromovým patrem (*Abies alba*, *Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*, *Carpinus betulus*, *Fagus sylvatica*, *Prunus avium*, *Taxus baccata*, *Tilia cordata*, *T. platyphyllos*, *Ulmus glabra*) a pestrým podrostem (*Ajuga reptans*, *Aruncus sylvestris*, *Asarum europaeum*, *Campanula trachelium*, *Carex digitata*, *C. remota*, *C. sylvatica*, *Cornus sanguinea*, *Corylus avellana*, *Dryopteris filix-mas*, *Galeobdolon montanum*, *Galium sylvaticum*, *Geranium robertianum*, *Hepatica nobilis*, *Lamium maculatum*, *Lonicera xylosteum*, *Melica nutans*, *Mycelis muralis*, *Oxalis acetosella*, *Pulmonaria obscura*, *Ribes alpinum*, *Stachys sylvatica*). O inverzním charakteru stanoviště svědčí přítomnost rostlin chladnějších poloh (*Primula elatior*) včetně druhů s částečným (*Galium odoratum*, *Mercurialis perennis*) až zřetelným (*Actaea spicata*, *Dentaria bulbifera*, *D. enneaphyllos*) optimem v květnatých bučinách. Nejbližší známé lokality se zřejmě nacházejí v Brdech (Hlaváček in Additamenta 6: 265–266, 2007), z nichž ostřice převislá okrajově přesahuje i do Hořovické kotliny (Hlaváček l. c.) a Hřebeňů v Příbramském Podbrdsku (Additamenta 7: 265, 2008).

J. Pipek

67. Českomoravská vrchovina, 6660c, Brtnice (distr. Jihlava): olšina s prameništi podél pravostranného přítoku Baráckého potoka ca 2,8 km VJV od zámku v obci, ca 0,6 km ZSZ od kóty Šindelářův vrch (569), 49°18'05,7"N, 15°42'42"E, 580 m n. m., 10 trsů (1. 8. 2010 leg. L. Ekrt, MJ); olšina u

Baráčekého potoka ca 3,1 km V od zámku v obci, ca 0,7 SSZ od kóty Šindelářův vrch (569), 49°18'19"N, 15°43'01"E, 510 m n. m., 1 trs (9. 8. 2010 leg. L. Ekrt, MJ).

***Cerastium dubium* (Bast.) Guépin**

C2

- 15c. Pardubické Polabí, 5961b, Horní Ředice (distr. Pardubice): na úseku pole ponechaného ladem, ca 1,3 km S od kostela v obci, 50°05'14"N, 15°56'36"E, 240 m n. m., několik tisíc fertilních rostlin, společně s *Veronica agrestis* a *Myosurus minimus* (1. 5. 2010 leg. M. Hanzl, HK, PRC).
- 15c. Pardubické Polabí, 5961b, Drahoš (distr. Pardubice): narušovaná místa na pomezí louky a přilehlé ne-zpevněné cesty vedoucí podél lesa, ca 1 km ZSZ od kóty 277 (Žernov), 50°05'43,3"N, 15°55'35,5"E, 233 m n. m., několik set fertilních rostlin, společně s *Myosotis discolor* (1. 5. 2010 leg. M. Hanzl, HK).

Rožec pochybný nebyl z Pardubicka doposud udáván, chyběl i v komplexních floristických průzkumech (Hadač & Hadač 1948, Procházka 1977, Procházka 1980). Příčinou bude patrně relativně nedávání zavlečení tohoto druhu do území. Izolované skupinky rostlin omezené na narušená místa nezpevněných polních cest v rámci obou uvedených lokalit svědčí o tom, že by se mohl uplatňovat přenos semen na kolech zemědělských strojů. Tímto způsobem by mohlo v budoucnu docházet k šíření druhu i mimo zmíněné lokality. Již jsem pozoroval menší výsadky rožce na polních cestách v přilehlém okolí (9. 5. 2010 foto M. Hanzl).

M. Hanzl

83. Ostravská pánev, 6275b, Vratimov (distr. Ostrava): Zaryje, okraj pastviny ca 0,5 km ZIZ od vodárny, 248 m n. m., asi 40 rostlin ve vegetaci sv. *Cynosurion cristati* (14. 5. 2004 leg. Z. Vrubel, FMM).
83. Ostravská pánev, 6276a, Ostrava-Bartovice: kolejiště nádraží, 49°46'43"N, 18°20'34"E, 240 m n. m. (29. 4. 2009 leg. D. Hliseníkovský, FMM).

Hadač E. & Hadač J. (1948): Květena Pardubicka. – Pardubice, 232 p.

Procházka F. [ed.] (1977): Floristický materiál ke květeně Východních Čech z materiálů floristického kurzu ČSBS při ČSAV pořádaného v červenci 1976 v Pardubicích. – Zprav. Kraj. Muz. Vých. Čech, Hradec Králové, 4/3: 3–119.

Procházka F. (1980): Dodatek k materiálům z floristického kurzu ČSBS 1976 v Pardubicích. – Zprávy Čs. Bot. Společ. 15: 25–28.

***Chimaphila umbellata* (L.) Barton**

C1

- 61b. Týnišťský úval, 5862b, Lípa nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): borová monokultura na odtěžené a rekultivované ploše v písňu v lese 1,1 km SSV(–S) od železniční zastávky Lípa nad Orlicí, 50°09'04,7"N, 16°06'22,8"E, 263 m n. m., na lokalitě společně s *Pyrola minor* a *Orthilia secunda* (1. 3. 2010 not. J. Doležal; 7. 8. 2010 foto Z. Kaplan).

Nová lokalita *Chimaphila umbellata* byla objevena v písňu mezi Týništěm nad Orlicí a Rašovicemi. Na odtěžené ploše v asi dvacetileté borové monokultuře se zde vyskytuje na světlejším místě pod břízou bělokorou jediná rostlina, v polykormonu bylo napočítáno 16 sterilních lodyh (stav k 10. 5. 2010). Nejbližší v současnosti známé lokality *Chimaphila umbellata* v okolí Týniště nad Orlicí leží mezi Rousínovem a Plchůvkami u Chocně (VKP

Zimozelen, viz Kaplan 2005) a u Újezdu u Chocně (výskyt druhu na této lokalitě byl nedávno ověřen V. Faltyssem).

Bylo by užitečné vytipovat a prohledat i další vhodné biotopy v okolí Týniště nad Orlicí, kde by se druh mohl eventuelně recentně ještě vyskytovat, a také se pokusit o ověření výskytu na historických lokalitách. Borové lesy na písčitém podkladu jsou v dolním Poorličí sice časté, ale zimozelen se v nich vyskytuje jen zcela výjimečně. Dvě ze tří současných lokalit se nalézají v písčících, které byly opuštěny teprve před pár desetiletími a nyní zarůstají borovicí. Z toho lze soudit, že zde zimozelen preferuje téměř obnažený písek s minimální vrstvou humusu před „starými“ biotopy v borových lesích, které patrně obsahují příliš velké množství dusíku. V tom by se zimozelen podobal druhům *Orthilia secunda* a *Pyrola minor* ze stejné čeledi, které rovněž preferují spíše iniciální sukcesní stadia na substrátech chudých na dusík.

Z literatury (Hrobař 1931) jsou doloženy historické lokality z borových lesů od Třebčovic pod Orebem a z lesního oddílu „Humenice“ u Býště. Křisa (in Hejný & Slavík 1990: 517) uvádí z východních Čech asi 8–10 lokalit, včetně historických lokalit u Vysokého Chvojna a Chvojence. Lokalita „Dolní Čermná“ uváděná z Orlických opuk je pravděpodobně mylná; obec tohoto jména neleží ve fytochorionu Orlické opuky, ale v Českomoravském mezihoří. Nelze však rovněž vyloučit, že se mohlo jednat o obec Čermná nad Orlicí, ležící pouhé 3 km od lokality zimozelenu u Plchůvek. Naopak při kompilaci rozšíření druhu pro Květenu ČR byly opomenuty některé publikované výskyt, jako například z lesa Bory u Ledců (Mikyška 1968) a z lesíka Horka u Lázní Bohdaneč (Vodák 1899).

V herbáři Muzea východních Čech v Hradci Králové (HR) jsou uloženy herbářové položky jak ze známé a ověřené lokality od Plchůvek (12. 6. 2009 leg. V. Samková), tak například od obce Luže na Chrudimsku (17. 7. 1941 leg. V. Kalík). V herbáři Východočeského muzea v Pardubicích (MP) jsou z regionu uloženy herbářové položky od Vysokého Chvojna – polesí Habřina u Vysokého Chvojna ve smíšeném lese, 250 m n. m. (20. 9. 1942 leg. V. Horák), od Nové Vsi S od Moravské Třebové (Wälder bei Neudorf, leg. *Anonymus*) a z Chrudimska od Hroubovic (1942 leg. E. Hadačová).

J. Doležal & Z. Kaplan

Hrobař F. (1931): Květena Kostecká a Rychnovská. – Hradec Králové, 128 p.

Kaplan Z. [ed.] (2005): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Kostelci nad Orlicí (4.–10. července 2004). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40, příl. 2005/1: 1–76.

Mikyška R. (1968): Wälder am Rande der Ostböhmischen Tiefebene. – Rozpr. Čs. Akad. Věd, Praha, ser. math.-natur., 78/4: 1–122.

Vodák V. (1899): Botanický rozhled po okolí Bohdanečském. – Vesmír, Praha, 28: 122–123.

Cichorium endivia L.

371. Českokrumlovské Předšumaví, 7151c, Boletice (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, zarostlý úhor (bývalé myslivecké poličko) pod vodárenským objektem SZ nad paneláky v obci, 3,9 km ZSZ–SZ od kostela v Kájově, 48°49'25"N, 14°12'37"E, 640 m n. m., několik desítek rostlin (29. 8. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

Druh původní ve Středozeří, v ČR občas pěstovaný v zahrádkách; údaje o zplanění jsou velmi vzácné, např. z Brna-Lesné (Dvořáková in Slavík & Štěpánková 2004). Jako zelenina se k nám čekanka šterbák občas dováží. Blížší okolnosti nálezu jsou popsány u druhu *Trifolium alexandrinum*.

V. Grulich

Cimicifuga europaea Schipcz.

C1

- 63i. Hřebečovská vrchovina, 6265b, Boršov (distr. Svitavy): lesní porost s převahou smrku v prudkém svahu východní orientace 0,52 km SSV od kóty Hřebcov (633,4), ca 0,6 km S od severní hranice PR Rohová, 49°46'22,7"N, 16°35'05,4"E, 570 m n. m. (duben 1956 leg. F. Kühn, BRNU; Kühn 1960; 1998 not. K. Sopoušek), asi 100 rostlin (12. 5. 2000 not. P. Lustyk); 110 kvetoucích a 64 sterilních rostlin (10. 8. 2008 not. P. Lustyk). Jedná se o po dlouhé době ověřený výskyt, který je uveden také v práci Sedláček (2008).

[sv. *Tilio-Acerion*, 100 m², expozice V, sklon 30°, 12. 5. 2000 P. Lustyk (Turboveg 540239). – E₃ (50 %): *Picea abies* 3, *Fagus sylvatica* 2, *Acer pseudoplatanus* 1. – E₁ (60 %): *Cimicifuga europaea* 3, *Mercurialis perennis* 2, *Urtica dioica* 2, *Circaea alpina* 1, *Dryopteris filix-mas* 1, *Geranium robertianum* 1, *Gymnocarpium robertianum* 1, *Melica nutans* 1, *Oxalis acetosella* 1, *Petasites albus* 1, *Frangula alnus* +, *Gymnocarpium dryopteris* +, *Luzula luzuloides* +, *Moehringia trinervia* +, *Sorbus aucuparia* +. – E₀: neanalyzováno]

- 63i. Hřebečovská vrchovina, 6265c, Boršov (distr. Svitavy): PR Rohová, prudký svah východní expozice, 120 m Z od rozcestí Vysoký most, 0,83 km SSV od kóty Horka (637,5), 49°44'02"N, 16°34'37,3"E, 550 m n. m. (1998 not. K. Sopoušek); 20 rostlin (12. 5. 2000 not. P. Lustyk; 8. 5. 2008, 6. 6. 2008 not. P. Lustyk; Sedláček 2008).

[sv. *Tilio-Acerion*, 580 m n. m., 300 m², expozice V, sklon 30°, 12. 5. 2000 P. Lustyk (Turboveg 540238). – E₃ (10 %): *Fagus sylvatica* 1, *Picea abies* 1. – E₂ (5 %): *Picea abies* +. – E₁ (80 %): *Impatiens noli-tangere* 3, *Cimicifuga europaea* 2, *Mercurialis perennis* 2, *Urtica dioica* 2, *Dryopteris filix-mas* 1, *Galeobdolon montanum* 1, *Mycelis muralis* 1, *Oxalis acetosella* 1, *Poa nemoralis* 1, *Chrysosplenium alternifolium* +, *Circaea alpina* +, *Dryopteris carthusiana* +, *Galium odoratum* +, *Gymnocarpium dryopteris* +, *Actaea spicata* r, *Chelidonium majus* r, *Lamium maculatum* r, *Lathraea squamaria* r, *Myosotis sylvatica* r. – E₀: neanalyzováno]

- 71a. Bouzovská pahorkatina, 6367a, Javoříčko (distr. Olomouc): skály nad levým břehem potoka Špraněk naproti Zkamenělému zámku v NPR Špraněk, 450 m n. m. (2001 not. H. Kleinová; 6. 8. 2001 foto P. Lustyk & V. Rybka); 49°39'58"N, 16°54'07"E, 57 fertilních a 82 sterilních rostlin (4. 8. 2004 leg. M. Dančák, OL); 61 fertilních a 85 sterilních rostlin (10. 5. 2007 not. P. Lustyk). Jedná se o ověření výskytu po dlouhé době.

[100 m², expozice V, sklon 45°, 6. 8. 2001 P. Lustyk. – E₃ (85 %): *Fagus sylvatica* 5, *Acer pseudoplatanus* 2, *Picea abies* 1. – E₂ (10 %): *Fagus sylvatica* 2, *Picea abies* 1, *Sorbus aucuparia* 1, *Frangula alnus* +. – E₁ (35 %): *Primula veris* 2, *Cimicifuga europaea* 1, *Galium sylvaticum* 1, *Hepatica nobilis* 1, *Lathyrus vernus* 1, *Mercurialis perennis* 1, *Mycelis muralis* 1, *Poa nemoralis* 1, *Vincetoxicum hirsutinaria* 1, *Asplenium trichomanes* +, *Brachypodium sylvaticum* +, *Carex digitata* +, *Clinopodium vulgare* +, *Convallaria majalis* +, *Dryopteris filix-mas* +, *Festuca pallens* +, *Fragaria vesca* +, *Impatiens parviflora* +, *Lonicera xylosteum* +, *Luzula luzuloides* +, *Origanum vulgare* +, *Polypodium vulgare* +, *Ribes grossularia* +, *Thymus pulegioides* +, *Acer platanoides* r, *A. pseudoplatanus* r, *Campanula persicifolia* r, *C. rapunculoides* r, *Cornus sanguinea* r, *Epilobium montanum* r, *Euphorbia cyparissias* r, *Festuca heterophylla* r, *Hieracium murorum* r, *H. sabaudum* r, *Hyloelephium maximum* r, *Hypericum perforatum* r, *Lilium martagon* r, *Moehringia trinervia* r, *Pimpinella saxifraga* r, *Quercus petraea* r, *Senecio ovatus* r, *Sorbus aucuparia* r, *Tilia cordata* r, *Veronica chamaedrys* r, *V. officinalis* r, *Viola collina* r. – E₀ (40 %): neanalyzováno]

[100 m², expozice V, sklon 45°, 6. 8. 2001 P. Lustyk. – E₃ (45 %): *Fagus sylvatica* 3, *Acer platanoides* 2, *Tilia platyphyllos* 1. – E₂ (20 %): *Fagus sylvatica* 2, *Acer platanoides* 1, *Lonicera xylosteum* 1. – E₁ (30 %): *Cimicifuga europaea* 3, *Galium sylvaticum* 2, *Acer platanoides* 1, *Carex digitata* 1, *Convallaria majalis* 1, *Eupatorium cannabinum* 1, *Fagus sylvatica* 1, *Galium odoratum* 1, *Polypodium vulgare* 1, *Asplenium trichomanes* +, *Daphne mezereum* +, *Dryopteris filix-mas* +, *Fragaria vesca* +, *Geranium robertianum* +, *Hepatica nobilis* +, *Hieracium murorum* +, *Luzula luzuloides* +, *Mycelis muralis* +, *Poa nemoralis* +, *Rubus idaeus* +, *Asplenium ruta-muraria* r, *Campanula rapunculoides* r, *Carex muricata* r, *Cephalanthera damasonium* r, *Epilobium montanum* r, *Hylotelephium maximum* r, *Senecio ovatus* r, *Sorbus aucuparia* r, *Viola reichenbachiana* r. – E₀ (20 %): neanalyzováno]

Ploštičník evropský popsal teprve v roce 1937 N. V. Šipčinskij, když jej oddělil od asijského taxonu *Cimicifuga foetida*. Druh má těžiště rozšíření v Karpatech od Rumunska přes Ukrajinu a Slovensko. Na východ zasahuje až k Dněpru v blízkosti Kyjeva. Zajímavá izolovaná arela leží v Panonii západně od Dunaje poblíž Balatonu. Na sever zasahuje svým areálem do Polska, kde má patrně největší počet lokalit (Jalas & Suominen 1989). V České republice je karpatským migrantem, který pronikl až do Podyjí, kde v Ledových slujích dosahuje západní hranice svého celkového areálu. Nejbližší lokality našemu území jsou dnes na středním Slovensku v Prosiecké dolině (Futák in Futák & Bertová 1982).

V roce 1999 byl ploštičník navržen z České republiky do seznamu evropsky významných druhů vyšších rostlin (Směrnice Rady Evropy č. 92/43 EEC o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin), nakonec byl však Evropskou komisí v roce 2001 i přes moji argumentaci odmítnut. V letech 2000–2001 jsme spolu s V. Rybkou provedli průzkum všech jeho dosud známých výskytů ve čtyřech oddělených areálech a v letech 2006–2009 jsem znovu některé lokality ověřoval. Vzhledem k členitosti a nepřehlednosti terénu v některých územích (Hřebečový hřbet, Moravský kras), ale také kvůli možným záměnám s *Actaea spicata* ve sterilním stavu, je pravděpodobné, že počet známých lokalit ještě není konečný. To také potvrdila revize výskytů v Pustém žlebu v roce 2008 a 2009.

Jak je výše zmíněno, nejdále k západu je vysunut výskyt v NP Podyjí v lokalitě Ledové sluje, kde byl druh poprvé sbírán pravděpodobně A. Obornym v roce 1878 (BRNM) a uveden G. Niesslem (Formánek 1887–1897: 1453). Dnes se zde nacházejí dvě vzájemně blízké populace (celkem asi 30 rostlin, 15. 6. 2000 not. P. Lustyk & V. Rybka; 19. 6. 2009 not. P. Lustyk). Ploštičník rostl také na rakouské straně údolí Dyje: „na úklonech Gerichtsberku při stezce od Hardeku do Nov. Hrádku“ (Oborny apud Formánek l. c.); tento výskyt je však dnes považován za zaniklý a ploštičník v Rakousku za druh vyhynulý (Adler et al. 1994). Z tohoto prostoru pochází také nejstarší údaj z Moravy vůbec: “In Moravia, prope Hradek, Port. [F. Portenschlag-Ledermayer, 1772–1822], PRC”. V Moravském podhůří Vysočiny se druh v minulosti vyskytoval také v údolí Jihlavy (Náměšť nad Oslavou, kamenná strž nad Jihlávkou nad Slavětickým mlýnem, 330 m n. m., 6. 8. 1953 leg. J. Dvořák, BRNM). Tato lokalita, kterou uvádí pravděpodobně jako první Šmarda (1963): „Jihlávka (Slavětický mlýn)“, však zanikla pod hladinou vodní nádrže Mohelno.

Nejvíce lokalit (17) se nachází v Moravském krasu, kde druh poprvé v Pustém žlebu nalezl H. Schott (Host 1831: 81–82)²⁾ a v Josefovském údolí C. Theimer (30. 7. 1869 leg. C. Theimer, PRC; Formánek l. c.). Následně jej uvádí řada dalších autorů, ale podrobněji některé tyto výskyty mapuje a souhrnně uvádí nejspíše až Müller (1995). V Pustém žlebu (NPR Vývěry Punkvy) dnes druh roste na dvanácti lokalitách. Další výskyty jsou v Suchém žlebu u Kalovy propasti, v Josefovském údolí v NPP Býčí skála nad levým břehem Křtinského potoka a v PR U Výpustku (Trefulka 2000, Lustyk 2003, Mackovčín et al. 2007).

Přesto, že je ploštičník z Moravského krasu znám již dlouhou dobu a také hojně doložen v herbářových sbírkách (BRNM, BRNU, PR, PRC, ZMT), považují za vhodné uvést zde konkrétní lokality z průzkumu v letech 2000–2009, protože na základě historických, často širších a obecnějších lokalizací (např. „Sloupské údolí“ či „Josefovské údolí“) nelze stanovit, které výskyty by případně mohly být objeveny až v nedávné době. Lokality v Pustém žlebu ověřené v letech 2000–2009 jsou zachyceny na mapě na straně 75.

70. Moravský kras, 6666a, Suchdol (distr. Blansko): NPR Vývěry Punkvy, Pustý žleb (lokality jsou řazeny od severu k jihu):

- úpatí svahu východní expozice s výchozy vápencových skalek vlevo od silničky Skalní mlýn – Sloup, 0,82 km VJV(–V) od kaple v obci (za severní hranicí rezervace), 49°23'27,2"N, 16°43'58"E, 440 m n. m., 21 rostlin, z toho 9 kvetoucích (8. 8. 2000 not. P. Lustyk & L. Štefka; 19. 9. 2008 not. P. Lustyk, L. Štefka, Z. Musil, P. Novák & O. Hrubý),

- báze odlesněného skalnatého svahu vpravo od silničky Skalní mlýn – Sloup, 0,75 km JV od kaple v obci, 49°23'24,4"N, 16°43'56,2"E, 430 m n. m., 25 rostlin z toho asi 15 kvetoucích (19. 9. 2008 not. P. Lustyk, L. Štefka, Z. Musil, P. Novák & O. Hrubý),

- vpravo od silničky Skalní mlýn – Sloup, 0,88 km JV od kaple v obci, 49°23'13,4"N, 16°43'50,4"E, 430 m n. m., 1 rostlina (25. 8. 2008 not. P. Lustyk),

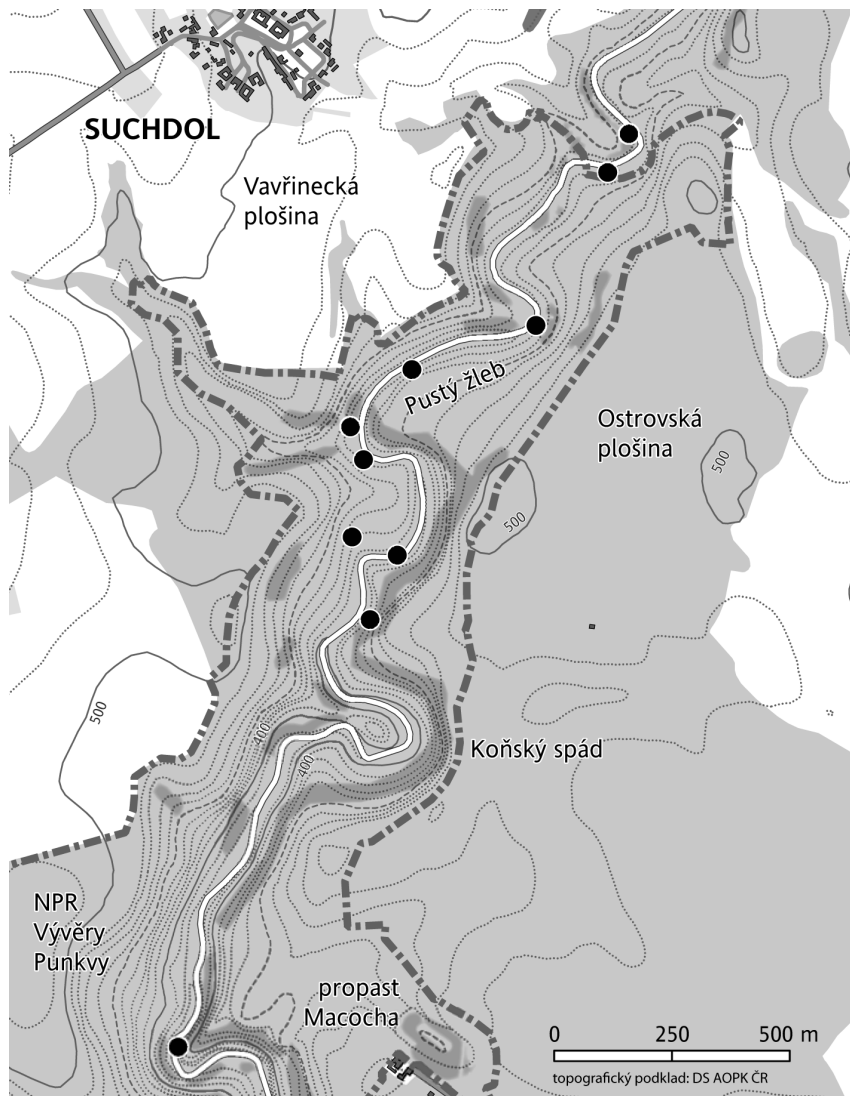
- vápencový hřbítek vpravo podél silničky Skalní mlýn – Sloup, 170 m SSV od ústí žlíbku Peklo, ca 0,8 km JJV od kaple v obci, 49°23'09"N, 16°43'38"E, 437 m n. m., 11 rostlin, z toho 6 kvetoucích (8. 8. 2000 not. P. Lustyk & L. Štefka; 25. 8. 2008 not. P. Lustyk & Z. Musil),

- žlíbek Peklo, horní část vápencové skály v prudkém severním svahu u ústí žlíbku, 0,93 km JJV(–J) od kaple v obci, 49°23'05,1"N, 16°43'32,1"E, plodná (1989 not. J. Müller; Müller 1995); asi 5 rostlin (25. 8. 2008 P. Lustyk & Z. Musil),

- úpatí a střední část svahu vlevo od silničky Skalní mlýn – Sloup, 130 m VJV od ústí žlíbku Peklo, 0,99 km JJV od kaple v obci, 49°23'02"N, 16°43'33,8"E, 430 m n. m., 71 rostlin, z toho 30 kvetoucích (8. 8. 2000 not. P. Lustyk & L. Štefka, 25. 8. 2008 not. P. Lustyk & Z. Musil),

- levý okraj silničky Skalní mlýn – Sloup pod jeskyní Sedmnáctka, 1,15 km JJV od kaple v obci, 49°22'56,7"N, 16°43'38,5"E, 410 m n. m., 15 rostlin (8. 8. 2000 foto P. Lustyk & L. Štefka); 20 kvetoucích rostlin (25. 8. 2008 not. P. Lustyk & Z. Musil),

²⁾ Makowsky (1863: 115) uvádí nález H. Schotta: „Zuerst von Schott aufgefunden und von Hochstetter im Jahre 1825 veröffentlicht.“ Ve stejném duchu píše i Oborny (1883–1886: 1249) a také Formánek (1887–1897: 1453): „Ve Sloupském údolí u Blanska, a sice mezi Sloupem a výtokem Punkvy, zde poprvé Schottem nalezen a Hochstetterem 1825 uveřejněn“. Hochstetter (1825) avšak ve své práci žádný údaj o výskytu *Cimicifuga europaea* [foetida] nezmiňuje, zato ve Flora Austriaca (Host 1831) můžeme nalézt: „In Moravia prope pagum Sloup, Schott“. Je tedy zřejmé, že A. Makowsky tento údaj nesprávně uvedl a A. Oborny i E. Formánek jej bez ověření převzali. [Za pomoc při hledání některých historických údajů patří mé díky J. Danihelkovi.]

Obr. 1. – Mapa rozšíření druhu *Cimicifuga europaea* v Pustém žlebu v CHKO Moravský kras. I. Balák & Z. Musil.

Fig. 1. – Distribution map of *Cimicifuga europaea* in Pustý žleb gorge in the Moravský kras Protected Landscape Area. I. Balák & Z. Musil.

- vlhká vápencová suť pod stinnou mechatou skálou poblíž jeskyně Sedmnáctka, vlevo od silničky Skalní mlýn – Sloup, 1,15 km JJV od kaple v obci, 430 m n. m. (1986 not. *J. Müller*, Müller 1995); 8 rostlin (8. 8. 2000 not. *P. Lustyk*); 49°22'57,6"N, 16°43'33,5"E, 3 rostliny (25. 8. 2008 not. *P. Lustyk & Z. Musil*),
 - skalní ostrožna vpravo nad silničkou Skalní mlýn – Sloup, 1,36 km JJV od kaple v obci, 450 m n. m. (1983 not. *J. Müller*, Müller 1995); 49°22'52"N, 16°43'36,3"E, 436 m n. m., 11 rostlin, z toho 3 plodné (25. 8. 2008 not. *P. Lustyk & Z. Musil*),
 - nad hranou skalní stěny (ostrožna s tiseň) mezi dolní stanicí lanovky a Čertovou brankou (sine dato not. *J. Šmiták*); 49°22'21,2"N, 16°43'20,4"E, 4 rostliny, z toho 2 fertilní (22. 5. 2009 not. *Z. Musil*).
 - vysoké prosvětlené travnaté *Piceetum* pod Křenkovou cestou nad Hamerníkovou jeskyní, 19 kvetoucích rostlin (1988 not. *Anonymus*; kartotéka Správy CHKO Moravský kras); v letech 2000–2009 se nepodařilo výskyt ověřit.
 - Těchov, V od obce, svahy Pustého žlebu u Punkevních jeskyní a výstup po zelené značce, 450 m n. m. (Smejkal & Dvořáková in Vaněčková et al. 1997).
70. Moravský kras, 6666a, Vilémovice (distr. Blansko): NPR Vývěry Punkvy, Suchý žleb, tzv. Kalova propast, terásky vápencové skály vlevo nad silničkou Skalní mlýn – Ostrov u Macochy, 14 rostlin, z toho 4 kvetoucích (8. 8. 2000 not. *P. Lustyk & L. Štefka*; 19. 9. 2008 not. *P. Lustyk, L. Štefka, Z. Musil, P. Novák & O. Hrubý*).
70. Moravský kras, 6666c, Adamov (distr. Blansko): Josefovské údolí, NPP Byčí skála, prudké svahy nad levým břehem Křtinského potoka:
- plochá vápencová skalka v suťovém lese 0,2 km JV od jeskyně Jáchymka, porost *Lunaria rediviva*, 330 m n. m., 3 kvetoucí rostliny (1981 not. *J. Müller*, Müller 1995); 2 sterilní rostliny (8. 8. 2000 not. *P. Lustyk & L. Štefka*, Lustyk 2005),
 - prudký svah s výchozy vápencových skalek u jeskyně Jáchymka, 320 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (1981 not. *J. Müller*, Müller 1995); 26 rostlin, z toho 6 kvetoucích (8. 8. 2000 not. *P. Lustyk & L. Štefka*, 6. 9. 2005 not. *P. Lustyk*, Lustyk 2005),
 - skalnatý hřbítke a suťové pole pod Ruským křížem, ca 0,4 km SZ od kóty Jelenec (509,3), 320 m n. m., 3 nekvetoucí rostliny (1987 not. *J. Müller*, Müller 1995); as. *Aceri-Carpinetum* a okraj suťového pole, 25 rostlin, z toho 6 kvetoucích (8. 8. 2000 not. *P. Lustyk & L. Štefka*; 12. 7. 2005 foto *P. Lustyk*, Lustyk 2005); okraj suťového pole, asi 50 rostlin spolu s *Asplenium viride* (9. 5. 2009 foto *Z. Musil*),
70. Moravský kras, 6766a, Křtiny (distr. Blansko): PR U Výпустku, terásky vápencové skály po obou stranách portálu jeskyně č. 1132 ve svahu nad levým břehem Křtinského potoka, 15 rostlin, z toho 5 kvetoucích (23. 7. 2001 not. *P. Lustyk*; 18. 8. 2003 not. *P. Lustyk*, Lustyk 2003).

Významnou a na území ČR nejsevernější arelu tvoří tři lokality v prostoru Hřebečovského hřbetu mezi Svitavami a Moravskou Třebovou. Zde se v PR Rohová, na severním úbočí vrchu Roh (660,4 m), nachází naše nejbohatší populace (v roce 2009 bylo zaznamenáno 192 rostlin). Tato lokalita je známa již dlouhou dobu (např. 1882 leg. *Tobisch*, PRC; 1898 leg. *Th. Novák*, PRC; 1959 leg. *F. Kühn*, BRNM; Kühn 1960; 1973 leg. *J. Vicherek*, BRNU; Dostál 1989). Ploštičnick zde roste na prudkém svahu s nátržemi a občasnými drobnými sesuvy, na zazemněné dročině s torzem smrkového porostu. Jedná se o unikátní stanoviště – tzv. cyklické bezlesí, kde dochází na nestabilním opukovém svahu při určitém stupni zatížení vzrostlými dřevinami (zde smrku) k jejich vyvrácení; následuje opětovná ecese dřevin a proces se po určité době opakuje, přičemž silný vítr či zvýšené srážky mohou iniciovat rozpad porostu. Reliktní povahu této lokality podtrhuje i fakt, že v červnu 2008 zde byla po delší době objevena populace *Senecio rupestris* (cf. Lustyk & Šída in Additamenta 7: 319–321, 2008).

V roce 1998 našel K. Sopoušek populaci SSV od kóty Hřebcov nedaleko za severní hranicí PR Rohová. Tento náález je ověřením staršího údaje F. Kühna (Moravská Třebová, Hřebeč, východní svah kóty 623, severně od dolů, asi 120 rostlin, duben 1956 leg. F. Kühn, BRNU; Kühn 1960). Na prudkém osypovém svahu, ve starším prosvětleném smrkovém porostu s *Circaea alpina*, *Gymnocarpium dryopteris*, *G. robertianum*, *Mercurialis perennis*, *Melica nutans*, *Solanum dulcamara* a *Urtica dioica* v bylinném patru zde roste 174 rostlin (stav r. 2008). V témže roce byla stejným nálezcem nově objevena také malá populace v lokalitě nad Vysokým mostem v centrální části PR Rohová, kde se v prosvětleném porostu smrku a buku vyskytuje asi 20 rostlin. V bylinném podrostu můžeme zaznamenat např. *Actaea spicata*, *Adoxa moschatellina*, *Circaea alpina*, *Dryopteris carthusiana*, *Gymnocarpium robertianum* či *Mercurialis perennis*.

Na východním prudkém čele kuesty pod kótou Roh (660,4) je pro ploštičník řada příhodných stanovišť (zazemněné droliny s řídkým porostem lesa), přesto se jej zde dosud nepodařilo objevit. Kolem roku 1998 zde druh možná viděl L. Urbánek (in verb.), ale pokusy o ověření v roce 2008 nebyly úspěšné.

Poněkud izolovaný výskyt představují dvě populace v zaříznutém údolí potoka Špraněk u Javoříčka v Bouzovské pahorkatině. Dlouhodobě je druh uváděn z lokality Zkaměnělý zámek nad pravým břehem potoka Špraněk ve stejnojmenné NPR. V roce 2004 zde M. Dančák zaznamenal 45 fertilních a 7 sterilních rostlin. Druhá populace byla po 110 letech ověřena H. Kleinovou v roce 2001 na protější straně údolí. Tuto lokalitu uvádí poprvé Oborny (1891): „Auf einer Felswand gegenüber dem ‚Skamenělý zámek‘ bei Milkov“. Ploštičník zde roste v řídkém lesním porostu na bázi skalní ostrožny s dominujícím bukem a klenem, ve spodní části je vyvinuto i keřové patro s *Acer campestre*, *Corylus avellana*, *Daphne mezereum* a *Ribes grossularia*. V bylinném patře jsou např. *Carex digitata*, *Geranium phaeum*, *G. robertianum*, *Hepatica nobilis*, *Knautia drymeia* a *Melica nutans*. Na skalkách byly z významnějších druhů zaznamenány např. *Hackelia deflexa*, *Saxifraga tri-dactylites* a *Sesleria caerulea*. První ze jmenovaných druhů zmiňuje také Dančák (in Ad-ditamenta 5: 211, 2006). Celá populace ploštičníku v Javoříčském krasu v roce 2004 představovala téměř 200 jedinců (počet sterilních a fertilních rostlin byl zhruba vyrovnaný) a naprostá většina (téměř tři čtvrtiny!) celé populace se vyskytuje mimo území současné národní přírodní rezervace – návrh na její rozšíření se připravuje.

Velmi zajímavý, ovšem se značně nejasnou lokalizací, je herbářový sběr Emanuela Krajiny, staršího bratra prof. Vladimíra Krajiny: „Flora Moravica, Cimberk, 28. 7. 1911, PRC³⁾“.

³⁾ Na herbářové položce je scheda s předtištěným jménem sběratele „leg. V. Krajina“, jistě se však nejedná o jeho sběr, protože v roce 1911 bylo V. Krajinovi pouhých šest let. Touto schedou opatřil prof. Krajina herbářovou položku až někdy později, když zpracovával rodinný herbář (stejným způsobem, tedy s použitím předtištěných vzorů se svým jménem, nově vytvořil schedy ke všem sběrům v rodinném herbáři). S velkou pravděpodobností se jedná o sběr jeho staršího bratra Emanuela Krajiny (*2. 12. 1889 – †16. 6. 1942), i když nelze vyloučit ani možnost, že sběr pořídil jejich otec Emanuel Krajina st. (*25. 12. 1863 – †3. 3. 1918). [Za informace, které alespoň částečně objasňují původ tohoto herbářového sběru, děkuji dceři prof. V. Krajiny paní M. Jandové žijící ve Vancouveru a H. Houzarové z Třebíče.]

Pokud bychom chtěli tuto lokalitu upřesnit, nabízejí se na území Moravy zhruba tyto možnosti:

a) situovat nález do lesa Cimberk (Cimberek) u obce Lubojaty na jihozápadním okraji Opavské pahorkatiny. Příkré svahy s břidlicovými skalkami a jejich rozpady nad potokem Sezina sice skýtají určité stanovištní šance, ale druh se mi zde při dvou exkurzích v roce 2007 a 2008 nalézt nepodařilo. Nejsou také k dispozici žádné informace o tom, že by V. Krajina v tomto území kdy botanizoval.

b) považovat za ni Kuřimský vrch (396,8 m) u Kuřimi zvaný též Cimperk či Cimberk (např. Formánek 1887–1897: 357), který je vzdálen od lokalit ploštičnicku v Moravském krasu necelých 13 km. V roce 2008 jsem Kuřimský vrch dvakrát navštívil, ale pro druh nenabízí žádné vhodné stanoviště; převažují zde acidofilní teplomilné doubravy as. *Sorbo torminalis-Quercetum*.

c) v případě nepřesného zápisu na schedě vztáhnout lokalitu k vrchu se zříceninou gotického hradu Cimburk u Městečka Trnávky na Moravskotřebovsku. Ten leží přímo na spojnici mezi lokalitami na Hřebči a v Javoříčském krasu. Na jeho severovýchodním svahu nad říčkou Třebůvkou je místy suťový les. Tuto možnost však poněkud komplikuje existence vrchu se stejnojmennou zříceninou v Chříbech nedaleko Koryčan – tzv. Nový Cimburk. Jistotu podobnost navozuje také jméno hradní zříceniny Šimperk západně od městyse Olbramkostel na Znojemsku, i zde je na JZ–S svazích hradního vrchu suťový les. Reliktní stanoviště vhodné pro ploštičnicku nelze vzhledem k historicky intenzivnímu využívání hradních vrchů příliš předpokládat. Také na těchto místech nebylo moje pátrání úspěšné.

Ani jedna z těchto variant tedy neumožňuje lokalizaci Krajinaova nálezu jakkoliv zpřesnit. Vzhledem k tomu, že řada jeho dalších sběrů z tohoto období je z území jihozápadní Moravy, resp. Třebíčska, lze připustit i možnost, že by tato herbářová položka mohla souviset se zaniklým výskytem ploštičnicku u Slavětického mlýna v údolí Jihlavy.

V roce 2000 a 2001 bylo na všech lokalitách ploštičnicku zapsáno celkem 14 fytocenologických snímků, které jsou uloženy v České národní fytocenologické databázi. Je zřejmé, že v ČR druh roste v suťových a roklinových lesích sv. *Tilio-Acerion*, výhradně na skalách a balvanitých zvětralinách. V Ledových slujích, v Josefovském údolí a na Špraňku se s ním můžeme setkat v porostech as. *Aceri-Carpinetum*, v Pustém žlebu i Josefovském údolí spíše pak v as. *Lunario-Aceretum*. Na Hřebečovském hřbetu se vyskytuje na zazemněných drovinách na prudkých svazích v podrostu hospodářského lesa s převahou smrku a na otevřeném silně nestabilním suťovém svahu tzv. cyklického bezlesí (Lustyk & Šída in Additamenta 7: 319, 2008). Neroste však ve společenstvech podsvazu *Acerenion* a ani není jeho diagnostickým druhem, jak uvádí Chrtková (in Hejný & Slavík 1988: 384–385).

P. Lustyk

- Adler W., Oswald K. & Fischer R. (1994): Exkursionsflora von Österreich. – Ulmer, Stuttgart & Wien, 1180 p.
Futák J. (1982): Cimicifuga Wernisch. – Ploštičnick. – In: Futák J. & Bertová L. [eds], Flóra Slovenska, 3: 55–58, Veda, Bratislava.
Hochstetter G. [recte Ch.] F. (1825): Uebersicht des Merkwürdigsten aus Mährens Flora. – Flora (Regensburg) 8: 512–537.

- Host T. N. (1831): Flora Austriaca. Vol. 2. – Viennae.
- Jalas J. & Suominen J. [eds] (1989): Atlas Florae Europaeae. Distribution of vascular plants in Europe. Vol. 8. Nymphaeaceae to Ranunculaceae. – Helsinki, 261 p.
- Kühn F. (1960): Studie o květeně katastru Boršov u Moravské Třebové. – Sborn. Klubu Přírod. Brno 32: 19–29.
- Lustyk P. (2003): Botanický inventarizační průzkum přírodní rezervace U Výpustku. – Ms. [Depon. in: Správa CHKO Moravský kras, Blansko]
- Lustyk P. (2005): NPP Býčí skála, botanický inventarizační průzkum. – Ms. [Depon. in: Správa CHKO Moravský kras, Blansko]
- Mackovčín P., Játiová M., Demek J., Slavík P. et al. (2007): Brněnsko. – In: Mackovčín P. [ed.], Chráněná území ČR, 9, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR & EkoCentrum Brno, Praha, 932 p.
- Makowsky A. (1863): Die Flora des Brünner Kreises. – Verh. Naturforsch. Ver. Brünn 12/2(1873), Sitz.-Ber.: 28.
- Müller J. (1995): Mapování zvláště chráněných druhů rostlin v CHKO Moravský kras. – Ms., seznam druhů, seznam lokalit, mapové podklady [Depon. in: Správa CHKO Moravský kras, Blansko]
- Oborny A. (1891): Flora von Oesterreich-Ungarn. Mähren. – Österr. Bot. Zeitschr. 41: 387–394.
- Sedláček V. (2008): Chráněné a ohrožené druhy cévnatých rostlin okolí Moravské Třebové. – Pr. Stud., Pardubice, 15: 233–246.
- Šmarda J. (1963): Rozšíření xerothermních rostlin na Moravě a ve Slezsku. – Geograf. ústav ČSAV, Brno.
- Trefulka J., Štefka L., Šmiták J. & Štolfa V. (2000): Květy Moravského krasu. – Cortusa a Správa CHKO Moravský kras, Blansko.
- Vaněčková L. et al. (1997): Rostliny Moravského krasu a okolí. – Nadace Moravský kras & Správa CHKO Moravský kras, Blansko.

Clematis integrifolia L.

A1→C1

- 18b. Dolnomoravský úval, 7367d, Lanžhot (distr. Břeclav): mladý dubový nížinný luh podél vodního náhlu, 1,3 km SV od soutoku Moravy a Dyje, 48°37'39"N, 16°56'52"E, 152 m n. m., jedna sterilní rostlina (5. 9. 2009 leg. T. Koutecký, BRNL).

Nález tohoto druhu, deklarovaného coby vyhynulého pro ČR, byl učiněn při floristické inventarizaci jihomoravských luhů, v nejjihnější části obory Soutok, v porostní skupině 861 A 2. Místem nálezu je dubová monokultura (*Quercus robur*) kolem 20 let stará s příměsí *Fraxinus angustifolia* subsp. *danubialis*. Stromové patro je již značně zapojené, o výšce asi 6 m a pokryvnosti 90 %, přičemž bylinné patro tvoří jen několik běžných druhů při celkové pokryvnosti do 50 %. Dominují *Glechoma hederacea*, *Rubus caesius* a *Urtica dioica*, příměsí tvoří *Aristolochia clematitis*, *Aster lanceolatus*, *Carex riparia*, *Iris pseudacorus*, *Stachys palustris*, ojediněle se vyskytují *Leucopium aestivum* a *Lythrum salicaria*.

Na uvedenou lokalitu však byla nalezena jen jediná sterilní lodyha plaménku! Náš předpoklad, že ve zmíněné porostní skupině nebo v okolních porostech lužního lesa bude lodyh více, se ani při opakovaném pátrání „botanickou rojnicí“ zatím nepotvrdil. Rostlina (bez oddenku a kořenového systému) byla v touze po poznání sebrána a nálezce si dosah svého počínání uvědomil až po několika hodinách při determinaci. Jsme však přesvědčeni, že druh opětovně na území ČR na dalších 50–100 let vyhuben nebyl. Ve skrytu luhů poblíž soutoku řek Dyje a Moravy předpokládáme existenci zdrojové populace, zvláště když v aluvii dále po proudu Moravy mimo území ČR má *C. integrifolia* řadu lokalit. Nejbližší

je uváděna u Velkých Levár (Futák 1982), tedy pouhých 12 km jižním směrem od nalezené lokality; recentně např. na lokalitě Abrod (2009 a 2010 not. R. Řepka).

Údaje o historickém výskytu v ČR čerpáme především z Květeny (Křisa in Hejný & Slavík 1988: 475), kde jsou uvedeny všeobecně známé nálezy u Přítluk (1903, 1907) a u Břeclavi (naposledy 1912). Existuje však ústně podaná zpráva o nálezu *C. integrifolia* J. Holubem pod obcí Lanžhot v 50. letech minulého století.

R. Řepka & T. Koutecký

Futák J. (1982): Clematis L. – Plamienok. – In: Futák J. & Bertová L. [eds], Flóra Slovenska, 3: 261–273, Veda, Bratislava.

***Corallorhiza trifida* Châtel.**

C2

24a. Chebská pánev, 5840a, Nový Drahov (distr. Cheb): NPR Soos, podmačené lesy v centrální části rezervace, kde se v minulosti těžila slatina a rašelina, 0,8–1,1 km VSV od nádraží Nový Drahov, 50°09'08,1"N, 12°24'33,8"E (těžiště rozsáhlejšího výskytu), 435 m n. m., stovky až tisíce rostlin na ploše min. 4 ha v rozsáhlých sekundárních rašelinných březínách svazu *Betulion pubescentis* (22. 6. 2007 leg. V. Melichar & J. Matějů, SOKO); stovky odkvetlých rostlin (17. 6. 2010 not. J. Brabec, D. Jäger & T. Tým).

28a. Kynšperská vrchovina, 6042a, Mariánské Lázně (distr. Cheb): Třebízského údolí, příkopý zpevněné cesty v bučině (po obou stranách), 620 m JVV od hotelu Lunapark a 470 m SZ od kóty Žižkův vrch (749,2), 49°59'04,8"N, 12°42'04"E, 662 m n. m., v 90. letech 20. století několik sezón po sobě kolem 10 kvetoucích rostlin (asi 1995–1999 not. M. Trégler); v letech 2009 a 2010 se výskyt korálice na této lokalitě nepodařilo ověřit (P. Tájek in litt.).

28b. Kaňon Teplé, 5842d, Horní Slavkov (distr. Sokolov): stará výsypka důlního odpadu, 1,4–1,7 km JJZ od kostela v obci a 400–870 m SV od Lánského Dvora, 50°07'27,6"N, 12°48'31,6"E až 50°07'32,1"N, 12°48'46,4"E, 649–653 m n. m., těžiště populace na sušších stanovištích s nezapoje-ným bylinným patrem a nálety *Betula pendula*, kolem 1000 kvetoucích rostlin na ploše ca 3 ha (1. 6. 2009 not. A. Masopustová; 2. 6. 2009 not. et foto P. Tájek).

[7 × 20 m, sklon 0°, 2. 6. 2009. P. Tájek. – E₃ (48 %): *Betula pendula* 3. – E₂ (15 %): *Betula pendula* 2a, *Populus tremula* 1, *Pinus sylvestris* +. – E₁ (15 %): *Betula pendula* 1, *Festuca ovina* 1, *Populus tremula* 1, *Corallorhiza trifida* +, *Epilobium angustifolium* +, *Hieracium murorum* +, *Lathyrus pratensis* +, *Lotus corniculatus* +, *Lupinus polyphyllus* +, *Picea abies* +, *Pinus sylvestris* +, *Quercus* sp. +, *Pyrola minor* +, *Salix caprea* +, *Trifolium pratense* +, *Cerastium holosteoides* r, *Sorbus aucuparia* r. – E₀ (20 %): *Pohlia nutans* 2a, *Polytrichum piliferum* 2a, *Cladonia* sp. +]

28c. Mnichovské hadce, 5942b, Nová Ves (distr. Sokolov): mokřad 1485 m JV od vrcholové kóty v NPP Křížky (817,2) a 397 m SV od kóty U silnice (733,7), 50°03'24,4"N, 12°45'54,5"E, 720 m n. m., 9 kvetoucích rostlin na ploše několika málo čtverečních metrů při okraji mokřadní louky s *Molinia caerulea*, *Equisetum fluviatile*, *Filipendula ulmaria* a *Trollius altissimus* v kontaktu s keřovými mokřadními vrbami a skupinou smrkových náletů (16. 6. 2010 foto P. Tájek).

86. Slavkovský les, 5942a, Nová Ves (distr. Sokolov): slatinná louka s nálety dřevin 1,9 km ZSZ od kostela v obci a 930 m V od křižovatky silnic Čistá – Nová Ves – Prameny (U bunkru), 788 m n. m., 13 kvetoucích rostlin ve dvou skupinách, 50°05'19,3"N, 12°44'52,6"E (5 rostlin) a 50°05'18,4"N, 12°44'54"E (8 rostlin), spolu s *Dactylorhiza majalis*, *Eriophorum angustifolium*, *E. vaginatum*, *Oxycoccus palustris*, *Pinguicula vulgaris* a *Trollius altissimus* (3. 6. 2009 not. et foto P. Tájek).

86. Slavkovský les, 5942b, Krásno nad Teplou (distr. Sokolov): břehy Dlouhé stoky, oba břehy vodoteče mezi Nebeským rybníkem a Krásenskou rozhlednou, smrčina, 1970 m Z od rozhledny a 1800 m SSZ od kostela v Nové Vsi, 50°05'51,2"N, 12°45'34"E, 750 m n. m., každoročně do 10 kvetoucích rostlin (12. 6. 1999 not. A. Masopustová, M. Lepší & P. Lepší; 16. 6. 2009 not. P. Tájek).

86. Slavkovský les, 5942c, Prameny (distr. Cheb): vrbové křoviny a jejich okraje v kontaktu s mokřadními loukami a skupinami starších smrkových náletů, značný podíl *Equisetum fluviatile*, okraj PR Mokřady pod Vlčkem, 5–20 m V od silnice Mariánské Lázně – Prameny, 660–830 m S od kóty Vlček (882,9) a 1020–1225 m JJZ od křižovatky cest Prameny – Mariánské Lázně – Kladská, 50°02'10,5"N, 12°43'27,3"E až 50°02'16,5"N, 12°43'32,4"E, 780–792 m n. m. (1992 not. P. Nevečeřal); přes 20 kvetoucích rostlin (2. 6. 2006 not. P. Tájek); min. 32 kvetoucích rostlin (6. 6. 2007 not. P. Tájek; 10. 6. 2009 not. et foto P. Tájek).

V případě lokality u Horního Slavkova se jedná o nejbohatší známou populaci korálice trojklané na území CHKO Slavkovský les. Z CHKO byly doposud známy 3 lokality korálice (Mariánské Lázně, PR Mokřady pod Vlčkem a Krásno).

P. Tájek

- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, bývalá obec Mladoňov (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, borový les na jižním svahu vrchu Závora (kóta 865), 2,2 km SZ od nádraží Polečnice, 7 plodných lodyh (u paty břízy), 850 m n. m., 48°48'56"N, 14°06'14"E (3. 8. 2010 not. V. Grulich & A. Vydrová).

[20 × 20 m, expozice J, sklon 5°, 3. 8. 2010 V. Grulich & A. Vydrová. – E₃ (50 %): *Pinus sylvestris* 3, *Betula pendula* 2. – E₂ (15 %): *Corylus avellana* 2, *Lonicera nigra* +. – E₁ (60 %): *Avenella flexuosa* 2, *Convallaria majalis* 2, *Fragaria vesca* 2, *Hieracium murorum* 2, *Melampyrum pratense* 2, *Vaccinium myrtillus* 2, *Hieracium lachenalii* 1, *Luzula luzuloides* 1, *Picea abies* 1, *Pyrola media* 1, *Ranunculus nemorosus* 1, *Solidago virgaurea* 1, *Sorbus aucuparia* 1, *Acer pseudoplatanus* +, *Anthriscus sylvestris* +, *Arnica montana* 1, *Campanula persicifolia* +, *Carex pilulifera* +, *Cirsium heterophyllum* +, *Corallorhiza trifida* +, *Corylus avellana* 1, *Epipactis helleborine* +, *Frangula alnus* +, *Luzula pilosa* +, *Milium effusum* +, *Paris quadrifolia* +, *Pimpinella major* +, *Polygonatum verticillatum* +, *Rosa canina* +, *Senecio ovatus* +, *Silene dioica* +, *Veronica officinalis* +. – E₀ (40 %): neanalyzováno. Mimo snímek *Abies alba*, *Rubus saxatilis*]

- 88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 7148b, bývalá osada Mlaka (distr. Prachatice): náletové křoviny s převažující *Salix aurita*, 2,0 km JZ od křižovatky v centru obce České Žleby, 1 odkvetlá lodyha, 920 m n. m., 48°51'46,5"N, 13°45'44,3"E (10. 8. 2010 not. A. Vydrová).

Nové lokality korálice doplňují dosavadní znalosti o recentním výskytu tohoto nenápadného, pozornosti snadno unikajícího druhu na Šumavě a v Předšumaví. Oproti lokalitám, o nichž jsme referovali před časem (Grulich in Additamenta 5: 201–203, 2006), se na nově nalezených místech korálice vyskytuje ve zcela odlišných typech stanovišť; sjednocuje je snad jen výskyt břízy. V tomto směru je obzvlášť pozoruhodná lokalita u Mladoňova, kde druh roste na velmi suchém zalesněném svahu s dominantní borovicí. Nejde zde o náletový porost, ale naopak o stanoviště, které bylo v poslední době skutečně lesem (cf. Druhé a snad i První vojenské mapování, www.oldmaps.geolab.cz); z fytocenologického hlediska v něm lze zřejmě identifikovat ochuzený typ pošumavských borojedlin (cf. Sádlo et al. 2005).

V. Grulich & A. Vydrová

- 88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 7048a, Borová Lada (distr. Prachatice): vrchoviště při okraji rašelinné březiny v PR Pravětinská Lada, ca 2,6 km VJV od centra obce, 48°59'03,2"N, 13°41'36,9"E, 900 m n. m. (23. 6. 2010 leg. R. Roučková & L. Ekrt, CB).

Zřejmě nejpočetnější dnes známá lokalita korálíce trojklané na Šumavě. Na vrchovišti při okraji rašelinné březiny bylo zaznamenáno 311 fertilních lodyh. Řada lodyh byla spasena lesní zvěří.

L. Ekrť

Sádlo J., Pokorný P., Hájek P., Dreslerová D. & Cílek V. (2005): Krajina a revoluce. – Malá Skála, Praha.

***Coronopus squamatus* (Forssk.) Asch.**

C2

78. Bílé Karpaty lesní, 7072d, Lopeník (distr. Uherské Hradiště): na Lopeníku u bývalé usedlosti č. p. 5, 1,4 km VSV od kostela v Březové, ca 515 m n. m., sešlapávané vlhké místo v předchozím roce narušené bagrem, asi 20 rostlin ve společenstvu s *Poa annua*, *Plantago major* a *Polygonum aviculare* (6. 8. 2010 not. J. Němec).

Pravděpodobně se jedná o výškové maximum výskytu tohoto druhu v ČR. Nejbližší známé nálezy z poslední doby (2004) jsou z okolí Volenova u Suché Lozi, ca 300 m n. m. (Jongepier & Pechanec 2006, K. Fajmon in litt.). Další blízký údaj je od Bystřice pod Lopeníkem, Ordějova (ca 330 m n. m.), což je vodní nádrž mezi Suchou Lozí a Bystřicí (Bystřice pod Lop., Ordějov, JV obce, v obilí, 1. 8. 1977 leg. K. Sutory, BRNM). Nejvýše (ca 500 m n. m.) byla dosud vranožka v Bílých Karpatech nalezena v Nové Lhotě (2003 not. K. Fajmon, Jongepier & Pechanec l. c., K. Fajmon in litt.).

Výskyt vranožky na Lopeníku jistě souvisí s předchozím narušením terénu těžkou technikou, ovšem lokalita nálezu je dosti izolovaná od dalších potenciálně vhodných stanovišť a samotné narušení drnu ještě nevysvětluje přísun diaspor. Za úvahu tedy stojí možná souvislost výskytu vranožky s demolicí usedlosti a rozhrnutím starých zdí z nepálených cihel, tzv. kotovic, jejichž nedílnou součástí jsou plevy obilovin; pro tuto hypotézu hovoří souběžný prvovýskyt dalších ruderalních a segetálních druhů na lokalitě, např. *Anthemis arvensis*, *Chenopodium polyspermum* či *Ranunculus arvensis*.

J. Němec

Jongepier J. W. & Pechanec V. (2006): Atlas rozšíření cévnatých rostlin CHKO Bílé Karpaty. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, 202 p.

***Cymbalaria pallida* (Ten.) Wettst.**

25b. Libouchecká plošina, 5250b, Jílové (distr. Děčín): zplaněle v blízkém okolí zarostlého (původně okrasného) záhonu u poloopuštěného továrního objektu u hlavní silnice ve městě, ca 250 m n. m. (18. 8. 2010 leg. J. Hadinec & Petr Bauer, PRC).

71b. Dražanská plošina, 6565b, Boskovice (distr. Blansko): ulice Švermova, kamenná zídka u domu č. 21, několik rostlin ve spárách (pravděpodobně zplaněly z předzahrádky, kde se vyskytuje menší porost při okraji chodníku), 49°29'27"N, 16°39'25"E, 350 m n. m. (20. 6. 2009 leg. et det. D. Lániková & B. Láník, BRNU).

71b. Dražanská plošina, 6565b, Boskovice (distr. Blansko): ulice Sušilova, kamenná zídka u domu č. 12/667, tři trsy ve spárách, 49°29'40"N, 16°40'00"E, 360 m n. m. (20. 7. 2010 leg. et det. D. Lániková, BRNU).

71. Dražanská vrchovina, Němčice (distr. Blansko), hřbitov ca 0,5 km SZ od kostela v obci, spáry mezi kamennými náhroby, hustý porost, 49°27'08"N, 16°42'36"E, 600 m n. m. (28. 7. 2010 leg. et det. D. Láníková, BRNU).

Zvěšinec bledý (*Cymbalaria pallida*) je v Květeně ČR udáván jako zřídka pěstovaná skalnička, která příležitostně může zplanět na zdech či skalách (jako příklady jsou uvedeny Praha, Žamberk, Pec). V Boskovicích byl výskyt tohoto druhu zaznamenán v několika předzahrádkách po celém městě, z toho na dvou lokalitách rostliny zplaněly na přilehlé zídce (viz výše). Druh je u nás jako zplaňující neofyt s nejvyšší pravděpodobností daleko častější, než je uváděno, může být ale z neznalosti zaměňován se zvěšincem zedním (*C. muralis*), který je v ČR zdomácnělý a pro zdi a zídky typický druh.

D. Láníková

***Cyperus michelianus* (L.) Link**

C1

- 30b. Rakovnická kotlina, 5848c, Olešná (distr. Rakovník): PR Červená louka (také známá pod jménem Lišanské rašeliniště) ca 2,5 km S od okraje Rakovníka, na obnaženém písčitém břehu rybníka u hájovny Na Borech, několik rostlin (1985 leg. J. Kolbek; Kolbek 2009).

V tomto území a v celých západních Čechách nebyl tento druh nikdy předtím ani potom zjištěn. Podle informace autora článku byl tehdy sebrán herbářový doklad, který však zůstal v herbáři dnes již zemřelého botanika dr. Mladého.

[eds]

- Kolbek J. (2009): Floristické složení přírodní rezervace Červená louka u Rakovníka v kontextu 45 let. – Muz. Součas., ser. natur., 24: 55–67.

***Cypripedium calceolus* L.**

C2

79. Zlínské vrchy, 6773d, Pozděchov (distr. Vsetín), dubohabřina při tělese nedostavěné Baťovy železniční tratě 1,3 km JJZ od obce, 49°13'49,2"N, 17°56'15,9"E, 450 m n. m., 2 sterilní rostliny (16. 7. 2010 not. I. Jindra, det. P. Batoušek).

Dactylorhiza maculata* (L.) Soó subsp. *maculata

C1

97. Hrubý Jeseník, 5769d, Rejvíz (distr. Jeseník): v lagu vrchoviště v okolí Velkého Mechového jezírka 1,3 km JJZ od obce, 50°13'08,6"N, 17°17'27,5"E, 760 m n. m. (26. 6. 2009 leg. P. Batoušek, herb. Batoušek; Batoušek 2010; Šmiták & Juroch 2010).

Objev nominální subspecie v lokalitě botanicky velmi známé v Hrubém Jeseníku (navíc v krátké době po překvapivých nálezech v Krkonoších a na Šumavě) se jeví spíše jako projev odlišného taxonomického pojetí tohoto taxonu autorem.

[eds]

- Batoušek P. (2010): *Dactylorhiza maculata* s. str. u Rejvízu v Hrubém Jeseníku. – Roetziana, Brno, 40: 31–33.

Dianthus superbus* L.*C1/C2**

37f. Strakonické vápence, 6649d, Radomyšl (distr. Strakonice): borový lesík na návrší „Dominový vrch“ (kóta 499,1) JJV od obce, 49°18'32,2"N, 13°56'22,5"E, 495 m n. m., 2 velké trsy (31. 7. 2009 leg. R. Paulič CB, PRC).

Potvrzení výskytu hvozdíku pyšného nejméně po 50 letech na Strakonických vápencích. V lese „Hájek“ u Radomyšle byl druh nalezen V. Vokounem začátkem 50. let minulého století (cf. Hartl et al. 1957).

R. Paulič

Hartl J., Chán V. & Toman J. (1957): Floristický příspěvek ke květeně Strakonicka. – Preslia 29: 86–89.

Dianthus sylvaticus* Willd.*C2**

88e. Želnavská hornatina, 7149b, bývalá obec Uhlíkov (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, zanedbaná louka v kotlině Záhvozského potoka nad Uhlíkovským rybníkem, 2,8 km V–VSV od kostela v obci Pěkná, 48°51'24"N, 13°58'20"E, 915 m n. m. (7. 8. 2005 leg. V. Grulich, BRNU); zanedbaná louka v údolí Uhlíkovského potoka na jihozápadním úpatí Suché hory, 2,7 km SV od kostela v obci Želnavá, 48°49'58"N, 13°59'28"E, 850 m n. m. (26. 7. 2004 leg. V. Grulich, BRNU).

Hvozdík lesní je v jižních Čechách vzácným, kriticky ohroženým druhem (cf. Chán 1999). Jedno z jader jihočeské arely leží v Hornovltavské kotlině (Procházka & Štech 2002), odkud byl vícekrát doložen a k tomuto podokresu se především vztahuje i charakteristika výskytu v oreofytiku Šumavy (Kovanda in Hejný & Slavík 1990). Z Hornovltavské kotliny druh na Šumavě přesahuje ještě do Trojmezenské hornatiny do prostoru mezi Černým Křížem a Stožcem (Güttler 1959) a k Novému Údolí (Řepka & Lustyk 1998). V Hornovltavské kotlině stále existuje menší počet lokalit v nivě Vltavy (Buřková in Procházka & Kovářiková 1999; cf. též Procházka & Štech l. c.), i na okrajích kotliny u Pěkné a Záhvozdi (2004–2009 not. V. Grulich & A. Vydrová). Dvě výše uvedené lokality představují výběr zjištěných nalezišť ležících již v Želnavské hornatině: druh byl v prostoru zaniklé obce Uhlíkov nalezen celkem na 8–10 mikrolokalitách.

Z publikovaného rozšíření druhu v Květeně ČR (Kovanda l. c.) je však třeba vyškrtnout Budějovickou pánev. K tomuto fytochorionu se vztahuje zřejmě jen jediná lokalita u samoty U Vomáček u Pašic nedaleko Zlivi (Anonymus 1966), kterou údajně zjistila D. Blažková. Při revizi herbářového materiálu ve sbírkách Jihočeského muzea v Českých Budějovicích byla objevena originální herbářová položka (1960 leg. D. Blažková, CB), determinovaná jako *D. sylvaticus*; rostliny však jednoznačně náleží druhu *D. deltoides*.

V. Grulich

Anonymus (1966): Floristický materiál ke květeně jižní části Čech I. – Sborn. Jihočes. Muz., přír. vědy, 6: 37–70.

Güttler E. (1959): Poznámky ke květeně našich hor. – Preslia 31: 78–79.

Procházka F. & Kovářiková J. (1999): Významnější nové nálezy v květeně české Šumavy a nejvyšších poloh Předšumaví. – Erica, Plzeň, 8: 23–74.

Řepka R. & Lustyk P. (1998): Floristické údaje vybraných druhů pro Květenu Šumavy. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 32(1997): 161–181.

***Digitaria ciliaris* (Retz.) Koeler**

56b. Jilemnické Podkrkonoší, 5459b, [Vrchlabí–]Podhůří (distr. Trutnov): adventivně na shnilém odpadu z bavlny („adventiv auf faulem Baumwollabfall in Harta“), 430 m [n. m.] (8. 9. 1908 leg. V. Cypers, BRNU 5272, *D. ischaemum* admixta).

Nový druh pro květenu České republiky. Při společné revizi herbářových dokladů v rámci bakalářské práce J. Rysa, věnované rozšíření obou druhů rodu *Digitaria* v českých zemích, jsme mezi herbářovými doklady rosičky krvavé, *Digitaria sanguinalis*, objevili několik domácích i zahraničních sběrů rosiček, které se svými morfologickými znaky mírně lišily od tohoto běžného druhu. Srovnání s dostupnou určovací literaturou (Clayton 1980, Wilhalm 2008) ukázalo, že jde s největší pravděpodobností o druh *D. ciliaris*, pro nějž zde navrhuji české jméno rosička přehlížená. Určení potvrdily údaje v nedávno publikované studii (Wilhalm 2009), která se zabývá rozšířením rosičky přehlížené v celé Evropě. V této práci, která jako první uvádí nález rosičky přehlížené z České republiky, je citován Cypersův sběr pořízený na stejném místě o den dříve (7. 9. 1908), dnes uložený v herbáři Botanického ústavu v Barceloně (BC). V herbáři BRNU je dále uložen duplikát sběru z Göteborgu (1943 leg. *Carl Blom*, BRNU 405280), rovněž citovaný v uvedené práci, který jsem využil jako srovnávací materiál. Sběry z primárního areálu druhu nejsou v brněnském univerzitním herbáři k dispozici.

Z našich dvou druhů rodu *Digitaria* (Kubát in Kubát et al. 2002: 872) se rosička přehlížená nejvíce podobá rosičce krvavé, od níž se liší spíše nepatrnými znaky. Oba druhy lze rozlišit podle níže uvedeného klíče (Wilhalm 2008).

- 1a Plucha dolního, jalového kvítku aspoň na okrajových žilkách drsná 0,04–0,1 mm dlouhými, směrem k vrcholu pluchy namířenými štětinkami (mnohdy jsou tyto štětinky vyvinuty jen v horní polovině pluchy); horní pleva zdělí 1/3–1/2 pluchy plodného kvítku (zřídka u některých klásků o něco delší); čepel stébelných listů na lici na celé ploše roztroušeně odstále chlupatá ***D. sanguinalis***
- b Plucha dolního, jalového kvítku zcela hladká, vzácně poblíž vrcholku s několika málo štětinkami; horní pleva zdělí (1/2–)2/3–0,8 pluchy plodného kvítku; čepel stébelných listů na lici převážně lysá, jen na bázi s jednotlivými, až 5 mm dlouhými odstálými chlupy ***D. ciliaris***

Wilhalm (2008, 2009) uvádí i další rozdíly mezi oběma druhy, které se týkají mj. tvaru klásků a délky jazyčku. Současně však připouští, že rozeznávání obou pojednávaných rosiček je někdy obtížné, jelikož se vyskytují rostliny s intermediárními znaky. Při studiu ce-loevropského rozšíření rosičky přehlížené považoval určení tohoto druhu za jisté, pokud rostliny měly zcela hladkou pluchu nebo pluchu pouze s jednotlivými štětinkami na žilkách poblíž jejího vrcholu a současně poměrně úzké a zřetelně čárkovité listy s čepelí na lici lysou, na bázi však s roztroušenými dlouhými chlupy. K délce horní plevy přihlížel jen jako k podpůrnému znaku (Wilhalm 2009: 250). Dobrou oporu při určování poskytují kvalitní makrofotografie otištěné v citované práci. Determinační potíže popisují i Cope &

Gray (2009: 574): „Žádný znak [= hladké žilky na dolní pluše plodného kvítku a relativně dlouhá horní pleva] není zcela spolehlivý a za těchto okolností je užitečný habitus rostlin. *Digitaria ciliaris* je obvykle statnější a bujnější z obou druhů a jen vzácně má červeně naběhlé listy nebo klásky; [jemné] chlupy na horní plevě a dolní pluše [plodného kvítku] jsou obvykle nápadnější.“

Digitaria ciliaris, popsaná na základě rostliny pocházející z Číny, se přirozeně vyskytovala v tropech a subtropích Starého světa, dnes je však rozšířena v tropických oblastech celého světa (Cope & Gray 2009: 574, Wilhalm 2008). Jak uvádí Wilhalm (2009), zdomácněla ve většině zemí jižní Evropy, kde je její výskyt bohatě doložen např. v Itálii nebo Španělsku. Většina střeoevropských a severoevropských výskytů má naopak přechodný charakter. Rosička přehlížená do těchto zemí byla a je zavlekována hlavně s krmivem pro ptáky, olejninami, sojovými boby a bavlnou, dříve také s vlnou (Cope & Gray 2009: 574, Wilhalm 2009). Podobně rostliny sbírané v Podhůří (dříve Harta) u Vrchlabí vyrostly na shnilém odpadu ze zpracování bavlny v přádelně, jejímž majitelem byl sám Victor Cypers von Landrecy (1857–1929). Výskyt byl jistě přechodný, byť možná opakovaný. Nejde-li o dodatečnou příměs vzniklou při neopatrné manipulaci ve sbírce, rostla spolu s rosičkou přehlíženou na stejném místě rosička lysá (srov. výše). O 16 let později sbíral V. Cypers tamtéž na odpadcích z bavlny rosičku krvavou (leg. 1924 V. Cypers, BRNU 146953); v tomto případě však může jít i o směsný sběr: zatímco obě květenství na herbářovém listu náležejí rosičce krvavé, má oddělená dolní část rostliny znaky rosičky přehlížené. Způsobem zavlečení i přechodností výskytu patří rosička přehlížená k rozsáhle skupině neofytů zavlekaných se surovinami textilního průmyslu (viz např. Dvořák & Kühn 1966).

Za zmínku stojí ještě jedna okolnost, která se týká nomenklatoricko-taxonomických potíží a jejich důsledků pro floristickou práci. Po nahlédnutí do starší floristické literatury by se totiž dalo namítnout, že se v případě rosičky přehlížené o nový nález nejedná. Jméno *Panicum ciliare* Retz., basionym jména *D. ciliaris*, se objevuje v herbářích a domácí floristické literatuře už od první poloviny 19. století (v literatuře např. Rohrer & Mayer 1835: 15; Čelakovský 1867: 33 jako *P. sanguinale* subsp. *ciliare*, 1887: 100; Polívka 1912: 744; Polívka et al. 1928: 883; Dostál et al. 1948–1950: 2074, Dostál 1954). Z popisů v citovaných příručkách nebo z kontextu však vyplývá, že ve všech případech bylo toto jméno použito pro morfortyp rosičky krvavé, který má na pluše dolního (jalového) kvítku mezi okrajovými žilkami tuhé sklovité chlupy posazené na malých bradavičkách. Veškeré dosavadní údaje o výskytu rosiček určených jako *D. ciliaris* v České republice je proto třeba vztáhnout k rosičce krvavé, *D. sanguinalis*, a to k jejímu morfortypu, který se správně označuje jako *D. sanguinalis* subsp. *pectiniformis* (Smejkal 1980, Dostál 1982, Kubát in Kubát et al. 2002: 872). Vzhledem k tomu, že se podobná (paralelní) variabilita objevuje i u některých mimoevropských rosiček, je toto taxonomické hodnocení s velkou pravděpodobností nadsazené (Wilhalm 2008: 1210).

J. Danihelka

- Cope T. & Gray A. (2009): Grasses of the British Isles. – In: B. S. B. I. Handbook, 13: 1–612, Botanical Society of the British Isles, London.
- Čelakovský L. (1867): Prodomus der Flora von Böhmen. Vol. 1. – Prag.
- Čelakovský L. (1887): Analytická květena Čech, Moravy a rak. Slezska. Ed. 2. – Praha, 431 p.
- Dostál J. (1954): Klíč k úplné květeně ČSR. – Praha.
- Dostál J. (1982): Seznam cévnatých rostlin květeny československé. – Pražská botanická zahrada, Praha-Troja, 408 p.
- Dostál J. et al. (1948–1950): Květena ČSR. Vol. 2. – Praha.
- Dvořák J. & Kühn F. (1966): Zavlečené rostliny na pozemcích prádelny vlny „Mosilana“ n. p. v Brně. – Preslia 38: 327–332.
- Polívka F. (1912): Klíč k úplné květeně zemí koruny České. – Olomouc.
- Rohrer & Mayer (1835): Vorarbeiten zu einer Flora des Mährischen Gouvernements. – Brünn.
- Smejkal M. (1980): Komentovaný katalog moravské flóry. – Univerzita J. E. Purkyně, Brno.
- Wilhelm T. (2008): Fingerhirse, Bluthirse u. Fadenhirse / Digitaria. – In: Fischer M. A. [ed.], Exkursionsflora für Österreich, Liechtenstein und Südtirol, Ed. 3, p. 1209–1210, Biologiezentrum der Oberösterreichischen Landesmuseen, Linz.
- Wilhelm T. (2009): Digitaria ciliaris in Europe. – Willdenowia 39: 247–259.

Digitaria sanguinalis* subsp. *pectiniformis* Henrard*C4b**

- 37d. Čkyňské vápence, 6848d, Čkyně (distr. Prachovice): železniční nádraží Čkyně, v kolejišti, 49°06'40,2"N, 13°49'44,4"E, 525 m n. m., hojně, spolu s *Eragrostis minor* (22. 9. 2009 leg. R. Paulič, CB, PRC).
- 37f. Strakonické vápence, 6749b, Rovná (distr. Strakonice): skládka silničního posypu a škváry u rozcestí silnic nad rybníkem Rakovák 0,8 km JJZ od obce, 49°16'40,6"N, 13°56'49,5"E, ca 400 m n. m., spolu s *Eragrostis minor*, *Puccinellia distans*, *Solanum decipiens* aj. (27. 7. 2009 leg. R. Paulič, CB).

Rosička krvavá brvitá nebyla dosud z fytogeografických podokresů 37d a 37f udávána (cf. Kubát 2006).

R. Paulič

- Kubát K. (2006): *Digitaria sanguinalis* subsp. *pectiniformis* Henrard v Čechách. – Severočes. Přír. 38: 137–140.

Drosera anglica* Huds.*C1**

- 88b. Šumavské pláně, 6946d, Modrava (distr. Klatovy): Šárecká slat', okraje jezírek v otevřené části vrchoviště ca 3 km SZS od vrcholu Modravská hora (2005 not. I. Bufková; Ekrt & Půbal 2009).

- 99a. Radhošťské Beskydy, 6478c, Dolní Lomná (distr. Frýdek-Místek): svahové prameniště ve středové části severní sjezdové trati Severka, 49°31'01"N, 18°42'36"E, 860 m n. m., 12 fertilních rostlin v populaci *Drosera rotundifolia* (30. 8. 2008 leg. D. Hlišnikovský & P. Chytil, FMM; Hlišnikovský in Plášek & Cimalová 2008).

Moravskoslezské Beskydy nejsou považovány za území přirozeného výskytu rosnatky anglické. Popularita karnivorních druhů rostlin mezi pěstiteli a jejich opakované novodobé nálezy na dřívě dobře zmapovaných lokalitách (především v maloplošných chráněných územích) dávají tušit, že tento výskyt nemusí být zdaleka spontánní, byť v sousedním Polsku a na Slovensku doposud přežívá na několika nedalekých rašeliništích.

D. Hlišnikovský

Plášek V. & Cimalová Š. [eds] (2008): Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska II. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 57: 271–275.

***Dryopteris cristata* (L.) A. Gray**

C1

88g. Hornovltavská kotlina, 7251c, Světlík (distr. Český Krumlov): Čert v lese, rašeliniště v lese V od silnice 1,9 km J od kostela v obci (28. 8. 2005 leg. V. Grulich, BRNU, rev. L. Ekrť 2009; Ekrť & Půbal 2009).

Znovuobjevený kriticky ohrožený druh Šumavy. Nález kapradě hřebenité na hranici Hornovltavské kotliny a Kaplického mezihoří je významným objevem, který potvrdil výskyt tohoto druhu v Hornovltavské kotlině téměř po sto letech. Jediný historický údaj z Hornovltavské kotliny stejně jako celé Šumavy zaznamenal W. Hirsch v roce 1911 v Radslavském luhu (1911 leg. W. Hirsch, OH), dnes zatopeném údolní nádrží Lipno.

L. Ekrť

***Eleocharis quinqueflora* (Hartmann) O. Schwarz**

C1

28d. Toužimská vrchovina, 6042b, Babice u Poutnova (distr. Cheb): mokřad narušený koly techniky po kosení okolních mokřadních luk, 49°59'52,4"N, 12°47'27,3"E, 760 m SSZ od kóty Služetínský vrch (773,7 m) a 1 km JJZ od návsi v obci Číhaná, 734 m n. m., několik rostlin na ca 4 m² spolu s *Carex flava*, *C. panicea*, *C. rostrata*, *Eleocharis palustris*, *Equisetum fluvatile*, *Triglochin palustris* (17. 6. 2009 leg. et det. P. Tájek).

82. Javorníky, 6774d, Zděchov (distr. Vsetín): okolí studánky v osadě U Hajdů, ca 2 km JZ od kostela v obci, břehy potůčku, vlhký příkop a sešlapávaný travník u cesty, 660 m n. m. (30. 6. 2008 not. P. Koutecký; Koutecký et al. 2009).

84b. Jablunkovské mezihoří, 6478b, Jablunkov (distr. Frýdek-Místek): severovýchodní úbočí Zelené hory (604,1 m) 520 m SV od vrcholu, zvodnělý (pramenem ve svahu) asi 15 m dlouhý úsek málo užívané cesty, 49°33'16,9"N, 18°47'10,7"E, 518 m n. m., v hustém porostu spolu s *Blysmus compressus*, *Juncus articulatus*, *Lycopus europaeus* a *Plantago major* agg. (23. 5. 2010 leg. J. Šumbera, 9. 9. 2010 rev. P. Lustyk, herb. Lustyk; 2. 7. 2010 not. et det. P. Chytil; 4. 7. 2010 leg. D. Hlisnikovský, FMM).

Výskyt bahničky chudokvětě na Zelené hoře u Jablunkova (Hlisnikovský in Additamenta 6: 283–284, 2007) se i přes probíhající snahy o záchranu stanoviště nepodařilo později ověřit. Ani nynější objev nemalé populace na opačné straně téhož kopce, a to v náhradním biotopu (po zalesnění okolních slatinných luk), nedává velkou naději na její dlouhodobé přežívání ve zdejší krajině. Územní ochrana je stěžejí reálná, a tak záleží spíše na libovůli majitele (udržovatele) cesty či na charakteru sukcese, kdy její výskyt pomine.

D. Hlisnikovský

Eleocharis uniglumis* (Link) Schult. subsp. *uniglumis

C2

62. Litomyšlská pánev / 63e. Poliško, 6163c, Horní Újezd (distr. Svitavy): severní okraj pcháčové louky v nivě Desné, 1,6 km SSV od kaple v obci, 390 m n. m., několik málo desítek rostlin (15. 5. 2010 not. P. Novák, Jakub Roleček, Jan Roleček & B. Zemanová, leg. P. Novák, rev. P. Bureš, BRNU).

Lokalita bahničky jednoplevé představuje jeden z posledních zachovalých fragmentů květnatých aluviálních luk na Litomyšlsku. V současné době je extenzivně využívána jako

koňská pastvina a hostí jednu z nejbohatších populací *Cirsium rivulare* v regionu. Z dalších druhů preferujících minerálně bohaté substráty se zde vyskytují např. *Carex tomentosa* a *Juncus inflexus*. Nejbližší známá recentní lokalita bahničky se nachází na Vysokomýtsku nedaleko Velkého Zálešského rybníku u Vračovic.

P. Novák & Jan Roleček

***Epilobium alsinifolium* Vill.**

C3

88e. Trojmezenská hornatina, 7249d, Zadní Zvonková (distr. Český Krumlov): masiv Smrčiny, prameniště na okraji paseky na východním svahu Smrčiny nad Saitzovou cestou 4,3 km SZ od kostela (bývalé obce), 48°44'12,6"N, 13°55'43,5"E, 1235 m n. m., asi 10 fertilních lodyh (25. 8. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU; 5. 9. 2010 foto et leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

[2 × 2 m, expozice V, sklon do 1°, 5. 9. 2010 V. Grulich & A. Vydrová. – E₁ (40 %): *Cardamine amara* 2, *Chaerophyllum hirsutum* 2, *Agrostis canina* 1, *Caltha palustris* 1, *Epilobium alsinifolium* 1, *E. obscurum* 1, *Ranunculus aconitifolius* 1, *Calamagrostis villosa* +, *Carex echinata* +, *Equisetum sylvaticum* +, *Luzula sylvatica* +, *Stellaria nemorum* +. – E₀ (40 %): *Pellia* sp. 2, *Sphagnum* sp. 2, *Polytrichum* sp. +]

Velmi vzácný horský druh ve flóře Šumavy, dosud zjištěný pouze na čtyřech lokalitách (Chán 1999, Procházka & Štech 2002), poslední nálezy pocházejí z roku 1992 z Boubínsko-stožecké hornatiny z masivu Boubína (J. Albrecht sec. Chán 1999) a z let 1992–1993 z masivu Polomu v Královském hvozdu (Nesvadbová & Sofron 1994). Na Šumavě tento druh dosud nebyl zaznamenán v části bavorské (Schönfelder & Bresinsky 1990), ani v rakouské (Pils 1999).

Prameniště, na němž byl zjištěn, se nachází v kalamitní holině a je nyní zcela osluněné; do doby, než uhynuly smrky, které v lesním porostu v okolí dominovaly, bylo zřejmě v polostínu. Pro masiv Smrčiny je ovšem důležité, že v minulosti se zde dosti intenzivně páslo (nedaleko na úbočí se nacházela salaš) a lesy byly pastvou zřejmě značně ovlivněné.

V. Grulich

Nesvadbová J. & Sofron J. (1994): Příspěvek k poznání flóry západní části Šumavských plání a jihovýchodní části Královského hvozdu. – *Erica*, Plzeň, 3: 23–37.

Pils H. (1999): Die Pflanzenwelt Oberösterreichs. – Ennsthaler, Steyer.

Schönfelder P. et Bresinsky A. [eds] (1990): Verbreitungsatlas der Farn- und Blütenpflanzen Bayerns. – Ulmer, Stuttgart.

***Epipactis helleborine* subsp. *orbicularis* (Richter) Klein**

C1

syn. *E. distans* Arv.-Touv.

6. Džbán, 5749c, Milý (distr. Rakovník): PP Mílská stráň SV od obce, střední a západní část chráněného území (4. 7. 2007 not. M. Štĕfánek & Jar. Rydlo, det. Jan Rydlo; Ondráček 2009).

***Epipactis futakii* Mered'a & Potůček**

→**C1**

78. Bílé Karpaty lesní, 6974c, Svatý Štěpán (distr. Zlín): dubohabřina nad silnicí a loukou 0,63 km S od budovy železniční stanice Vlárský průmysk, 49°03'19,8"N, 18°03'08,3"E, 320 m n. m., 8 rostlin (26. 7. 2009 leg. P. Batoušek, herb. Batoušek; 17. 7. 2010 not. P. Batoušek & P. Mered'a).

Nový taxon pro květenu České republiky. Ve Vlárském průsmyku v Bílých Karpatech byly koncem července 2009 pozorovány již odkvetlé rostliny, které velmi upomínaly na *Epipactis futakii*, taxon v České republice doposud neznámý. Vzhledem k tomu, že *E. futakii* byl již dříve nalezen na Slovensku ve Vlárském průsmyku u obce Horné Srnie (Batoušek 2005), bylo jen otázkou času, kdy bude nalezen také u nás. Při společné exkurzi v roce 2010 s P. Mered'ou, autorem popisu tohoto taxonu, byl výskyt *Epipactis futakii*, jako nového taxonu pro Českou republiku potvrzen.

Roste na Slovensku, odkud byl popsán, v Maďarsku (kde P. Mered'a ověřil správnost determinace) a ČR. Obrazová dokumentace rostlin od obce Svatý Štěpán bude uveřejněna v časopise Roesliana (Batoušek 2011).

P. Batoušek

Batoušek P. (2005): Klíč k určování druhů rodu *Epipactis* Zinn rostoucích na území České republiky. – Roesliana, Brno, 35: 44.

Batoušek P. (2011): *Epipactis futakii* – nový druh kruštíku pro ČR. – Roesliana, Brno, 41 (in press).

***Epipactis greuteri* H. Baumann & Künkele**

C1

70. Moravský kras, 6666c, Rudice (distr. Blansko): NPR Rudické propadání, SV od obce, 4 rostliny (červenec 2008 not. P. Jelinek; Šmiták & Juroch 2009).

82. Javorníky, 6874c, Valašské Klobouky (distr. Zlín): u asfaltové lesní silničky 350 m VSV od vrcholu Královce (655,4 m) a 1,5 km ZJZ od vrcholu Ploštiny (739,1 m), 2,5 km VJV od města, asi 630 m n. m. (2000 not. V. Růžička); 11 kvetoucích lodyh (druhá polovina července 2003 not. V. Růžička; Růžička 2005); na okraji vzrostlé jedlobučiny v příkopu silničky, 49°08'06,3"N, 18°02'38,9"E, 634 m n. m., 14 rostlin (21. 7. 2009 not. P. Batoušek; 26. 7. 2009 leg. P. Batoušek, herb. Batoušek; Šmiták & Juroch 2009).

V roce 2005 publikoval V. Růžička nález kruštíku na okraji silničky nedaleko chaty Královec v CHKO Bílé Karpaty, který určil jako *Epipactis leptochila* subsp. *leptochila* (Růžička 2005). Při mé první návštěvě této lokality nebyl nalezen žádný kruštík a vzhledem k charakteru stanoviště byl nález tohoto druhu zpochybněn (Nepraš & Batoušek 2009). Při další návštěvě lokality opět nebyly na stanovišti uvedeném V. Růžičkou nalezeny žádné rostliny, avšak o 40 metrů výše podél silničky na okraji fragmentu jedlobučiny a v příkopě silničky bylo nalezeno 14 rostlin druhu *Epipactis greuteri*. Je tedy zřejmé, že na uvedené lokalitě se *E. leptochila* nikdy nevyskytoval a šlo o záměnu s *E. greuteri*.

P. Batoušek

Nepraš K. & Batoušek P. (2009): *Epipactis leptochila* subsp. *leptochila* – nový taxon pro květenu České republiky. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 44: 45–51.

Růžička V. (2005): První nález *Epipactis leptochila* subsp. *leptochila* v ČR. – Roesliana, Brno, 34: 40–41.

Šmiták J. & Juroch J. (2009): Nové lokality orchidejí v roce 2008. – Roesliana, Brno, 39: 55–59.

Epipactis leptochila* (Godf.) Godf. subsp. *leptochila

→C1

Nový taxon pro květenu České republiky (Nepraš & Batoušek: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 44: 45–51, 2009; Šmiták & Juroch 2009) byl nalezen na dvou mikrolokalitách na jižním svahu Štěpánovské hory u Štěpánova v Českém středohoří.

Šmiták J. & Juroch J. (2009): Nové lokality orchidejí v roce 2008. – *Roezliana*, Brno, 39: 55–59.

***Epipactis leptochila* subsp. *neglecta* Kümpel**

C1

72. Zábřežsko-uničovský úval, 6167d, Hrabová (distr. Šumperk): vlhké příkopy kolem lesní asfaltové cesty mezi Hrabovou a Dubickem směrem k Rohelské boudě, okraj starého bukového lesa, 12 rostlin společně s *E. helleborine* (červen 2009 not. R. Procházka & J. Holínková; Šmiták & Juroch 2010).
- 77a. Ždánický les, 6967, Kobeřice (distr. Vyškov): u oplocenky, na modré turistické značce od turistického rozcestníku u rybníka Horáček směrem na Kobeřice, 4 rostliny (26. 7. 2009 not. R. Procházka & J. Holínková; Šmiták & Juroch 2010).
78. Bílé Karpaty lesní, 6974c, Sidonie (distr. Zlín): okraj bučiny s habrem a lískou nad pěšinou na pravém břehu Vlárý 0,18 km Z od nádražní budovy Vlárský průsmyk, 49°01'59,7"N, 18°03'02,8"E, 280 m n. m., 2 rostliny (26. 7. 2009 not. P. Batoušek; Šmiták & Juroch 2010).

***Epipactis leutei* Robatsch**

→C3

52. Ralsko-bezděžská tabule, 5355a, Hamr na Jezeře (distr. Česká Lípa): bučina na jihovýchodním svahu vrchu Děvín 1,8 km JV od obce, 365 m n. m. (5. 7. 2010 leg. P. Batoušek, herb. Batoušek).
54. Ještědský hřbet, 5255b, Kryštofovo Údolí (distr. Liberec): okraj svažité louky bočního údolí 1,1 km S od Spáleného vrchu (660 m), 50°47'01,5"N, 15°12'59,3"E, 370 m n. m., ca 30 rostlin (3. 7. 2010 not. P. Batoušek).

***Epipactis microphylla* (Ehrh.) Sw.**

C1

68. Moravské Podhůří Vysočiny, 6464c, Štěpánov nad Svratkou (distr. Žďár nad Sázavou): okraj vápnomilné bučiny a čerstvé paseky na prudkém svahu ca 1 km SV od kostela v obci, 49°30'39,8"N, 16°20'41,7"E, 500 m n. m., jediná ukousnutá a odumírající rostlina (18. 8. 2006 not. L. Čech); 10 rostlin v poupatě (15. 6. 2010 not. J. Komárek & L. Čech).

Tato lokalita územně i geologicky navazuje na známé i nedávno objevené výskyty v okolí Dolního Čepí a Ujčova (Jatiová & Šmiták 1996, Čech & Lysák in *Additamenta* 7: 274, 2008) a je od nich vzdálená ca 2,5 km severním směrem. Je součástí EVL U Hamrů a z ochrannářsky nejvýznamnějších druhů zde dále roste *Cephalanthera rubra*, *Cypripedium calceolus* a *Platanthera chlorantha*.

J. Komárek & L. Čech

- 76a. Moravská brána vlastní, 6474b, Kopřivnice (distr. Nový Jičín): na svahu v květnaté bučině ca 150 m SSV od rozcestí u památné Husovy lípy, ca 130 m JZ od kóty Brdy (467,2), 49°35'21,1"N, 18°09'28,4"E, 444 m n. m., minimálně 20 rostlin (29. 6. 2010 foto K. Pálková & L. Šigutová, rev. P. Batoušek).
- 76a. Moravská brána vlastní, 6474b, Štramberk (distr. Nový Jičín): západní úbočí Kotouče v bukovém i borovém lese, 530 m n. m. (1953 leg. H. Zavřel, BRNM).

- 76a. Moravská brána vlastní, 6474b, Ženklaava (distr. Nový Jičín): Na Petřkovském, dubohabřina na severozápadním svahu ca 50 m pod kótou 363, podél bezejmenného levostranného přítoku Sedlnice, 1,8 km SSZ od kostela, 49°34'40,1"N, 18°05'53,9"E, 380 m n. m., 22 kvetoucích rostlin (21. 6. 2008 not. P. Pavlík, P. Batoušek & J. Juroch; Šmiták & Juroch 2009).
- 84a. Beskydské podhůří, 6375c, Horní Sklenov (distr. Frýdek-Místek): bučina na východním svahu vrchu Hukvaldy, 390 m n. m. (7. 6. 2000 leg. A. Hájková ut *E. purpurata*, FMM, det. P. Batoušek; Hájková 2001).
- 84a. Beskydské podhůří, 6378a, Vendryně (distr. Frýdek-Místek): vrcholová partie Babí hory (492 m) S od obce, 49°40'37,5"N, 18°42'46,8"E, 490 m n. m., 4 rostliny (22. 6. 2007 not. J. Ladányi, det. V. Ladányi, D. Křenek).
- Jatiová M. & Šmiták J. (1996): Rozšíření a ochrana orchidejí na Moravě a ve Slezsku. – AOPK ČR & Arca JiMfa, Třebíč, 545 p.
- Hájková A. (2001): Výsledky botanického průzkumu Přírodní památky Hradní vrch Hukvaldy (Podbeskydská pahorkatina). – Pr. Stud. Muz. Beskyd 11: 137–153.
- Šmiták J. & Juroch J. (2009): Nové lokality orchidejí v roce 2008. – Roczliana, Brno, 39: 55–59.

***Epipactis palustris* (L.) Crantz**

C2

- 63g. Opatovské rozvodí, 6164d, Opatov (distr. Svitavy): vlhká sečená louka na jižním břehu Nového rybníka 1,6 km SZ od kostela v obci, 49°50'00,3"N, 16°29'14,9"E, 425 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (2. 7. 2010 not. F. Jetmar, P. Kovář & P. Novák).

Jde o druhou recentní lokalitu kruštíku bahenního v oblasti Opatovského rozvodí, vedle lokality Pod Farským (Lustyk in Additamenta 6: 300, 2007). Donedávna rostl také na rašelinné louce na jižním břehu rybníka v Zádolkách (Faltysová et al. 1992), výskyt však zanikl při odbahnění rybníka. Na nově objevené lokalitě roste kruštík v luční vegetaci, kterou lze řadit na pomezí svazů *Molinion caeruleae* a *Caricion davallianae*. Po dlouhodobém ponechání ladem je tento luční porost v posledním desetiletí opět pravidelně sečen v rámci ochrannářského managementu. Z dalších vzácnějších druhů se na louce vyskytují *Achillea ptarmica*, *Carex davalliana*, *Dactylorhiza majalis*, *Gentiana pneumonanthe* a *Laserpitium prutenicum*.

P. Novák, F. Jetmar & P. Kovář

- Faltysová H., Matoušková H. & Hille J. (1992): Významné krajinné prvky východních Čech. Okres Svitavy. – Český ústav ochrany přírody, Pardubice.

***Epipactis pontica* Taubenheim**

C1

- 77a. Ždánický les, 6967a, Kobeřice (distr. Vyškov): vlhký svah (s porostem lísky, javoru a buku) u křižovatky cest na jižním okraji rybníka Horáček, 3 odkvétající rostliny (26. 7. 2009 not. R. Procházka & J. Holínková; Šmiták & Juroch 2010).

***Epipactis purpurata* Sm.**

C3

- 61c. Chvojenská plošina, 5862c, Nová Ves (distr. Rychnov nad Kněžnou): v dubohabřině na okraji lesní cesty vedoucí od poběžovické hájovny Studená voda k Nové Vsi, v místě její serpentiny J pod kótou 304, 50°06'47,8"N, 16°02'09"E, 295 m n. m., 9 kvetoucích lodyh společně s *Cephalanthera damasodium* (7. 8. 2010 foto M. Hanzl).

- 15c. Pardubické Polabí, 5962a, Koudelka (distr. Pardubice): v dubohabřině na jihovýchodním svahu kóty 327, ca 400 m JV od kostela v obci, 50°05'04"N, 16°01'45,5"E, 320 m n. m., více než 18 kvetoucích lodyh (20. 8. 2010 foto M. Hanzl).

***Epipactis tallosii* Molnár & Robatsch**

C1

- 21b. Hornomoravský úval, 6670a, Chropyně (distr. Kroměříž): lužní les na levém břehu Malé Bečvy poblíž rybníka Hejtman 0,9 km Z od kostela, 49°21'37,6"N, 17°21'15,4"E, 190 m n. m., 6 rostlin (14. 8. 2009 leg. P. Batoušek, herb. Batoušek; Šmiták & Juroch 2010).
- 76a. Moravská brána vlastní, 6571a, Osek nad Bečvou (distr. Přerov), levý břeh řeky Bečvy asi 1,67 km JJZ od kostela v obci, 49°29'47,4"N, 17°31'15,9"E, ca 225 m n. m., 1 rostlina (29. 7. 2010 not. Z. Hradílek; 12. 8. 2010 not. Z. Hradílek, M. Zmrhalová & foto Š. Koval, rev. B. Trávníček & P. Batoušek dle detailní fotografie květu).

Areál druhu *Epipactis tallosii* v České republice byl až doposud nevelký. Jeho těžiště lze vymezit obcemi Veselí nad Moravou a Suchá Loz, ve fytochorionech Dolnomoravský úval (2 lokality) a Bílé Karpaty stepní (5 lokalit). Izolovaná lokalita se nachází v Bučovické pahorkatině na okraji Nesovic, kde je její další existence vzhledem k výstavbě velmi nejistá.

První z výše uvedených lokalit byla objevena při botanické inventarizaci lužního lesa v okolí Chropyně. Na druhé, u Oseka nad Bečvou, byla nalezena pouze jediná rostlina, zato pěkně rostlá, v pobřežních porostech Bečvy v místě, kde povodeň v roce 1997 vrátila řece téměř její původní vzhled. Za 13 let vyrostly na vyšší terase řeky mladé vrbo-topolové porosty, které už stačily zastínit obnažené šterky a písky. Také na jaře roku 2010 bylo místo přepraveno silnou povodní.

Výskyt taxonu na těchto nových lokalitách naznačuje teoretickou možnost jeho rozšíření směrem na sever až do Litovelského Pomoraví, či severovýchodním směrem do Moravské brány k Hranicím na Moravě, případně až k Valašskému Meziříčí.

P. Batoušek & Z. Hradílek

***Epipogium aphyllum* Sw.**

C1

97. Hrubý Jeseník, 5869b, Vrbno pod Pradědem (distr. Bruntál): PR Skalní potok, v těsné blízkosti nejsilnějšího levostranného přítoku Skalního potoka v bučině nad asfaltovou silnicí vedoucí podél Skalního potoka směrem na Lysý vrch (1128 m), 2 km od rozcestí se silnicí Vrbno pod Pradědem – Vidly, 2 kvetoucí rostliny (24. 7. 2009 not. R. Štencel & J. Jersáková; Šmiták & Juroch 2010).

Jedná se o novou mikropopulaci nedaleko od místa (asi 200 m níže po proudu levostranného přítoku Skalního potoka), kde byl sklenobýl nalezen v letech 1999, 2007 a 2008 (in Aditamenta 7: 275, 2008).

R. Štencel

***Equisetum ramosissimum* Desf.**

C3

6. Džbán, 5749a, Bílichov (distr. Kladno): NPR Cikánský dolík, podél horizontálně vedené odvodňovací stružky na svahové luční slatině v horní části chráněného území (každoročně pravidelně kosené), ca 1,66 km SZ od kaple ve středu obce, 50°16'15,3"N, 13°53'50"E, 375 m n. m., pouze několik málo rostlin (18. 8. 2008 leg. J. Brabec, L. Krinke, E. Plesková, O. Šída & M. Štefánek, rev. V. Rybka, PRC, CHEB; 3. 6. 2010 not. M. Dundr, J. Hadinec, E. Plesková, V. Somol, O. Šída & M. Štefánek).

57a. Bělohradsko, 5559c, Šárovceva Lhota (distr. Jičín): na náspu železniční tratě ca 850 m ZJZ od nádraží, 50°24'14,52"N, 15°32'59,04"E, 278 m n. m. (25. 6. 2010 leg. *J. Práněl*, herb. Práněl).

V Květeně ČSR (Hrouda in Hejný & Slavík 1988) není tento druh z fytochorionů 6 a 57a. udáván.

***Equisetum variegatum* Weber & Mohr**

C1

- 15c. Pardubické Polabí, 6060b, Blato (distr. Pardubice): areál bývalé cihelny na východním okraji obce, 49°59'17,1"N, 15°46'13,9"E, 235–250 m n. m., na ploše asi 120 m² (24. 7. 2007 foto *J. Rejl*; Rejl 2008; 2. 6. 2009 leg. *V. Samková*, HR, rev. *V. Rybka*).
- 42b. Tábořsko-vlašimská pahorkatina, 6554d, Dolní Hořice (distr. Tábor): Pacova hora, mělká jezírka v zadní části opuštěného vápencového lomu, 1,4 km ZJZ od návsi v obci, 49°25'55"N, 14°49'52"E, 535 m n. m., porost na několika m² (26. 8. 2010 leg. *P. Šiška*, BRNU; 3. 9. 2010 foto & leg. *V. Grulich* & *A. Vydrová*, BRNU).

Přeslička různobarvá je v Additamentech jednou z oblíbených „trvalek“ – z osmi dosud zveřejněných pokračování se objevila již pětkrát (Lustyk in Additamenta 1: 76, 2002; Hadinec & Michálek in Additamenta 2: 251, 2003; Štefánek, Ducháček & Michálek, Hájek & Faltys – vše in Additamenta 4: 114–117, 2005; Hliseníkovský in Additamenta 6: 292, 2007; Simonová & Láník in Additamenta 7: 275, 2008, cf. též Láníková & Láník 2009) a nové lokality se objevují rovněž v tomto díle.

Pokud shrneme aktuální informace o tomto druhu, výskyt byl zaznamenán na druhotných stanovištích v lomech (3), šterkovnách, pískovnách nebo hlinících (5) a v odkalištích (3). Naproti tomu výskyt na víceméně přirozených stanovištích je nápadně vzácnější (3). Z toho plyne, že druh obsazuje v krajině především vhodná iniciální sukcesní stadia vegetace, což je evidentně podmíněno schopností dálkového šíření. Primárním stanovištěm jsou slatinné louky a bazické prameniště, často na březích vodních toků se společenstvy svazu *Caricion davallianae*: zpravidla jde o stanoviště se sníženou konkurencí bylin (mechové patro může být téměř úplně zapojené). Tato stanoviště druh preferuje např. ve slovenských Karpatech (Háberová & Hájek 2001), kde byl nejčastěji zjištěn v asociaci *Eleocharitetum pauciflorae* Lüdi 1921. V alpském prostoru jsou charakteristickými stanovišti přesličky různobarvé písčité nebo šterkové potoční náplavy a prameniště, na nichž se vyvíjejí porosty asociace *Juncetum alpini* Philippi 1960, a vodou pravidelně rozrušovaná stanoviště u větších toků, kde byla rozlišena asociace *Equiseto variegati-Typhetum minima* Br.-Bl. in Volk 1940 (Steiner 1993). V obou zmíněných případech jde o nezapojenou vegetaci na místech, kde dochází k pravidelnému narušování proudící vodou, která v průběhu roku často prudce mění dynamiku. V ČR se takovým biotopům nejvíce blíží výskyt na březích Morávky (cf. Lustyk l. c.). Odlišným typem víceméně primárních stanovišť přesličky různobarvé v ČR je rozvolněná vegetace na pískovcích u Bělé pod Bezdězem (Petríček & Kolbek 1984; not. *V. Grulich* 1988; 2000 not. *J. Hadinec*), resp. rozhraní mezi pcháčovou loukou a olšinou na lokalitě u Třebichovic na Kladensku (cf. Štefánek l. c.).

Nově nalezená lokalita na Pacově hoře se svým charakterem nikterak nevymyká jiným českým recentním nalezištím. Pozoruhodné ovšem je, že jde teprve o první nález v jižní

části Čech – Slavík (1986), Hrouda (in Hejný & Slavík 1988) ani Chán (1999) žádnou lokalitu na jih od Prahy v Čechách neuvádějí, stejně tak je prázdné v jižní polovině Čech v mapce recentního výskytu v ČR, kterou publikovali Láníková & Láník (l. c.). V lomu na Pacově hoře se přestalo těžit na počátku 90. let 20. století a od té doby je lom ponechán spontánní sukcesi. V jeho zadní části se vytvořila soustava víceméně mělkých jezírek, kde vznikla pozoruhodná sukcesní vegetace, kterou tvoří *Carex demissa*, *C. pseudocyperus*, *Equisetum fluviatile*, *E. palustre*, *Phragmites australis*, *Potamogeton natans*, *Schoenoplectus lacustris*, *Typha angustifolia*, *T. latifolia* aj. Tato část lomu byla vytěžena teprve v 2. polovině 20. století – na leteckém snímku z roku 1953 (cf. <http://kontaminace.cenia.cz>) je v těchto místech ještě bučina. Je zřejmé, že v době, kdy byl lom v provozu, se zde většina těchto druhů nemohla vyskytovat a lokalitu obsadila teprve po ukončení aktivit. Zatímco potenciální zdroj diaspor ostatních nalezených mokřadních druhů leží v okruhu několika kilometrů, v případě nové jihočeské lokality druhu *Equisetum variegatum* jde jistě o desítky až stovky kilometrů.

Pozoruhodná je ovšem časová shoda, jak dlouho po ukončení těžby byla přeslička nalezena: Láníková & Láník (l. c.) v článku o nálezu druhu v hliníku u Boskovic odhadují také 15 let. Je pravděpodobné, že činnost v těžebních lokalitách mohla již v době provozu slábnout a přeslička na některých místech mohla úspěšně přežívat. Ale zmíněná časová shoda nazovídá rámcovou představu, v jakém intervalu od skončení hlavních aktivit vzniknou sukcesní stadia vhodná pro existenci tohoto druhu. Spontánní sukcese v lomech neprobíhá příliš rychle a stadia, na nichž *Equisetum variegatum* může přežívat, jsou stabilní v řádu roků. Výskyt na druhotných stanovištích je však povětšinou odsouzen k zániku, pokud nebudou zajištěny cílené a opakující se zásahy, vracející sukcesi do ranějších stadií, které přesličku podpoří a konkurenčně zvýhodní před jinými druhy. Je to v každém případě možné (a dle našeho soudu vhodné) v maloplošných zvláště chráněných územích – k tomu je ovšem důležité si uvědomit a jasně vyjádřit ochrannářské priority každé takové lokality.

V. Grulich & P. Šiška

63a. Žamberko, 5864a, Javornice (distr. Rychnov nad Kněžnou): zatopené dno opuštěného kamenolomu (žula) Z od obce, 340 m JJV od kóty Tomšův vrch (456,1), 50°10'05,4"N, 16°20'36,6"E, 430 m n. m., rozsáhlé porosty (23. 7. 2009 leg. A. Rešlová, Okresní muzeum Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou; 13. 9. 2009 leg. P. Lustyk, herb. Lustyk).

Háberová I. & Hájek M. (2001): *Caricetalia davallianae*. – In: Valachovič M. [ed.], *Rastlinné spoločenstvá Slovenska*, 3, *Vegetácia mokradí*, p. 195–224, Veda, Bratislava.

Láníková D. & Láník B. (2009): Překvapení v opuštěném lomu – nová lokalita přesličky různobarvé v České republice. – *Živa* 57: 254–255.

Petříček V. & Kolbek J. (1984): Floristická studie povodí říčky Bělé ve středním Pojizeří. – *Bohem. Centr.* 13: 21–81.

Rejl J. (2008): Nález přesličky různobarvé (*Equisetum variegatum* Weber et Mohr) na Pardubicku. – *Pr. Stud., Pardubice*, 15: 247–250.

Slavík B. (1986): *Fytokartografické syntézy ČSR. 1.* – Botanický ústav ČSAV, Průhonice.

Steiner G. M. (1993): Scheuchzeria-Caricetea fuscae. – In: Grabherr G. & Mucina L. [eds], Die Pflanzengesellschaften Österreichs, 2, Natürliche waldfreie Vegetation, p. 131–165, Gustav Fischer, Jena, Stuttgart & New York.

***Eragrostis albensis* H. Scholz**

- 2a. Žatecké Poohří, 5646a, Vikletice (distr. Chomutov): jižní břeh Nechanické vodní nádrže 0,9 km SSZ od obce (2003 leg. et det. Č. Ondráček, CHOM); 4 trsy (2. 9. 2005 leg. Č. Ondráček, CHOM, PRC, rev. P. Šprýňar; desítky exemplářů roztroušené na jižním břehu nádrže v délce asi 500 m (2009 leg. Č. Ondráček, CHOM).
- 15c. Pardubické Polabí, 5960a, Pardubice-Doubravice: silniční krajnice asi 350 m Z od železniční zastávky Semtín, 50°03'43"N, 15°44'40"E, 215 m n. m. (3. 8. 2008 leg. J. Danihelka, BRNU).
- 15c. Pardubické Polabí, 5960a, Srch (distr. Pardubice): Hrádek, silniční krajnice na silničním nadejzdu 1 km SSZ–S od křižovatky ve středu Hrádku, 50°05'15"N, 15°43'23"E, 215 m n. m. (24. 8. 2009 leg. J. Danihelka, BRNU, rev. P. Šprýňar).
- 15c. Pardubické Polabí, 5960d, Pardubice: v úzkém pruhu podél chodníku do Polabin 400–450 m SSZ–S od budovy hlavního nádraží, 50°02'11"N, 15°45'17"E, 215 m n. m. (23. a 25. 8. 2009 leg. J. Danihelka, BRNU, rev. P. Šprýňar).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6849a, Volyně (distr. Strakonice): bohatý porost ve volné půdě okolo kmene stromu na náměstí (26. 9. 2009 leg. J. Hadinec et al., det. P. Šprýňar, PRC).
- 61b. Týnišťský úval, 5963a, Svidnice (distr. Rychnov nad Kněžnou): na návsi u upraveného chodníku, asi zavlečena s pískem (25. 8. 2009 leg. V. Faltys, det. M. Marek, herb. Faltys).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6673d, Vsetín: spáry dláždění na kraji vozovky před železničním nádražím, 350 m n. m., několik rostlin (4. 7. 2008 leg. J. Danihelka, BRNU).

Zatímco nálezy na Chomutovsku, Pardubicku, Strakonicku a Rychnovsku představují nové výskyty pro fytogeografické okresy, údaj ze Vsetína doplňuje již uveřejněný nález z exkurze floristického kurzu v roce 2008 (Danihelka in Koutecký et al. 2009). Tato adventivní milička tak už byla zaznamenána nejméně v sedmi fytochorionech (cf. Kubát & Šprýňar 2004). Kromě většího počtu znaků, které vyžadují použití lupy a podrobnou prohlídku rostlin, se pojednávány druh liší od mnohem hojnější *E. minor* statnějším vzrůstem a habitem laty. Habitus kvetoucích a plodných rostlin je natolik nápadný, že jsem dva z výskyty v Pardubicích a okolí zaznamenal při jízdě na kole. Na všech třech lokalitách v Pardubicích a okolí byly rostliny na uvedeném místě i letos (2010), a tudíž nejde o efemérní výskyty.

Ve všech případech, kdy jsem měl možnost miličku polabskou pozorovat, se rostliny nacházely na silniční krajnici nebo ve spárách dláždění. Díky občasné seči krajnic, mechanickému narušování stanoviště a snad i zimnímu solení vozovek jsou zde chráněny před konkurencí vzrůstnějších vytrvalých druhů. Dosavadní nálezy ukazují, že se milička polabská šíří velmi úspěšně podél silnic a chodníků, pravděpodobně přímo na pneumatikách a podvozcích aut. Zaznamenané výskyty pak nejspíš představují jen zlomek skutečného rozšíření druhu. Další nálezy lze zatím očekávat především ve větších městech.

J. Danihelka

Kubát K. & Šprýňar P. (2004): *Eragrostis albensis* a *E. pectinacea*, dva nové cizí druhy trav pro květenu České republiky (Poaceae). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 39: 1–24.

***Erechtites hieraciifolia* (L.) DC.**

- 13a. Rožďalovická tabule, 5656a, Tuchom (distr. Nymburk): les SV od obce, mýtina u křižovatky lesních cest ca 1,4 km SV(–SSV) od kostelíka v Tuchomi, 50°20'05,8"N, 15°09'12,2"E, 230 m n. m., několik rostlin (10. 11. 2010 not. *M. Ducháček*).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5857b, Dlouhopolsko (distr. Nymburk): les mezi silnicí do obce Lovčice a Dlouhopolským rybníkem, mýtina 450 m JV od hráze Dlouhopolského rybníka, 50°10'19,3"N, 15°18'58"E, 230 m n. m., desítky rostlin (11. 9. 2010 leg. *M. Ducháček*, PR); mýtina 600 m JV od hráze Dlouhopolského rybníka, 50°10'13,1"N, 15°19'02"E, 230 m n. m., stovky rostlin spolu s bohatou populací *Dianthus superbus* (11. 9. 2010 leg. *M. Ducháček*, PR).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5857b, Městec Králové (distr. Nymburk): les Holička J od města, malá mýtina ca 2,6 km JJZ(–J) od železničního nádraží Městec Králové a ca 600 m ZSZ od silnice Městec Králové – Dlouhopolsko, 50°11'17,9"N, 15°17'31,7"E, 230 m n. m., několik rostlin (4. 10. 2010 leg. *M. Ducháček*, PR).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5957b, Ohaře (distr. Kolín): rybníček u Bačovky 0,5 km JZ od vsi (22. 8. 2008 leg. *Jan Rydlo & Jar. Rydlo*, ROZ).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5958a, Lipec (distr. Kolín): v zářezu lesní cesty vedoucí k hájence u Rasoch, v místě zvaném „U tří kamenů“ (blíže křížení této cesty s cestou od Uhlířské Lhoty) a v blízkém okolí této křižovatky, ca 1 km SV od obce, hojně (16. 8. 2002 not. *M. Marek*); okraj velké zalesňované světliny neda-leko východního okraje obce, 1 rostlina (21. 8. 2002 not. *M. Marek*).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5958a, Rasochy (distr. Kolín): velká paseka S od hájovny SZ od obce, několik skupinek (16. 8. 2002 not. *M. Marek*); velká zalesňovaná paseka v blízkosti silnice z Uhlířské Lhoty do obce Hradištko II Z od obce, roztroušené skupinky rostlin (20. 8. 2002 not. *M. Marek*).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5958a, Uhlířská Lhota (distr. Kolín): zalesňovaná partie vykáčeného lesa S od obce a V od silnice do obce Hradištko II, malá skupinka rostlin dále od silnice (20. 8. 2002 not. *M. Marek*).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5958b, Bílé Vchynice (distr. Pardubice): okraj lesa 1 km Z od silnice SZ od obce (6. 8. 2010 not. *V. Faltys*).
- 14a. Bydžovská pánev, 5659c, Kanice (distr. Hradec Králové): Bršířanský les, rybníček ca 1 km S od středu vesnice, narušené místo za rybníkem, 50°18'29,7"N, 15°34'38,9"E, 252 m n. m., několik rostlin (22. 7. 2008 leg. *M. Ducháček*, PR, HR).
- 14a. Bydžovská pánev, 5659c, Lískovice (distr. Jičín): paseka v dubohabřině v severovýchodní části Lískovického lesa 1,62 km VSV od obce, 50°20'38,2"N, 15°34'47,1"E, 290 m n. m. (17. 7. 2010 leg. *Z. Kaplan no. 10/266*, herb. Kaplan); Lískovický les V od obce, mýtina za loukou ca 600 m VJV od kostelíka v obci, 268 m n. m., několik desítek rostlin (18. 8. 2010 not. *M. Ducháček*).
- 14a. Bydžovská pánev, 5659c, Myštěves (distr. Hradec Králové): Myštěveský les SSV od obce, mýtina u jižního okraje lesa vlevo od silnice na Sukorady 1,5 km SSV od křižovatky v Myštěvsi (odbočka na Petrovice), 50°18'33,4"N, 15°34'06,6"E, 250 m n. m., několik desítek rostlin (9. 9. 2008 leg. *M. Ducháček*, PR, HR).
- 14a. Bydžovská pánev, 5659c, Sukorady (distr. Jičín): Lískovický les SZ od obce, mýtina ca 700 m ZSZ od křižovatky v Sukoradech (odbočka na Lískovice), 50°19'46,6"N, 15°34'29,8"E, 270 m n. m., několik stovek rostlin (6. 9. 2010 leg. *M. Ducháček*, PR); Bašnický les, mýtina u lesní cesty směřující na sever ze severní části Sukorad, ca 500–800 m SSV(–S) od odbočky na Lískovice v Sukoradech, 50°19'56"N, 15°35'05,8"E, 275 m n. m., stovky rostlin (13. 8. 2010 leg. *M. Ducháček*, PR).
- 14a. Bydžovská pánev, 5660c, Sadová (distr. Hradec Králové): les Skalka, lesní cesta k mýtině ca 1,5 km VSV od železničního přejezdu v obci, 50°18'13,6"N, 15°43'00,9"E, 275 m n. m., 1 rostlina u cesty (19. 7. 2010 not. *M. Ducháček*); východní okraj lesa Skalka 1,5 km VSV od železničního přejezdu v obci, částečně vyměcená křoviska, 50°18'06,5"N, 15°43'05,7"E, 270 m n. m., 1 rostlina na spáleništi (19. 7. 2010 not. *M. Ducháček*).
- 14a. Bydžovská pánev, 5759c, Kobylce (distr. Hradec Králové): hráz rybníka Řasov 0,8 km JZ od obce, 50°14'34"N, 15°34'36"E, 245 m n. m., několik desítek rostlin mezi kamením na hrázi (13. 8. 2008 leg. *V. Samková & J. Zámečník*, HR, herb. Zámečník).

- 14b. Hořícké chlumpy, 5659b, Doubrava u Hořic (distr. Jičín): les JZ od vesnice, mýtina ca 330 m JJZ od návsi nad silnicí do Hořic, 50°22'14"N, 15°39'23"E, 330 m n. m., 1 rostlina (7. 9. 2008 not. *M. Ducháček*).
- 15a. Jaroměřské Polabí, 5661d, Nový Ples (distr. Náchod): lesní cesta V od silnice ca 1 km J od obce (9. 9. 2008 not. *V. Faltys*).
- 15c. Pardubické Polabí, 5959d, Opočínec (distr. Pardubice): les při silnici J od železničního přejezdu u obce (24. 9. 1987 not. *V. Faltys*; 5. 10. 2010 not. *V. Faltys*).
- 15c. Pardubické Polabí, 5961b, Podlesí (distr. Pardubice): mýtina ve smíšeném lese „Viselce“ nedaleko žluté turistické značky ca 850 m SV od autokempu Hluboký, 50°05'31,6"N, 15°59'04"E, 260 m n. m., asi 10 rostlin (18. 9. 2010 foto *M. Hanzl*).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765c, Brno-Jundrov: oplocenka v lese ca 1 km SZ od obce, 49°12'54"N, 16°32'31"E, 330 m n. m. (4. 9. 2010 leg. *K. Sutorý*, BRNM 733746).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7162, Znojmo: Hradiště, les (1. 9. 1950 leg. *V. Drlik*, MZ).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 6965d, Přisnotice (distr. Brno): les mezi obcí a tokem Šatavy 800 m SV od kostela v obci (14. 8. 2007 not. *J. Čáp*); EVL Přisnotický les, smýcený porost suššího luhu, 730 m SV od středu obce, 49°00'25,3"N, 16°37'15,3"E, 195 m n. m. (2008 not. *R. Řepka*; Řepka 2008).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7266b, Hlohovec (distr. Břeclav): obnažené dno částečně letněného Hlohoveckého rybníka podél jeho severního břehu 0,5 km S – 1,35 km VSV od kostela ve vsi (5. 8. 2008 leg. *J. Danihelka*, BRNU).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267a, Břeclav: Charvátská Nová Ves, u cesty do Břeclavi 2,55 km S–SSV od kaple v jižní části vsi (23. 9. 2003 leg. *J. Danihelka*, MMI).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267d, Lanžhot (distr. Břeclav): paseka dubo-jasanového lesa u vodního kanálu, 2,4 km JJV od kostela v obci, porostní skupina 942 A 0 východ, 48°42'24,6"N, 16°59'00,5"E, 162 m n. m. (2010 not. *R. Řepka*); písčité půda paseky dubového lesa u silničky do obory Soutok, 2,29 km J od kostela v obci, porostní skupina 820 A 0₆, 48°42'18"N, 16°58'02,9"E, 160 m n. m. (2010 not. *R. Řepka*).
- 18b. Dolnomoravský úval, 7070a, Veselí nad Moravou (distr. Hodonín): Zámecká ulice, ve spáře mezi zdí a chodníkem 80 m J od kostela sv. Bartoloměje, 180 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (21. 8. 2010 not. *J. W. Jongepier*).
19. Bílé Karpaty stepní, 6972c, Šumice (distr. Uherské Hradiště): okraj lesa v údolí potoka Ovčírka, ca 1,1 km S od železniční stanice Šumice, 49°02'26"N, 17°43'22"E, ca 250 m n. m. (28. 8. 2009 not. *M. Dančák & M. Malina*).
- 20a. Bučovická pahorkatina, 6669c, Vitčice (distr. Prostějov): PR Vitčický les, paseka po smrkové kultuře v jihovýchodní části lesního porostu 311 D 3b v jižní části rezervace, 49°18'00,9"N, 17°14'49,4"E, ca 300 m n. m., porost několika stovek rostlin (29. 8. 2006 not. *M. Krátký*).
- 20a. Bučovická pahorkatina, 6869c, Liskovec (distr. Kroměříž): les Chlum, hřeben 1,2 km VSV od obce, 400 m n. m. (1987 not. *V. Pluhař & V. Skalický*; Grulich 1989).
- 20b. Hustopečská pahorkatina / 77a. Ždánický les, 6968a, Lovčice (distr. Hodonín): paseka dubohabřiny s bukem na počátku lesního údolí Lovčického potoka 1,76 km SV od středu obce (od hlavního rozdělení silnic v obci), 49°04'30,6"N, 17°04'25,5"E (1. 9. 2003 not. *R. Řepka*).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968c, Dražůvky (Čáp in Additamenta 6: 292, 2007).
- 21a. Hanácká pahorkatina, 6568a, Mostkovice (distr. Prostějov): obnažené dno vypuštěné Plumlovské přehrady přibližně uprostřed nádrže, 49°28'09,5"N, 17°01'42,2"E, 270 m n. m. (12. 8. 2010 not. *Z. Hradílek, M. Zmrhalová & Š. Koval*).
- 21b. Hornomoravský úval, 6469d, Grygov (distr. Olomouc): PR Království (21. 8. 1991 not. *Č. Deyl*; Deyl 1992).
- 21b. Hornomoravský úval, 6670d, Bílany (distr. Kroměříž): na mýtinách v PP Stonáč (Zavřel 1977).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6444c, Hlohová (distr. Domažlice): mýtina při okraji lesa u západního okraje obce (září 2010 foto *V. Hrdina*).

32. Krivoklátsko, 5849d, Lány (distr. Kladno): u silnice 0,25 km SSV od Nového Dvora (25. 9. 2008 leg. V. Dlouhá & Jar. Rydlo, ROZ).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6649c, Zadní Zborovice (distr. Strakonice): světlina v borovém lesíku na vrcholu návrší Lipová (kóta 488) 1,5 km JJV od kaple v osadě, 49°18'59,7"N, 13°51'00,3"E, 485 m n. m., 1 rostlina (17. 9. 2010 leg. R. Paulič, herb. Paulič).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6748a, Kalenice (distr. Strakonice): paseka v jižní části lesa na návrší „Háj“ (kóta 577) 1,3 km J od obce, 510 m n. m., 1 rostlina 2,5 m vysoká (31. 8. 2010 leg. R. Paulič, herb. Paulič).
38. Budějovická pánev, 6952a, Zliv (distr. České Budějovice): světliny kulturních lešů v soustavě tůní v oblasti zvané Řídká Blana ca 2,5 km SV od železniční zastávky v obci, 49°04'44,8"N, 14°23'18"E, 450 m n. m., hojně (10. 8. 2009 leg. L. Ekrt & E. Ekrťová, CB).
39. Třeboňská pánev, 6854c, Bošilec (distr. České Budějovice): ochranné pásmo NPR Ruda při jižním okraji Horusického rybníka 2 km V od obce, rozvolněná plocha při okraji rašeliniště, částečně odlesněná po větrném polomu, hojně (12. 7. 2010 not. L. Rektoris; AOPK ČR 2010).
39. Třeboňská pánev, 6854c, Frahelž (distr. Jindřichův Hradec): okraj lesní cesty na východní straně rybníka Rod V od obce, 49°07'34,5"N, 14°44'20"E, 410 m n. m., sporadicky (srpen 2009 not. O. Rauch & R. Černý).
39. Třeboňská pánev, 6854d, Frahelž (distr. Jindřichův Hradec): borový les na východním břehu rybníka Rod, asi 1,15 km V od železniční zastávky v obci, 49°07'10"N, 14°45'07"E, 415 m n. m., bohatá populace (20. 9. 2010 leg. P. Koutecký, CBFS); okraj silnice na hrázi mezi rybníky Měkký a Strakatý, asi 1,45 km VJV od železniční zastávky v obci, 49°06'46"N, 14°45'16"E, 415 m n. m., 1 rostlina (20. 9. 2010 not. P. Koutecký).
39. Třeboňská pánev, 6954d, Třeboň (distr. Jindřichův Hradec): paseky a kraje lesní cesty od jihovýchodního okraje rybníka Vítek u Staré Hlíny směrem k Polomské aleji, 49°01'47,9"N, 14°48'44,1"E, 430 m n. m., roztroušeně až hojně; lesní školka a okraj lesní cesty vedoucí od jihovýchodního okraje rybníka Vítek směrem k Polomské aleji, 49°01'31,1"N, 14°49'03,1"E, 430 m n. m., hojně; paseka u Polomské aleje 100 m před mostem přes Lužnici, 2 km J od Staré Hlíny, 49°01'23,4"N, 14°49'18"E, 430 m n. m., sporadicky; okraj NPR Stará řeka; lesní paseka 1 km JZ od samoty Holičky k hájovně Kolomazna, 49°0'44,1"N, 14°49'05,2"E, 435 m n. m., sporadicky (vše červen 2008 not. O. Rauch & R. Černý).
39. Třeboňská pánev, 7053d, Borovany (distr. České Budějovice): kolem cest v lese Velká Vlčná asi 3 km SSV od obce, velice hojně (říjen 2010 not. J. Š. Lepš). Druh byl pozorován na území několika km².
39. Třeboňská pánev, 7054b, Branná (distr. Jindřichův Hradec): Branský les, hojně na pasece po vytěženém rašelinném boru (14. 8. 2008 not. L. Rektoris; AOPK ČR 2010).
39. Třeboňská pánev, 7054b, Třeboň (distr. Jindřichův Hradec): Zámecké poleší 4 km JV od města, okraj lesní cesty mezi Šiškovou a Mlýnskou stokou, 48°59'34,1"N, 14°49'35,9"E, 439 m n. m. (červen 2008 not. O. Rauch & R. Černý).
39. Třeboňská pánev, 7054d, Kojákovice (distr. České Budějovice): paseka a při lesní cestě ve východní části lesa Domanín SV od obce, 48°56'42"N, 14°45'28"E, 450 m n. m., velmi hojně (7. 8. 2003 leg. R. Paulič, M. Štech & V. Žila, CB).
39. Třeboňská pánev, 7055c, Cep (distr. Jindřichův Hradec): malá lesní paseka s vysázenými borovicemi V od rybníka Nový u Cpu v části zvané Dubová léč ca 200 m V od lesní cesty (modrá turistická značka) V od obce, 48°55'16,5"N, 14°50'43,7"E, ca 460 m n. m. (říjen 2008 not. O. Rauch & R. Černý).
39. Třeboňská pánev, 7055c, Chlum u Třeboně (distr. Jindřichův Hradec): podél Třeboňské cesty, ca 1 km SZ od Červeného kříže, 48°56'19,3"N, 14°54'00,9"E, 455 m n. m., roztroušeně (srpen 2008 leg. O. Rauch & R. Černý).
39. Třeboňská pánev, 7055d, Františkov (distr. Jindřichův Hradec): oplocená paseka s výsadbou borovice na jihozápadním úbočí kóty Písečný kopec (487) SV od obce, ca 20 m JV od lesní asfaltky (červená turistická značka), 48°55'16,5"N, 14°57'05"E, 482 m n. m. (listopad 2008 not. O. Rauch & R. Černý).

39. Třeboňská pánev, 7154b, Hrdlořezy (distr. Jindřichův Hradec): NPR Červené blato, 1 km SV od samoty Jandovka, menší paseky po těžbě kůrovcem napadeného dříví (21. 7. 2010 not. *L. Rektoris*; AOPK ČR 2010). V přilehlém poli masový výskyt na plochách po likvidaci větrné kalamity.
39. Třeboňská pánev, 7154d, Petřikov (distr. České Budějovice): paseka v borovém lese asi 500 m SV od železniční zastávky (září 2010 leg. *F. Kolář*, herb. Kolář, det. *P. Koutecký*).
39. Třeboňská pánev, 7155c, Trpnouze (distr. České Budějovice): nově zalesňovaná paseka v ochranném pásmu NPR Žofinka, 1,5 km JV od obce, otevřené a rozvolněné plochy po požáru z r. 2004 a na plochách po větrné kalamitě, hojně i v okolních lesích (1. 9. 2010 not. *L. Rektoris*; AOPK ČR 2010).
41. Střední Povltaví, 6256d, Zruč nad Sázavou (distr. Kutná Hora): v místě zaniklého hradu na hraně terasy nad pravým břehem Sázavy v poloze zv. Valy (též Starý zámek) asi 400 m Z od stávajícího mladšího hradu, 49°44'37,6"N, 15°05'45,2"E, 360 m n. m., 1 statná rostlina (26. 8. 2009 not. *M. Marek*).
- 42b. Tábořsko-vlašimská pahorkatina, 6355c, Louňovice pod Blaníkem (distr. Benešov): světlina na okraji lesa při úpatí vrchu Velký Blaník (634,8 m), naproti velké travnaté ploše s informačními tabulemi a parkovištěm pro kola, V od cesty k jeho vrcholu, ca 1, 2 km od náměstí v obci, 49°38'13,2"N, 14°51'48,7"E, ca 470 m n. m., menší populace převážně vitálních rostlin (11. 8. 2010 leg. *M. Marek & M. Ducháček*, herb. Marek).
- 43a. Čertovo břemeno, 6453c, Oumuz (distr. Tábor): paseka asi 1 km SSZ od obce, 49°32'48"N, 14°30'16"E, asi 20 rostlin (září 2010 not. *T. Herben*).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5455c, Bělá pod Bezdězem (distr. Mladá Boleslav): holiny vzniklé po vichřici v roce 2008 v kulturním boru na plošině V od města, 750 m JJZ od hájovny Bílý kámen, v početných skupinách na mnoha místech i jednotlivě v blízkém okolí, 50°30'08,7"N, 14°49'59,3"E (16. 10. 2010 not. *J. Hadinec & V. Hadincová*). Výskyt na této lokalitě můžeme spolehlivě datovat do posledních dvou let, dříve se zde starčekovec nevyskytoval.
54. Ještědský hřbet (Petřík in Additamenta 6: 292, 2007).
- 55c. Rovenská pahorkatina, 5457c, Hrubá Skála (distr. Semily): Rokytnice, vypuštěný Rokytnický rybník (22. 8. 2007 leg. *Jan Rydlo & Jar. Rydlo*, ROZ).
- 56b. Jilemnické Podkrkonoší, 5359d, Vrchlabí (distr. Trutnov): lesní paseka přibližně 300 m Z od potoka Bělá u města, ca 620 m n. m. (2009 not. *J. Štursa*; Štursa & Málková 2009).
- 56b. Jilemnické Podkrkonoší, 5459a, Martinice v Krkonoších (distr. Semily): les Z od silnice ca 1 km SZ od obce (18. 10. 2010 not. *V. Faltys*).
- 56b. Jilemnické Podkrkonoší, 5559b, Staňkov (distr. Jičín): Červený vrch, mýtina u lesní křižovatky ca 700 m VSV od středu obce, 50°29'16,3"N, 15°38'26,7"E, 535 m n. m., desítky rostlin (20. 7. 2007 leg. *M. Ducháček & V. Samková*, PR); paseka na Červeném vrchu, 0,7 km SV od obce, 50°29'15"N, 15°38'27"E, 540 m n. m., několik rostlin (20. 7. 2007 leg. *M. Ducháček*, PR; leg. *V. Samková*, HR).
- 56d. Království, 5560b, Dolní Zábोří (distr. Trutnov): les J od obce při silnici do obce Komárov, mýtina ca 400 m J–JJZ od kapličky v obci, 50°28'16"N, 15°49'22"E, 464 m n. m., 1 malá rostlina, v následujících letech druh již nenalezen (6. 10. 2006 leg. *M. Ducháček*, PR).
- 57a. Bělohradsko, 5560c, Bílá Třemešná (distr. Trutnov): paseka v lese při silnici do obce Doubravice asi 1 km J od obce, 50°26'17,9"N, 15°44'39,1"E (2010 not. *J. Š. Lepš*; 18. 10. 2010 not. *V. Faltys*).
- 57a. Bělohradsko, 5560c, Bílá Třemešná (distr. Trutnov): paseka v lese Z od silnice k Třebihošti JZ od obce (18. 10. 2010 not. *V. Faltys*).
- 57a. Bělohradsko, 5560d, Doubravice (distr. Trutnov): les kolem silnice 1–1,5 km SZ od obce (18. 10. 2010 not. *V. Faltys*).
- 57a. Bělohradsko, 5559d, Lázně Bělohrad (distr. Jičín): mýtina u lesní cesty ca 700 m J od křižovatky u mlýna Hamry u osady Bertoldka na úpatí severního svahu Chlumu J od města, 50°24'00,2"N, 15°35'08,3"E, 325 m n. m., několik desítek rostlin (29. 8. 2010 not. *M. Ducháček*).
- 57a. Bělohradsko, 5569b, Chlum u Hořic (distr. Jičín): mýtina v lese mezi Tikovskou cestou a turistickou cestou ca 1 km SSV od středu obce, 50°23'17,0"N, 15°36'41,8"E, 370 m n. m., několik desítek rostlin (29. 8. 2010 not. *M. Ducháček*).

V širším okolí Hořic (fyt. o. 14a, 14b a 57a) jsem starčkovce pozoroval pouze v posledních letech. Dříve se tu s největší pravděpodobností nevyskytoval. Vyskytuje se na mýtinách jak po smrkových monokulturách, tak po dubohabřinách.

M. Ducháček

59. Orlické podhůří, 5763b, Hlinné (distr. Rychnov nad Kněžnou): paseka v lese ca 1,3 km V od obce, 50°15'11,7"N, 16°17'41"E, ca 510 m n. m. (30. 8. 2009 leg. *J. Kučera*, herb. Kučera; Gerža & Kučera 2009).
59. Orlické podhůří, 5864a, Javornice (distr. Rychnov nad Kněžnou): Přím, paseka nad soutokem Zdobnice a Říčky, 550 m n. m. (1969 not. *F. Procházka*; Procházka 1981).
59. Orlické Podhůří, 5864a/b, Pěčín (distr. Rychnov nad Kněžnou): les nad pravým břehem Říčky mezi Hamernicí a Popelovem, jednotlivé rostliny v pásu ca 500 m (podzim 1982 not. *V. Faltys*); 50°10'42,6"N, 16°25'21"E (26. 8. 2010 foto *J. Kučera*).
- 61b. Týnišťský úval, 5862a, 5862c (distr. Rychnov nad Kněžnou): na mýtinách v borových lesích při železniční trati mezi Bolehoští a křížením s turistickou cestou u PR Houkvice, na několika místech po pravé straně železniční trati, místy velmi hojně (2. 10. 2009 leg. *F. Krahulec*, PRA).
- 5862a: 50°11'11,5"N, 16°02'34,8"E a 50°11'30,9"N, 16°02'50,8"E.
- 5862c: 50°11'48,3"N, 16°02'57,3"E a 50°12'10,5"N, 16°03'19,1"E až 50°12'19,7"N, 16°03'29,4"E.

Prošel jsem pouze paseky po jedné straně železniční trati, z leteckých snímků je patrné, že paseky jsou i na opačné straně, kde se dá výskyt jednoznačně předpokládat. Podle zkušeností z jiných území takto rozsáhlý výskyt bude zdrojem diaspor pro velmi široké okolí, kde se dá očekávat rychlé šíření.

F. Krahulec

- 61b. Týnišťský úval, 5862a, Ledce (distr. Hradec Králové): paseka v borodubových lesích 1,1 km V od osady Bědovice, 50°11'52"N, 16°02'18"E, 265 m n. m., několik rostlin (22. 8. 2007 leg. *V. Samková & J. Zámečník*, HR, herb. Zámečník).
- 61b. Týnišťský úval, 5852d, Borohrádek (distr. Rychnov nad Kněžnou): paseky po obou stranách silnice k Česticím SV od obce (30. 8. 2010 a 21. 9. 2010 not. *V. Faltys*).
- 61b. Týnišťský úval, 5963a, Čičová (distr. Rychnov nad Kněžnou): 0,5 km V od silnice v lese JV od obce (25. 8. 2009 not. *V. Faltys*).
- 61b. Týnišťský úval, 5863c, Kostelec nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): u křižovatky ke Sklenářce (9. 10. 2007 not. *V. Faltys*).

V současnosti je prostor mezi Holicemi, Kostelcem nad Orlicí a Chocní tímto vetřelcem zamořen. Pokud by se počítaly jednotlivé mikrolokality, tak by se jejich počet blížil 100.

V. Faltys

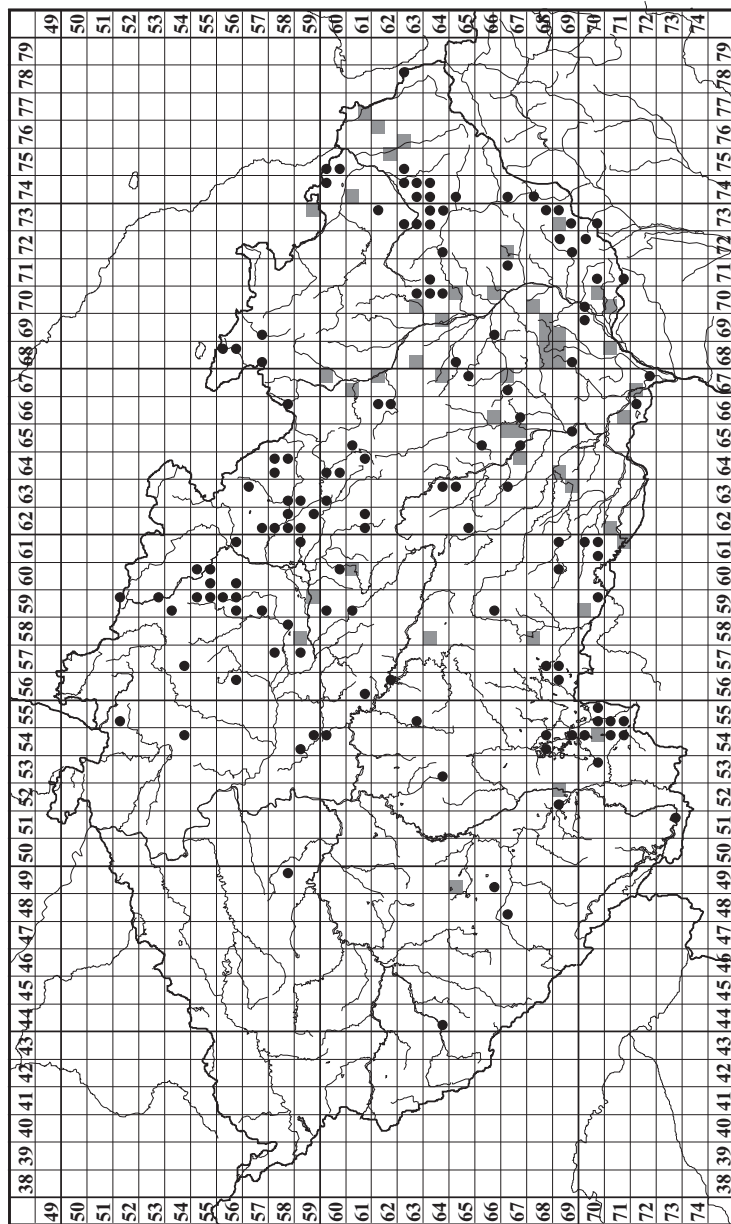
- 61c. Chvojenská plošina, 5862c, Nová Ves (distr. Rychnov nad Kněžnou): zarůstající paseka po pravé straně lesní cesty vedoucí z rozcestí nad Novoveským rybníkem směrem k Žďárskému rybníku, ca 480 m J od jižního cípu hráze Novoveského rybníka, 50°07'14,1"N, 16°03'03,2"E, 290 m n. m., desítky fertilních rostlin (12. 9. 2010 not. *M. Hanzl*).

- 61c. Chvojenská plošina, 5962a, Borohrádek (distr. Rychnov nad Kněžnou): mýtiny v borovém lese ležícím na okraji cyklostezky do Velin, ca 1,15 km JZ od železniční stanice v obci, 50°05'22,2"N, 16°04'30,7"E, 281 m n. m., několik desítek fertilních rostlin (12. 9. 2010 leg. *M. Hanzl*, herb. Hanzl).
- 61c. Chvojenská plošina, 5962a, Poběžovice (distr. Pardubice): les J od silnice SV–V od obce (27. 6. 2009 not. *V. Faltys*).
- 61c. Chvojenská plošina, 5962d, Plchůvky (distr. Ústí nad Orlicí): paseka ca 100 m S od lesní cesty spojující rozcestí U četníka (v zatáčce silnice Prochody – Dolní Jelení) s obcí, 1,49 km SZ od železniční zastávky Plchůvky, při okraji borového lesa s výskytem *Chimaphila umbellata*, 50°02'45,4"N, 16°08'38,2"E, 281 m n. m. (2. 9. 2008 not. *H. Faltysová*; 12. 8. 2009 not. *P. Lustyk*, *A. Čejková* & *J. Kučera*; 2010 not. *V. Faltys*). Tato lokalita je uvedena v článku J. Kučery (Kučera 2010) v odlišném znění.
62. Litomyšlská pánev, 6063a, Chocẽ (distr. Ústí nad Orlicí): paseka na západním okraji lesa J od silnice ke Srubům Z od města (3. 10. 2010 not. *V. Faltys*).
- 63a. Žambersko / 59. Orlické podhůří, 5864a, Pěčín (distr. Rychnov nad Kněžnou): u mostu přes Zdobnici 2 km Z od obce (30. 8. 2010 not. *V. Faltys*).
- 63a. Žambersko, 5864d, Kameničná (distr. Ústí nad Orlicí): obnažené dno vypuštěného Kunrtova rybníka uprostřed západního okraje vsi 50°07'16"N, 16°25'57"E, 463 m n. m. (7. 9. 2008 leg. *Z. Kaplan* no. 08/639, herb. Kaplan; 4. 10. 2008 leg. *M. Bartošová* & *Jar. Rydlo*, ROZ).
- 63a. Žambersko, 5864d, Slatina nad Zdobnicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): lesní paseka na severovýchodním svahu hory Velká Suchá (559 m) 250–500 m SV od vrcholu (10. 10. 2009 leg. *M. Bartošová* & *Jar. Rydlo*, ROZ).
- 63d. Kozlovská vrchovina, 6064a, Řetová (distr. Ústí nad Orlicí): světlna v kulturní smrčtině na jihozápadním úbočí vrchu Andrlův chlum (559 m), spodní zalesněné partie svahu, několik rostlin (25. 10. 2010 leg. *P. Kovář*, PRC).
- 63d. Kozlovská vrchovina, 6064c, Přivrat (distr. Ústí nad Orlicí): paseka vzniklá po vichřici na severovýchodním svahu ve smrkovém lese v Okrouhlici asi 1 km Z od výletní restaurace Presy, jediná rostlina (19. 9. 2009 leg. *P. Kovář*, PRC); poměrně bohatá populace na temeni výše nad touto velkopasečnou světlinou (25. 10. 2010 not. *P. Kovář*).
- 63g. Opatovské rozvodí, 6164d, Mikuleč (distr. Svitavy): Selský les, paseka 1,6 km JV od středu obce, vlevo od bezejmenného pravostranného přítoku Mikulečského potoka, 49°48'00,7"N, 16°26'43"E, 465 m n. m., jednotlivé rostliny (21. 8. 2009 leg. *P. Lustyk*, herb. Lustyk). Druh byl nalezen i na několika dalších blízkých pasekách.
- 63i. Hřebečovská vrchovina, 6165a, Damníkovo (distr. Ústí nad Orlicí): okraj lesní silničky asi 250 m SZ od kóty Velká pláň (571), 550 m n. m. (4. 9. 2007 leg. *P. Lustyk*, herb. Lustyk).
- 63j. Lanškrounská kotlina, 6266b, Svojanov (distr. Svitavy): les při silnici k Prklišovu (4. 10. 2004 not. *V. Faltys*).
- 63j. Lanškrounská kotlina, 6266d, Pěčikov (distr. Svitavy): průsek pod vedením vysokého napětí na západním svahu kopce Lískovec (4. 10. 2006 not. *H. Faltysová*).
- 64a. Příhonická plošina, 5954a, Praha-Újezd nad Lesy: PR Klánovický les-Cyrilov, okraj paseky ve smrkovém lese 2,25 km V od železniční stanice Praha-Klánovice, ca 250 m n. m., 5 rostlin (27. 9. 2010 not. *Jan Rydlo*).
- 64b. Jevanská plošina, 6054b, Vyžlovka (distr. Kolín): NPR Voděradské bučiny, na dvou pasekách 2,17 km (49°57'59,2"N, 14°46'39,3"E, 495 m n. m.) a 2,5 km (49°57'50,1"N, 14°46'30,6"E, 503 m n. m.) JJZ od kapličky ve středu obce (2. 10. 2010 leg. *F. Krahulec*, PRA).
- 64b. Jevanská plošina, 6054d, Jevany (distr. Praha): hojně na lesních mýtinách asi 2,3 km JZ od náměstí v obci, 49°57'23"N, 14°47'10,1"E (září 2010 not. *B. Mandák*).
- 64c. Černokostelecký perm, 5954d, Český Brod (distr. Kolín): paseka podél cesty (žlutá a zelená turistická značka) ca 300 m SV od zříceniny hradu Šember, ca 1,3 km JV od obecního úřadu v obci Doubravčice, 50°00'55"N, 14°48'27"E (4. 9. 2010 not. *T. Herben*).

- 64c. Černokostelecký perm, 5954d, Doubravčice (distr. Kolín): les při silnici do obce Mrzky ca 100 m před odbočkou na obec Vrátkov, 50°01'42,7"N, 14°48'25,5"E, 320 m n. m. (9. 10. 2010 not. *F. Krahulec*).
65. Kutnohorská pahorkatina, 6158d, Kozohlody (distr. Kutná Hora): světlina v lese nad terénními pozůstatky malého hradu zv. Hrádek u Podmok, na klesající ostrožně nad říčkou Čáslavkou, ca 1 km VSV od obce, 49°53'03,3"N, 15°31'19,5"E, ca 380 m n. m., menší populace rostlin různé vitality v porostu *Marchantia polymorpha* (23. 9. 2009 leg. *M. Marek*, BRNM).
66. Hornosázavská pahorkatina, 6156a, Kochánov (distr. Kutná Hora): hráz bývalého rybníka V od obce, 49°50'52"N, 15°03'47"E, jedna rostlina (9. 10. 2008 *V. Faltys*).
67. Českomoravská vrchovina, 6162d, Proseč (distr. Chrudim): les v zatáčkách V od obce (17. 8. 2010 not. *V. Faltys*).
67. Českomoravská vrchovina, 6463d, Štěpánov nad Svratkou (distr. Žďár nad Sázavou): mez se stromy u silnice do obce Lesohovice, 600 m SZ od kostela v obci, 400 m n. m. (17. 8. 2008 leg. *J. Čáp*, herb. Muzeum Bystřice nad Pernštejnem).
67. Českomoravská vrchovina, 6562c, Jívoví (distr. Žďár nad Sázavou): les Šebeň 2 km ZSZ od obce, 49°24'35"N, 16°04'15"E, 430 m n. m. (25. 8. 2010 leg. *K. Sutorý*, BRNM 733751).
67. Českomoravská vrchovina, 6563b, Věchnov (distr. Žďár nad Sázavou): lesní světlina v poleší Bařiny 530 m S od kóty Obecník (630), 1,48 km JV od kaple v obci, 600 m n. m. (30. 7. 2010 leg. *J. Čáp*, herb. Muzeum Bystřice nad Pernštejnem).
67. Českomoravská vrchovina, 6659c, Loučky u Jihlavy (distr. Jihlava): PR Rašeliniště Loučky, okolí nově vyhloubeného kanálu v severovýchodní části rezervace, 49°19'30,7"N, 15°32'2,9"E, 600 m n. m., 2 statné rostliny na hlině z vytrýpaného kanálu (14. 9. 2010 foto *J. Komárek*); paseka v dřevěné oplocence osázená bukem asi 2,6 km V od vlakové stanice Salavice, 49°19'41,7"N, 15°31'17,3"E, 630 m n. m., do 10 rostlin na okraji paseky (14. 9. 2010 foto *J. Komárek*).
67. Českomoravská vrchovina, 6763b, Příbyslavice (distr. Brno): mez u silnice v lese do obce Svatoslav 700 m JJZ od Spáleného mlýna, 465 m n. m. (30. 8. 2007 not. *J. Čáp*).
67. Českomoravská vrchovina, 6858a, Olší (distr. Jihlava): hráz Olešského rybníka (2000 not. *J. Švarc*).
67. Českomoravská vrchovina, 6960b, Lesonice (distr. Třebíč): řídký les u rozcestníku červené a zelené turistické trasy Holý kopec 2,3 km VJV od středu obce, 49°05'52,3"N, 15°47'00,4"E, 553 m n. m., asi 100 rostlin (10. 8. 2010 foto *O. Brzáková*).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6665a, Milonice (distr. Blansko): holina ve smíšeném lese poničeném větrnou vichřicí v údolí potoka Lažánka 0,8 km VSV od obce, 49°22'09,8"N, 16°34'36"E, ca 430 m n. m., jediná bujná rostlina (14. 8. 2010 not. *J. Hadinec*).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6961b, Příštpo (distr. Třebíč): okraj prosvětlené doubravy u paseky SV od kóty 445, ca 600 m VJV od mostu v obci, 440 m n. m., několik rostlin (7. 8. 2009 leg. *L. Čech*, ZMT).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6961b, Rozkoš u Jevišovic (distr. Znojmo): světlina v dubohabřině 750 m V od kóty 454,5, asi 3 km SZ–SSZ od kaple v obci, 440 m n. m., desítky rostlin (2. 9. 2009 not. *L. Čech*).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7059a, Bačkovice (distr. Třebíč): údolí Želetavky, levobřežní údolní svah, okraj lesní cesty ca 600 m JV od Šimkova mlýna 1,8 km JJZ (194°) od kostela v obci, dubina na bázi svahu, 48°57'07"N, 15°34'49"E, 407 m n. m. (22. 8. 1994 leg. *H. Houzarová*, ZMT 47865).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7059d, Kostníky (distr. Třebíč): údolí Želetavky, PR Suché skály, pravobřežní údolní svah ca 3,3 km JJZ (197°) od kostela Narození p. Marie v obci, lem lesní cesty na bázi údolního svahu, 48°56'40"N, 15°37'23"E, 450 m n. m. (13. 9. 2010 leg. *J. Jelínková* & det. *H. Houzarová*, ZMT 56221); paseka u jihovýchodního okraje rezervace, 48°56'37"N, 15°37'47"E, masový výskyt (13. 9. 2010 not. *H. Houzarová*).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7061c, Šumná (distr. Znojmo): lesní paseka poblíž zeleně značené turistické cesty ca 500 m VJV od železniční stanice, 48°55'17,9"N, 15°52'50,5"E, ca 430 m n. m. (16. 8. 2010 leg. *J. Prančl*, herb. Prančl); lesní paseka SZ od rybníka Vlkov, ca 300 m ZJZ od zříceniny

- hradu Šimperk, 48°55'46,5"N, 15°54'25,6"E, 397 m n. m. (16. 8. 2010 not. *J. Prancěl*); Vranovská Ves (distr. Znojmo): u rybníčka 2,5 km JJZ od vsi, 48°56'01"N, 15°54'12"E (5. 8. 2009 leg. *R. Němec & Jar. Rydlo*, ROZ).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7061d, Olbramkostel (distr. Znojmo): lesní paseka V od rybníka Vlkov, u zeleně značené turistické cesty, ca 750 m JV od zříceniny hradu Šimperk, 48°55'33,7"N, 15°55'08,4"E, 390 m n. m. (16. 8. 2010 not. *J. Prancěl*).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7161d, Podmolí (Čáp 1994).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7061b, Bojanovice u Znojma (distr. Znojmo): EVL Jankovec, hráz a břehy Veského rybníka 2 km JJZ od kaple v obci, 48°57'03,7"N, 15°58'53,4"E, 345 m n. m., desítky rostlin; hráz a břehy rybníka Peleš 2,3 km JZ od kaple v obci, 48°57'05,8"N, 15°58'12,3"E, 355 m n. m., jednotlivě; hráz a břehy rybníka Jankovec 2,7 km JZ od kaple v obci, 48°57'10,1"N, 15°57'40,9"E, 362 m n. m., desítky rostlin jednotlivě (vše srpen 2009 not. *M. Friedl*, det. *R. Řepka*; Friedl 2009).
- 69a. Železnohorské podhůří, 6059a, Sovolusky (distr. Pardubice): les při silnici V od obce (31. 8. 2010 not. *V. Faltys*).
- 69a. Železnohorské podhůří, 6060d, Slatiňany (distr. Chrudim): paseka na mírném svahu 200 m S od Hlubokého rybníka, ca 2,5 km JZ od zámku ve městě, 350 m n. m. (1. 8. 2010 not. *L. Čech*; 12. 9. 2010 leg. et det. *N. Gutzerová*, herb. Gutzerová).
- 69a. Železnohorské podhůří, 6060d, Kochánovice (distr. Chrudim): rybník v Kochánovickém údolí (1962 *R. Neuhausl*; Hadač et al. 1994).
- 69a. Železnohorské podhůří, 6162d, Bor u Skutče (distr. Chrudim): okraj PR Maštale S od obce (2. 8. 2006 not. *H. Faltysová*).
- 69a. Železnohorské podhůří, 6162d, Jarošov (distr. Svitavy): písčité lesní paseka 0,8 km JJZ od křižovatky hlavních silnic v západní části obce, 49°49'09,5"N, 16°09'20,4"E, 450 m n. m., desítky rostlin (16. 9. 2009 leg. *P. Novák*, BRNU).
- 69a. Železnohorské podhůří, 6162, Zbožnov (distr. Chrudim): okraj prokáceného lesa u silnice V od obce, ca 400 m n. m., mrazem uschlá rostlina (23. 10. 2010 not. *K. Prach & J. Hadinec*); okraj čerstvé paseky ve smrkové monokultuře u silnice JV od obce, ca 400 m n. m., několik mrazem uschlých rostlin (24. 10. 2010 not. *J. Hadinec & K. Prach*).
70. Moravský kras / 16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6766c, Brno-Líšeň: smýcená experimentální plocha dubové pařeziny na Hádecké plošině 2,34 SSZ od náměstí Karla IV. v obci, 49°13'32,4"N, 16°40'55,1"E, 419 m n. m. (2010 not. *R. Řepka*).
- 71c. Dražanské podhůří, 6467d, Ptení (distr. Prostějov): paseka S od Zámečku u křižovatky cest 1 km SV od železniční zastávky, stovky rostlin (28. 7. 2002 not. *V. Faltys*).
- 71c. Dražanské podhůří, 6567d, Krumsín (distr. Prostějov): lesní paseka pod rybníkem Osina 1,5 km ZJZ od kostela v obci, lesní paseka, 49°26'29"N, 16°58'52,1"E, 360 m n. m., asi 50 rostlin roztroušeně po celé pasece (4. 8. 2007 leg. *J. Komárek & K. Bureš*, herb. Komárek).
- 71c. Dražanské podhůří, 6767a, Olšany (distr. Vyškov): okolí lesní cesty (modrá turistická značka) od severního okraje obce na kótu 522, 460–500 m n. m. (30. 8. 2008 not. *J. Čáp*).
- 73a. Rychlebská vrchovina, 5769c, Jeseník: podél svážnice mezi zeleně a modře značenou turistickou cestou pod Čertovými kameny SV od města, 50°14'36,5"N, 17°13'30,9"E, 550 m n. m., 2 rostliny (11. 10. 2006 not. *H. Faltysová*).
- 74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5668b, Malá Kraš (distr. Jeseník): okraj lesa J od tábora u Habiny chaty mezi žulovým lomem a Smolným vrchem (5. 8. 2003 a 13. 8. 2005 not. *V. Faltys & H. Faltysová*).
- 74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5668d, Velká Kraš (distr. Jeseník): (25. 8. 1997 leg. *R. Řepka*, OLM); NPP Venušiny misky, vrch Smolný (404 m) asi 2 km JV od obce Kobylá nad Vidnávkou (13. 8. 2005 not. *V. Faltys & H. Faltysová*); při lesní silnici J od Smolného vrchu ke křižovatce „U dubu“ (13. 8. 2005 not. *V. Faltys & H. Faltysová*).

- 74b. Opavská pahorkatina (Švacha 1950; Koutecká in Additamenta 6: 292, 2007; Prymusová in Plášek & Cimalová 2008; Kocián 2010).
75. Jesenické podhůří (Grulich & Lustyk in Additamenta 4: 117, 2005; Boublík in Additamenta 6: 292, 2007; Prymusová in Plášek & Cimalová 2008; Kocián 2010).
75. Jesenické podhůří: 6471, distr. Přerov: svahy mezi Dolním Újezdem a Podhořím, lesní paseky (2009 not. *P. Filippov*).
- 76a. Moravská brána vlastní, více lokalit v kvadrantech 6273b, 6373a, c, 6374b, c, d, 6375a, 6473a, b, d, 6474a, b (Kocián & Kocián 2009, Kocián 2010).
- 76a. Moravská brána vlastní, 6472c/d, Hranice (distr. Přerov): NPR Hůrka u Hranic, velký polom v lese asi 100 m SZ od Hranické propasti, 49°31'59,7"N, 17°44'57,8"E, 290 m n. m. (20. 9. 2009 leg. *Z. Hradílek*, herb. Hradílek). Druh roste na všech polomech v rezervaci způsobených ničivou bouří dne 25. 6. 2008.
- 76b. Tršická pahorkatina, 6370c, Svatý Kopeček (distr. Olomouc): okolí obce (1956 leg. *Č. Deyl*, OLM).
- 76b. Tršická pahorkatina, 6470b, distr. Olomouc: paseky v lesích mezi Tršicemi a Daskabátem (2010 not. *P. Filippov*).
- 76b. Tršická pahorkatina, 6470d, Penčice (distr. Přerov): v lese Zátěš, v okraji smrkového lesa, 257 m n. m. (3. 9. 1972 leg. *Č. Deyl*, OLM); paseky v lesích mezi Lazníky a Staměřicemi (2010 not. *P. Filippov*).
- 77a. Ždánický les, 6868c, Kloboučky (distr. Vyškov): paseka nad závěrem údolíčka se střelnicí (východní část západní větve potoka Kloboučka) 0,6 km SZ od kóty U Slepice (438), JV od obce, 340 m n. m. (1986 not. *R. Řepka*; Řepka 1994).
- 77a. Ždánický les, 6968b, Lovčice (distr. Hodonín): jižní část mladé kultury dubobukového lesa na západním svahu dolní části údolí potoka Jordánek 2,34 km SV od středu obce, 49°04'34,1"N, 17°05'04,45"E (1. 9. 2003 not. *R. Řepka*).
- 77a. Ždánický les, 6868c, Lovčice (distr. Hodonín): příkrá severovýchodní stráň smýceného bukového porostu 4,63 km SSV od středu obce, 49°06'30,8"N, 17°04'31,6"E (1. 9. 2003 not. *R. Řepka*).
- 77a. Ždánický les, 6868d, Mouchnice (distr. Hodonín): paseka v bukovém porostu v závěru bočního údolí v trati U šlampy 3,6 km ZJZ od středu obce, 49°06'14"N, 17°05'01,2"E, 370 m n. m., 200–300 rostlin (17. 8. 2003 leg. *R. Řepka*, BRNL).
- 77a. Ždánický les, 6968a, Lovčice (distr. Hodonín): mladá výsadba buku u cesty v horní části údolí Lovčického potoka 2,65 km SSV od středu obce, 49°05'29,3"N, 17°04' 31,6"E (2. 9. 2003 not. *R. Řepka*).
- 77c. Chříby, 6869b, Buchlovice (distr. Uherské Hradiště): PR Holý kopec (1992 *P. Unar*; Unar et al. 1993).
- 77c. Chříby, 6969a, Koryčany (distr. Kroměříž): paseka u silnice ca 2 km JV od obce, 49°05'43"N, 17°11'30"E, 447 m n. m., roztroušeně (31. 8. 2002 leg. *K. Sutorý*, BRNM 668812).
78. Bílé Karpaty lesní, 6973b, Štítina nad Vlárí (distr. Zlín): paseka a řídká smrčina ve střední části údolí Vápenického potoka, ca 2,3 km JJV od kostela v obci, 49°03'00"N, 17°59'08"E, ca 400 m n. m. (24. 9. 2005 leg. *M. Dančák*, OL).
79. Zlínské vrchy, 6771b, Mladcová (distr. Zlín): paseka na hřbetu 150 m J od kóty 378,0, ca 1,8 km SSV od bývalého velkostatku v severní části obce, 49°15'17"N, 17°39'20,8"E, 355 m n. m., hojně (23. 7. 2009 leg. *L. Čech*, herb. Čech).
79. Zlínské vrchy, 6772a, Zlín: 1 km SV od Zlínských Pasek (tzv. Kocanda), na výslunné pasece po nedávno vykáceném mladém listnatém lese s hustým bylinným patrem, 330 m n. m. (Kusák 1983); 1,5 km S od Kocandy (část městské čtvrti Zlínské Paseky), při žlutě značené lesní cestě, slunná paseka po vykáceném mladším smíšeném lese (23. 10. 1983 not. *P. Kusák*; Kusák 1985).
- 80b. Vevořícké vrchy, 6574a, Zašová (distr. Vsetín): okraj paseky pod Ostrým vrchem (640 m), asi 3,6 km SSV od žel. stanice Zašová, 49°29'52"N, 18°03'51"E, ca 520 m n. m. (31. 8. 2008 leg. *M. Dančák*, OL).
82. Javorníky, 6774a, Hovězí (distr. Vsetín): Hořansko, paseka v údolí levostranného přítoku Hořanského potoka, ca 1,9 km JZ od kostela v obci, 49°17'25"N, 18°02'36"E, 470 m n. m. (15. 8. 2006 leg. *M. Dančák*, OL).
- 88h. Svatotomášská hornatina, 7351d, Vyšší Brod (distr. Český Krumlov): paseka asi 200 m S od kaple „Maria Rast am Stein“ JZ od města, 48°36'36,1"N, 14°17'44,4"E, 740 m n. m., 1 rostlina (25. 8. 2010 foto *P. Koutecký*).

Obr. 2. – Síťová mapa aktuálního rozšíření *Erechthites hieraciifolia* v ČR doplněná o konkrétní publikované lokality v Květeně ČR (Dvořáková in Slavík & Štěpánková 2004). Lokality z Bílých Karpat nám ochotně doplnil Jan W. Jongepier. Nálezy do roku 2003 – šedý čtverec, nálezy z let 2004–2010 – plný kruh.

Fig. 2. – Distribution of *Erechthites hieraciifolia* in the Czech Republic, based on here published new records and well-specified localities mentioned in the Flora of the Czech Republic (Dvořáková in Slavík & Štěpánková 2004). Jan W. Jongepier kindly completed records from the Bílé Karpaty Mts. Grey square – occurrence before 2003, full circle – occurrence in 2004–2010.

90. Jihlavské vrchy, 6956b, Senotín: (distr. Jindřichův Hradec): svah nad úzkokolejnou železnicí ca 1,2 km SV od obce, 49°04'11,2"N, 15°09'34,2"E, 675 m n. m., 1 rostlina (10. 10. 2009 not. *M. Štech*).
90. Jihlavské vrchy, 6957a, Kunžak (distr. Jindřichův Hradec): lesní paseka ca 2,5 km JJV od středu obce, 49°06'04"N, 15°12'00,6"E, 730 m n. m. (14. 9. 2009 leg. *L. Ekrt*, CB); Kaproun (Boublík in *Addimenta* 6: 292, 2007).
- 93a. Krkonoše lesní, 5259b, Špindlerův Mlýn (distr. Trutnov): při okraji hřiště JZ od Špindlerovy boudy, ca 1190 m n. m. (2009 not. *J. Málková*; Štursa & Málková 2009).
96. Králícký Sněžník, 5768c, Lipová-lázně (distr. Jeseník): Horní Lipová, u asfaltové lesní silnice Z od obce, J od kóty Jesenný (805,1), 50°13'26,6"N, 17°03'51,6"E, 710 m n. m., 1 rostlina (9. 10. 2006 not. *H. Faltysová*).
96. Králícký Sněžník, 5866d, Horní Lipka (distr. Ústí nad Orlicí): paseka pod parkovištěm Pod Klepáčem S od obce, 860 m n. m. (21. 9. 2010 not. *V. Faltys*).
- 99b. Slezské Beskydy, 6378b, Nýdek (distr. Frýdek-Místek): paseka ve smrkovém lese s bukem za chatovou osadou v trati Dílek 1,35 km SSV od středu obce, 49°40'13,4"N, 18°46'52,2"E, 580 m n. m., vzácně jen několik rostlin (12. 8. 2004 leg. *R. Řepka*, BRNL).

Erechtites hieraciifolia (starčkovec jestřábníkolistý, dříve také lichostarček) je původem americký druh, jeho domovské rozšíření se udává v prostoru od východní Kanady až po Chile. V Evropě byl poprvé nalezen jako zavlečený v roce 1876 v blízkém okolí chorvatského Záhřebu (Dvořáková in Slavík & Štěpánková 2004: 281). Zdrojem šíření v Evropě, vedle spontánního zavlečení, však mohly být současně i některé středoevropské botanické zahrady, kde se druh již dříve pěstoval, např. v herbáři UK existuje herbářový doklad k pěstovaným rostlinám v pražské univerzitní zahradě zhruba z poloviny 19. století. Následné šíření starčkovce na evropském kontinentu má poměrně zajímavý a na rozdíl od ostatních amerických druhů především velmi nezvyklý průběh. Zatímco u těchto druhů (např. *Bidens frondosa*, *Conyza canadensis*, *Solidago canadensis*) bylo pravidlem, že se šířily ze svých výsadek v západní Evropě (např. z velkých námořních přístavů) směrem na východ, starčkovce svou evropskou invazi započal na Balkáně a jeho šíření bylo až dosud ve větší míře omezeno jen na nížinnou jihovýchodní část Evropy. Ve Slovinsku (Ljutomer) byl nalezen v roce 1879, u Štýrského Hradce (Graz) 1892, u Vídně 1887, u Budapešti 1889, na Slovensku u Pukance 1896. Do střední Evropy severně od Dunaje zasahoval spíše jen místně a sporadicky. Poněkud se tomuto schématu vymyká Slezsko (pruské i rakouské), kde byl poprvé nalezen v roce 1901 a rychle se zde rozšířil. I v současnosti jsou nejsevernější výskyty známé z jižní poloviny Polska, ze západní Evropy znám stále není. Čilejší migrace starčkovce na západním okraji jeho sekundárního evropského areálu se datuje až teprve v posledních desetiletích. V Německu se druh objevil poprvé v roce 1974, a to v Bavorsku při hranicích s Rakouskem (Merxmüller 1977 sec. Klotz & Schuhwerk 2009).

Z našeho území pochází první nález z Moravy z okolí Bludova na Šumpersku již z roku 1895 (Panek 1895 sec. Dvořáková in Slavík & Štěpánková 2004), následuje Přerov 1896 a Místek (dnešní souměstí Frýdek-Místek) 1897. V Čechách byl nalezen až mnohem později, v srpnu 1950 u Soběslavi (břeh Závěského rybníka u Lžina, 15. 8. 1950 leg. *P. Smrž*, PRC; břeh rybníka Baldinka u Vřesné, 16. 8. 1950 leg. *B. Krísa*, PRC, cf.

Vopравil 1951: 131–132), ačkoliv u blízkeho Litschau na rakouském území byl znám již v roce 1891. Nových floristických údajů, především z území Čech, bylo pak až do konce 20. století jen poskrovnu. Rozšíření v ČR zhruba k roku 2000 je zachyceno v síťové mapě (Slavík in Slavík & Štěpánková 2004: 44), zobrazený rozsah výskytu však není přesný, některé, do té doby publikované nálezy tu nejsou podchyceny.

V posledních ca 5(–10) letech však zaznamenáváme nepřehlédnutelný a nápadně rychlý nástup invazního šíření do mnoha nových území Čech i Moravy. Starčkovce se na většinu svých lokalit na našem území chová jako typický lesní pasekový druh (společenstva třídy *Epilobietea angustifolii*). Objevuje se na čerstvých pasekách nebo v místech zasažených polomy, odkud se pak větrem šíří pomocí ochmýřených nažek snadno do okolí. Zde se pak nachází (často i jednotlivě) podél lesních komunikací, na skládkách dřeva apod. Na nová místa se může šířit také lesní technikou při těžbě dřeva. Zcela identická situace je popisována v současné době i z jihovýchodního Bavorska, kde bylo v posledních letech zaznamenáno jeho rychlé pronikání údolím Dunaje až k Řeznu (Klotz & Schuhwerk 2009). Druhým typem biotopu, kde se starčkovce úspěšně zabydluje, jsou obnažené rybníční břehy a dna vypuštěných vodních nádrží.

Starčkovce byl u nás dosud znám spíše z teplých nížinných oblastí, především z pásma doubrav. Na základě příležitostných pozorování na místech jeho výskytu je patrné, že přece jenom preferuje teplejší polohy, neboť při prvních podzimních mrazících rostliny velmi rychle hynou. Nyní však začíná pronikat i do kulturních smrčín do vyšších podhorských poloh (Jihlavské vrchy, Ještědský hřbet, Králický Sněžník, Šumava) a byl zaznamenán dokonce i ojedinělý výskyt v Krkonoších v nadmořské výšce bezmála 1200 m (Štursa & Málková 2009). Jedním z důvodů, který napomáhá jeho úspěšnému šíření v ČR, může být i rozsáhlá fragmentace většiny lesních porostů v důsledku častých větrných polomů během posledních let. Podrobné sledování dalšího šíření starčkovce u nás se tedy jeví jako přitažlivé botanické téma. Je dosti pravděpodobné, že na jeho konci může být stav podobný dnešnímu nasycení české krajiny jiným americkým pasekovým druhem, kterým je *Juncus tenuis*. Ten začal svoji invazní pout' v Evropě zhruba o 80 let dříve a ještě do začátku 30. let 20. století představoval pro české floristy vítanou cizokrajnou raritu. Dnes je zcela běžnou součástí naší květeny.

J. Hadinec

- Čáp J. (1994): Nové druhy rostlin v Národním parku Podyjí. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 28 (1993): 34.
- Deyl Č. (1992): Les Království u Grygova (letní aspekt). Průzkum 21. 8. 1991. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, středisko Olomouc]
- Friedl M. (2009): Zpráva o výsledcích k provedení botanického průzkumu na EVL CZ0623348 – Jankovec. – Ms. [Depon. in: Krajský úřad Jihomoravského kraje, Brno]
- Gerža M. & Kučera J. [eds] (2009): Příspěvky ke květeně Rychnovska. 3. – Orchis, Dobré, 28: 3–11.
- Gruhlic V. (1989): Výsledky floristického kursu ČSBS v Uherském Hradišti 1987. – Odbor kultury ONV, Uherské Hradiště.
- Hadač E., Jirásek J. & Bureš P. (1994): Květena Železných hor. – Železné hory 1: 1–212.
- Klotz J. & Schuhwerk F. (2009): *Erechtites hieraciifolia* bei Regensburg: Beginn einer landesweiten Ausbreitung? – Hoppea, Regensburg, 70: 151–160.

- Kocián P. & Kocián J. (2009): Příspěvek ke květeně Novojičínska a okolí – I. – Vlastiv. Sborn. Novojičínska, Nový Jičín, 59: 173–185.
- Kocián P. (2010): Nálezy zajímavějších neofytů na severní Moravě a ve Slezsku (Česká republika). – Acta Mus. Beskid., Frýdek-Místek, 2: 15–28.
- Kučera J. (2010): Příspěvky ke květeně východních Čech. 1. – Východočes. Bot. Zprav., Dobré, 10: 33–35.
- Kusák P. (1983): Příspěvek ke květeně jihovýchodní Moravy a Brna. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 18: 148–150.
- Kusák P. (1985): Tři zajímavé botanické nálezy z blízkého okolí Gottwaldova. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 20: 215–216.
- Plášek V. & Cimalová Š. [eds] (2008): Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska I. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 57: 45–48.
- Procházka F. (1981): Příspěvek ke květeně severovýchodních Čech II. – Práce Muz. v Hradci Králové 16: 125–155.
- Řepka R. (1994): Příspěvek ke květeně Ždánického lesa. Část II. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 27 (1992): 51–57.
- Řepka R. (2003): Ždánický les východ (B0205), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Řepka R. (2008): Závěrečná zpráva k provedenému botanickému průzkumu na EVL CZ0623801 – Přísnostický les, Natura 2000 Implementace v Jihomoravském kraji 1. etapa realizace průzkumů a inventarizací. – Ms. [Depon. in: Krajský úřad Jihomoravského kraje, Brno]
- Štursa J. & Málková J. (2009): Cizokrajný host v krkonošské flóře. – Krkonoše Jizerské hory 42: 28.
- Švacha A. (1950): Předběžná zpráva o botanickém průzkumu Hlučínska. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje, Ostrava, 11(4): 369–372.
- Vopravil B. (1951): *Erechtites hieracifolia* Raf. na Soběslavsku. – Čs. Bot. Listy 3: 131–132.
- Unar P., Zajíček R., Koutný P. (1993): Aktualizace inventarizačního průzkumu PR Holý kopec (okr. UH). – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, středisko Zlín]
- Zavřel H. (1977): Rozšíření některých vzácnějších rostlinných druhů na Kroměřížsku a v sousedních územích. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 12: 43–44.

Eriophorum gracile Koch

C1

88b. Šumavské pláně, 6845b, Nová Hůrka (distr. Klatovy): bývalá obec Zhůří, porost při okraji Zhůřského potoka ca 3,3 km S od centra Nové Hůrky, 49°10'21,6"N, 13°19'55' E, 900 m n. m. (2003 not. J. Koptík; 11. 7. 2007 leg. L. Ekrt, CB).

Jediná lokalita suchopýru štíhlého byla na Šumavě dosud známa z rašeliniště u říčky Křemelné pod bývalou obcí Zhůří (Řepka & Lustyk 1998). Nová lokalita se nachází opět v komplexu rašelinišť nedaleko bývalé obce Zhůří a je vzdálena asi 1 km JV od lokality předchozí. Poměrně bohatá populace *E. gracile* se zde nachází na ploše asi 6 × 8 m ve zvodnělém porostu *Carex rostrata* a *C. nigra*. Jedná se o velmi zajímavou lokalitu, která je v rámci ČR pravděpodobně jediná, kde spolu rostou pohromadě všechny čtyři druhy rodu *Eriophorum* známé z ČR.

L. Ekrt

Řepka R. & Lustyk P. (1998): Floristické údaje vybraných druhů pro Květenu Šumavy. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 32(1997): 161–181.

Eriophorum latifolium* Hoppe*C2**

28c. Mnichovské hadce, 5942a, Prameny (distr. Cheb): slatinná louka s dominancí *Molinia caerulea* a *Carex appropinquata* (porost o rozloze 1 ha) 990 m VSV od kóty Holý vrch (791,5) a 240 m J od kóty Vřesovec (802,2), 50°03'40,8"N, 12°44'53,7"E, 770 m n. m., přes 10 plodných rostlin roztroušeně na několika m², spolu s *Carex umbrosa*, *Eriophorum angustifolium*, *Parnassia palustris*, *Salix rosmarinifolia*, *Tephrosieris crispa*, *Vaccinium uliginosum* a *Valeriana dioica* (7. 8. 2009 not. P. Tájek).

Erophila spathulata* A. F. Láng*C3**

52. Ralsko-bezděžská tabule, 5454d, Bělá pod Bezdězem (distr. Mladá Boleslav): bývalý vojenský výcvikový prostor, tanková střelnice Vrchbělá asi 3,2 km VSV od vrcholové věže hradu Bezděz, 50°32'31"N, 14°45'54"E, 310 m n. m., desítky rostlin roztroušeně na ploškách s obnaženým substrátem v rozvolněném suchém trávníku na písčitém podloží (21. 4. 2010 leg. & det. J. Zámečník, herb. Zámečník).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5555a, Bělá pod Bezdězem (distr. Mladá Boleslav): Páterov, EVL Páterovské stráně, jižně orientovaná xerothermní stráně s dominantní válečkou prapořitou (*Brachypodium pinatum*) asi 770 m SV od železniční stanice Bělá pod Bezdězem, 50°29'34"N, 14°50'38"E, 273 m n. m., desítky rostlin roztroušeně na malých ploškách s obnaženou půdou (16. 4. 2010 leg. & det. J. Zámečník & V. Samková, herb. Zámečník, HR).
65. Kutnohorská pahorkatina, 6057c, Vidice (distr. Kutná Hora): Roztěž, navrhovaná PP Lomy u Nové Lhoty asi 2,2 km SV od středu vsi Roztěž, 49°55'29"N, 15°12'42"E, 351 m n. m., stovky rostlin na silně narušené ploše s nezapojeným písčitým substrátem na vápnitých pískovcích (15. 4. 2008 a 29. 5. 2008 leg. & det. J. Zámečník, herb. Zámečník, HR); asi 1,8 km SV od středu vsi Roztěž, 49°55'23"N, 15°12'29"E, 360 m n. m., desítky rostlin na disturbované ploše s xerothermní vegetací s obnaženými plochami písku na vápnitých pískovcích (29. 5. 2008 leg. & det. J. Zámečník, herb. Zámečník).

Osívka kulatoplodá patří mezi poměrně málo nápadné a botaniky často přehlížené jarní terofyty. Preferuje výhřevná stanoviště s nezapojenou a rozvolněnou vegetací, nejčastěji na písčinách nebo stepních stráních s vápnitou půdou. V ČR se zřídka vyskytuje v termofytiku středních Čech a jižní Moravy, vzácně pak v severozápadních Čechách a na střední Moravě. V mezofytiku je roztroušena na izolovaných příhodných stanovištích. Z fytogeografických podokresů Ralsko-bezděžská tabule ani Kutnohorská pahorkatina nebyla dosud uváděna (cf. Hrouda in Hejný et Slavík 2003: 157–158).

Na všech výše uvedených lokalitách rostla osívka vždy na výhřevných a nezastíněných stanovištích na místech s obnaženým půdním povrchem. Na Páterovských stráních to byly drobné plošky vzniklé přirozenou erozí svahu, kde se pojednávaný druh vyskytoval společně s osívkou jarní (*E. verna*). V bývalém výcvikovém vojenském prostoru byla osívka kulatoplodá zaznamenána v silně narušeném suchém trávníku a na obdobných stanovištích rostla i v navrhované PP Lomy u Nové Lhoty, avšak s tím rozdílem, že byla zaznamenána ve stovkách exemplářů na místní neoficiální motokrosově dráze a na výhrabcích u nor zde chovaných a přemnožených králíků.

J. Zámečník

Euphrasia slovac* (Yeo) Holub*C1**

82. Javorníky, 6774b, Zděchov (distr. Vsetín): louky (většinou kosené), meze, remízky a polička (plevelová vegetace) S od osady Hajdovy Paseky, ca 1,5–1,7 km JV od kostela v obci, 590–620 m n. m.

(30. 6. 2008 leg. P. Koutecký, CBFS, rev. M. Štech; Koutecký et al. 2009). [upřesnění lokality (P. Koutecký in litt.): travnatá nepoužívaná cesta v louce, 49°15'10,5"N, 18°05'31,5"E]

***Filago lutescens* Jordan**

C1

- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6045a, Manětín (distr. Plzeň): písčité luční cesta 120 m ZSZ od silnice Manětín – Vladměřice a 220 m JJZ od Nového Ovčína, 1,6 km JV od náměstí v Manětíně a zhruba 1 km SZ od obce Vladměřice, 455 m n. m., asi 350 rostlin na ploše zhruba 11 × 2 m (19. 8. 2008 leg. P. Salák, PL; Salák 2010). [pozdější upřesnění (P. Salák in litt.): lokalita leží ve skutečnosti ZJZ od silnice Manětín – Vladměřice, 49°58'52,2"N, 13°14'45,8"E]
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6344d, Lisov (distr. Plzeň): kraj boru a kraj pole u cesty 1,1 km JZ od obce a 1,3 km S od vrchu Hořina, 400 m n. m., bohatá populace (10. 8. 2008 leg. S. Pecháčková, PL; Pecháčková 2010).
32. Krivoklátsko, 6148a, Drahoňův Újezd (distr. Rokycany): mez na okraji louky 0,8 km S od středu obce, 49°53'03,3"N, 13°43'30,9"E, 405 m n. m. (16. 6. 2009 leg. E. Chvojková, ROZ).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6748b, Katovice (distr. Strakonice): kukuřičné pole při jihozápadním okraji Obecního lesa JZ od obce, 49°15'54,7"N, 13°48'47,4"E, 417 m n. m., desítky rostlin (18. 8. 2010 leg. R. Paulič, CB).

Pecháčková S. [ed.] (2010): Zajímavé floristické nálezy členů západočeské pobočky ČBS. – Calluna, Plzeň, 15: 8–9.

Salák P. (2010): Nález bělolistu žlutavého (*Filago lutescens* Jord.) na Manětínsku. – Calluna, Plzeň, 15: 7–8.

***Filago vulgaris* Lam.**

C1

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7063d, Miroslav (distr. Znojmo): staré letiště – přístávací plocha a řídké trávníky na sprašových půdách v kolonii sýslů, 48°55'51,8"N, 16°17'54"E, 230 m n. m., desítky fertilních rostlin (13. 7. 2010 leg. J. Matějů, CBFS, det. P. Krása, rev. M. Štech).
- 17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7166d, Milovice (distr. Břeclav): lesní cesta v centrální části Milovického lesa (PR Milovická stráň) ca 850 m J od obce, 48°50'33,3"N, 16°42'06"E, 290 m n. m., ca 40 fertilních rostlin (8. 10. 2010 foto J. Kameníček; 13. 11. 2010 leg. J. Kameníček, CBFS, rev. M. Štech).

Bělolist obecný je dnes bezesporu nejvzácnějším druhem rodu *Filago* v naší květeně (Štech in Slavík & Štěpánková 2004). Jeho aktuální výskyt ověřený po roce 2000 je omezen pouze na okolí Břeclavi a obec Poteč ve Zlínských vrších (Štech et al. in Additamenta 1: 79–80, 2002). Jeho populace jsou většinou malé a přechodné. Ze Znojensko-brněnské pahorkatiny ani Milovicko-valtické pahorkatiny nebyl druh dosud doložen. Jeho nové nálezy ukazují, že by se na příhodných stanovištích na jižní Moravě a zejména v širším okolí Břeclavi mohl vyskytovat recentně i na dalších lokalitách.

M. Štech, J. Kameníček, P. Krása & J. Matějů

***Gagea villosa* (M. Bieb.) Sweet**

C2

38. Budějovická pánev, 6952a, Netolice (distr. Prachatice): lesík s bývalým hradištěm na západním svahu vrchu Sv. Jana (466,3 m) při východním okraji města, 49°03'02,1"N, 14°12'03,6"E, 440 m n. m., hojně, spolu s *Anthriscus cerefolium* (27. 4. 2008 not. R. Paulič, V. Chán, M. Soukup & V. Žila).
62. Litomyšlská pánev, 6163a, Morašice (distr. Svitavy): mezeratý trávník pod lípami v severovýchodním rohu parku u hřbitova na východním okraji obce, 49°52'16,8"N, 16°14'18,2"E, 340 m n. m., 2 kvetoucí lodyhy (17. 4. 2009 foto P. Novák).

62. Litomyšlská pánev, 6163b, Sedliště (distr. Svitavy): trávník pod starou lípou na návsi asi 0,1 km J od kostela v obci, 49°53'37,4"N, 16°16'28"E, 320 m n. m., 20 kvetoucích lodyh (17. 4. 2009 foto *P. Novák*).
62. Litomyšlská pánev, 6163b, Litomyšl (distr. Svitavy): trávník pod starými lípami u hlavní silnice asi 0,9 km SSZ od vlakového nádraží, 49°52'46"N, 16°17'40"E, 320 m n. m., 10 kvetoucích lodyh (12. 4. 2009 foto *P. Novák*); Jiráskova ulice, řídký trávník v lipové aleji u muzea, 49°52'23"N, 16°18'40"E, 340 m n. m., 2 kvetoucí lodyhy (17. 4. 2009 foto *P. Novák*).
62. Litomyšlská pánev, 6163d, Osík (distr. Svitavy): trávník pod lípami u hlavní silnice asi 1,2 km JZ od kaple v obci, 49°50'18,9"N, 16°16'44,5"E, 370 m n. m., desítky kvetoucích lodyh (17. 4. 2010 foto *P. Novák*).
62. Litomyšlská pánev, 6063c, Hrušová (distr. Ústí nad Orlicí): trávník pod starou lípou u vchodu do hřbitova na jižním okraji obce, 49°54'29,1"N, 16°11'58,5"E, 290 m n. m., několik kvetoucích lodyh (3. 4. 2010 foto *P. Novák*); podrost aleje (lípa, jasan) napravo od silnice do Tisové asi 0,9 km SV od kaple v obci, 49°55'11,5"N, 16°12'14,9"E, 280 m n. m., několik kvetoucích lodyh (3. 4. 2010 foto *P. Novák*).

Z Litomyšlska byl křivatec rolní naposled udáván na přelomu 19. a 20. století (Domin 1942) a od té doby nebyl jeho výskyt potvrzen (Faltys & Paukertová 2000). Je však možné, že zde byl dlouhodobě přehlížen, na stejných stanovištích se navíc často vyskytuje habituálně podobný křivatec žlutý. V okolí Litomyšle vykazuje vazbu na sečené trávníky pod starými lípami v intravilánech.

P. Novák

Domin K. (1942): První příspěvek k poznání květeny v povodí Tiché Orlice u Ústí nad Orlicí, v údolí Třebovky u České Třebové a na Litomyšlsku. – Věstn. Král. Čes. Společ. Nauk, cl. math.-natur., 1942/1: 1–59.

Faltys V. & Paukertová I. (2000): Květena Svitavska I. – Floristický materiál. – Pomezí Čech a Moravy, Litomyšl, 4: 291–349.

***Galium rivale* (Sibth. & Sm.) Griseb.**

- 63h. Svitavský úval, 6264d, Hradec nad Svitavou (distr. Svitavy): rudérál mezi benzínovou čerpací stanicí a železniční tratí V od obce (2002 not. *V. Faltys*; 19. 7. 2004 not. *V. Faltys*).
- 63l. Malá Haná, 6366c, Jevíčko (distr. Svitavy): niva říčky Jevíčky JZ od železniční zastávky Biskupice u Jevíčka (2. 8. 2007 not. *V. Faltys*).
- 73b. Hanušovická vrchovina, 5867d, Chrástice (distr. Šumperk): niva říčky Krupé J od železniční zastávky (2. 8. 2009 not. *V. Faltys*).
- 73b. Hanušovická vrchovina, 5867d, Vysoké Žibřidovice (distr. Šumperk): okraj lesa u železniční trati nad pravým břehem říčky Krupé (25. 8. 2002 not. *V. Faltys* & *H. Faltysová*).
75. Jesenické podhůří, 6270d, Domašov nad Bystřicí (distr. Olomouc): břehový porost Bystřice pod fotbalovým hřištěm na jižním okraji obce, 49°44'05,5"N, 17°26'33,4"E, 490 m n. m., roztroušené i níže po toku v úseku nejméně 1 km (10. 8. 2009 leg. *P. Koutecký*, CBFS).
98. Nízký Jeseník, 6070d, Tylov (distr. Bruntál): křoviny u příjezdové cesty a výtoku z Tylovského rybníka na jeho severovýchodní straně, asi 2,5 km SSV od obce, 49°54'58"N, 17°26'14"E, 520 m n. m. (11. 8. 2009 leg. *P. Koutecký*, CBFS).

Druh není v Květeně ČR (Štěpánková in Slavík 2000: 130–132) z oreofytika Nízkého Jeseníku uveden a také výskyt v Jesenickém podhůří je uváděn jako vzácný, omezený na údolí Opavy. Ve skutečnosti se druh v Jesenickém podhůří vyskytuje mnohem častěji a

údaje v Květeně spíše odrážejí menší prozkoumanost (a prosbírnost) území. Svízel potoční v této oblasti roste roztroušeně podél všech větších toků (např. Opava, Moravice, Budišovka, Odra, Bystřice), jak ukazují již dříve publikované lokality na Moravici (Koutecký in Additamenta 6: 296–297, 2007) a větší množství vesměs věrohodných údajů ve výsledcích floristického kurzu v Novém Jičíně (Grulich 2003) a Bruntále (Hradílek et al. 1999), kde je uvedena i lokalita u Tylova (na opačném jižním břehu rybníka, než je uvedeno zde).

P. Koutecký

Grulich V. [ed.] (2003): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Novém Jičíně (4. – 10. července 1999). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38, příl. 2003/2: 89–174.

Hradílek Z., Sedláčková M., Skalický V. & Trávníček B. [eds] (1999): Materiál ke květeně Nízkého Jeseníku a přilehlých území. – Sagittaria, Olomouc.

***Galium tricornutum* Dandy**

C1

- 7a. Libochovická tabule, 5549d, Křesín (distr. Litoměřice): pokračování okraje pole západním směrem pod táhlou mezí (Na Dvinách) SZ od železniční stanice Křesín, 50°24'45,5"N, 13°58'41,8"E, méně než 20 rostlin (6. 7. 2007 leg. L. Hrouda & M. Štefánek, PRC); pod táhlou mezí (Na Dvinách) S od obce, v její východní části (východně od silnice Křesín – Klapý), asi 1,45 km SZ od železniční stanice Křesín, 50°24'36,4"N, 13°59'22,8"E, desítky rostlin (6. 7. 2007 leg. L. Hrouda & M. Štefánek, PRC; Ondráček 2009).

***Gentianella praecox* subsp. *bohemica* (Skalický) Holub**

C1

67. Českomoravská vrchovina, 6661b, Lavičky (distr. Žďár nad Sázavou): kosený nízkostébelný trávník na severně orientovaném svahu při jižním okraji lesa, 1,55 km VJV od kaple v obci, 49°22'31,5"N, 15°59'15"E, 525 m n. m., 60 kvetoucích rostlin (3. 9. 2010 not. J. Šebesta; 9. 9. 2010 not. J. Šebesta & L. Čech); 65 kvetoucích rostlin (13. 9. 2010 not. J. Brabec).

Ještě v relativně nedávné minulosti představovala Českomoravská vrchovina jedno z center rozšíření hořečku mnohotvarého českého v jeho areálu. Druh zde byl nalézán na vhodných stanovištích na mnoha desítkách lokalit (cf. Růžička 1995, Švarc 1996). Dnešní stav je vcelku tristní, přes veškerou péči se v tomto fytochorionu udržuje pouze několik málo početných populací v okolí Číchova, Radonína a Heraltic na Třebíčsku; u ostatních recentních lokalit již několik let nebyly pozorovány kvetoucí rostliny (Brabec 2010). Nevelká je rovněž populace ve Štířím dole v blízkých Žďárských vrších. Nový náález relativně početné, vitální a bohatě kvetoucí populace hořečku při jihovýchodním okraji jeho areálu představuje podstatné posílení naděje pro udržení tohoto taxonu v regionu.

J. Šebesta & L. Čech

Brabec J. (2010): Záchranný program hořečku mnohotvarého českého (*Gentianella praecox* subsp. *bohemica*) v České republice. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Růžička I. (1995): Rozšíření vybraných ohrožených druhů cévnatých rostlin na území okresů Jihlava, Havlíčkův Brod a Pelhřimov. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny, středisko Havlíčkův Brod]

Švarc J. (1996): *Gentianella bohemica* – lokality na Jihlavsku. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, středisko Havlíčkův Brod]

Geranium divaricatum* Ehrh.*C1**

- 36a. Blatensko, 6649c, Chrástovice (distr. Strakonice): ve velkém množství v křovinách s kamennou zídou při silnici 0,2 km Z od obce, 49°19'59,6"N, 13°53'26,4"E, 520 m n. m. (7. 7. 2009 leg. R. Paulič, CB, PRC).
- 36a. Blatensko, 6649c, Třebohostice (distr. Strakonice): křovinatá stránka při silnici 0,4 km V od kapličky v obci, 49°19'55,1"N, 13°52'01,7"E, 485 m n. m. (7. 7. 2009 leg. R. Paulič, CB, PRC).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749a, Strakonice: skalnaté křovinaté stráně nad levým břehem řeky Otavy u restaurace „Zavadilka“ na Podskalí Z od města, 49°15'33,2"N, 13°53'44,4"E, 410 m n. m., roztroušeně (11. 7. 2009 leg. R. Paulič, CB).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6649c, Únice (distr. Strakonice): okraj křovin při polní cestě 0,2 km SZ od obce, 49°18'44,9"N, 13°51'52,5"E, 465 m n. m., hojně (4. 7. 2009 leg. R. Paulič & P. Leischner, CB, PRC).
- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Strakonice: křoviny u cesty při JV okraji lesa na Šibeničním vrchu (510,1 m) S od města, 49°16'24,5"N, 13°54'23,7"E, 475 m n. m. (12. 7. 2009 leg. R. Paulič, CB).

První lokalita je s vysokou pravděpodobností totožná s lokalitou objevenou koncem 50. let minulého století J. Tomanem: „pod zídou v příkopu Z od obce Chrástovice“ (Skalický et al. 1961). Druh zde byl tedy v červenci 2009 znovu nalezen po padesáti letech, kdy na lokalitě rostl v ohromném množství, čítajícím mnoho stovek rostlin, v pásu podél silnice téměř 100 m dlouhém.

Stejně tak druhá lokalita z Blatenska je patrně totožná s lokalitou objevenou začátkem 70. let minulého století M. Deylem – „v úvozu V Třebohostic“ (Deyl & Skočdopolová-Deylová 1989), při ověření v roce 2009 zde kakost rozkladitý rostl dosti hojně. Nález na Podskalí u Strakonice je ověřením historického údaje z kartotéky J. Moravce: „stráně na Podskalí Z od Strakonice, 18. 7. 1954“ (Moravec 1972).

Výskyt na Šibeničním vrchu u Strakonice je znovuověření lokality nalezené v roce 1992 (leg. V. Chán, CB), kdy se zde kakost rozkladitý vyskytoval dosti hojně, v roce 2009 byly nalezeny jen 2 rostliny.

R. Paulič

Deyl M. & Skočdopolová-Deylová B. (1989): Květena Blatenska. – Národní muzeum, Praha, 235 p.

Moravec J. (1972): Floristické údaje z terénního průzkumu jižních a jihozápadních Čech. (Kartotéka z let 1945–1972). – Ms. [Opis depon. in: Soukr. Knih. R. Paulič, Strakonice]

Skalický V. et al. (1961): Příspěvek ke květeně Blatenska a přilehlých území. II. – Preslia 33: 154–196.

***Geranium purpureum* Vill.**

Nový druh pro květenu České republiky (Růžička & Kobližek: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 44: 23–27, 2009) byl zaznamenán poprvé v roce 2005 v železniční stanici Hrušovany u Brna a v roce 2008 na všech železničních zastávkách v úseku od Brna po Hrušovany u Brna (Brno-Horní Heršpice, Modřice, Popovice u Rajhradu, Rajhrad u Brna a Vojkovice nad Svatkou). Tímto územím probíhá podél železniční trati Brno – Břeclav hranice fytochorionů Znojmsko-brněnská pahorkatina (16) a Dyjsko-svratecký úval (18a).

83. Ostravská pánev, 6275, Ostrava-Kunčice: násep železniční trati směr Ostrava-Bartovice, 49°46'49,4"N, 18°17'57,3"E, ca 230 m n. m., roztroušeně podél trati spolu s *Geranium robertianum* (29. 4. 2009 leg. D. Hlisenkovský, FMM).

Glaux maritima* L.*C1**

- 4a. Lounské středohoří, 5548c, Hrádek (distr Louny): slané prameniště ve svahu pod silnicí v údolí Hrádeckého potoka 900 m JJZ od obce [Pozn. O. Šídy: jediná rozvětvená sterilní rostlina na ploše asi 20 × 30 cm v místech rozrytých prasaty] (2. 7. 2007 leg. M. Ducháček & O. Šída, PR; Ondráček 2009).

Překvapivý nález tohoto mimořádně vzácného obligátně halofytního druhu v květeně ČR. Přestože je údolí Hrádeckého potoka v posledních letech pravidelně navštěvováno, unikal zde výskyt *Glaux maritima* pozornosti. V Čechách se sivěnka dnes vyskytuje už jen na třech lokalitách: NPR Soos u Františkových Lázní a na dvou místech v Žateckém Poohří. Zatímco lokalita v Širokých Třebčicích je dosud vitální, drobné prameniště nad obcí Minice zarůstá dřevinami, sítinami a psinečkem výběžkatým a sivěnka se zde vyskytuje již jen ojediněle. Situace na nově objevené lokalitě v Hrádeckém údolí je velmi podobná té u Minic, do budoucna není bez vhodného ochrannářského zásahu velká šance na přežití druhu, prameniště je silně ohroženo zarůstáním. V roce 2010 jsem při exkurzi výskyt na lokalitě nepotvrdil.

Glaux maritima v severozápadních Čechách rostl v minulosti na desítkách lokalit, v současnosti v české květeně náleží mezi vymírající reliktní druhy.

Č. Ondráček

Goodyera repens* (L.) R. Br.*C1**

- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6145d, Nevřeň (distr. Plzeň): hřbítek kaolinového odkluzu 750 m SV od obce, 49°49'39,4"N, 13°16'58,8"E, 445 m n. m., 6 listových růžic (jedna fertillní) ve stinném boru s břizou, v porostu *Pleurozium schreberi* s *Avenella flexuosa* a *Vaccinium myrtillus* (17. 8. 2010 leg. S. Pecháčková & J. Sofron, PL).

Nová lokalita smrkovníku plazivého leží stranou dosud známých výskytů v jihozápadních Čechách, 11 km SZ od Plzně. Historické nálezy na Plzeňsku jsou z období kolem roku 1900, a to pouze z několika lokalit (cf. Mandák & Procházka 2000). Z místa současného výskytu či jeho okolí nebyl druh nikdy uváděn.

V západních Čechách se smrkovník vyskytoval vždy velmi vzácně, i když vzhledem k nenápadnosti listových růžic může být i přehlížen. V roce 2006 byl nalezen na jedné lokalitě v Českém lese (Sladký 2006), později však již nebyl jeho výskyt potvrzen (2010 L. Pivoňková in verb.). V jižních a jihozápadních Čechách byl druh aktuálně potvrzen na 5 lokalitách, jako fakultativní kalcifyt (Paulič 2010).

S. Pecháčková

Mandák B. & Procházka F. (2000): Historické a současné rozšíření *Goodyera repens* v České republice. – Preslia 72: 507–518.

Paulič R. (2010): *Goodyera repens*. – In: Komentovaný červený seznam květeny jižní části Čech, připravované 2. vydání, Ms. [http://www.muzeumcb.cz/dokumenty/cerveny-seznam_Paulic_2] (15. 7. 2010)]

Sladký J. (2006): První nález smrkovníku plazivého *Goodyera repens* (L.) R. Br. v Českém lese. – Calluna, Plzeň, 11/1: 8.

***Gratiola neglecta* Torr.**

Nový zavlčený druh pro květenu České republiky byl objeven v roce 2002 na dvou lokalitách u Lázní Bohdaneč v Pardubickém Polabí (fyt. o. 15) a v roce 2008 na Blatenské (fyt. p. 36a) ve městě Blatná (Šumberová & Ducháček: *Zprávy Čes. Bot. Společ. 44: 151–175, 2009*).

Hackelia deflexa* (Wahlenb.) Opiz*C1**

28b. Kaňon Teplé, 5942b, Tisová u Otročina (distr. Karlovy Vary): PR Údolí Teplé, suťovisko s řídkým zápojem stromového patra a úpatí skal 950 m SZ od kóty Lysý vrch (714) a 220 m V od jižního ústí druhého železničního tunelu ve směru od Bečova (v chráněném území), 50°03'03,7"N, 12°49'42,6"E, 640 m n. m., 21 kvetoucích rostlin na ploše několika málo desítek m² (26. 5. 2009 not. et foto P. Tájek).

***Helianthemum grandiflorum* subsp. *obscurum* (Wahlenb.) Holub**

97. Hrubý Jeseník, 5769c, Dětrichov (distr. Jeseník): drobný skalní výchoz na horním okraji pastviny mezi Sečí a Pasičky, ca 200 m SZ od penzionu Krásná vyhlídka, 50°13'14,6"N, 17°13'40,7"E, 3 kvetoucí trsy (21. 6. 2010 not. R. Štencel).

Jedná se o první údaj o výskytu devaterníku velkokvětého tmavého v oreofytiku Hrubého Jeseníku. Lokalita sice leží blízko hranice s Rychlebskou vrchovinou (73b), ale ani odtud, resp. z celé Hanušovicko-rychlebské vrchoviny, nejsou známy recentní údaje (cf. Hrouda in Hejný & Slavík 1990: 438).

[eds]

***Hieracium densiflorum* Tausch**

37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747b, Rabí (distr. Klatovy): na louce při polní cestě SZ od vrchu Spravedlnost (563,4 m) 0,7 km SZ od obce, 49°17'06,8"N, 13°36'35,3"E, 490 m n. m., vápenec, vzácně (31. 5. 2009 leg. R. Paulič et al., CB, det. J. Chrtek).

Druh není z fytogeografického okresu Šumavsko-novohradské podhůří (37) v Květeně ČR uváděn (cf. Chrtek in Slavík & Štěpánková 2004).

R. Paulič

***Hieracium mixtum* Froel. s. l.**

97. Hrubý Jeseník, 5969a, Rejhotice (distr. Šumperk): Praděd, kamenitý příkopový svah podél cesty na Praděd, 200 m SZ od horského hotelu Kurzovní, 50°04'38"N, 17°13'25"E, 1355 m n. m., 2 kvetoucí rostliny (9. 7. 2006 leg. J. Kocián, herb. Kocián, rev. J. Chrtek).

Při botanickém průzkumu Pradědu v roce 2006 našel první z autorů jestřábník, na první pohled nápadně odlišný od všech u nás rostoucích druhů. Později byl určen jako *Hieracium mixtum* s. l., původní v Pyrenejích a Kantaberském pohoří (Cordillera Cantábrica), na vápencových skalách v montánním až subalpínském stupni v nadmořských výškách 900–2450 m. Původně byl v rámci jestřábníků považován za tzv. vedlejší (hybridogenní) druh, stojící morfologicky mezi dvěma tzv. hlavními druhy (druhy s jedinečnou

kombinací morfologických znaků) – *H. phlomoides* Froel. a *H. glanduliferum* Hoppe (Zahn 1921–1923), pozdějšími autory (De Retz 1975) byl ale přiřazen k hlavním druhům a vyčleněn do sekce *Mixta* Stace & P. D. Sell (Stace 1998). Vzhledem k tomu, že druh není uváděn ve středoevropských Květenách, připojujeme krátký popis: rostliny jsou 5–20 cm vysoké, s přízemní růžicí listů, lodyha jednoduchá nebo v horní části vidličnatě větvená, hustě oděná 3–6 mm dl., světlými, mírně kadeřavými, pernatými jednoduchými chlupy a zejména v horní části četnými hvězdovitými chlupy a ojedinělými až roztroušenými stopkatými žlázkami; listy na obou stranách s hustými jednoduchými chlupy (stejnými jako na lodyze), listy přízemní růžice četné, řapíkaté, s čepelí obvejčitou až kopistovitou, na vrcholu tupou nebo zaokrouhlenou, často s nasazenou špičkou, v dolní části postupně sbíhající v široký řapík, na okraji celokrajnou nebo drobně zubatou, zelenou až slabě sivozelenou; lodyžní listy v počtu 1–4, obvykle pouze nejdolejší (vz. i druhý odspodu) lupenitý, na bázi ± objímavý, výše postavené úzké, čárkovité; úbory v počtu 1–4, zákrovny 10–13 mm dl., kulovité, zákrovní listeny čárkovitě kopinaté, na vrcholu špičaté, s četnými 4–6 mm dl., světlými, zoubkatými nebo mírně pernatými jednoduchými chlupy a roztroušenými až četnými krátkými tmavými stopkatými žlázkami, bez hvězdovitých chlupů, olivově zelené, vnější od zákrovu mírně odstávající; liguly žluté, na vrcholu na zoubkách se stopkatými žlázkami, čnělka a blizna žluté.

Hieracium mixtum je s našimi domácími jestřábníky v podstatě nezaměnitelné (na dálku se svým hustým světlým oděním snad trochu podobá druhu *H. villosum* Jacq.), nejspolehlivějšími znaky jsou stopkaté žlásky na vrcholech ligul a pernaté jednoduché chlupy. V širším pojetí (např. Zahn 1921–1923, Lizaaur 2004) zahrnuje dvě subspecie – subsp. *mixtum* a subsp. *bombycinum* (Rchb. f.) Zahn, jiní autoři hodnotí tyto taxony v hodnotě samostatných druhů (Mateo 1996, Greuter & Raab-Straube 2008). Rozdíly jsou pouze v kvantitativních znacích, *H. bombycinum* Rchb. f. je celkově větší, má více úborů, listy přízemní růžice zřetelněji řapíkaté s čepelí na vrcholu zaokrouhlenou (*H. mixtum* s. str. má čepel vnitřních listů na vrcholu tupou), méně stopkatých žlázek na stopkách úborů a více pernaté jednoduché chlupy. Jesenické rostliny bohužel není možné jednoznačně přiřadit ani k jednomu z těchto taxonů, a označujeme je proto jako *H. mixtum* s. l.

Nejbližší původní výskyty leží sice v Pyrenejích, *Hieracium mixtum* je ale v jiných částech Evropy i u nás vzácně pěstováno jako skalnička a je v nabídce některých zahradnických podniků a alpinkářů. Publikovaný sekundární výskyt ve volné přírodě mimo oblast původního výskytu je ale doposud pouze jeden, ve vápencovém lomu u městečka Springe am Deister v německém Dolním Sasku, kde byl poprvé sbírán v roce 1995 (Bräutigam et al. 2007). Jesenická lokalita je první na území České republiky. S pravděpodobností téměř hraničící s jistotou tu šlo (stejně jako u zmíněné německé lokality) o záměrnou výsadbu nebo výsev semen, zřejmě v poměrně nedávné době. U blízkých horských chat se nepěstuje, o pěstování v okolních (ale značně vzdálených) obcích nemáme přesný přehled, samovolné rozšíření názkami nebo nezáměrné zavlečení člověkem ale můžeme téměř jistě vyloučit.

Vegetace v místě výskytu je řídká, není udržována sečí. Druh zde byl poprvé zaznamenán v roce 2006, kdy populaci tvořila mateřská rostlina rozrostlá do několika trsů a několik

juvenilních rostlin. Při revizích v následujících letech mateřská rostlina každoročně kvetla i plodila a byl zaznamenán mírný nárůst počtu juvenilních rostlin v nejbližším okolí. Při poslední revizi v roce 2010 vykvetla již i jedna rostlina juvenilní. *Hieracium mixtum* je triploidní apomikt, pro vznik semen není potřeba opylení pylem z jiné rostliny, což může ve vysokohorských podmínkách Pradědu s omezeným spektrem a aktivitou opylovačů i malým počtem rostlin významně ulehčovat generativní šíření. Pravděpodobně je i další vegetativní šíření rozrůstáním trsů a vznikem dceřiných růžic. Další šíření a přežívání na lokalitě a v jejím blízkém okolí bude naopak pravděpodobně omezovat nevhodný nevápnitý substrát (rula, fylonit), *H. mixtum* je druh vápencových skal. Stejně tak se dá předpokládat, že je to podobně jako většina jiných jestřábníků kompetičně slabý druh ustupující se zapojováním travního drnu (na druhou stranu na Pradědu je a bude vzhledem k nejružnějším aktivitám časoprostorově proměnná mozaika různě narušených stanovišť, na která by se mohl při snadné širitelnosti nážek dostávat).

Hieracium mixtum není bohužel prvním případem výsadby nepůvodního druhu v rezervaci Praděd, podobně tu byla vysazena himálajská *Primula rosea* Royle (Kočí in Additamenta 6: 321, 2007), a je proto na místě znovu varovat před záměrným obohacováním přírodních rezervací (Kaplan 2007).

J. Kocián & J. Chrtek

- Bräutigam S., Gottschlich G. & Hänel K. (2007): *Hieracium mixtum* Froel. – ein für Deutschland neuer Neophyt. – *Kochia* 2: 25–30.
- Greuter W. & Raab-Straube E. (2008): Med-Checklist: A critical inventory of vascular plants of the circum-mediterranean countries, 2: Dicotyledones (Compositae). – Optima secretariat, Palermo, Med-Checklist Trust of Optima, GenPve a Euro+Med Plantbase Secretariat, Berlin.
- Kaplan Z. [ed.] (2007): Upozornění na rizika spojená s vysazováním nepůvodních druhů rostlin do přírody a posilováním populací ohrožených druhů. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 42: 337–338.
- Lizaur X. (2004): Distribución de *Hieracium laniferum* s. l. en las sierras meridionales de Álava y Navarra. Otros táxones del género de interés biogeográfico. – *Fl. Montiber.* 27: 38–41.
- Mateo G. (1996): Sobre el endemismo Cantábrico *Hieracium lainzii* De Retz (Compositae) y especies afines. – *An. Jard. Bot. Madrid* 54: 364–369.
- De Retz B. (1975): *Hieracium*. – In: Jovet P. & De Vilmorin R. [eds], *Flore descriptive et illustrée de la France per l'abbé H. Coste, troisième supplément*. – Librairie Scientifique et Technique Albert Blanchard, Paris.
- Stace A. C. (1998): Sectional names in the genus *Hieracium* (Asteraceae) sensu stricto. – *Edinburgh J. Bot.* 55: 417–441.
- Zahn K. H. (1921–1923): Compositae – *Hieracium*. – In: Engler A. [ed.], *Das Pflanzenreich* 75, 76, 77, 80, 82 (IV. 280). – Leipzig.

***Hippocrepis comosa* L.**

C1

- 7a. Libochovická tabule, 5650a, Evaň (distr. Litoměřice): svahy za cípem lesa ca 0,5 km V od obce, začátek bílých stráni a dále po nich k severovýchodu. – severně orientovaný svah ca 1,5 km VSV od obce, směrem k Brníkovskému lesu (5. 7. 2007 not. K. Prach; Ondráček 2009).

Tyto dva údaje z Floristického kurzu ČBS v Lounech jsou zcela totožné s publikovaným nálezem T. Buriana (Burian 2006) z Evaňské rokle, jen jejich lokalizace je odlišně formulována.

[eds]

- 7a. Libochovická tabule, 5649c, Veltěže (distr. Louny): severozápadně orientovaný opukový svah v lokalitě Bytiny asi 2 km JJV od obce, 50°20'01,8"N, 13°53'00,5"E, ca 320 m n. m., v místě výskytu bohaté populace *Buphthalmum salicifolium* (22. 5. 2009 leg. K. Kubát, LIT; 2009 not. T. Burian; Burian 2009; červenec 2010 not. M. Dančák).

Burian T. (2006): *Hippocrepis comosa* L. v severních Čechách: potvrzení autochtonního výskytu po 150 letech. – Severočes. Přír. 38: 133–136.

Burian T. (2009): *Buphthalmum salicifolium* L. na Lounsku – předběžné sdělení o překvapivém nález. – Severočes. Přír. 40: 131–132.

***Hordelymus europaeus* (L.) Harz**

- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150c, bývalá obec Račín (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, jedlina na hřebeni JV od kóty Na Skalce (963) 6,2 km SZ od nádraží Polečnice, 48°50'40"N, 14°04'14"E, 940 m n. m., několik trsů (27. 7. 2008 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).
- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, bývalá obec Veselí (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, humózní les v plochem úvalu mezi kótami Dřevíč a Přičník 5,1 km S–SSV od nádraží Polečnice, 48°50'42"N, 14°07'40"E, 880 m n. m., několik trsů (1. 8. 2009 leg. V. Grulich, BRNU).
- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150b–d, bývalá obec Vítěšovice (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, suťový les na strmém severním a severovýchodním svahu nejsevernějšího výběžku hřebene SSV od kóty Dřevíč (957) 5,2–5,4 km Z–ZJZ od kostela v Chvalšínách, 48°51'00"N, 14°08'05"E, 740–780 m n. m., početná populace (desítky trsů) na větší ploše svahu (14. a 16. 8. 2009 leg. V. Grulich, BRNU).
- 37l. Českokrumlovské Předšumaví, 7250d, Muckov (distr. Český Krumlov): květnatá jedlina v prostoru opuštěných vápencových lomů 0,7 km Z od středu osady, 48°44'16"N, 14°08'36"E, 830 m n. m. (27. 7. 2003 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU); květnatá jedlina 0,5 km SZ od středu osady, 48°44'22"N, 14°08'48"E, 830 m n. m. (2003 not. V. Grulich & A. Vydrová).

Ječmenka patří v jižních Čechách k poměrně vzácným druhům. V Šumavsko-novohradském podhůří byla dlouho známa jen z Blanského lesa (37j) a z jeho výběžků do Českokrumlovského Předšumaví (37l), kde roste na více lokalitách a byla považována za druh, který tvoří floristický kontrast masivu Kletě oproti Šumavě (Chán 1999). V nedávné době byla ovšem nalezena i ve Volyňském Předšumaví (Paulič in Additamenta 8: 267, 2009) a roste i v oreofytiku Šumavy v Boubínsko-stožecké hornatině u Klášterce, na Radvanovickém hřbetu a na Stožečku (Ekrt & Půbal 2008). Výskyty ve vojenském újezdu Boletice se nacházejí na spojnici šumavské lokality a Blanského lesa; druh zde mohl snadno unikat pozornosti, protože s výjimkou lokality nad Vítěšovicemi jsou ostatní populace velmi chudé na počet jedinců (trsů) a zaujímají velmi malou plochu. Výskyt na vápencovém ostrůvku v jižní části Českokrumlovského Předšumaví je nepoměrně početnější.

V. Grulich

Ekrt L. & Půbal D. (2008): Novinky v květeně cévnatých rostlin české Šumavy a přiléhajícího Předšumaví. I. – Silva Gabreta, Vimperk, 14: 19–38.

***Hypericum elegans* Willd.**

C1

- 4a. Lounské středohoří, 5549c, Hnojnice (distr. Louny): NPP Kamenná slunce 0,9 km JV od jihovýchodního okraje obce (východní část s lůmkem) (4. 7. 2007 not. L. Čech & J. Douša; Ondráček 2009). [Red. pozn.: lůmek se nachází na jižním okraji chráněného území]

- 4a. Lounské středohoří, 5549c, Třtěno (distr. Louny): Malý vrch 400 m SZ od severního okraje obce, de-sítiky rostlin (4. 7. 2007 leg. *L. Čech & J. Douda*, herb. Douda; Ondráček 2009).

Výskyt druhu v okolí Hnojnice a Třtěna je dlouhodobě znám (cf. Zelený in Hejný & Slavík 1990: 384–385) a podrobněji jednotlivé lokality uvádí Toman (1997).

Na pahorku 200 m S od NPP Kamenná slunce tento druh sbírali v roce 1979 J. Havlíčková & J. Štěpánek (LIT), ale jejich nález nebyl zřejmě dosud nikde publikován.

Kóta Malý vrch, zde takto uvedená, je označení pro nižší vrchol (246,1 m) z dvojvrší severozápadně nad obcí Třtěno, na mapách uváděné jako Syslík (285 m). V botanické literatuře se tyto dva vrcholy často označují lidovými názvy Malý a Velký Syslík. V běžných turistických mapách Malý vrch uváděn není. Z Malého Syslíku (i z Velkého Syslíku) *Hypericum elegans* uvádí např. již Toman (l. c.).

K. Kubát & J. Hadinec

Toman M. (1997): Třezalka ozdobná (*Hypericum elegans*) v okolí Křesína a Libčevse. – Severočes. Přír. 30: 67–70.

***Kickxia elatine* (L.) Dum.**

C2

- 80a. Vsetínská kotlina, 6773b, Jasenná (distr. Zlín): narušená místa mezi polní cestou a okrajem lesa 250–400 m Z od kóty Vartovna (651,0), ca 3 km VSV od obce, 625–640 m n. m. (19. 7. 2010 leg. *I. Čechová & L. Čech*, herb. Čech).

Nález doplňuje obraz relativně častějšího rozšíření druhu v širším okolí Vsetína (cf. Otýpková & Dančák 2003). Lokalita na Vartovně se nachází při hranici s fytochorionem Zlínské vrchy a *K. elatine* se zde blíží své výškové hranici v ČR.

L. Čech

Otýpková Z. & Dančák M. (2003): Výskyt vzácnějších druhů plevelů na Valašsku. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38: 177–196.

***Lathyrus heterophyllus* L.**

C1

6. Džbán, 5747b, Třeskonice (distr. Louny): Kapucínský les JJV od obce, trávníky podél lesních cest 1,3 km J – 1,3 km JJV od obce (5. 7. 2007 leg. *Z. Kaplan*, PRA; Ondráček 2009).
6. Džbán, 5748a, Třeskonice (distr. Louny): lesní cesta v Kapucínském lese mezi pasekami ca 3 km SZ od obce Pnětluky (3. 7. 2007 leg. *V. Joza & P. Petřík*, herb. Joza; Ondráček 2009).
6. Džbán, 5748a, Pnětluky (distr. Louny): při zelené turistické značce mezi rozcestím U dubu a rozcestím na východním úpatí vrchu Výrov (2. 7. 2007 not. *L. Hrouda*; Ondráček 2009).
[Red. pozn.: je vysoce pravděpodobné, že přes rozdílnou lokalizaci se v případech tří výše uvedených nálezů jedná ve skutečnosti o jedinou a tutéž skupinu rostlin *Lathyrus heterophyllus*, kterou nebylo možné při exkurzích v okraji lesní silničky přehlédnout]
6. Džbán, 5747b, Třeskonice (distr. Louny): Kapucínský les JJV od obce, pouze na jednom místě ca 0,8 km VJV vrcholu kóty Výrov (509,3) (3. 7. 2007 not. *V. Joza & P. Petřík*; Ondráček 2009).
6. Džbán, 5748d, Pochválov (distr. Rakovník): loco lucido silvatico in lapidosis infra summitatem declivitatis formationis cretaceae bor.-occ. spectantis situ or.-bor.-or. a pago Pochválov, alt. ca 470 m s. m.,

populatio ca $10 \times 10 \text{ m}^2$ (plantae pars suprema), substr. margaceo aren. solido turon. infer. (8. 8. 1980 leg. et det. A. Roubal, PR).

6. Džbán, 5849b, Nová Studnice (distr. Kladno): ad viam prope silvae degradatae marginem ca 500–800 m situ occ.-mer.-occ. a pago Nová Studnice, alt. ca 430 m s. m., solum in area parva $2 \times 2 \text{ m}^2$ (6. 8. 1980 leg. et det. A. Roubal, PR); in graminosis ad viam prope silvae marginem ca 600 m, situ mer.-occ. a pago Nová Studnice, alt. ca 430 m s. m. (15. 6. 1982 leg. et det. A. Roubal, PR).

Lathyrus heterophyllus, ačkoliv náleží k nejvzácnějším zástupcům české květeny, nepatří mezi našimi botaniky k příliš známým druhům. Je mu věnováno samostatné zpracování v Červené knize (Čeřovský in Čeřovský et al. 1999: 209), ovšem autor sám tu uvádí, že nemáme o tomto hrachoru dostatek informací. Jeho izolovaná česká arela je soustředěna pouze do termofytika severozápadních Čech (podle vyjádření P. Špryňara existuje stále ještě i lokalita v Českém krasu), nejvíce lokalit se nalézá v území Džbánu. Historicky známé jsou lokality z okolí obcí Jedomělice a Libušín (cf. Roubal 1980: 217). V herbářové kolekci Antonína Roubala, která je uložena v PR, našel M. Štěfánek doklady z dalších dvou, dosud nepublikovaných lokalit od obcí Pochválov a Nová Studnice. Ze současnosti pak existují nálezy z prostoru mezi obcemi Třeboc a Ročov a z okolí obce Třeskonice (Janda 2002, Bělohoubek & Švankmajer 2000: 54). Všechny lokality nalezené během floristického kurzu v Lounech v roce 2007 pocházejí právě z blízkosti této obce.

J. Hadinec

Bělohoubek J. & Švankmajer J. (2000): Floristický materiál z floristických kurzů Severočeské pobočky ČBS na Džbánu – Měcholupy 1995, Domoušice 1999. – Severočes. Přír. 32: 45–58.

Janda P. (2002): Výskyt hrachoru různolistého (*Lathyrus heterophyllus*) v žatecké části Džbánu. – Severočes. Přír. 33–34: 3–5.

Roubal A. (1980): Příspěvek ke květeně okresu Kladno. – Stud. ČSAV 1980/1: 203–225.

Lathyrus hirsutus L.

C1

1. Doupovská pahorkatina, 5745a, Mašřov (distr. Chomutov): úpatí jižního svahu kóty 452 nad severním břehem Sedlecké nádrže (PR Sedlec), asi 1 km JZ od obce, $50^{\circ}16'20,4''\text{N}$, $13^{\circ}14'16,1''\text{E}$, hojně v mozaice úzkolistých trávníků a křovin (15. 8. 1997 leg. J. Bílek, CHOM; 5. 9. 1997 leg. R. Fišer, CHOM; 1998 leg. Č. Ondráček, CHOM; 15. 8. 2002 not. R. Fišer; Fišer 2002; 2010 not. R. Fišer).
1. Doupovská pahorkatina, 5645a, Klášterec nad Ohří (distr. Chomutov): travnaté stráně nad levým břehem Ohře ca 2 km pod obcí (1970 leg. F. Červený, CHOM).
- 2a. Žatecké Poohří, 5647d, Tvršice (distr. Louny): pískovna na náhorní plošině nad strání nad levým břehem Ohře ca 0,7 km SV od obce (2. 7. 2007 leg. Č. Ondráček, CHOM; Ondráček 2009).
- 4a. Lounské středohoří, 5548d, Mnichovský Týnec (distr. Louny): cesta na severovýchodním úpatí vrchu Brníku až k úpatí Křížových vršků (2. 7. 2007 not. K. Kubát; Ondráček 2009).
- 4a. Lounské středohoří, 5648b, Dobroměřice (distr. Louny): pískovna 1,5–1,8 km SZ od železniční stanice (3. 7. 2007 leg. M. Ducháček & O. Šída, PR; Ondráček 2009).
9. Dolní Povltaví, 5952a, Praha-Vokovice: na rozrytých půdách v ruderalizovaném trávníku u plotu ohrazeného staveniště bytového areálu na Červeném vrchu (314 m), několik kvetoucích rostlin (červen 1999 leg. J. Hadinec, PRC).
- 21a. Hanácká pahorkatina, 6767b, Vyškov: 255 m n. m. (15. 7. 1945 leg. V. Skřivánek, OLM).

29. Doupovské vrchy, 5644c, Jakubov (distr. Karlovy Vary): mírně podmačená část křovinami zarostlé pastviny 310 m SV od budovy školy, 426 m n. m., na ploše asi 12 m² (7. 8. 2007 leg. *M. Lípa*, det. V. Melichar; AOPK ČR 2010).
32. Křivoklátsko, 6050b, Loděnice (distr. Beroun): mírný svah jižní expozice 1,15 km Z od náměstí v Loděnici, ca 100 m Z od dvou protáhlých hřbetů s křovinami a xerothermními trávničky, postagrární lado (4. 6. 2002 foto *Pavel Bauer*; Bauer 2002).
- 35a. Holoubkovské Podbrdsko, 6347b, Mírošov (distr. Rokycany): na trávníku u zastávky v Mírošovech [Mírošově], 1 kus zavlečen (26. 7. 1906 leg. *F. Maloch*, PL).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6848d, Horosedly u Čkyně (distr. Prachovice): zatravněný úhor na jižním svahu lesnatého návrší 0,8 km VJV od osady, 49°07'21,9"N, 13°48'10,6"E, 665 m n. m., několik rostlin (22. 9. 2009 leg. *R. Paulič*, CB).
- 37f. Strakonické vápence, 6649d, Domanice (distr. Strakonice): výslunný trávník při polní cestě na jiho-východním svahu vápencového návrší (kóta 480,6) 0,5 km VSV od osady, 470 m n. m., 49°18'02,6"N, 13°55'48,7"E, desítky rostlin (13. 6. 2009 leg. *R. Paulič*, CB, PRC).

Z Volyňského Předšumaví ani ze Strakonických vápenců dosud neudávaný druh. Nejbližší lokalita druhu leží u Čimic na Sušicko-horažďovických vápencích (Žíla in Chán 1999).

Na lokalitě u Horosedel se hrachor chlupatý vyskytoval v několika exemplářích v zatravněném úhoru – jetelotravní směsce (s převažujícími druhy *Lolium multiflorum*, *L. perenne* a *Trifolium pratense*), na nově objevené lokalitě u Domanic se druh vyskytuje ve výslunném trávníku (sv. *Bromion erecti*) společně s druhy *Cerinth minor*, *Lathyrus tuberosus*, *Medicago falcata*, *Melampyrum arvense*, *Scabiosa columbaria*, *Vicia tenuifolia* aj.

R. Paulič

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6864c, Oslavany (distr. Brno): elektrárenská halda nad nádražím ca 1 km JV od obce, ca 270 m n. m. (25. 7. 2008 leg. *K. Sutory*, BRNM).
- 71c. Dražanské podhůří, 6468b, Slatinice (distr. Olomouc): Slatinice na Hané, stráně pod Malým Kosířem (1955 leg. *Č. Deyl*, OLM; Deyl 2001).
81. Hostýnské vrchy, 6772a, Fryšták (distr. Zlín): Lukov, stráně S od obce, 316 m n. m. (1951 leg. *Č. Deyl*, OLM).
- 84a. Beskydské podhůří, 6375a, Fryčovice (distr. Frýdek-Místek): jižní úpatí pahorku Sovinec (353,8 m), travinobylinné porosty, 320 m n. m. (4. 6. 2003 leg. *M. Sedláčková*, NJM); J–JV úpatí pahorku Sovinec (353,8 m), svahová mezofilní louka 0,3 km S od pramenné části potoka Rakovec, mezi oplocením obory a lemem liniových křovin, 49°40'38"N, 18°12'22"E, 310–320 m n. m. (2. 7. 2009 leg. *M. Sedláčková*, NJM); asi 11 ha rozsáhlý letitý úhor 0,5 km JZ od vrchu Sovinec (353,8 m), 290–310 m n. m., roztroušen v mnoha stech až několika tisících exemplářů (5. 7. 2010 leg. *D. Hlisenkovský*, FMM).

V nejstarších literárních pramenech (Oborný 1883–1886, Formánek 1887–1897) se udaje o výskytu hrachoru chlupatého převážně dotýkají řady lokalit z území polského Slezska (např. Blogogice, Bobrek, Boguszowice, Cisownica, Mnisztwo, Punców), zatímco z údajů vztahujících se na území ČR udávají oba autoři druh pouze z Dolních Tošanovic a Formánek (l. c.) z lokality Hájev u Příbora, což je nedaleko od Fryčovic. Počátkem 20. století doplňuje Weeber (1903: 12) výskyty z Frýdecka slovy „zřídka kolem Frýdku, hojněji kolem Staříče, Vojkovic a Komorní Lhotky“. V herbářích regionálních muzeí severovýchodní Moravy (FMM, NJM, OSM) s výjimkou tří starých položek z polského

Těšínska (OP) není tento druh doložen. Patrně nejstarší herbářové doklady „Slezsko, Staříč u Frýdku, sine dato, leg. G. Weeber“ a „Staříč, Kamenná, 6. 1906 leg. G. Weeber“ se nacházejí v BRNU. Starší údaj s obecnou lokalizací na rozhraní Ostravské pánve a Beskydského podhůří dokládá položka uložená v regionálním muzeu ve Znojmě (MZ): „Lučina, Soběšovice, 23. 7. 1952 leg. J. Komárek“. V brněnském herbáři BRNM je uložen doklad hrachoru chlupatého z lokality „Bravinné, louka, 22. 8. 1955 leg. V. Pospíšil“ (Novojičínsko, distr. Bílovec), vzhledem k obecné lokalizaci jde o území na rozhraní fytochorionů 74b, 76a a 83.

Nález kriticky ohroženého hrachoru chlupatého potvrzuje současný výskyt z Beskydského podhůří udávané v Květeně ČR (Chrtková & Bělohlávková in Slavík 1995: 431–432), zatímco v ostatních uváděných fytochorionech severovýchodní Moravy (75 a 83) nebyl tento druh v terénu dosud zjištěn. Historické údaje zahrnující Beskydské podhůří odpovídají polím 6375, 6376 a 6377 v síťovém mapování ČR (cf. Slavík 1998: 108, mapa č. 12).

Stanoviště hrachoru chlupatého tvoří pravděpodobně mnohaletý úhor s možnou inklinací k mezofilním ovsíkovým loukám svazu *Arrhenatherion elatioris*, který od přilehlé velkoplošné kultury lnu odděluje liniový lem křovin svazu *Berberidion*. Kromě běžných lučních druhů pronikají zvláště do horní, výsušné části lokality i některé subxerofilní druhy širokolistých suchých trávníků svazu *Bromion erecti*, např. *Agrimonia eupatoria*, *Ajuga genevensis*, *Centaurea scabiosa*, *Clinopodium vulgare*, *Melampyrum arvense*, *Origanum vulgare*, *Ranunculus polyanthemos*, *Sanguisorba minor* subsp. *minor* a *Senecio jacobaea*. Hrachor chlupatý byl na lokalitě poprvé doložen v roce 2003, avšak vzhledem k časnému sběru (pouze kvetoucí rostliny bez vyvinutých plodů) bylo stanoviště znovu ověřeno až v roce 2009. Oproti původnímu nálezu zde druh v současné době tvoří roztroušené a bohatě plodné populace ca 40–50 rostlin.

M. Sedláčková

Lathyrus hirsutus je na našem území obecně považován za autochtonní druh. V rozporu s tím jsou však v Čechách a zdá se, že i na Moravě a ve Slezsku, všechny jeho zaznamenané výskyty vázány výhradně na synantropní nebo alespoň antropogenně narušovaná stanoviště (rumiště, polní okraje, pískovny, sady, úhory, pastviny, násypy podél komunikací, vinohrady, křovinaté lemy apod.) a většinou jsou pouze přechodného charakteru. I samotná mapa zachycující jeho rozšíření v ČR (cf. Slavík 1998: 108) vypadá už na první pohled jaksi podezřele, nevykazuje zjevně vazbu na nějaké přirozené územní celky. Zpracování druhu v Květeně ČR (Chrtková & Bělohlávková in Slavík 1995: 432–433) je velmi stručné a nedovoluje v tomto ohledu mnoho úvah. Stačí se však podívat do Čelakovského Prodrumu (Čelakovský 1868–1883) a s překvapením zjistíme, že tu není tento druh vůbec uveden ani jakkoliv zmíněn. Poprvé jej z našeho území zmiňuje Oborný (1883–1886) z Dolních Tošanovic na Frýdecko-Místecku a z několika lokalit v polském Těšínsku; následně Formánek (1887–1897) přidává lokalitu: „U Hojova [Hájova] poblíž Příbora“ a další údaje z polské části Těšínska. Pro území Čech je poprvé uveden až v roce 1897 (Čelakovský 1897: 436) jako plevel v obilí u Příchovic v Krkonoších.

Domin (Polívka et al. 1928: 178) i Dostál (1948: 813) se rovněž vyjadřují velmi opatrně. Nápadný trend zvyšujícího se počtu nálezů v posledních letech, často ve zcela nových územích (cf. Danihelka & Šumberová 2004: 153, Ondráček 2009: 89), tedy spíš naopak ukazuje, že půjde o druh u nás pouze zavlečený, který úspěšně kolonizuje současnou neobhospodařovanou českou i moravsko-slezskou krajinu. Jeho zařazení v červeném seznamu v kategorii C1 vychází z formálního statutu, nikoliv z povahy jeho skutečného výskytu v ČR. Bude nutné jej přeargumentovat do jiné kategorie (zatím snad do C4b) a není vyloučené ani jeho úplné vyškrtnutí.

[eds]

- Bauer P. (2002): Loděnice (A0135ck), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms., 15 p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
 Čelakovský L. (1868–1883): Prodrum květeny české. I–IV. – In: Arch. Přírod. Výzk. Čech, Praha, sect. 3a, fasc. 1–4: 1–944.
 Čelakovský L. (1897): Analytická květena Čech, Moravy a rak. Slezska. Ed. 3. – Praha.
 Danihelka J. & Šumberová K. (2004): O rozšíření některých cévnatých rostlin na nejjižnější Moravě II. – Příroda 21: 117–192.
 Deyl Č. (2001): Příhon – květnaté a keřnaté návrší mezi Slatinicemi a Slatinkami. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny, středisko Olomouc]
 Fišer R. (2002): Doupovské hory (K0101), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms., 9p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
 Slavík B. (1998): Phytocartographical syntheses of the Czech Republic 3. – Academia, Praha, 220 p.
 Weeber G. (1903): Flora von Friedek und Umgebung. Teil II. – Jahresber. Öffentl. Communal Obergymn. Friedek 8 (1902–1903): 1–26.

***Ligusticum mutellina* (L.) Crantz**

C3

- 37g. Libinské Předšumaví, 7150a, bývalá obec Chlumany (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, lesní loučka s ruinou usedlosti Chlumanská hájenka, 4,7 km JV od kostela v obci Křišťanov, několik desítek jedinců, 48°53'07"N, 14°04'29"E, 1040 m n. m. (26. 7. 2003, 21. 6. 2004 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

Významný alpský migrant v květeně Šumavy. V šumavském prostoru leží těžiště výskytu v oreofytiku na Šumavských pláních, odkud sestupuje údolím Otavy až do mezofytika, rovněž přesahuje do Královského hvozdu (Procházka & Štech 2002). Výskyt v Královském hvozdu zaznamenává i mapa v Květeně ČR (Slavík in Slavík 1997: 42), zatímco v textu (Čvančara in Slavík 1997: 363–364) je tento výskyt opominut. Zato je navíc uveden výskyt v Boubínsko-stožecké hornatině, který není ani vemapován, ani jej nezmiňují Procházka & Štech (l. c.). Nová lokalita sice leží v mezofytiku, ovšem v masivu hory Chlum, která je nejvyšším bodem mezofytika na území ČR; je vzdálena asi 30 km od nejbližších prokázaných šumavských lokalit. Koprníček zde roste v dosti početné populaci na lesní loučce, kde však v minulosti stávala hájenka. Ačkoli druh nepatří k těm mířkovitým, které byly běžně pěstovány, nelze vyloučit, že zdejší výskyt přetrvává z někdejší kultury.

V. Grulich

Lilium bulbiferum* L.*C2**

- 37a. Horní Pootaví, 6747c, Záluží u Sušice (distr. Klatovy): jihozápadní svah lesnaté kóty 744,5 SZS od osady, 690 m n. m. (15. 6. 2007 not. *R. Paulič*).
- 37c. Nezdecké vápence, 6748c, Soběšice (distr. Klatovy): lesnaté vápencové návrší (kóta 688) při východním okraji obce, severozápadní svah, 49°12'31"N, 13°41'07"E, 655 m n. m., vápenec, hojně (12. 7. 2005 not. *R. Paulič & P. Leischner*).
- 37q. Soběnovská vrchovina, 7253c, Soběnov (distr. Český Krumlov): asi 1,8 km JJV od kostela v obci, horní část louky nad samotou Mlýn u Dubu na levém břehu řeky Černé, 48°44'52"N, 14°33'08,4"E, 600 m n. m., min. 10 rostlin (25. 9. 2009 not. *P. Koutecký*).
75. Jesenické podhůří, 5970a, Pustá Rudná (distr. Bruntál): svahová louka vpravo od silnice do obce Andělská Hora, 1,3 km V od poutního kostela Sv. Anny na kótě 871,0 a 550 m JJZ(–J) od kaple v obci, 50°04'25"N, 17°23'47"E, 760 m n. m., bohatá populace – 2359 rostlin, z nich 172 s poupaty (18. 6. 2009 not. *P. Pavlík a žáci ZŠ v Andělské Hoře*).

Lycopodium annotinum* L.*C3**

- 28b. Kaňon Teplé, 5842d, Horní Slavkov (distr. Sokolov): stará výsypka důlního odpadu, sníženina s nálety *Betula pendula*, *Populus tremula* a *Salix caprea* 1,5 km J od kostela v obci a 820 m SV od Lánského Dvora, 50°07'30,6"N, 12°48'45,3"E, 650 m n. m., roztroušený až hustý porost na ploše několika desítek m², spolu s *Corallorhiza trifida* a *Lycopodium clavatum* (1. 6. 2009 not. *A. Masopustová*; 2. 6. 2009 leg. et det. *P. Tájek*, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).
86. Slavkovský les, 5941d, Mariánské Lázně (distr. Cheb): dno starého lomu na východním svahu vrchu Lysina, 450 m V od kóty Lysina (981,6) a 700 m ZJZ od hrobky u osady Kladská, 50°01'22,1"N, 12°39'30,5"E, 908 m n. m., hustý porost na ploše 1 m² na vlhkém stanovišti s dlouhou vytrvávající sněhovou pokrývkou ve starém porostu smrku a buku (5. 5. 2010 leg. et det. *P. Tájek*, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

Jediné dvě známé recentní lokality na území CHKO Slavkovský les. Z fytochorionu Tepelské vrchy (28) není tento druh v Květeně ČR uváděn. Z CHKO Slavkovský les je plavuň pučivá historicky udávána (Domin 1924) pouze z Lysiny (982 m n. m., „sušší rašelinný les pod vrcholem Glatzbergu, na jižním svahu“). Vrch Lysina je spolu s vrchem Lesný nejvyšší částí Slavkovského lesa a plavuň pučivá se zde pravděpodobně ještě před 100 lety vyskytovala v hojnější míře. Výskyt na jižním svahu Lysiny, jak jej udává Domin (l. c.), nebyl v současnosti potvrzen.

P. Tájek

Domin K. (1924): Císařský les – studie geobotanická. – Arch. Přírod. Výzk. Čech 17/3: 1–93.

Lysimachia thyrsiflora* L.*C3**

- 74b. Opavská pahorkatina, 6173a, Hradec nad Moravicí (distr. Opava): levobřežní niva Moravice, ca 0,7 km SV od kóty Skála (348,2), J od silničky vedoucí od soutoku Moravice a Mlýnské strouhy k silnici do Žimrovic, terénní sníženina, kde po dešti stagnuje voda, 276 m n. m., ca 20 rostlin (2009 not. *K. Pálková*; 15. 5. 2010 foto *K. Pálková*).
75. Jesenické podhůří, 6173a, Žimrovice (distr. Opava): pravobřežní niva Moravice, 0,22 km V od mostu přes řeku u čistíčky odpadních vod na severovýchodním okraji obce, v podmáčených depresích při okraji zarůstající pcháčové louky na okraji lesa, 282 m n. m., ca 50 rostlin (2009 not. *K. Pálková*; 15. 5. 2010 leg. *K. Pálková*, herb. Lustyk).

Bazanovec kytkokvětý je na Opavsku vzácným druhem a z Jesenického podhůří nebyl jeho výskyt dosud uváděn (Kovanda in Hejný & Slavík 1992: 267–269).

[eds]

***Lythrum hyssopifolia* L.**

C2

74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5771b, Dívčí Hrad (distr. Bruntál): Sádek, při okraji pole (5 m od polní cesty) ca 130 m JV od křižovatky silnice Sádek – Hlinka s polní cestou vedoucí k Osoblažskému lesu, ca 900 m JZ od kóty 308, 50°15'53,4"N, 17°39'17,3"E, 283 m n. m., desítky rostlin (1. 7. 2010 leg. L. Šigutová & K. Pálková, herb. Lustyk).

***Malaxis monophyllos* (L.) Sw.**

C1

88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 6947c, Filipova Huť (distr. Klatovy): trávník podél lesní cesty vedoucí přes východní část Tetřevské slati, 1,3 km VJV od východního okraje obce, 49°01'28,3"N, 13°32'41,9"E, 1135 m n. m., podél cesty nalezeno na třech místech pět kvetoucích rostlin, na lokalitě spolu s *Epipactis atrorubens* (20. 8. 2010 foto Z. Kaplan).

88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 6948c, Lipka (distr. Prachatice): dřevinami zarůstající bylinný okraj lesní cesty (dříve sloužící jako hlavní spojnice vojenského cvičiště se střelnicí), 1,2 km SSZ od kaple ve Staré Lipce, 49°02'04"N, 13°43'27"E, 830–855 m n. m., celkem 19 rostlin spolu s *Listera ovata*, *Orthilia secunda* a *Pyrola minor* (2. 7. 2009 foto D. Půbal; Ekrt & Půbal 2009).

***Malva verticillata* L.**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7064b, Šumice (distr. Brno): asi 4,1 km Z od kostela v obci Pohořelice, okraj pole cukrové řepy u polní cesty u Horního Šumického rybníka na Širokém poli, 48°58'41"N, 16°28'01"E, 200 m n. m., desítky jedinců (18. 9. 2009 not. R. Němec, 7. 9. 2010 leg. K. Žáková & R. Němec, MZ).

Sléz přeslenitý nebyl ze Znojensko-brněnské pahorkatiny doposud uváděn (Hejný & Slavík 1992). Druh byl autory příspěvku opakovaně pozorován ve společenstvech plevelů na polích v okolí Šumických rybníků.

Jedná se o druh původem z Asie, snad z kontinentální části Číny a přilehlých území střední a východní Asie, kde býval pěstován jako krmná rostlina. Na území ČR byl sléz přeslenitý poprvé zkušebně pěstován v roce 1937 ve výzkumné zemědělské stanici v Liblicích u Českého Brodu (Řechka 1938). V roce 1982 začala jeho pokusná kultivace ve Výzkumném a šlechtitelském ústavu pícninářském Troubsko (Vacek et al. 1986). Jako produkt novošlechtění pak byl zprvu pokusně poloproduktově pěstován jako pícnina na více místech jižní Moravy a v roce 1993 byla uznána odrůda Dolina. Ta se posléze extenzivně pěstovala a nyní je ještě pěstuje jako polní pícnina s vysokou produkcí biomasy v monokulturách nebo jako následná plodina na zelené hnojení. Její semena mají biochemickou dormanci, přeléhají v půdě a zaplevelují ještě dlouho následující plodiny, podobně jako je tomu např. u *Abutilon theophrasti*. Lze tedy očekávat další nálezy, především v okolí ploch, na nichž byl sléz pěstován. Vitalita, s kterou tento druh vytrvává a dále se může rozmnožovat na okrajích oraných ploch, je vysoká. Pozdě vyklíčené semenáče mohou v teplých zimách prezimovat a v příští sezóně dorůst

v plně plodné, rozvětvené, až 1,8 m vysoké exempláře s produkcí mnoha tisíc plůdků. Na druhé straně je to druh velkolistý, který značně trpí letním přísuškem a je také velmi citlivý na běžnou agrotechniku a herbicidy. Jedná se o potenciálně či lokálně invazní druh České republiky.

R. Řepka, K. Žáková & R. Němec

Řechka J. (1938): Příspěvek k hodnocení krmeného slézu (*Malva verticillata*). – Sborn. Čs. Akad. Zeměd., Praha 13: 214–220.

Vacek V., Hladík L. & Bohatec O. (1986): Krmný sléz a jeho využití v praxi. – Úroda, Praha, 34: 451.

***Melampyrum nemorosum* L.**

97. Hrubý Jeseník, 5770c, Dolní Údolí (distr. Jeseník): lesík pod výraznou zatáčkou silnice Zlaté Hory – Jeseník, asi 300 m Z od kostela v obci, 50°14'22"N, 17°20'29"E, 530 m n. m. (12. 8. 2009 not. P. Koutecký).

98. Nízký Jeseník, 6170c, Dětrichov nad Bystřicí (distr. Bruntál): okraj lesa podél silnice do Moravského Berouna, asi 0,85–1,15 km VJV od kostela v obci, 49°49'36"N, 17°24'44"E, 640 m n. m. (10. 8. 2009 not. P. Koutecký).

Druh není v Květeně ČR (Štech in Slavík 2000: 412–429) z těchto dvou fytochorionů oreofytika uváděn. V obou (a zvláště pak v Nízkém Jeseníku) však jistě existuje více lokalit, např. ve výsledcích floristického kurzu v Bruntále (Hradílek et al. 1999) jsou uvedeny další 2 lokality v Hrubém Jeseníku a 6 lokalit v Nízkém Jeseníku.

P. Koutecký

Hradílek Z., Sedláčková M., Skalický V. & Trávníček B. [eds] (1999): Materiál ke květeně Nízkého Jeseníku a přilehlých území. – *Sagittaria*, Olomouc.

***Misopates orontium* (L.) Rafin.**

C1

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6762d, Častotice (distr. Třebíč): trať Nad Horou, ca 0,5 km ZJZ (256°) od kaple v obci, u zemědělského objektu (drůbežárna), v nezapojené vegetaci na úhoru, slunné místo, 49°13'55"N, 16°05'10"E, 445 m n. m., 3 kvetoucí rostliny (26. 8. 2008 leg. et det. J. Jelínková, ZMT).

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6761d, Ptáčov (distr. Třebíč): ca 0,6 km SV od kaple v obci, okraj pole při cestě vedoucí k PP Ptáčovský kopeček, 49°13'57"N, 15°56'01"E, 420 m n. m., 2 drobné rostliny (9. 8. 2010 leg. et det. J. Jelínková, ZMT).

Z Třebíčska existují historické údaje z let 1905–1952, kdy byl nalézán na polích u Hostáková, Lhánic, Ptáčova a Třebíče (kartotéka Muzea Vysočiny Třebíč). Lokalita Ptáčov je na kartě uvedena z roku 1922 (leg. J. Uličný, ZMT), a to ze zahrady (bez dalších informací). Současný náález je z rozvolněného porostu ječmene, jehož výška nepřesahovala 30 cm. Bezprostředně po sběru rostlin do herbáře bylo pole posečeno kombajnem.

J. Jelínková

80a. Vsetínská kotlina, 6673b, Vsetín-Vesník: ovesné pole v centrální části údolí, ca 2,6 km JV od železniční stanice Jablunka, 380 m n. m. (1. 7. 2008 leg. M. Dančák, OL; Koutecký et al. 2009).

Moneses uniflora* (L.) A. Gray*C1**

61b. Týnišťský úval, 5861b, Běleč nad Orlicí (distr. Hradec Králové): břehy meandrujícího Bělečského potoka v lese ca 1,9 km J–JJV od obce, 250 m n. m., na asi 350 m dlouhém úseku potoka v 5 mikropopolacích (20. 5. 2007 not. *J. Krátký st.*; 14. 5. 2009 foto et leg. *Z. Kaplan no. 09/24*, herb. Kaplan).

Překvapivý a velmi významný nález druhu ve velmi nízké poloze. Květena ČR (Křisa in Hejný & Slavík 1990: 516) uvádí výškové minimum 280 m. Tento nový nález tak představuje zcela nejnižší položenou lokalitu jednokvítku v ČR. Jeho výskyt v tomto území nejspíše umožňují příznivé mikroklimatické podmínky ve velkém lesním komplexu podél potoka se studenou vodou.

Z. Kaplan

73b. Hanušovická vrchovina, 6066d, Jedlí (distr. Šumperk): lesní údolí mezi obcí a (bývalým) Englovým mlýnem Z od obce, 385–450 m n. m. (9. 7. 1982 not. *J. Holub*); Jedlí: okolí továrny MEZ, 450 m n. m. (9. 7. 1982 not. *J. Hadinec*; Grulich 2009).

Obě uvedené lokalizace se vztahují k jedinému identickému nálezu jednokvítku v roce 1982 během botanické exkurze v rámci Floristického kursu v Šumperku, tj. na svahu u silnice v údolí říčky Břežná u odbočky silnice do obce Jedlí poblíž továrny MEZ (Moravské elektrotechnické závody); několik desítek rostlin na malé ploše v zástinu mladých smrků. Vznikly pouhou rozdílnou slovní formulací citovaných autorů při sestavování výsledného textu (Grulich 2009).

J. Hadinec

88b. Šumavské pláně, 6947c, Modrava (distr. Klatovy): při okraji silnice na úseku Modrava – Rechle, ca 1,5 km SSV od obce, 49°01'55,7"N, 13°30'07,2"E, 995 m n. m. (6. 6. 2007 foto *L. Ekrt*).

88b. Šumavské pláně, 6947d, Nové Hutě (distr. Prachatice): severní okraj přírodní památky Pasecká sláť asi 1,4 km SV od centra obce, 49°02'51,6"N, 13°39'51,7"E, 990 m n. m. (25. 7. 2008 leg. *E. Ekrtová*, CB; Ekrtová & Holá 2008).

90. Jihlavské vrchy, 6758c, Řídelov (distr. Jihlava): stinná smrčina na levém břehu potůčku u ruiny kamenného můstku mezi rybníky Pilný a Malý Pařezitý, ca 850 m SZ od středu obce, 49°14'20,3"N, 15°23'48,8"E, 618 m n. m., několik rostlin (22. 6. 2010 not. *L. Čech & J. Komárek*).

Nově zjištěná lokalita jednokvítku v Jihlavských vrších se nachází na stejném vodním toku jako poslední recentně zjištěné populace tohoto druhu u Malého Pařezitého rybníka (I. Růžicka in litt. 1986, 1987; Švarc & Čech in Additamenta 7: 293, 2008).

L. Čech

93a. Krkonoše lesní, 5259c, Špindlerův Mlýn (distr. Trutnov): Bedřichov, prameniště v bučině na jihovýchodním svahu Medvědína, asi 550 m J od kóty Harrachova skála (1035,3), 50°43'25,3"N, 15°34'34,8"E, 930 m n. m. (10. 6. 2010 not. *O. Volf*, rev. *J. Sofron*).

93a. Krkonoše lesní, 5360a, Pec pod Sněžkou (distr. Trutnov): po levé straně asfaltové silnice (žlutě značená turistická cesta) z Pece pod Sněžkou směrem na Lesní boudu, ca 200 m od dolní stanice lanovky na Hnědý vrch, J od Vlčího dolu, 50°40'58,1"N, 15°43'05,3"E, 940 m n. m., asi 60 kvetoucích rostlin a 20

- sterilních růžic v komplexu druhotných smrčín spolu s *Vaccinium myrtillus*, *Polytrichum formosum* a *Vaccinium myrtillus* (26. 6. 2010 not. H. Hendrychová; 12. 7. 2010 not. J. Málková).
- 93c. Rýchory, 5361a, Žacléř (distr. Trutnov): na levém vyvýšeném břehu červeně značené turistické cesty vedoucí od Kutné do Dvorského lesa, asi 120 m od Kutné (996,2 m), SV od prameniště potoka Kalná, 50°39'28,6"N, 15°51'27"E, 1002 m n. m., 70 rostlin, z toho 60 kvetoucích ve smrčíně s drobnými světlými spolu s *Avenella flexuosa*, *Homogyne alpina*, *Trientalis europaea* a *Vaccinium myrtillus* (23. 6. 2007 not. J. Málková). Stabílní populace, ověřená každý následující rok, naposledy 22. 6. 2010.
- 95b. Králická hornatina, 5966b, Malá Morava (distr. Šumperk): prameniště potoka Břežná na jihovýchodním úbočí Jeřábu (1002,8 m), asi 0,77 km VJV od vrcholu, 50°03'14"N, 16°49'22"E, asi 840 m n. m. (1. 8. 2001 not. V. Faltys).
97. Hrubý Jeseník, 5868b, Adolfovice (distr. Jeseník): vlevo od chodníku vedoucího od modré turistické značky Domašov – Šerák k terénní stanici v PR Šumárník, asi 3 m před vstupní bránou do rezervace (PR Šumárník je oplocená), 50°11'19,7"N, 17°07'41,4"E, 39 rostlin (20. 6. 2010 foto R. Bajgar).
97. Hrubý Jeseník, 5869b, Vrbno pod Pradědem (distr. Bruntál): PR Skalní potok, na levém okraji asfaltové silničky (ve směru proti proudu Skalního potoka), téměř na západním okraji rezervace, mladá kulturní smrčina (2005 not. J. Chlapek; 14. 5. 2008 not. J. Chlapek & R. Štencel); v okolí levostranného přítoku Skalního potoka, 1,9 km SZ od rozcestí silničky vedoucí podél potoka se silnicí Vrbno pod Pradědem – Vidly, dvě mikrolokality v horské bučině s příměsí smrku: a) 50°07'48"N, 17°16'44,8"E – 50 růžic, z toho 13 plodných na ploše 0,25 m²; b) 50°07'54,4"N, 17°16'47,6"E – 35 nekvetoucích růžic na ploše 0,5 m² (24. 7. 2009 foto J. Jersáková; 3. 9. 2010 not. J. Jersáková).
97. Hrubý Jeseník, 5869d, Ludvíkov (distr. Bruntál): asi 3 m široký průsek mezi stromy ca 280 m JJZ–J od Sedlové boudy JZ pod Žárovým vrchem (1096,4 m), 50°06'05,9"N, 17°18'18,9"E, ca 960 m n. m., asi 20 rostlin (19. 6. 2009 not. H. Kobličková; 19. 7. 2010 not. R. Štencel).
97. Hrubý Jeseník, 5869d, Ludvíkov (distr. Bruntál): na třech místech na okrajích nezpevněné lesní svážnice od Sedlové boudy do Videl, 50°06'08,9"N, 17°17'57,2"E; 50°06'09,2"N, 17°17'53,4"E; 50°06'11,9"N, 17°17'44"E; celkem asi 80 rostlin (19. 7. 2009 a 1. 7. 2010 not. R. Štencel).
97. Hrubý Jeseník, 5969a, Karlov pod Pradědem (distr. Bruntál): NPR Praděd, v horní části svahu při jižním okraji Velké kotliny, asi 1,6 km ZJZ od vrcholu hory Temná, 50°03'09"N, 17°14'13"E, asi 1220–1240 m n. m.; tisíce rostlin (stovky kvetoucích) tvořící řídký souvislý porost na ploše několika desítek metrů čtverečních ve vlhké humózní horské smrčíně (4. 8. 2008, 12. 10. 2008, 31. 7. 2009 not. D. Dvořák; Plášek & Cimalová 2009).

Ve Velké kotlině tvoří jednodviték na ploše několika desítek metrů čtverečních ± souvislý, místy dosti hustý porost (až několik set růžic na 1 m²). Roste v rozvolněné, „parkovitě“ smrčíně se světlými ve společnosti *Adenostyles alliariae*, *Chaerophyllum hirsutum*, *Luzula sylvatica*, *Myosotis nemorosa*, *Primula elatior*, *Senecio nemorensis* agg., *Stellaria nemorum*, *Trollius altissimus*, *Viola biflora* aj. Podle údajů v Květeně ČR jde o nové výskové maximum výskytu jednodvítka v ČR. Za zmínku také (vzhledem k mykorhiznímu „statutu“ jednodvítka) stojí, že na lokalitě se vyskytuje neobvyklé množství méně běžných a zajímavých ektomykorhizních druhů hub. S největší pravděpodobností se jedná o stejnou lokalitu, jakou publikovala z Velké kotliny Kavalcová (in *Additamenta* 6: 315, 2007), avšak pozorovala zde řádově menší počet jedinců.

D. Dvořák

97. Hrubý Jeseník, 5969c, Karlov pod Pradědem (distr. Bruntál): NPR Praděd, Malá kotlina, asi 600 m JJV od vrcholu Velkého Máje, 50°02'27"N, 17°12'48"E, 1210 m n. m., na holém jehličí na břehu

potůčku ve vlhké smrččině, ve společnosti *Luzula sylvatica*, *Myosotis nemorosa* *Stellaria nemorum*, *Vaccinium myrtillus*, *Viola biflora*, aj., 2 kvetoucí a 1 odkvetlá rostlina a asi 20 sterilních listových růžic (15. 7. 2008 not. D. Dvořák & H. Deckerová; Plášek & Cimalová 2008).

- Ekrtová E. & Holá E. (2008): Botanický inventarizační průzkum Přírodní památky Pasecká slat'. – Ms. [Depon. in Správa NP a CHKO Šumava, Vimperk]
 Grulich V. [ed.] (2009): Výsledky floristického kursu Československé botanické společnosti v Šumperku (2. – 10. 7. 1982). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 44, Příl. 2009/1: 107–151.
 Plášek V. & Cimalová Š. [eds] (2008): Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska II. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 57: 271–275.

***Myrrhis odorata* (L.) Scop.**

- 63i. Hřebečovská vrchovina, 6365a, Horní Hynčina (distr. Svitavy): v obci (19. 10. 1989 not. V. Faltys).
 88g. Hornovltavská kotlina, 7149d, Želnavá (distr. Prachatic): okraj náletového porostu při silnici směrem na Horní Planou 0,8 km JJV od kostela v obci, 48°48'25"N, 13°58'11"E, 800 m n. m., asi 25 rostlin (16. 5. 2010 leg. V. Grulich & A. Vydřová, BRNU).

Jeden ze zplaňujících druhů, který provází území dříve osídlené německým etnikem, a to především oblasti kolonizované teprve ve vrcholném středověku. Čechřice je hojná zejména v severním pohraničí, zatímco na Šumavě patří k druhům výjimečným (viz síťová mapa rozšíření druhu v Květeně ČR, Slavík in Slavík 1997: 45; zdá se, že všechny vymapované body na Šumavě a v Předšumaví nelze ztotožnit s textem na str. 315 a naopak). Z textu (Slavík l. c.) vyplývá, že v jižní části Šumavy byla dříve zjištěna lokalita v prostoru zaniklé obce Zvonková, a to „Huťský Dvůr – Josefův Důl“, kterou se podařilo 11. 8. 2010 potvrdit v terénu (48°44'29"N, 13°58'04"E). Tato lokalita leží na hranici Trojmezenské hornatiny a Hornovltavské kotliny. Na opačné straně Hornovltavské kotliny na úpatí Želnavské hornatiny byla nalezena lokalita nová. Stanovištěm je plášť nevelkého náletového lesíka, který vznikl na parcele, kde zřejmě dříve stávala usedlost. Kupodivu zde čechřici dosud nikdo nepozoroval, ačkoli místo leží těsně u frekventované silnice a v květnu 2010 byl nápadně kvetoucí porost z dálky patrný z jedoucího auta.

V. Grulich

91. Žďárské vrchy, 6362d, Krátká (distr. Žďár nad Sázavou): v příkopě silnice ca 0,5 km J od obce (14. 6. 1999 not. V. Faltys); v obci (18. 6. 2003 not. V. Faltys).

***Ophrys holosericea* subsp. *holubyana* (András.) Dostál**

C1

78. Bílé Karpaty lesní, 7072c, Březová (distr. Uherské Hradiště): loučky nad pálenicí na severním okraji obce 0,95 km SSV od kostela, 48°56'05,6"N, 17°44'37,8"E, 4 rostliny (17. 6. 2010 not. P. Batoušek).

Z rozlehlé Březovské kotliny byly v minulosti známy 4 lokality tohoto taxonu. Staněk et al. (1996) uvádí nálezy na lokalitách Jamy pod Lopeníkem, Kalábová a Studený vrch. Jatiová & Šmiták (1996) doplňují nález na lokalitě Pod Doubravou. Všechny zanikly pravděpodobně v 50. letech minulého století. Výše uvedená lokalita je tedy ověřením výskytu

v Březovské kotlině přibližně po 60 letech. Z historických nálezů leží nejbližše Kalábová, přičemž v širším pojetí lokalizace by se mohlo jednat o tutéž lokalitu.

P. Batoušek

Jatiová M. & Šmiták J. (1996): Rozšíření a ochrana orchidejí na Moravě a ve Slezsku. – AOPK ČR & Arca JiMfa, Třebíč, 545 p.

Staněk S., Jongepierová I. & Jongepier J. W. (1996): Historická květena Bílých Karpat. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště, suppl. 1: 1–198.

Ophrys apifera Huds.

C1

19. Bílé Karpaty stepní, 7170a, Kněždub (distr. Hodonín): komplex křovin v mozaice s ploškami vegetace suchých trávníků, 1,3 km JJZ od kaple v obci, 48°52'33"N, 17°23'45"E, jedna kvetoucí rostlina (11. 6. 2010 not. M. Juříček).

77a. Ždánický les, 6967, Dambořice (distr. Hodonín): 1 km S od kostela v obci, severně orientovaná stráň porostlá svidou krvavou a šípkovým keřem, 4 rostliny (14. 6. 2009, not. E. Kežlíková; Šmiták & Jurch 2010).

Orchis mascula subsp. *signifera* (Vest) Soó

C3

28f. Svojsínská pahorkatina, 6143b, Kokašice (distr. Tachov): pod skálou ve stráni čedičového vrchu Krasíkov, pod hradní zříceninou, s křovinami (především *Corylus avellana*) a listnatými dřevinami, 49°52'39,9"N, 12°55'55"E, 608 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (2. 5. 2009 a 6. 6. 2010 foto P. Tájek & P. Blažková).

29. Doupovské vrchy, 5844a, Horní Tašovice (distr. Karlovy Vary): zarostlá svahová louka 870 m SSV od kóty Jelení komora (787,3) a 1020 m V od samoty Javorná, 780 m n. m., 5 kvetoucích rostlin – 50°11'18,3"N, 13°04'59,1"E (2 rostliny) a 50°11'17,9"N, 13°04'58,8"E (3 rostliny) (7. 6. 2009 foto P. Tájek).

63i. Hřebečovská vrchovina, 6064d, Skuhrov (distr. Ústí nad Orlicí): 800 m JZ od kostela, louka a okraj jasanového háje nad silnicí do České Třebové, 535 m n. m., 19 rostlin (18. 5. 1998 foto J. Dušánková); 9 rostlin (23. 5. 2006 not. J. Dušánková). Tento druh zde roste spolu s *Listera ovata* (v roce 2006 výskyt ověřen) a *Platanthera bifolia* (v roce 2006 výskyt neověřen).

63i. Hřebečovská vrchovina, 6064d, Skuhrov (distr. Ústí nad Orlicí): 300 m JZ od kostela, javorová jaseňina a přilehlá louka nad silnicí do České Třebové, 540–545 m n. m., 451 rostlin (21. 5. 2002 foto J. Dušánková); 748 rostlin (23. 5. 2006 not. J. Dušánková). Jedná se o nejbohatší lokalitu *Orchis mascula* na Českomoravsku.

63i. Hřebečovská vrchovina, 6265c, Sklené (distr. Svitavy): nekosená mezofilní louka na svahu SV expozice, 220 m SSV(–S) od vodojemu na východním okraji obce, vlevo od silnice do obce Pohledy, 49°42'28,4"N, 16°32'36,5"E, 520–544 m n. m., v horní části nálet kleny a jasanu, 8 rostlin spolu s *Listera ovata* (stovky rostlin), *Phyteuma orbiculare* (70 rostlin) a *Platanthera bifolia* (38 rostlin) (11. 6. 2010 not. P. Lustýk); nekosená mezofilní louka na svahu SV expozice, 590 m SSZ(–S) od vodojemu na východním okraji obce, vlevo od silnice do obce Pohledy, 49°42'39,3"N, 16°32'22,4"E, 510–530 m n. m., louka je v horní části eutrofizovaná splachy z pole, 91 rostlin spolu s *Aquilegia vulgaris* (desítky rostlin), *Listera ovata* (desítky rostlin), *Phyteuma orbiculare* (asi 350 rostlin) a *Platanthera bifolia* (3 rostliny) (11. 6. 2010 not. P. Lustýk).

73a. Rychlebská vrchovina, 5668c, Petrovice (distr. Jeseník): při silnici do Vojtovic Z od obce, 2 rostliny (5. 5. 2009 not. H. Faltysová).

73a. Rychlebská vrchovina, 5668c, Sedm Lánů (distr. Jeseník): dubohabřiny na Petrovickém potoce J a JZ od Lánského vrchu, 2 rostliny (5. 5. 2009 not. H. Faltysová).

- 73a. Rychlebská vrchovina, 5668c, Vojtovice (distr. Jeseník): v příkopu u křižovatky silnic v obci, 10 rostlin (5. 5. 2009 not. *H. Faltysová*).
- 73a. Rychlebská vrchovina, 5668d, Skorošice (distr. Jeseník): hrbitov, několik desítek rostlin na travníchcích mezi hroby (5. 5. 2009 not. *H. Faltysová*).
- 73a. Rychlebská vrchovina, 5768b, Vápenná (distr. Jeseník): strážka pod elektrickým vedením na počátku cesty do Polky, desítky rostlin (11. 5. 2006 foto *H. Faltysová*).
- 73a. Rychlebská vrchovina, 5768d, Lipová-lázně (distr. Jeseník): louky pod železniční tratí v obci před viaduktem a mezi viaduktem a nádražím, možná stovky rostlin v oplocené louce (14. 5. 2006 not. *H. Faltysová*).
- 73a. Rychlebská vrchovina, 5768d, Lipová-lázně (distr. Jeseník): u silničky z Lipové ke sjezdovkám Miroslav, 1 odkvetlá rostlina (20. 6. 2008 not. *H. Faltysová*).
- 73a. Rychlebská vrchovina, 5769a, Písečná (distr. Jeseník): mezi Písečnou a Českou Vsí, louky pod místní komunikací ve svahu nad Bělou, do 10 rostlin (14. 5. 2006 not. *V. Faltys & H. Faltysová*).
- 73a. Rychlebská vrchovina, 5769b, Studený Zejř (distr. Jeseník): hromadnice mezi loukami zarostlá listnáči, ca 1,5 km JJV od bývalé řetězárny ve Studeném Zejřu, 50°15'18,1"N 17°16'10"E, 10 kvetoucích rostlin (8. 6. 2010 not. *R. Štencel*).
- 73a. Rychlebská vrchovina, 5769c, Adolfovice (distr. Jeseník): svažité louka na východním svahu Bukovického vrchu (557 m n. m.), 50°12'27,7"N, 17°11'39,3"E, ca 30 odkvetlých rostlin (29. 6. 2010 not. *R. Štencel*).
- 73a. Rychlebská vrchovina, 5769c, Jeseník (distr. Jeseník): park na kolonádě, na stráni pod plastikou lva, asi 10 rostlin (9. 5. 2009 not. *H. Faltysová*).
- 73b. Hanušovická vrchovina, 5868a, Branná (distr. Šumperk): vršek s vápencovými výchozy pod vedením vysokého napětí mezi obcí a horní stanicí vleku Z od obce, 7 rostlin (9. 5. 2008 not. *H. Faltysová*).
- 73b. Hanušovická vrchovina, 5868a, Ostružná (distr. Jeseník): okraj pastvin mezi plotem a lesem Z od větrných elektráren, 1 rostlina (6. 5. 2008 not. *H. Faltysová*); louka při potůčku S od železniční trati S od PR Niva Branné, 4 rostliny (27. 4. 2009 not. *H. Faltysová*).
- 73b. Hanušovická vrchovina, 5868c, Branná (distr. Šumperk): ve svahu nad silnicí nad silniční tabulí „Branná“ na jižním okraji obce, 7 rostlin (5. 5. 2007 not. *H. Faltysová*).
- 73b. Hanušovická vrchovina, 5968b, Kouty nad Desnou (distr. Šumperk): okraj lesa ca 500 m JZ od železničního nádraží v Koutech nad Desnou, 50°05'49"N, 17°05'54"E, 10 kvetoucích rostlin (8. 6. 2010 foto *A. Lacina & V. Slezák*; 23. 6. 2010 not. *R. Štencel*).
- 74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5567c, Bílá Voda (distr. Jeseník): mezi luční enklávou „U šišky“ JZ od obce a léčebnou (4. 5. 2002 not. *V. Faltys*).
- 74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5668b, Velká Kraš (distr. Jeseník): u železniční trati do Kobylé, 1 rostlina (13. 5. 2006 not. *H. Faltysová*).
- 74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5668d, Tomíkovice (distr. Jeseník): na stráni vlevo od silnice před křižovatkou na Vidnavu, 2 rostliny (7. 5. 2009 not. *H. Faltysová*).
- 74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5668d, Žlíbek (distr. Jeseník): louka S od železniční zastávky Tomíkovice nad údolím Vidnavky, 3 rostliny (13. 5. 2006 et 10. 5. 2008 not. *H. Faltysová*).
- 74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5769b, Ondřejovice (distr. Jeseník): údolí Javorné, loučka vpravo od cesty, ca 400 m za odbočkou na Stražisko, 50°15'17"N, 17°19'21"E, ca 250 kvetoucích rostlin (16. 6. 2009 not. *R. Štencel*). Další jednotlivé rostliny na loučkách dál proti proudu Javorné (loučky většinou osázené olšemi).
96. Králický Sněžník / 73b. Hanušovická vrchovina, 5866d, Horní Lipka (distr. Ústí nad Orlicí): suchá strážka nad cestou v chatové zástavbě na severním konci obce, ca 710 m n. m., 1 mohutná kvetoucí rostlina (15. 5. 2007 foto *H. Faltysová*).
97. Hrubý Jeseník, 5769c, Seč u Jeseníka (distr. Jeseník): okraj pastviny mezi Sečí a Pasíčky, ca 150 m SV od penzionu Krásná vyhlídka, 50°13'12,1"N, 17°13'40,2"E, 12 kvetoucích rostlin (21. 6. 2010 not. *R. Štencel*).

97. Hrubý Jeseník, 5870c, Vrbno pod Pradědem (distr. Bruntál): Mnichov, spodní část JZ orientovaných svahů pod vrchem Větrník (843 m), ca 0,375 km SV od soutoku Černé a Střední Opavy, 50°07'40"N, 17°23'00,6"E, 570 m n. m., 2 rostliny v dlouhodobě nesečené části louky (3. 6. 2010 not. *M. Kočí*).
97. Hrubý Jeseník, 5870c, Vrbno pod Pradědem (distr. Bruntál): spodní část SV orientovaných svahů pod Vysokou horou (1030 m), ca 0,6 km J od kostela v obci, 50°06'43"N, 17°22'39,1"E, 670 m n. m., 3 rostliny v dlouhodobě nesečené části louky (14. 5. 2009 not. *M. Kočí*).

***Orchis pallens* L.**

C2

- 28e. Žlutická pahorkatina, 5945c, Vladořice (distr. Karlovy Vary): lem bývalé cesty na JJZ [recte JV] úpatí vrchu Vladař 0,5 km SV od obce, 50°04'34,5"N, 13°12'57,7"E, 620 m n. m., 2 rostliny (12. 5. 2006 not. *P. Tájek*, *V. Melichar*, *P. Krása* & *S. Wieser*); 31 rostlin, z toho 3 kvetoucí (2007 not. *P. Tájek*); 2 kvetoucí a 17 sterilních rostlin (5. 5. 2008 not. *P. Tájek*, *J. Brabec*, *E. Plesková* & *V. Somol*); Tájek 2007; Plesková & Somol 2010.
- 28e. Žlutická pahorkatina, 5945c, Záhořice (distr. Karlovy Vary): západní horní hrana vrcholové plošiny Vladaře, 0,6 km JV od obce, 50°04'44,2"N, 13°12'39,7"E, 680 m n. m., 19 kvetoucích a přibližně stejný počet sterilních rostlin (9. 5. 1962 not. *B. Zavadilová*); asi 35 rostlin (17. 5. 2006 not. *V. Lupínek*); 32 sterilních a 24 kvetoucích rostlin (2007 not. *P. Tájek*); 9 nakvétajících a 54 sterilních rostlin (5. 5. 2008 not. *J. Brabec*, *E. Plesková* & *V. Somol*); Tájek 2007; Plesková & Somol 2010.

Teprve v nedávné době objevený výskyt vstavače bledého na stolové hoře Vladař (693 m) na Žluticku je čtvrtým místem aktuálního výskytu tohoto druhu v Čechách. Nález (dvě malé populace vzdálené od sebe zhruba 500 m) byl poprvé publikován P. Tájkem (Tájek 2007), ovšem s poněkud odlišným popisem stanoviště („na sušší svažité louce zarůstající mezofilními křovinami“ a „v křovinách *Crataegus* sp., *Corylus avellana* na úpatí kameného valu starého hradiště na západně orientovaném svahu, těsně pod hranou vrcholového platá Vladaře“). Jde o druhé nejpočetnější naleziště v Čechách (po lokalitě Krasíkov), zdejší dvě mikropopulace čítají dohromady přibližně 100 rostlin.

[eds]

Plesková E. & Somol V. (2010): Po stopách Františka Malocha na Manětínsku. – *Calluna*, Plzeň, 15: 12–14.

Tájek P. (2007): Nová lokalita *Orchis pallens* v Čechách. – *Arnika*, Mariánské Lázně, 1: 22–24.

***Orchis purpurea* Huds.**

C2

- 2b. Podbořanská kotlina, 5846d, Černčice (distr. Louny): ve fragmentu teplomilné doubravy na jihozápadně orientovaném svahu nad pravým břehem Podvineckého potoka, ca 50 m S od ruin posledního stavení v osadě Nový Mlýn, 350 m n. m., 2 fertilní rostliny v křovinách při severním okraji půdního sesuvu (26. 5. 2009 not. *D. Koutecký*; 22. 6. 2009 not. *D. Koutecký* & *M. Broum*).

V současné době se jedná o jedinou známou lokalitu výskytu vstavače nachového v přírodním parku Jesenicko a teprve druhou lokalitu v Podbořanské kotlině (první se nachází ca 1,5 km SSZ od této).

Lokalita se z ochrannářského hlediska jeví jako velmi cenná, neboť zde byl zjištěn výskyt i dalších významných taxonů jako: *Anthericum liliago* (C3), *Carex humilis* (C4a), *Geranium sanguineum* (C4a), *Inula hirta* (C3), *Juniperus communis* (C3), *Myosotis*

sparsiflora (C4a), *Peucedanum cervaria* (C4a), *Platanthera chlorantha* (C3), *Prunus fruticosa* (C2), *Rosa gallica* (C3), *Trifolium alpestre* (C4a) a dalších.

Vzhledem k tomu, že se jedná o hospodářský les, bylo by vhodné uvažovat o nějaké formě územní ochrany (např. smluvní).

D. Koutecký & M. Broum

***Orchis tridentata* Scop.**

C1

78. Bílé Karpaty lesní, 7073a, Starý Hrozenkov (distr. Uherské Hradiště): první etáž opuštěného lomu SV od obce, 1 trs s třemi rozkvétajícími lodyhami (9. 5. 2009 not. *F. Laštovic*; Šmiták & Juroch 2010).

***Orchis ustulata* L.**

C1

29. Doupovské vrchy, 5743b, Mořičov (distr. Karlovy Vary): výslunná louka jižní expozice asi 900 m J od obce a 400 m JJZ od zatáčky silnice do Velichova (začátek klesání), 50°17'20,1"N, 12°59'09,9"E, 433 m n. m., 4 rostliny v nízkostébelné západní části louky na ploše 3 × 4 m (1. 6. 2010 not. *P. Salák*).
29. Doupovské vrchy, 5743b, Stráň (distr. Karlovy Vary): JJV okraj malé zarostlé paseky asi 0,8 km SSV(–S) od středu obce, 1,15 km JZ od kóty Nad rybníkem, 50°16'39,7"N, 12°57'54,1"E, 385 m n. m., jedna rostlina na rozhraní rozvolněného smíšeného lesa a paseky (25. 6. 2010 not. *P. Salák*).

- 37a. Horní Pootaví, 6847c, Rejštejn (distr. Klatovy): loučka u křižovatky u bývalých samot Myší domky ca 1,5 km JZ od centra obce, ca 590 m n. m., 6 rostlin (2005 foto *I. Buřková*; Ekt & Půbal 2009).

Vstavač osmahlý byl dosud považovaný za vyhynulý druh šumavské flóry (Procházka & Štech 2002). Historické údaje se vztahují k lokalitám v širším okolí Kašperských hor, Rejštejna a Čenkovy pily (Vaněček in Kolektiv 1995–2004). Tento významný nález představuje v současné době jedinou lokalitu na Šumavě.

L. Ekt

- 45a. Lovečkovické středohoří, 5352a, Velká Javorská (distr. Česká Lípa): komplex luk a pastvin 1 km V od obce směrem k Heřmanicím, asi 500 m S od silnice spojující tato sídla, 50°40'12"N, 14°22'20"E, 460 m n. m. (19. 6. 2009 not. *K. Filip*, *R. Hamerský*, *O. Roztočil* & *V. Vlačíha*; 8. 6. 2010 not. *R. Hamerský* & *V. Vlačíha*).

Nový výskyt druhu je vázán na sušší stanoviště uprostřed vlhkých dosud neodvodněných luk a pastvin, kde se nacházejí bohaté populace druhů *Dactylorhiza fuchsii* a *D. majalis*, dříve také *Orchis morio* (2005 not. *K. Filip*). Nález potvrzuje obecný trend pomalého návratu některých druhů čeledi *Orchidaceae* zpět do krajiny na Českolipsku a v oblasti Úštěcké pahorkatiny v posledních 10 letech.

V. Vlačíha

- 73b. Hanušovická vrchovina, 6166c, Hynčina (distr. Šumperk): svah nad Ospitským potokem, 370 m n. m., 5 kvetoucích a 8 sterilních rostlin (22. 7. 2009 not. *P. Trhal*; Šmiták & Juroch 2010); 10 kvetoucích a asi 30 sterilních rostlin (15. 7. 2010 not. *I. Krejčová*).

[Red. pozn.: ve zpravodaji Roetzliana (Šmiták & Juroch 2010) je tento údaj uveden s nepřesným počtem rostlin a nesprávným jménem prvního autora nálezu.]

Vstavač osmahlý roste na lokalitě v poněkud neobvyklé vegetaci s *Aegopodium podagraria*, *Ajuga reptans*, *Angelica sylvestris*, *Asarum europaeum*, *Calamagrostis epigejos*, *Cirsium oleraceum*, *C. rivulare* a *Glechoma hederacea*. Místo bylo navíc před rokem 2008 silně zabuřenělé ostružiním, maliním a kopřivami. Od té doby probíhá pravidelné kosení v rámci Programu péče o krajinu (PPK) a vše dosud nasvědčuje tomu, že populace je životaschopná a že okamžitě zareagovala na zlepšené světelné podmínky a oslabení konkurentů. Praktické zkušenosti s cíleným managementem dokazují, že při dobrých stanovištních podmínkách je možno během deseti let zvýšit početnost tohoto druhu třeba až dvacetinásobně.

P. Trhal

80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Hovězí (distr. Vsetín): loučka s prameništěm a pasínek pod samotou ca 0,4 km V od samoty U Skřivánků, ca 1,5 km SSZ od rozcestí Potoky – Suška, ca 2,7 km S od kostela v obci, 500–515 m n. m. (3. 7. 2008 not. L. Čech & V. Grulich; Koutecký et al. 2009).

Kolektiv (1995–2004): Floristická databáze ke květeně Šumavy. – [Depon. in: Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích, Přírodovědecká fakulta (M. Štech), Zemědělská fakulta (V. Čurn); Správa NP a CHKO Šumava, Kašperské Hory (I. Bufková); Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

***Ornithopus sativus* Brot.**

37l. Českokrumlovské Předšumaví, 7151c, Boletice (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, zarostlý úhor (bývalé myslivecké poličko) pod vodárenským objektem SZ nad paneláky v obci, 3,9 km ZSZ–SZ od kostela v Kájově, 48°49'25"N, 14°12'37"E, 640 m n. m., několik desítek rostlin (29. 8. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

Druh původní v jihozápadní Evropě, v kultuře od poloviny 19. století jako pícnina, na území ČR se v minulosti zřídka pěstoval a přechodně zplaňoval, a to i v jižních Čechách u Blatné, Českých Budějovic, Hluboké nad Vltavou, Třeboně a Jindřichova Hradce (Chrtková in Slavík 1995). Mezi pícnináři je tento druh znám pod označením seradela. Bližší okolnosti nálezů jsou popsány u druhu *Trifolium alexandrinum*.

V. Grulich

***Orobanchepicridis* F. W. Schultz**

C1

4a. Lounské středohoří, 5549a, Leská (distr. Litoměřice): okraj lesa ca 0,5 km J od obce (4. 7. 2007 not. K. Boublík, rev. J. Zázvorka; Ondráček 2009).

***Orobanchepurpurea* subsp. *bohémica* (Čelak.) Kubát**

C1

4a. Lounské středohoří, 5548b, Měrunice (distr. Teplice): xerothermní trávníky s bazaltovými výchozy na jižních svazích vrchu Vraník 1,2 km JJV(–J) od obce, na *Artemisia campestris* (2. 7. 2007 leg. Z. Kaplan, det. J. Zázvorka, PRA; Ondráček 2009).

***Peucedanum palustre* (L.) Moench**

88e. Želnavská hornatina, 7050c, Křišťanov (distr. Prachatice): rašelinná louka v PR Pod Farským lesem, 0,8 km ZJZ od kostela v obci, 48°54'24"N, 14°00'34"E, 870 m n. m. (2004 not. V. Grulich).

- 88e. Želnavská hornatina, 7149b, bývalá obec Uhlíkov (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, rašelinná louka v kotlině Záhvozdského potoka nad Uhlíkovským rybníkem, 3,1 km V od kostela v obci Pěkná, 48°51'11"N, 13°58'34"E, 875 m n. m. (2004 not. *V. Grulich*).

Zatímco v Hornovltavské kotlině je smldník bahenní velmi typickým průvodcem rašelinných luk a přechodových rašelinišť, v Želnavské hornatině druh dosud nebyl podchycen (cf. Grulich in Slavík 1997). Nedaleko od naleziště u Křišťanova se nachází další lokalita, která však již leží v mezofytiku Libínského Předšumaví, zatímco izolovaná populace v údolí Záhvozdského potoka leží v kontaktu s Hornovltavskou kotlinou, od níž je oddělena úzkým údolím mezi kótami Nad Uhlíkovem (965) a Černý les (1007); v okolí obce Pěkná – již v Hornovltavské kotlině – roste dále na více místech.

V. Grulich

***Potamogeton* × *schreberi* G. Fisch.**

[*P. natans* × *P. nodosus*]

Nový taxon pro květenu České republiky (Kaplan & Fehrer: *Preslia* 81: 387–397, 2009) byl nalezen v říčce Stropnici u obce Třebeč v jižních Čechách.

***Potamogeton trichoides* Cham. & Schldl.**

C2

- 35d. Březnické Podbrdsko, 6650a, Šamonice u Předotic (distr. Písek): rybníček u křižovatky silnic 0,65 km JV od kaple v osadě, 49°21'06,4"N, 14°02'08,7"E, ca 480 m n. m. (2. 9. 2008 leg. *R. Paulič*, CB, det. Z. Kaplan).
- 36a. Blatensko, 6649a, Mačkov (distr. Strakonice): rybník Podolský 1 km JJZ od obce, 49°23'35,9"N, 13°52'49,5"E, 500 m n. m. (14. 8. 2008 leg. *R. Paulič*, CB, det. Z. Kaplan).
- 36b. Horažďovicko, 6648d, Střelské Hoštice (distr. Strakonice): malý rybníček V od Borkovského rybníka 0,6 km JJV od kaple v osadě Sedlo, 49°18'45"N, 13°48'07"E, ca 425 m n. m. (10. 7. 2008 leg. *P. Leischner*, CB, det. Z. Kaplan).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749a, Pracejovice (distr. Strakonice): Skvorňovský rybník na severovýchodním okraji lesa „Hůl“ 1,5 km VJV od obce, 49°15'11,6"N, 13°52'27,9"E, 405 m n. m., velmi hojně (6. 7. 2008 leg. *R. Paulič* & *P. Leischner*, CB, rev. Z. Kaplan).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749c, Sousedovice (distr. Strakonice): rybník Mělká Pálenina 1,2 km S od obce, 49°14'37,8"N, 13°52'14,3"E, 428 m n. m., velmi hojně (6. 7. 2008 leg. *R. Paulič* & *P. Leischner*, CB, det. Z. Kaplan).
- 37f. Strakonické vápence, 6649d, Radomyšl (distr. Strakonice): rybník Brůdek („Zadní Osecký rybník“) 0,2 km JZ od železniční stanice Radomyšl, 49°19'04,3"N, 13°56'47,7"E, 460 m n. m. (24. 7. 2009 leg. *R. Paulič*, CB, det. Z. Kaplan).
38. Budějovická pánev, 6952a, Zliv (distr. České Budějovice): rybník Velký Knapr 1,6 km SZ od železniční stanice Zliv, jižní část rybníka, 49°04'36,8"N, 14°21'01,8"E, 384 m n. m., velmi hojně (24. 7. 2008 leg. *R. Paulič* & *P. Leischner*, CB, PRC, rev. Z. Kaplan).
- 40a. Písecko-hlubocký hřeben, 6651d, Jehnědno (distr. Písek): tůňky v bývalém kaolínovém dolu (hliněnka) ca 1 km SZ od kapličky v osadě, 49°18'25"N, 14°17'56"E, 410 m n. m., velmi hojně (4. 7. 2008 leg. *R. Paulič*, CB, det. Z. Kaplan).

Potentilla micrantha* DC.*C2**

78. Bílé Karpaty lesní, 7073a, Žitková (distr. Uherské Hradiště): ve vzrostlé smrčině a na jejím okraji na kamenité půdě v klínu silnice a lesní cesty nad pravým břehem potoka 1,4 km V od Žitkovského vrchu (669 m), 48°59'03,9"N, 17°53'43,9"E, 420 m n. m., asi 50 rostlin (2. 5. 2010 leg. P. Batoušek, BRNM).

Bělokarpatská arela vzácné mochny malokvěté je zhruba vymezena obcemi Krhov, Divnice u Slavičína a Štítná nad Vláří. Nález K. Vincencové v obci Brumov-Bylnice (Additamenta 8: 295, 2009) rozšiřuje oblast výskytu zhruba o 5 km směrem severovýchodním. Nový nález u Žitkové představuje spolu s výskytem u Bzové (Jongepier & Jongepierová 2006, Jongepier & Pechanec 2006) jižní hranici zdejší arely.

P. Batoušek

Jongepier J. W. & Jongepierová I. (2006): Komentovaný seznam cévnatých rostlin Bílých Karpat. – Základní organizace Českého svazu ochránců přírody Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou.

Jongepier J. W. & Pechanec V. (2006): Atlas rozšíření cévnatých rostlin CHKO Bílé Karpaty. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, 202 p.

***Potentilla psammophila* Soják**

Nový taxon pro květenu České republiky (Soják: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 44: 11–22, 2009; Soják 2009) byl popsán na základě starších herbářových sběrů (PR, PRC) z okolí Doks na Českolipsku (†).

Soják J. (2009): *Potentilla psammophila* (Rosaceae), a new species from N Bohemia. – *Willdenowia* 39: 59–61.

***Primula elatior* (L.) Hill**

1. Doupovská pahorkatina, 5845a, Jeřeh (distr. Karlovy Vary): ve zvlhčené depresi v lesním porostu (dubohabřině) ca 500 m SSZ od Hamerského domku, 580 m n. m., asi 100 rostlin (24. 5. 2009 not. M. Broum); v údolí potoka Blšanka ca 500 m S od Hamerského domku, 555 m n. m., desítky rostlin (24. 5. 2009 not. M. Broum); v údolí potoka Blšanka ca 140 m JJV od Hamerského domku, 545 m n. m., desítky rostlin (20. 5. 2010 not. M. Broum); na okraji podmačeného sadu ca 160 m J od Hamerského domku, 555 m n. m., asi 100 rostlin (20. 5. 2010 not. M. Broum).
1. Doupovská pahorkatina, 5845b, Kostrčany (distr. Karlovy Vary): podél potoka Blšanka ca 1 km JJV od obce, 450 m n. m., asi 25 rostlin (24. 5. 2010 not. M. Broum).
1. Doupovská pahorkatina, 5845b, Vrbíčka (distr. Louny): v olšině na Vrbíčském potoku ca 1,4 km SZ od obce, 500 m n. m., několik stovek rostlin (Tesařová & Koutecký 2006, Koutecký 2008).
1. Doupovská pahorkatina, 5845b, Valeč (distr. Karlovy Vary): podél Mlýneckého potoka ca 400 m SSV od obce, 550 m n. m., roztroušeně (Koutecký 2008).
1. Doupovská pahorkatina, 5745d, Chmelištná (distr. Louny): v olšině ca 0,5 km Z od obce, 450 m n. m., několik desítek rostlin (1. 5. 2010 not. D. Koutecký).
1. Doupovská pahorkatina, 5745a, Sedlec u Radonic (distr. Chomutov): podél potoka Dubá na severozápadním úpatí kóty 524, ca 0,9 km Z od hájovny Arnoštov, 440–450 m n. m., několik desítek rostlin (1. 5. 2010 not. D. Koutecký).
1. Doupovská pahorkatina / 2a. Žatecké Poohří, 5745b, Krásný Dvůr (distr. Louny): podél toku Lesky v zámeckém parku na jihozápadním okraji obce (parkem probíhá hranice mezi výše zmíněnými fytochoriony), 290–310 m n. m., roztroušeně (8. 4. 1994 not. J. Michálek; Koutecký 2008).

Prvosenka vyšší se v Doupovské pahorkatině vyskytuje roztroušeně. Doprovází zejména vodoteče, místy ji lze nalézt i ve zvlhčených depresích především v lesních porostech. Ve výčtu uvádíme pouze některé lokality z posledních let. V Květeně ČR není výskyt v Doupovské pahorkatině uveden, z území však výskyt z minulosti známý je, např. kolem Filíře (Votavová 1964) a u Valče (Gutzerová 1986).

M. Broum & D. Koutecký

Gutzerová J. (1986): Chráněné a ohrožené druhy vyšších rostlin na Podbořansku a ve východní části Doupovských hor. – Ms., 71 p., 1 fig., 18 photo, 2 map. [Stát. závěr. zpr.; depon. in: Knih. Kat. Bot. PřF UK, Praha]

Koutecký D. (2008): Poznámky k rozšíření vybraných druhů rostlin v jihovýchodní části Doupovských hor a blízkém okolí. – Ms., 31 p. [Depon. apud auct.]

Tesařová J. & Koutecký D. (2006): Místní územní systém ekologické stability k. ú. Vroutek, Mukoděly, Vidhostice, Lužec, Vesce, Mlýnce, Skytaly, Vrbička. – Atelier EPRO – ekologické projekty, Teplice.

Votavová S. (1964): Floristicko-fytogeografická studie jihovýchodního předhoří Doupovských hor. – Ms., 149 p., 2 diagr. [Dipl. pr.; depon. in: Knih. Kat. Bot. PřF UK, Praha]

***Pteris multifida* Poir.**

† 9. Dolní Povtlaví, 5852c, Praha-Dejvice: Evropská třída, v prohlubni za okapovou rourou ve zdi činžovního domu u vchodu č. p. 14. [poblíž východu z metra A v západní části stanice Dejvická] (originální text na herbářové schedě: *Planta inventa ad viam urbanam Evropská ad insulam Nr. 4–22 ubi crevit in stria iuxta suggrundium, iuxta introitum Nr. 14., 15. 9. 1998 leg. et det. M. Marek, PRC*). Rostlina byla v následujícím roce zničena při opravě fasády (Pozn. J. Hadinec).

Křídelnice mnohoklaná (*Pteris multifida*) pochází z Japonska a Číny. Jako dekorativní druh byla introdukována na mnoho míst ve světě. Jelikož má však sníženou toleranci vůči mrazu, byla pěstována zejména v teplejších oblastech. Ve vlastní kontinentální Evropě je známa pouze z kultury (Dostál 1984), spontánně se však rozšířila a zdomácněla na Azorských ostrovech, Madeíře a Kanárských ostrovech (Valentine & Moore 1993, Blockeel 2006). Morfologií listu je tento druh podobný (zejména v případě mladších rostlin) běžněji pěstovanému druhu *Pteris cretica* L., od kterého se však liší nepravidelně členěnými lístky do více lineárních segmentů a křídlatým větvením listu. Jedná se o tetraploidní druh, který je sice převážně alogamní, ale je také schopen autogamie (Murakami et al. 1997) či u zastíněných gametofytů příležitostně apomixe (Kawakami et al. 1995). Tyto mechanismy umožňují jeho snadné šíření na vhodná stanoviště, jelikož stačí jediný výtrus pro úspěšné vytvoření nového jedince. V jižní části Severní Ameriky se *P. multifida* druhotně vyskytuje na stinných a vlhkých zdech hřbitovů a na zdivu ve městech (Jones 1955, Nauman 1993), tedy na stejných stanovištích, jako byl zaznamenaný její ojedinělý výskyt v Praze.

L. Ekrť

Blockeel T. L. (2006): The liverworts, mosses and ferns of Europe. – Harley Books, Essex.

Dostál J. (1984): Pteridaceae. – In: Kramer K. U. [ed.], Hegi G., Illustrierte Flora von Mitteleuropa, Ed. 3, I/1: 103–105, Verlag Paul Parey, Berlin, Hamburg.

- Valentine D. H. & Moore D. M. (1993): Pteridaceae. – In: Tutin T. G., Burges N. A., Chater A. O., Edmondson J. R., Heywood V. H., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], Flora Europaea, Ed. 2, 1: 14, Cambridge University Press, Cambridge.
- Jones G. N. (1955): On the occurrence of *Pteris multifida* in the United States. – Amer. Fern Journ. 45(3): 107–113.
- Kawakami S. M., Ito M. & Kawakami S. (1995): Apogamous sporophyte formation in a fern *Pteris multifida* and its characteristics. – Journ. Pl. Research 108: 181–184.
- Murakami N., Nishiyama T., Satoh H. & Suzuki T. (1997): Marked spatial genetic structure in three populations of a weedy fern, *Pteris multifida* Poir., and reestimation of its selfing rate. – Pl. Sp. Biol. 12: 97–106.
- Nauman C. E. (1993): *Pteris*. – In: Editorial Committee Flora of North America [eds], Flora of North America, 2, Oxford University Press, New York. /http://www.efloras.org/browse.aspx?volume_id=1002/

Pulmonaria mollis* Hornem.*C3**

79. Zlínské vrchy, 6872a, Doubravy (distr. Zlín): střední část PP Uhliska, na okraji remízku, 330 m n. m., lokálně asi 10 rostlin (7. 5. 2005 leg. *I. Jindra*, herb. Jindra, det. V. Řehořek).

Pulsatilla pratensis* subsp. *bohémica* Skalický*C2**

29. Doupovské vrchy, 5644d, bývalá obec Doupov (distr. Karlovy Vary): suchá slunná stráň s nálety křovin, asi 25 m V od kamenného snosu, 910 m V od kóty Hora (817,3) a 2,3 km SV od kóty Malá Jehličná (726,9), 50°20'10,2"N, 13°07'06,7"E, 704 m n. m., 2 rostliny, v obou letech pouze 1 kvetoucí (1. 5. 2009 a 8. 5. 2010 foto *P. Tájek* & *P. Blažková*).

Pyrola chlorantha* Sw.*C1**

67. Českomoravská vrchovina, 6459d, Pozovice (distr. Havlíčkův Brod): borový les s podrostem borůvky S od lesní cesty, 400 m V od kóty 541, ca 1,8 km JJZ od kaple v obci, 49°30'04,9"N, 15°36'48,9"E, 522 m n. m., desítky rostlin (22. 6. 2010 leg. *L. Čech*, herb. Čech).

Nález vcelku početné populace *P. chlorantha* doplňuje nečetné údaje o výskytu druhu v okolí Havlíčkova Brodu. S výjimkou nedávného a nepříliš vzdáleného nálezu u Pozovic pocházejí ostatní nálezy z doby před 50–120 lety (Špinar in Additamenta 2: 277, 2003).

L. Čech

67. Českomoravská vrchovina, 6858a, Kostelní Myslová (distr. Jihlava): rozvolněný porost borovice s vtroušeným smrkem v prostoru bývalé drobné pískovny (písečný substrát z rozpadlého granitu) asi 1,5 km Z od kostela v obci, 49°08'59,9"N, 15°24'27,9"E, 530 m n. m., 15 kvetoucích rostlin a několik dalších sterilních listových růžic (22. 6. 2010 not. *J. Komárek* & *L. Čech*, herb. Čech).

Hruštička zelenokvětá byla v okolí Telče a Dačic opakovaně nalézána ještě v 50. a 60. letech 20. století. Z tohoto období pocházejí údaje od Sv. Vojtěcha u Studnice (Diener 1958), Mysletic, Ostojkovic a Županovic (Chán et al. 2005). Existence delší dobu známé populace od Panenské Rozšíčky (J. Zlámalík & I. Růžicka in verb.) byla potvrzena během floristického kursu ČBS v Jihlavě v roce 2005 (Čech et al. 2006).

J. Komárek & L. Čech

- Čech L., Dvořáková K. & Juříčka J. [eds] (2006): Výsledky floristického kursu České botanické společnosti v Jihlavě (2. – 8. července 2005). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 41, příl. 2006/1: 1–73.

- Diener J. (1958): Příspěvek k floristickému výzkumu Jihlavského kraje (okolí Telče) II. část. – Vlastiv. Sborn. Vysočiny, sect. natur., 2: 43–52.
- Chán V., Růžička I., Lepší P., Boublík K., Doležal P., Ekrť L., Hofhanzlová E., Lepší M., Lippl L., Štech M., Švarc J. & Žila V. (2005): Floristický materiál ke květeně Dačicka. – Acta Rer. Natur., Přír. Sborn. Vysočiny, Jihlava, 1: 17–44.

***Pyrola media* Sw.**

C1

- 37h. Prachatické Předšumaví, 7049b, Hlásná Lhota (distr. Prachatice): borový les nad kaňonem Blanice, ca 1,2 km Z od středu obce, asi 760 m n. m. (18. 1. 2005 leg. *D. Půbal*, herb. Půbal; Ekrť & Půbal 2009).
51. Polomené hory, 5452a, Úštěk (distr. Litoměřice): Lhota, tzv. Liščí díry 0,5 km VJV kóty Kupa (352), křovinatý bor, 50°34'17"N, 14°19'57"E, 280 m n. m., na dvou blízkých mikrolokalitách celkem desítky kvetoucích rostlin (8. 6. 2007 leg. *K. Nepřas*, LIT).
- 56a. Železnobrodské Podkrkonoší, 5357d, Záhoří (distr. Semily): smíšený les (smrk, bříza bělokora, buk, borovice lesní, jeřáb ptačí, krušina, osika), ca 780 m JV od obce Proseč, v porostech borůvky, 50°37'22"N, 15°17'57"E, 410 m n. m., početná populace na ploše ca 20 × 20 m, 10 kvetoucích růžic (20. 7. 2009 leg. *M. Šťastný*, det. V. Samková, rev. J. Danihelka, D. Půbal); 11 kvetoucích a asi 300 sterilních růžic (1. 6. 2010 not. *M. Šťastný*).

Z uvedeného fytochorionu není hruštička prostřední v Květeně ČR udávána (Křisa in Hejný & Slavík 1990: 512). Druh není uváděn ani v botanickém inventarizačním průzkumu PR Údolí Jizery u Semil a Bítouchova, bezprostředně sousedící s uvedenou lokalitou (Faltys 1990).

M. Šťastný

67. Českomoravská vrchovina, 6459d, Pozovice (distr. Havlíkův Brod): borový les s podrostem borůvky v okolí lesní cesty, 400 m V od kóty 541, ca 1,8 km JJZ od kaple v obci, 522 m n. m., desítky rostlin (28. 7. 2008 not. *J. Špinar* & *L. Čech*; 22. 6. 2010 not. *L. Čech* & *J. Komárek*, herb. Čech).

Faltys V. (1990): Státní přírodní rezervace Údolí Jizery – botanický inventarizační průzkum. – Ms. [Depon. in: Odbor životního prostředí a zemědělství, Krajský úřad Libereckého kraje, Liberec]

***Ranunculus arvensis* L.**

C3

- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Drouzetice (distr. Strakonice): obilné pole na jihovýchodním úpatí vrchu Tisovniku S od obce, 49°17'32,9"N, 13°53'42,1"E, 460 m n. m., vápenec, hojně (24. 6. 2008 leg. *R. Paulič*, CB, PRC).
- 37f. Strakonické vápence, 6749b, Rohozná (distr. Strakonice): pole při jihovýchodním úpatí lesa na vrchu Chlum (543 m) ZJZ od osady, 49°18'03,3"N, 13°57'48,3"E, 470 m n. m., vápenec, řídce, spolu s *Euphorbia exigua*, *Odontites vernus* subsp. *vernus*, *Silene noctiflora* aj. (1. 7. 2010 leg. *R. Paulič*, CB).

Na Strakonicku v současnosti velmi vzácný druh.

R. Paulič

67. Moravské podhůří Vysočiny, 6763d, Stanoviště (distr. Brno): okraj pole u západního ze dvou rybníků, 750 m V od kaple v obci, 49°14'16,6"N, 16°15'47,7"E, 520 m n. m. (4. 6. 2009 leg. *J. Čáp*, herb. Čáp).

- 71c. Dražanské podhůří, 6766d, Mokrý-Horákov (distr. Brno): východně od části obce Mokrý v obilném poli u lesa, 49°13'31,9"N, 16°44'46,2"E, 380 m n. m. (13. 6. 1978 leg. J. Čáp, herb. Čáp).

***Reseda luteola* L.**

- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749a, Strakonice: na okraji křovin u stánku s občerstvením blíže supermarketu Billa v ulici Na Ohradě, 49°15'28,9"N, 13°54'23,1"E, 398 m n. m., 1 mohutná rostlina spolu se *Solanum decipiens* (15. 7. 2009 leg. R. Paulič, CB).

V jižní části Čech patří tento druh k velmi vzácným, ojediněle zavlékaným druhům. Ve Strakonickách byl poprvé nalezen v roce 1955 V. Chánem (cf. Hartl et al. 1957), naposledy byl na Strakonicku sbírán „na rumišti u nového mostu pod Strakonice“ v roce 1965 (leg. J. Moravec, PRA).

R. Paulič

- 37l. Českokrumlovské Předšumaví, 7151c, bývalá obec Hoříčky (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, ruderalní vegetace na vojenském cvičišti (tankodromu) na kótě Holý kopec (782) 2,9 km SV od nádraží v Polné, 48°48'43"N, 14°10'59"E, 775 m n. m., asi 5 rostlin (22. 6. 2003 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

Z jižních Čech byl rýt barvířský dosud znám pouze okrajově ze Strakonice (viz výše), Zlaté Koruny a více míst na Třeboňsku, převážně jako zavléčený železniční dopravou (Kubát & Šourková in Hejný & Slavík 1992). V následujících letech byla uvedená lokalita navštěvována příležitostně, ale v roce 2009 zde proběhl intenzivnější průzkum; přesto rýt barvířský opětovně nalezen nebyl. Zjištěný výskyt lze hodnotit jako přechodné zavléčení (zřejmě prostřednictvím vojenské techniky). Lokalita představuje výškové maximum druhu na území ČR: Květena ČR uvádí Pavlovské kopce, vrch Děvín, 550 m n. m. (cf. Kubát & Šourková l. c.).

V. Grulich

Hartl J., Chán V. & Toman J. (1957): Floristický příspěvek ke květeně Strakonicka. – Preslia 29: 86–89.

***Rubus passaviensis* Žíla**

- 37n. Kaplické mezihoří, 7252, Malčice (distr. Český Krumlov): v lese ca 0,5 km SV od středu osady, 48°47'53"N, 14°23'37"E, 580 m n. m. (20. 8. 2002 leg. M. Lepší, CB, herb. Žíla; Žíla 2009).

Nově popsáný druh ostružiníku (o. pasovský) s těžištěm rozšíření v jihovýchodním Bavorsku (především v okolí města Pasov) s mírným přesahem do sousední rakouské spolkové země Horní Rakousy. Jedinou známou izolovanou lokalitu má i v jižních Čechách. Je však docela dobře možné, že bude v budoucnosti nalezen v jižní části Čech i na dalších místech. Jde o úzce regionální druh, náležející do serie *Radula* Focke, která se v tomto území projevuje řadou velmi podobných regionálních druhů, které jsou úspěšně rozlišovány až teprve v poslední době. Od podobných zástupců *R. epipsilos* Focke, *R. muhelicus* Danner a *R. perpedatus* Žíla se odlišuje především velkým množstvím odstávajících chlupů a

malými přisedlými žlázkami na prýtech, dále pak nápadně dlouhým a úzkým květenstvím. Listy jsou na rubu šedé až běloplstnaté, zřetelně hustě měkce chlupaté, koncový lístek bývá zpravidla asymetrický.

[eds]

Žila V. (2009): Eine neue Brombeerart in Bayern, Oberösterreich und Böhmen. – Ber. Bayer. Bot. Ges. 79: 111–116.

***Scheuchzeria palustris* L.**

C1

97. Hrubý Jeseník, 5869c, Domašov (distr. Jeseník): Malý Jezerník, zazenňující se šlenk na vrchovišti na vrcholu Malého Jezerníku (1208 m), ca 8–10 m vpravo od povalového chodníku (červená turistická značka ze Švýcarska na Červenohorské sedlo), 50°06'27,6"N, 17°11'31,2"E, několik plodících rostlin (2. 9. 1992 leg. L. Čech, herb. Čech); 9 plodících rostlin (19. 8. 2010 not. R. Štencel).

Od prvního nálezů blatnice bahenní na hřbetu Malého Jezerníku v roce 1992 byla lokalita ověřena některými dalšími botaniky, především K. Rybníčkem a V. Kavalcovou na konci 90. let. (V. Kavalcová in verb. 2010). Zřejmě omylem se v Červené knize ČR (Čeřovský in Čeřovský et al. 1999: 331) objevila chybná lokalizace „Velký Jezerník“, což vedlo u některých autorů ke zpochybňování nálezů. Chyba byla bohužel převzata i při zpracování příslušné kapitoly v Květeně ČR (Štěpánková in Štěpánková et al. 2010: 322–324). Aktuální ověření výskytu R. Štenclem nyní upřesňuje informaci o lokalizaci a stavu populace blatnice na její druhé známé lokalitě v Jeseníkách.

L. Čech & R. Štencel

***Sclerochloa dura* (L.) P. Beauv.**

C2

- 7c. Slánská tabule, 5750d, Knovíz (distr. Kladno): na volné půdě na rozježděné manipulační ploše u panelové komunikace v oploceném areálu firmy Ekofruct asi 1 km SZ od obce, 270 m n. m., stovky rostlin na ploše větší než 100 m² (19. 6. 2010 not. J. Hadinec & V. Hadincová).
- 7c. Slánská tabule, 5750d, Slaný (distr. Kladno): na volné půdě v okrajích uježděné hlinité cesty v soukromém (oploceném) ovocném sadu SV od osady Blahotice, 260 m n. m., stovky rostlin (13. 6. 2010 not. J. Hadinec).
- 7c. Slánská tabule, 5750d, Slaný (distr. Kladno): na volné půdě v okrajích panelové komunikace v blízkosti cisterny na vodu v areálu ovocných sadů firmy Ekofruct asi 1 km V od východního okraje města, 270 m n. m., stovky rostlin (13. 6. 2010 leg. J. Hadinec, PRC).
- 7c. Slánská tabule, 5750d, Slaný (distr. Kladno): na volné půdě v uježděném okraji ovocného sadu v oploceném areálu firmy Ekofruct u silnice do obce Drnov asi 1,5 km V od východního okraje města, 280 m n. m., stovky rostlin (13. 6. 2010 not. J. Hadinec).
- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha: sešlapávaný nízký trávník ve Vrchlického sadech před vstupní halou hlavního železničního nádraží (Wilsonovo nádraží), bohatý hustý porost na ploše několika m² (2005 not. J. Danihelka; duben 2010 leg. J. Danihelka, PRC).

Překvapivě bohaté mikrolokality tužanky tvrdé, která nebyla na Slánsku od konce 19. století až dosud nově potvrzena (Chrtek & Žáková 1990: 34; J. Zázvorka in verb.), objevené náhodně v okolí Slaného, dávají vcelku reálný předpoklad, že na podobných stanovištích

v ovocných sadech na Slánsku mohou být nalezena další místa jejího výskytu. Zda je příčinou výskytu v soukromých ovocných sadech odlišný způsob hospodaření, než je tomu na okolních rozlehlých lánech, nebo spíše fakt, že na Slánsko prostě už dlouho botanici nechodí, neumím vyhodnotit. U tohoto druhu je však nutné zdůraznit i jeho fenologii, s úspěchem lze totiž tužanku hledat maximálně do začátku července, později nacházíme již jen suché rozpadlé zbytky trsů. Nemusí proto příliš překvapovat, že nebyla nalezena při exkurzích floristického kurzu v Kladně v červenci 2009 (M. Štefánek in verb.). Podstatně hůře se vysvětluje skutečnost, že ji za celou dobu svého intenzivního botanického výzkumu (zhruba v letech 1960–1990) nenašel na Slánsku ani vynikající znalec zdejší květeny Antonín Roubal.

Bohatá populace tužanky nalezená J. Danihelkou v trávníku přímo před novou budovou hlavního nádraží v Praze je od roku 1963 (Palek 1978: 25) prvním údajem o výskytu pro celou Prahu. Z území pražské aglomerace je k dispozici velké množství údajů z 19. století a z počátku 20. století, pak však postupně všude vyhynula. V trávníku u hlavního nádraží je tužanka novodobě zavlečena, což nemůže vzhledem k povaze lokality, coby nouzového přechodného bydliště mnoha kočovníků z celého světa, překvapovat. Podle všeho půjde pouze o výskyt pomíjivého charakteru.

J. Hadinec

Chrtek J. jun. & Žáková M. (1990): Rozšíření druhu *Sclerochloa dura* v Čechách a na Moravě. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 25: 29–41.

Palek L. (1978): Příspěvek ke květeně Prahy II. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 13: 17–28.

***Scorzonera humilis* L.**

C3

63g. Opatovské rozvodí, 6164d, Opatov (distr. Svitavy): vlhký lesní lem na okraji kulturní louky 1,2 km ZSZ od kostela v obci, 49°49'40,7"N, 16°29'20,2"E, 430 m n. m., 2 fertilní a několik sterilních rostlin (2. 7. 2010 not. F. Jetmar, P. Kovář & P. Novák).

Jediný údaj o výskytu hadího mordu nízkého z posledních desetiletí v oblasti Opatovského rozvodí pochází z rašelinné louky na jižním břehu rybníka v Zádolkách (Bureš & Burešová 1971), lokalita však v devadesátých letech téměř zanikla při odbahnění rybníka a hadí mord zde později nebyl potvrzen. Na loukách v okolí nové lokality u Opatova se vyskytuje řada druhů s podobnými ekologickými nároky (*Achillea ptarmica*, *Betonica officinalis*, *Laserpitium prutenicum* aj.).

P. Novák & P. Kovář

Bureš L. & Burešová Z. (1971): Příspěvek k poznání floristických poměrů Třebovského mezihoří. – Pr. Stud., Pardubice, 3: 23–54.

***Senecio inaequidens* DC.**

13a. Rožďalovická tabule, 5657c, Křešice (distr. Jičín): les SZ od silnice na Hasinu, mýtina SZ od silnice, ca 900 m SV od středu hráze Hasinského rybníka, 50°20'00,1"N, 15°11'17,1"E, 220 m n. m. (11. 9. 2010 leg. M. Ducháček, PR).

Starček úzkolistý byl dosud znám pouze ze synantropních stanovišť jako jsou železniční nádraží, kolejště či okolí dálnic (Joza 2008). Na uvedené lokalitě u Křešic rostl na hranici mýtiny a lesa ca 50 m od silnice. Mýtina byla poměrně málo ruderalizovaná a výskyt dalších neofytů byl minimální; naopak zde rostla řada druhů z podrostu dubohabřin. Na lokalitě se vyskytovala pouze jediná mohutná plodná rostlina; bohužel jsem byl tehdy přítomnými ochránci přírody (jmenovitě D. Čípem z ČSOP Jaroměř) donucen k jejímu vytržení, čímž jsem patrně značně ovlivnil úspěšnost další invaze tohoto druhu do okolí. Starček sem byl nejspíše zavlečen při těžbě a přepravě dřeva z nějakého železničního nádraží. Nejbližší výskyt je na nádraží v Nymburce (Joza l. c.).

M. Ducháček

46d. Jetřichovické skalní město, 5152a, Jetřichovice (distr. Děčín): NP České Švýcarsko, na lesním spáleníšti (po požáru borového lesa v roce 2006) v dolní třetině západního svahu Krkavčí skály (= Havraní skála, 393 m), uvolněná plocha v podrostu přeživších borovic, kde zmlazuje bříza bělokora, borovice lesní, jívka a osika, 50°51'27,1"N, 14°24'09,7"E, 302 m n. m. (2008 foto M. Adámek, 2. 10. 2010 not. M. Adámek).

Poprvé jsem na lokalitě starček úzkolistý našel v roce 2008, byla tu jedna nekvetoucí rostlina. V letech 2009 i 2010 jsem nález na stejném místě potvrdil. Rostlině se evidentně dobře daří, kvete i plodí, v říjnu 2010 se vedle ní objevil nový semenáček.

Uvedený nález je zřejmě prvním spolehlivě doloženým údajem o výskytu druhu v ČR ve volné krajině, tedy zřetelně mimo intravilány obcí a mimo přímý dosah hlavních komunikací (cf. Joza 2008). Tento únik do krajiny coby počátek předpokládaného postupného začlenění do přirozené vegetace na našem území nastal po 11 letech od okamžiku, kdy byl tento jihoafrický starček u nás jako zavlečený druh poprvé zaznamenán.

M. Adámek

Joza V. (2008): Přehled výskytu starčku úzkolistého (*Senecio inaequidens*) v České republice. – Muz. Současn., ser. natur., 23: 201–210.

Senecio subalpinus Koch

C2

88f. Trojmezenská hornatina, 7249d, Zadní Zvonková (distr. Český Krumlov): podmáčené smrčiny v pramené oblasti Medvědího potoka na jihovýchodním svahu hory Smrčina, 4,0–4,2 km SZS od kostela (bývalé obce), 6 mikrolokalit vzdálených asi 350 m, 1200–1220 m n. m. (11. 8. 2010 leg. V. Grulich, BRNU; 5. 9. 2010 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

[48°43'54"N, 13°55'51,6"E, 1200 m n. m., 20 × 20 m, expozice SV, sklon do 3°, 11. 8. 2010 V. Grulich. – E₃ (55 %): *Picea abies* 4. – E₁ (40 %): *Calamagrostis villosa* 2, *Carex brizoides* 2, *Vaccinium myrtillus* 2, *Agrostis canina* 1, *Homogyne alpina* 1, *Lycopodium annotinum* 1, *Picea abies* 1, *Senecio subalpinus* 1, *Trientalis europaea* 1, *Veratrum album* subsp. *album* 1, *Viola palustris* 1, *Athyrium filix-femina* +, *Avenella flexuosa* +, *Bistorta major* +, *Caltha palustris* +, *Dryopteris dilatata* +, *Huperzia selago* +, *Nardus stricta* +, *Ranunculus aconitifolius* +, *Soldanella montana* +, *Sorbus aucuparia* +. – E₀ (80 %): *Sphagnum squarrosum* 5, *Polytrichastrum formosum* 1, *Caliergonella cuspidata* + (mechorosty det. M. Jiroušek).

[48°43'59"N, 13°55'43,1"E, 1210 m n. m., 20 × 20 m, expozice SV, sklon do 3°, 5. 9. 2010 V. Grulich & A. Vydrová. – E₃ (60 %): *Picea abies* 4. – E₁ (40 %): *Calamagrostis villosa* 2, *Vaccinium myrtillus*

lus 2, Agrostis canina 1, Dryopteris dilatata 1, Homogyne alpina 1, Luzula sylvatica 1, Picea abies 1, Senecio subalpinus 1, Soldanella montana 1, Avenella flexuosa +, Bistorta major +, Caltha palustris +, Carex canescens +, C. echinata +, C. rostrata +, Chaerophyllum hirsutum +, Lycopodium annotinum +, Maianthemum bifolium +, Nardus stricta +, Ranunculus aconitifolius +, Sorbus aucuparia +, Trientalis europaea +, Viola palustris +. – E₀ (50 %): Sphagnum girgensohnii 3, Plagiothecium undulatum 1, Sphagnum centrale 1, Bazzania trilobata +, Calypogeia muelleriana +, Dicranodontium denudatum +, Dicranum scoparium +, Lophozia lycopodioides +, Pellia nessiana +, Pleurozium schreberi +, Polytrichastrum formosum +, Rhizomnium magnifolium + (mechorosty det. S. Kubešová)]

Trojmezenská hornatina patří k fytogeograficky významným částem Šumavy. Horstvo zde dosahuje velmi vysokých nadmořských výšek (leží zde nejvyšší bod české strany pohorí), současně jde o území relativně kontinentální a navíc vzdušnou čarou nejbližší k Alpám. Někteří alpské migranti zde dosahují pozoruhodné koncentrace lokalit: to se týká především taxonů *Ranunculus aconitifolius* a *Veratrum album* subsp. *album*. Naproti tomu *Senecio subalpinus* má nejvíce lokalit na Šumavě v centrální části pohorí v podkresu Šumavské pláně (cf. Grulich in Slavík & Štěpánková 2004). Z této arely druh přesahuje až do podkresu Královský hvozď do okolí Železné Rudy (Čelakovský 1882) a k Černému jezeru (Güttler in Rohlena 1925), avšak na těchto lokalitách nebyl ověřen již velmi dlouho. Zřejmě splavením se dostal až do přilehlého fytochorionu mezofytika 37a. Horní Pootaví (Procházka & Černohous 1978). Odlehlé, izolované šumavské lokality starčku podhorského leží v Trojmezenské hornatině. Existuje odtud literární údaj od Plešného jezera (Tanich 1928; cf. též Hendrych 1987) a tři herbářové doklady z masivu Smrčiny: „Glöckelberg – Josefthal“, 1935 Prinz, PR; „Smrčina (Hochficht)“, 1942 Hirsch, CB; „Smrčina, lesy při hor. hranici bučin, V část“, 1958 S. Hejny, PR. Druh zde později potvrdil S. Kučera (cf. Procházka & Štech 2002): z autorových deníků plyne, že se tak stalo v letech 1972, 1973, 1975 a 1981 (dík patří M. Štechovi za sdělení nepublikovaných informací z deníků nálezce). Při systematickém průzkumu Smrčiny se starček podhorský nakonec podařilo nalézt na několika místech v rozsáhlé podmáčené smrčtině v pramenné oblasti Medvědího potoka, v prostoru, který je v lesnických mapách označen jako Horní louky; pravděpodobně se zde v minulosti páslo. Celkem bylo nalezeno asi 15 polykormonů tohoto vzácného starčku v 6 skupinách na ploše asi 350 × 100 m. Texty na všech citovaných schedách herbářových položek jsou natolik široké, že nedovolují bližší lokalizaci, avšak rozhodně nelze vyloučit, že historické údaje i současný nález pocházejí ze stejného prostoru; platí to i o nejstarší Prinzově položce. Tři ze čtyř údajů S. Kučery jsou rovněž přímo či nepřímo lokalizovány do prostoru tzv. Horních luk. Čtvrtý je lokalizován velmi široce: „širší oblast při hranici Z zaniklé osady Zadní Zvonková“, ani v tomto případě není vyloučeno, že by se mohl rovněž vztahovat k Horním loukám. Možná, že se v orientačně velmi komplikovaném terénu (v současné době se část pramenné oblasti Medvědího potoka nachází nikoli v lese, ale v kůrovcových holinách) druh vyskytuje ještě na jiných místech. Na nejbližších prameništích s obdobnou floristickou skladbou ovšem namísto starčku roste *Crepis paludosa*, *Doronicum austriacum*, *Senecio hercynicus* nebo *Tephrosieris crispa*.

Stanoviště, na němž se starček vyskytuje, je podmáčená smrčina, v současné době značně napadená kůrovcem. Lokalita leží však již mimo bezzásahovou I. zónu národního

parku, v okolním porostu v okruhu několika set metrů již bylo asanováno několik ohnisek poškození smrků. Lze zde očekávat další asanace a s tím spojené výrazné změny v porostech, jejichž následkem vyvstanou nové orientační problémy. V každém případě má identifikace lokality spojená s přesným zaměřením značný význam i pro praktickou ochranu populaci velmi vzácného druhu.

V. Grulich

Čelakovský L. (1882): Resultate der botanischen Durchforschung Böhmens im Jahre 1881. – S.-B. Königl. Böhm. Ges. Wiss. Prag, cl. math.-natur., 1881: 3–13.

Hendrych R. (1987): Karpatische Migrationen und Florenbeziehungen in den Tschechischen Ländern der Tschechoslowakei. – Acta Univ. Carol., biol., 3–4/1985: 105–250.

Procházka F. & Černohous F. (1978): Nové lokality některých vzácnějších a kritických rostlinných taxonů v Československu. – Zprávy Čs. Bot. Společ. 13: 191–195.

Rohlena J. (1925): Příspěvky k floristickému výzkumu Čech. V. – Čas. Nár. Mus. 99: 92–101 et 129–139.

***Sesleria uliginosa* Opiz**

C2

11a. Všetatské Polabí, 5653c, Mělnická Vrutice (distr. Mělník): okraj rákosiny na okraji NPR Polabská černava, asi 0,3 km JZ od železniční zastávky, 180 m n. m., 50°20'32"N, 14°32'33,7"E, 180 m n. m. (11. 6. 2009 leg. P. Koutecký, CBFS).

Jeden z nejtypičtějších druhů polabských slatin. Na lokalitě – přes její proslulost a značnou navštěvovanost – nebyl druh v poslední době znám, asi poslední konkrétní údaj je již téměř 40 let starý (Pecina & Pivnicková 1972). Pěchava byla (znovu)nalezena v husté rákosině, asi 2 m od okraje pravidelně kosené slatinné louky. Současnou populaci tvoří pouhé 3 trsy, i když je naděje, že v okolí v nepřehledném hustém porostu rákosu se nacházejí další. Do budoucna by bylo vhodné zajistit kosení tohoto místa i podrobně prozkoumat okolí.

P. Koutecký & H. Urbanová

Pecina P. & M. Pivnicková (1972): Příspěvek k poznání současného stavu květeny a zvířeny SPR Polabská černava. – Ochr. Přír., Praha, 27: 181–184.

***Sparganium natans* L.**

C2

90. Jihlavské vrchy, 6757b, Jihlávka (distr. Jihlava): PR Rašelinisté Kaliště, rašelinicí okraje odvodňovacího příkopu v severovýchodní části chráněného území, ca 270 m JVJ od budovy železniční stanice J od obce, 49°15'06,5"N, 15°17'53,7"E, 653 m n. m. (15. 7. 2009 leg. L. Čech, herb. Čech).

V severní části Jihlavských vrchů byl zevar nejmenší nalezen pouze několikrát. Lokalita u Vanůvku (Diener 1958, 1973 leg. I. Růžička, MJ) definitivně zanikla zřejmě nešetrným odbahněním rybníka před necelými dvěma desetiletími a nález u Olešského rybníka (Řepka 1984) již delší dobu nebyl přes opakované pokusy ověřen.

L. Čech

Diener J. (1958): Příspěvek k floristickému výzkumu Jihlavského kraje (okolí Telče) II. část. – Vlastiv. Sborn. Vysočiny, sect. natur., 2: 43–52.

Řepka R. (1984): Doplněk k rozšíření rašelinných a bažinných rostlin v jižní části Českomoravské vrchoviny. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 19: 139–142.

***Streptopus amplexifolius* (L.) DC.**

C4a

83. Ostravská pánev / 84a. Podbeskydská pahorkatina, 6276d, Těrlicko (distr. Karviná): smrková monokultura na levobřežní straně údolí Stonávky nad úrovní nivy 2 km JJV od náměstí v Těrlicku (0,5 km nad horní Těrlickou přehradou), 280 m n. m., několik fertilních rostlin (červen 1993 not. J. Lacina).

***Symphytum tuberosum* L.**

- 37g. Libínské Předšumaví, 7050c, Markov (distr. Prachovice): lesík 0,5 km SV od středu osady, 48°54'20"N, 14°44'E, 885 m n. m. (2003 not. V. Grulich & A. Vydrová).
- 37g. Libínské Předšumaví, 7150b, bývalá obec Lomek (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, lesy SV pod vrcholem kóty Velký Plešný, 4,5 km J–JJZ od kostela v Ktiši, 48°52'36"N, 14°07'18"E, 980 m n. m. (2003 not. V. Grulich & A. Vydrová).
- 88f. Želnavská hornatina, 7150c, bývalá obec Maňávka (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, vrcholová skalka hory Špičák [= Strmý], 5,1 km S–SSV od kostela v Horní Plané, 48°48'53"N, 14°02'21"E, 1220 m n. m., hojně (5. 6. 2010 V. Grulich, BRNU).
- 88e. Trojmezenská hornatina, 7249a, Nová Pec (distr. Prachovice): bučina u lesní silničky (Rakouská cesta) pod státní hranicí, 5,5 km JZ–ZJZ od nádraží v obci, 48°45'57"N, 13°53'14"E, 990 m n. m., vzácně (10. 8. 2010 V. Grulich, BRNU).
- 88e. Trojmezenská hornatina, 7249b, Nová Pec (distr. Prachovice): bučina nad lesní silničkou od hájenky Klápa k Saitzovu kamení, 3,7 km JJZ od nádraží v obci, 48°45'22"N, 13°56'24"E, 900 m n. m., hojně (30. 4. 2010 not. V. Grulich & A. Vydrová).
- 88e. Trojmezenská hornatina, 7249d, Zadní Zvonková (distr. Český Krumlov): bučina nad lesní cestou (Pestřícká) od silnice k hraničnímu přechodu Zvonková–Schöneben k rozcestí lesních silniček U Tokaniště, 1,9 km ZJZ od kostela (bývalé obce), 48°42'57"N, 13°57'33"E, 910 m n. m., roztroušeně (19. 7. 2010 not. V. Grulich).

Kostival hlíznatý je v nejižnějších cípu Čech překvapivě častý. Nové nálezy upřesňují zpracování druhu v Květeně ČR (Slavík in Slavík 2000). Kostival hlíznatý byl zjištěn ve dvou fytochorionech (Libínské Předšumaví a Trojmezenská hornatina), z nichž Květena ČR výskyt neuvádí. Z Želnavské hornatiny pochází více záznamů: ze svahů hory Špičák [= Strmý] sice kostival uvádějí již Holub & Skalický (1961), ale pouze z nadmořských výšek 850–1000 m; tento údaj považuje Slavík (l. c.) za jednu z lokalit, kde druh dosahuje v ČR výškového maxima. Z území druh dále uvádí Kučera (1972), a to více lokalit, mj. i z hřebenových partií masivu Hvězda západně od vrcholu Špičáku z nadmořské výšky 1150 m. Evidentní korekturní chyba se vloudila do charakteristiky Kučerovy lokality č. 32, z níž je *S. tuberosum* mimo jiné také uvedeno: tato lokalita neleží v nadmořské výšce 1450 m, ale zřejmě ve výšce 1145 m, což je nadmořská výška jedné z kót hřebene; nadmořské výšky 1450 m není dosaženo na celé české straně Šumavy. Při terénním průzkumu v roce 2010 jsme zjistili, že *S. tuberosum* se zde vyskytuje souvisle až po vrchol; nově zjištěné výškové maximum leží téměř o 200 m výše než maximum uvedené v Květeně ČR (Slavík l. c.), ale i výše, než uvádí Kučera (l. c.). V Želnavské hornatině hojně roste i na svazích hory Lysá, kde vystupuje taktéž do nadmořských výšek přes 1150 m. Rovněž tak lze říci, že ve Chvalšinském Předšumaví (37i), odkud Slavík (l. c.) druh uvádí výslovně

„žrídka“, je alespoň v jeho jižní polovině skutečně hojný: v letech 2000–2010 jsme v prostoru vymezeném přibližně Horní Planou a obcí Smědeč kostival hlíznatý zaregistrovali asi na 100 lokalitách. V Trojmezenské hornatině jsme dosud našli přibližně 20 lokalit na svazích hory Smrčina, v tomto prostoru kostival hlíznatý jen vzácně zasahuje nad vrstevnici 900 m. Kostival hlíznatý v území, o němž nyní referujeme, patří k druhům, které velmi dobře vymezují potenciální (i aktuální) výskyt květnatých bučin s kyčelnicí devítilistou (*Dentario enneaphylli-Fagetum*); velmi dobře přežívá i ve smrkových monokulturách na jejich stanovištích. Dále se také pravidelně vyskytuje v květnatých jedlinách (*Saniculo europaeae-Abietetum*). Jihočeský výskyt má, jak již poznamenává Kučera (l. c.), zřetelnou florogenetickou souvislost s rakouským Podunajím.

V. Grulich & A. Vydrová

Holub J. & Skalický V. (1961): Floristický příspěvek ke květeně území mezi Hořicemi na Šumavě a Horní Planou. – *Preslia* 33: 45–58.

Kučera S. (1972): Příspěvek ke květeně horské skupiny Knížecího stolce (JV Šumava). – Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy, 12: 61–98.

***Thalictrum minus* L.**

C3

37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747a, Tedražice u Sušice (distr. Klatovy): v porostu *Brachypodium pinnatum* na jihozápadním svahu návrší s vodojemem 1,2 km SSV od středu osady, 49°16'27,1"N, 13°31'42,7"E, 520 m n. m., vápenc, hojně na ploše 5 × 5 m (22. 7. 2009 leg. R. Paulič, CB, PRC).

Druh na této lokalitě našel 21. 8. 1980 P. Hrdina (Hrdina 1982). Nález však nebyl nikdy publikován. Lokalita je v současnosti jediným místem výskytu druhu v celých jihozápadních Čechách; zajímavostí je, že podklad zde tvoří vápenc. V jižní části Čech je žlutůcha menší řazena mezi nezvěstné taxony (Chán 1999), v roce 2008 byla L. Ekrtem nalezena nová lokalita u Kunžaku na Českomoravské vrchovině (Ekrt & Grulich in Additamenta 7: 325–326, 2008).

R. Paulič

Hrdina P. (1982): Xerothermní bylinná vegetace Předšumavských vápenců. – Ms. [Dipl. pr.; depon. in: Knih. Kat. Bot. PFF UK Praha]

***Thalictrum simplex* subsp. *galioides* (DC.) Korsh.**

C1

19. Bílé Karpaty stepní, 7071a, Hluk (distr. Uherské Hradiště): PP Babí hora, bývalá pastvina na jihozápadním svahu vrchu Babí hora (347 m) 4,3 km JV od kostela, 325–340 m n. m., asi 50 rostlin (13. 7. 2010 leg. P. Batoušek, rev. K. Fajmon, BRNM).
19. Bílé Karpaty stepní, 7170a, Radějov (distr. Hodonín): suchý trávník na jihovýchodním úpatí Travičné, 2,5 km VJV od kostela v obci, 48°51'23"N, 17°22'23"E, asi 10 rostlin (3. 8. 2010 not. M. Juříček).
19. Bílé Karpaty stepní, 7170a, Tvarožná Lhota (distr. Hodonín): zarůstající nekosený ovocný sad, 1,7 km JV od kostela v obci, 48°52'11"N, 17°22'50"E, asi 5 rostlin (1. 8. 2010 leg. M. Juříček, herb. Juříček, rev. V. Grulich).

Žlutůcha jednoduchá svízelová je velmi vzácný druh Hlucé pahorkatiny a Bílých Karpat. Svědčí o tom fakt, že za 100 let floristického výzkumu této oblasti byla nalezena v Bílých Karpatech stepních (fyt. o. 19) na 10–13 lokalitách (nepřesná lokalizace) a v Bílých Karpatech lesních (fyt. o. 78) na 1 lokalitě v obci Lopeník (Čoka 1909, Podpěra 1948, Staněk et al. 1996). V poslední době byla zjištěna u obcí Kněždub, Hrubá Vrbka a Malá Vrbka (Jongepier & Jongepierová 2006) a potvrzena i na dalších bělokarpatských lokalitách (K. Fajmon in litt.)

Nově nalezená lokalita na Babí hoře je na bývalé pastvině, nyní kosené jednou v roce koncem července nebo v srpnu. Nejbližší historické lokality se nacházely u obcí Blatnička („Jasenová“ nebo „pod Jasenovou“) a Boršice u Blatnice („Nádky“) ve vzdálenosti 1,6–2,6 km. Lokality u Radějova a Tvarožné Lhoty mají charakter nekosených suchých trávníků; u Tvarožné Lhoty je to opuštěný zarůstající ovocný sad ohrožený mezofilizací a náletem křovin a u Radějova pravděpodobně opuštěná pastvina, která se i přes chybějící management může pochlubit místy poměrně zachovalou druhovou skladbou, např. i výskytem česneku kýlnatého (*Allium carinatum*).

P. Batoušek & M. Juříček

Čoka F. (1909): Příspěvky ke květeně moravské. – Věstn. Klubu Přírod. Prostějov 11:132–160.

Podpěra J. (1948): Jak se rozvíjel floristický výzkum Bílých Karpat. – Pr. Morav.-Slez. Akad. Věd Přír., Brno, 19: 1–26.

Staněk S., Jongepierová I. & Jongepier J. W. (1996): Historická květena Bílých Karpat. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště, suppl. 1: 1–198.

***Thelypteris palustris* Schott**

C3

24b. Sokolovská pánev, 5643c, Hroznětín (distr. Karlovy Vary): olšina pod hrází Farského rybníka JZ od obce, 50°18'24"N, 12°51'27"E (21. 6. 2007 not. V. Faltsy).

78. Bílé Karpaty lesní, 7072c, Březová (distr. Uherské Hradiště): les nad PP Cestiska, ca 1 km SZ až SSZ od kostela v obci, 48°55'57"N, 17°43'34"E, 570 m n. m. (8. 7. 2008 not. P. Filippov; Filippov 2008).

Thelypteris palustris je v karpatské části Moravy velmi vzácný druh. V Květeně ČR (Smejkal in Hejný & Slavík 1988: 236–241) je druh z Bílých Karpat bez upřesnění udáván. Z nedávného podrobného floristického výzkumu CHKO Bílé Karpaty (Jongepier & Jongepierová 2006) však vyplynulo, že existují jen staré Staňkovy údaje ze slatinné louky mezi osadou Vápenky a lokalitou Porážky (1922 BRNU, 1924 BRNM). Recentně však druh nebyl na této lokalitě nalezen. V roce 2008 byla při aktualizacích mapování projektu Natura 2000 objevena bohatá populace o četnosti stovek jedinců. Stanovištěm je mokřadní olšina sv. *Alnion glutinosae* v terénní sníženině. Přírodními podmínkami se tento mokřad blíží blízké PP Kalábová, jenom je v současné době zarostlý olší. Podle map Druhého vojenského mapování se ale v minulosti jednalo o louky nebo pastviny a stráň byla zalesněna až ve 20. století.

P. Filippov

90. Jihlavské vrchy, 6758c, Lhotka u Mrákotína (distr. Jihlava): podmáčená olšina v zadní části rybníka Horní Mrzatec ca 1,4 km Z od centra obce, 49°12'31,5"N, 15°21'58,2"E, 610 m n. m. (30. 7. 2009 leg. L. Ekrt, MJ).

Z Jihlavských vrchů není kapradiník bažinný uveden v Květeně ČR (Hejný & Slavík 1988). Recentně jsou odtud však známy další dvě lokality. V roce 1996 byl druh nalezen v přírodní rezervaci V Lisovech nedaleko obce Kaliště (Řepka et al. 2001), kde roste dosud (2008 rev. L. Ekrt) a v roce 1998 byl zaznamenán L. Čechem na Rašeliništi Kaliště u stejnojmenné obce nedaleko předchozí lokality (Čech et al. 2002).

L. Ekrt

- Čech L., Šumpich J., Zabloudil V. et al. (2002): Jihlavsko. – In: Mackovčin P. & Sedláček M. [eds], Chráněná území ČR, 8, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha.
Filippov P. (2008): Aktualizace mapovacího okrsku cz0539, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
Řepka R., Růžicka I. & Čech L. (2001): Poznámky k novému nálezu *Calamagrostis stricta* v České republice. – Vlastiv. Sborn. Vysočiny, sect. natur., 15: 359–363.

***Thesium bavarum* Schrank**

C2

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7161d, Hnanice (distr. Znojmo): xerothermní stráňka nad vinicemi na vrchu Šobes 2,2 km SSZ od kostela v obci 48°48'59,7"N, 15°58'45,3"E, 320 m n. m. (24. 6. 2010 leg. F. Trnka, det. M. Dančák & B. Trávníček, OL; 26. 7. 2010 leg. & det. V. Dvořák, OL, PRC).

Fytogeograficky zajímavý a zároveň první nález *Thesium bavarum* na území Moravy. Pro Moravu byl výskyt tohoto druhu v historickém kontextu několikrát mylně uváděn. Jednalo se však o záměny s jinými druhy, jako v případě sběrů S. Staňka z 20.–30. let 20. století v oblasti Bílých Karpat (záměny s *Thesium linophyllum*) nebo literární údaje F. Webera z Lysé hory v Moravskoslezských Beskydech (záměny s *Thesium pyrenaicum*). Ve zpracování rodu *Thesium* v Květeně ČR (Grulich in Slavík 1997: 463) byl možný přirozený výskyt *Thesium bavarum* na Moravě zpochybňován a ani revize herbářových dokladů v našich 20 nejvýznamnějších herbářích (Dvořák 2010) výskyt na Moravě neprokázala. Přesto tento nález není zcela překvapivý. Literární údaje o výskytu *Thesium bavarum* pocházejí necelých 10 km vzdušnou čarou od současného výskytu na vrchu Šobes a to z okolí Hardeggu na rakouské straně národního parku (Hegi 1981). Nedávné mapování vegetace v NP Thayatal však recentní lokality neprokázalo (Ch. Uebl in verb.). Lokalita v NP Podyjí byla objevena zcela náhodně při entomologickém průzkumu nad vinicemi při vrcholu Šobesu, kde v nedávné době spadl plot. Jedná se o výslunnou stráňku s fragmenty doubravy a s několika skalními výchozy. *Thesium bavarum* zde roste v polostínu ve dvou větších porostech o ploše 1 × 1 m a 1 × 0,5 m. Zajímavý je společný výskyt s lněnkou lnolistou (*Thesium linophyllum*), která roste na přímo osluněných plochách. Na lokalitě se vyskytuje několik dalších vzácnějších taxonů, např. *Anthemis tinctoria* a *Iris variegata*.

V. Dvořák

- Dvořák V. (2010): Kriticky a silně ohrožené druhy rodu *Thesium* L. v ČR. – Ms., 74 p. [Dipl. pr.; depon. in: Knih. Kat. Ekol. a Živ. Prostř. PFF UP, Olomouc]
- Hegi G. (1981): *Illustrierte Flora von Mitteleuropa*, III/1. – 41. Familie Santalaceae. – Verlag Paul Parey, Berlin, Hamburg.

***Thesium dollineri* Murb.**

C1

- 18b. Dolnomoravský úval, 7070d, Blatnice pod Sv. Antonínkem (distr. Hodonín): suchý mezernatý travník v zářezu železniční trati 1,6 km JZ od kostela v obci, 48°56'24"N, 17°26'38"E, 200 m n. m., 4 rostliny (18. 4. 2010 leg. *P. Dřevojan & M. Dřevojan*, BRNU, rev. V. Grulich).
19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Lipov (distr. Hodonín): suchý mezernatý travník v zářezu železniční trati 50 m S od budovy vlakové stanice, 48°54'36"N, 17°27'28"E, 250 m n. m., asi 20 rostlin (27. 3. 2009 not. *K. Fajmon & P. Dřevojan*; 25. 6. 2009 not. *P. Dřevojan, K. Fajmon & J. Roleček*; 26. 9. 2009 leg. *P. Dřevojan*, BRNU, rev. M. Dančák; 17. 4. 2010 not. *P. Dřevojan*).
19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Lipov (distr. Hodonín): suchý mezernatý travník v zářezu železniční trati asi 1,0 km V od budovy vlakové stanice, 48°54'38"N, 17°28'11"E (souřadnice herbářového sběru), 240 m n. m., několik málo desítek rostlin po celé ploše zářezu trati (1. 5. 2009 not. *P. Dřevojan*; 25. 6. 2009 not. *P. Dřevojan, K. Fajmon & J. Roleček*; 27. 9. 2009 leg. *P. Dřevojan*, BRNU, rev. M. Dančák; 17. 4. 2010 not. *P. Dřevojan*). Ke stejnému výskytu se vztahuje i nález P. Batouška: Lipov, suchý travnatý příkrý svah nad železniční tratí 0,95 km SV od kostela, 48°54'40,2"N, 17°28'16,6"E, 260 m n. m., asi 14 rostlin (28. 4. 2010 leg. *P. Batoušek*, rev. K. Fajmon, BRNM).

***Trifolium alexandrinum* L.**

- 37l. Českokrumlovské Předšumaví, 7151c, Boletice (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, zarostlý úhor (bývalé myslivecké poličko) pod vodárenským objektem SZ nad paneláky v obci, 3,9 km ZSZ–SZ od kostela v Kájově, 48°49'25"N, 14°12'37"E, 640 m n. m., několik desítek jedinců (29. 8. 2009 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU).

Trifolium alexandrinum je kulturní rostlinou neznámého původu, snad pochází z východního Středozeří a je dlouhodobě v kultuře v Egyptě a přilehlých územích (Coombe 1968). Ve střední Evropě se občas pěstuje (a výjimečně zplaňuje): v Německu (Jäger & Werner 2005), Rakousku (Fischer 2005), Švýcarsku (Heß et al. 1970; Lauber & Wagner 1998) a Maďarsku (Király 2009). Z území ČR byly dosud doloženy pokusy o jeho pěstování v Jenči u Prahy v roce 1910 a jako zplanělý byl nalezen v roce 1960 na rudišti v Ostravě-Vítkovicích (Kubát in Slavík 1995). Na základě posledně jmenovaného údaje se druh ocitl na seznamu nepůvodních druhů české květeny (Pyšek et al. 2002).

Vzhledem k tomu, že pěstování tohoto druhu je zřejmě na zvestupu, lze očekávat, že druh bude i na našem území nalézán častěji. Protože v Květeně ČR (Kubát l. c.) i v Klíči (Kubát et al. 2002) je zmíněn pouze v poznámce, připojuji alespoň základní diagnostické znaky (cf. Oster 1995): jednoleté rostliny s vystoupavou až přímou, pravidelně olistěnou, až 70 cm vysokou, řídké přitiskle chlupatou lodyhou. Lístky 1,5–2,5 cm dlouhé a 0,5–1 cm široké, eliptické nebo kopinaté, palisty 0,4–1,4 cm dlouhé, jejich volné části šídlovité, palisty horních listů rozděleny téměř až k bázi. Květenství husté kulovité hlávky, 1,5–2 cm v průměru, stopky hlávek až 3 cm dlouhé. Kalich chlupatý, kališní zuby nestejně, dolní zuby alespoň na bázi 3žilné, stejně dlouhé jako kališní trubka, horní zuby jednožilné, kratší; koruna krémově bílá. Z našich autochtonních jetelů habituálně

vzdáleně připomíná *T. montanum*, který je ale vytrvalý, má dlouze řapíkaté přízemní listy a lodyhu s velmi prodlouženými internodii. Výstižnou pérovku publikovali Heß et al. (1970), fotografii Lauber & Wagner (1998).

Na nově zjištěné lokalitě se *T. alexandrinum* vyskytovalo v pestré druhové skladbě na bývalém mysliveckém poličku, kde byla zřejmě předtím vyseta krmná směska, již byl tento jetel součástí. Současně s druhem *T. alexandrinum* byly na lokalitě zjištěny *Aegopodium podagraria*, *Anagallis arvensis*, *Anethum graveolens*, *Artemisia vulgaris*, *Avena fatua*, *Brassica napus*, *Calendula officinalis*, *Campanula rapunculoides*, *Capsella bursa-pastoris*, *Centaurea cyanus*, *Cichorium endivia*, *C. intybus*, *Cirsium arvense*, *Dactylis glomerata*, *Daucus carota*, *Echinochloa crus-galli*, *Erodium cicutarium*, *Euphorbia helioscopia*, *Fagopyrum esculentum*, *Fumaria officinalis*, *Geranium pusillum*, *Gnaphalium uliginosum*, *Hordeum vulgare*, *Chenopodium album*, *Lapsana communis*, *Lycopsis arvensis*, *Lycopus europaeus*, *Medicago lupulina*, *Myosotis nemorosa*, *Odontites vernus* subsp. *serotinus*, *Ornithopus sativus*, *Phacelia tanacetifolia*, *Stellaria media*, *Tanacetum vulgare*, *Thlaspi arvense*, *Trifolium hybridum*, *T. incarnatum*, *Tripleurospermum inodorum*, *Triticum aestivum*, *Verbascum thapsus*, *Vicia sepium*, *V. tetrasperma*. Ve vojenském újezdu Boletice, kde dnes prakticky chybí orná půda, je většina polních plevelů mimořádně vzácná: z výše uvedené druhové skladby se to týká především druhů *Centaurea cyanus*, *Euphorbia helioscopia*, *Fumaria officinalis*, *Lycopsis arvensis* a *Thlaspi arvense*.

V. Grulich

- Coombe D. E. (1968): *Trifolium*. – In: Tutin T. G., Heywood V. H., Burges N. A., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], *Flora Europaea*, 2: 157–172, Cambridge University Press, Cambridge.
- Fischer M. A. [ed.] (2005): *Exkursionsflora für Österreich, Liechtenstein und Südtirol*. Ed. 2. – Land Oberösterreich, Biologiezentrum der OÖ Landesmuseen, Linz.
- Heß H. E., Landolt E. & Hirzel R. (1970): *Flora der Schweiz*. – Birkhäuser Verlag, Basel & Stuttgart.
- Jäger E. J. & Werner K. [eds] (2005): *Rothmaler W., Exkursionsflora von Deutschland*, Vol. 4. *Gefäßpflanzen: Kritischer Band*. Ed. 10. – Spektrum, München.
- Király G. [ed.] (2009): *Új magyar fűvészkönyv. – Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, Jósavő*.
- Lauber K. & Wagner G. (1998): *Flora Helvetica*. Ed. 2. – Haupt, Bern, Stuttgart & Wien.
- Oster U. (1995): *Trifolium*. – In: Cullen J., Alexander J. C. M., Brady A., Brickell C. D., Green P. S., Heywood V. H., Jörgensen P.-M., Jury S. L., Knees S. G., Leslie A. C., Matthews V. A., Robson N. K. B., Walters S. M., Wijnands D. O. & Yeo P. F. [eds], *The European Garden Flora*, 4: 524–526, Cambridge University Press, Cambridge.

***Trifolium striatum* L.**

C1

- 2a. Žatecké Poohří, 5647d, Tvršice (distr. Louny): křovinami zarůstající stráň se západní expozicí a cesta na jejím úpatí 0,7–0,9 km SSV od obce (2. 7. 2007 leg. Č. Ondráček & J. Bělohoubek, CHOM; Ondráček 2009).
- 2a. Žatecké Poohří, 5647d, Tvršice (distr. Louny): pískovna na náhorní plošině nad strání nad levým břehem Ohře ca 0,7 km SV od obce (2. 7. 2007 leg. Č. Ondráček, CHOM; Ondráček 2009).

- 7c. Slánská tabule, 5850b, Vinařice (distr. Kladno): Vinařická hora (413 m) S nad obcí, dosti často na více místech v travních (většinou ruderalizovaných) v okolí naučné stezky na jižním svahu hory (23. 6. 2010 foto J. Hadinec & V. Hadincová).
- 28e. Žlutická pahorkatina, 5945c, Žlutice (distr. Karlovy Vary): jižní bezlesé stráně vrchu Vladař, roztroušeně na suchých loukách a především při okrajích polní cesty na sešlapávaných místech 620 m Z až 235 m S od obce Vladořice a 602 až 1280 m JZ od kóty Vladař (693), např. 50°04'26,4"N, 13°12'34,6"E, 531–596 m n. m., celkově stovky rostlin (9. a 10. 6. 2007, 6. a 13. 6. 2009 leg. et det. P. Tájek et soc., herb. Městské muzeum Mariánské Lázně; Tájek 2010).

Lokalita *Trifolium striatum* na vrchu Vladař je poměrně izolovaná. Nejbližší lokality se nacházejí v kaňonu Ohře mezi Kadaní a vodní nádrží Nechranice (Ondráček 2009). Poněkud častější je tento druh pak až na Žatecku a Rakovnicku (Hendrych 1967).

Nově nalezené lokality s jetelem žíhaným jsou dobře zachovalými suššími travníky na čedičovém podloží s vysokou druhovou pestrostí a několika dalšími vzácnými nebo zajímavými druhy, např. s *Lathyrus nissolia*, *Veronica prostrata* nebo *Juniperus communis* subsp. *communis*, který ukazuje na dřívější způsob obhospodařování alespoň některých z těchto ploch pastvou. Dnes jsou všechny plochy s výskytem jetele žíhaného ponechány ladem a zvolna zarůstají křovinami a náletem dřevin (podrobněji viz Tájek 2009).

P. Tájek

- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6344d, Hradec (distr. Plzeň): sekaný svahový travník před hostincem v obci, asi 60 m S od železniční stanice, porost na ploše 6 m² (24. 6. 2009 not. J. Sladký et al.; Sladký 2010).

Hendrych R. (1967): *Trifolium striatum* in der Tschechoslowakei. – *Preslia* 39: 276–286.

Ondráček Č. (2009): Komentáře k význačným druhům rostlin v CHKO Doupovské hory. – Ms., 43 p.

[Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Sladký J. (2010): Za teplomilnou květenou v okolí Hradce u Stoda. – *Calluna*, Plzeň, 15: 3–4.

Tájek P. (2009): Doupovské hory – významné útočiště vzácného jetele žíhaného (*Trifolium striatum*)? – *Arnika*, Mariánské Lázně, 2: 27–28.

Tájek P. (2010): Exkurze na Vladař. – *Calluna*, Plzeň, 15: 3.

***Triglochin palustris* L.**

C2

- 80b. Veřovické vrchy, 6474, Hostašovice (distr. Nový Jičín): podmáčená louka na jihovýchodním okraji PP Domorazské louky, asi 2,5 km JJV od středu obce, 49°30'46,6"N, 18°00'43,8"E, 400 m n. m. (29. 7. 2010 leg. J. Tkačíková, VM).

[25 m², 29. 7. 2010 J. Tkačíková. – E₁ (95 %): *Calamagrostis epigejos* 4, *Triglochin palustris* 2b, *Selinum carvifolia* 2a, *Potentilla anserina* 1, *Achillea millefolium* +, *Carex otrubae* +, *Cirsium oleraceum* +, *Juncus articulatus* +, *J. compressus* +, *Geranium pratense* +, *Lathyrus pratensis* +, *Lythrum salicaria* +, *Sanguisorba officinalis* +. – E₀ (3 %): *Plagiomnium affine* agg. +]

81. Hostýnské vrchy, 6673, Semetín (distr. Vsetín): podmáčený příkop podél silnice asi 100 m S od točny autobusu u odbočky k rozcestí Nad Janišovem, ca 1,5 km SSZ od kóty Janišovský vrch (573), 49°20'37,6"N, 17°56'52,2"E, 400 m n. m. (28. 7. 2010 not. J. Tkačíková, P. Lustýk, M. Chudomelová, T. Náhlíková, J. Ohryzek & V. Sedláček).

V PP Domorazské louky vytváří bařička bahenní neobvykle bohatou populaci. Roste souvisle na ploše ca 12×5 m na kosené podmáčené louce. Na této kosené ploše bařička zcela převažuje na asi 3 m^2 a vytváří nápadný monodominantní porost s desítkami kvetoucích lodyh. Naprostá většina rostlin (tisíce) je ale sterilní. Na pokosené části louky je porost bařičky cíleně spásán zvěří a rostliny nemají příležitost vykvést. V nekosené části tvoří nižší patro v porostu s dominantní *Calamagrostis epigejos* a dosahuje zde pokryvnosti 25 % (viz fyto-cenologický snímek). Téměř všechny rostliny jsou sterilní zřejmě vlivem nedostatku světla.

Ve fytochorionu Veřovické vrchy je druh vzácný. V regionálním Červeném seznamu (Sedláčková & Plášek 2005) je zařazen do kategorie nezvěstných taxonů (A2). Více údajů o výskytu je ze sousední Vsetínské kotliny (fyt. p. 80a) a Hostýnských vrchů (fyt. o. 81), kde bařička bahenní většinou roste na vápnitých lučních prameništích. Několik v literatuře známých výskytů bylo nedávno potvrzeno během floristického kurzu ve Vsetíně (cf. Koutecký et al. 2009). Vždy se jedná o populace čítající maximálně několik desítek rostlin. Nový nález ze Semetína představuje slabou populaci 5 kvetoucích rostlin v podmáčeném příkopu podél silnice v místě, kde na příkop navazuje nekosené zarůstající svahové luční prameniště s dominující *Equisetum telmateia*.

J. Tkačíková

Sedláčková M. & Plášek V. [eds] (2005): Červený seznam cévnatých rostlin Moravskoslezského kraje (2005). – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 54: 97–120.

***Utricularia bremii* Koell.**

C1

- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6045c, Čbán (distr. Plzeň): tůňka ve slatiništi Dlouhá louka na bývalém vojenském cvičišti v katastrálním území obce Hůrky u Zahrádky 2,1 km V(–VSV) od obce Čbán, 49°54'40,"N, 13°10'48,9"E, 568 m n. m. (17. 7. 2010 foto L. Pivoňková).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6145a, Hůrky (distr. Plzeň): drobné mělké tůňky na slatině rašeliništi v přírodní rezervaci Hůrky 0,95 km S–SSV od obce, 49°53'38,6"N, 13°11'12,1"E, 545 m n. m. (1. 7. 2010 foto L. Pivoňková; 19. 7. 2010 leg. Z. Kaplan & J. Prančl no. 10/268, herb. Kaplan).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6145a, Hůrky (distr. Plzeň): mělké tůňky na slatiništi zarostlém dřevinami v ochranném pásmu PP Hůrky v katastrálním území obce Zahrádka 1,1 km VSV–SV od kaple v obci Hůrky, 49°53'22,7"N, 13°11'47,5"E, 535 m n. m. (4. 7. 2010 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU; 1. 8. 2010 foto L. Pivoňková).
38. Budějovická pánev, 6952a, Zliv (distr. České Budějovice): mělké tůňky na dně malé opuštěné pískovny v lese 0,8 km SV od obce, 49°04'20,7"N, 14°23'07,3"E, 402 m n. m. (červen 1999 foto & leg. M. Štech, herb. Štech; 24. 7. 2005 foto & leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU; 22. 7. 2008 foto P. Koutecký; 29. 7. 2009 leg. Z. Kaplan & L. Adamec no. 09/327, herb. Kaplan).
38. Budějovická pánev, 6952a, Zahájí (distr. České Budějovice): soustava tůní v terénních depresích po staré podpovrchové těžbě kaolínu v lese Řídká blana 1,2–1,6 km JV od Zahájí, 1,5 km SV od Zliví, 406 m n. m.; zaznamenána v 34 tůních na ploše asi 40 ha (9. 6. 2008 not. A. Vydrová & V. Grulich; 8. 7. 2008 not. M. Štech & R. Ouředník; 22. 7. 2008 foto & leg. P. Koutecký, CBFS; 2008 & 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU; 29. 7. 2009 leg. Z. Kaplan & L. Adamec no. 09/330, herb. Kaplan; Ekrť et al. 2009; Vydrová et al. 2009).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5453b, Staré Splavy (distr. Česká Lípa): tůňky v zazemněné, částečně zrašelinělé a rákosem zarůstající mělké části východní zátoky na severním okraji Máchova jezera, 830 m V od vrcholu vrchu Šroubený (375,3 m), 1,5 km VSV od železniční stanice, 50°35'40,2"N,

14°38'52,4"E, 265 m n. m. (29. 8. 2007 foto G. Leugnerová; 1. 9. 2009 leg. Z. Kaplan, G. Leugnerová & Jar. Rydlo no. 09/386, herb. Kaplan).

Bublinatka vícekvětá vždy patřila mezi nejvzácnější rostliny České republiky. Podle Květeny ČR (Husák in Slavík 2000: 525) byla celkem zaznamenána pouze na třech lokalitách v západních a jižních Čechách (u Manětína, Ražic a Majdaleny), přičemž naposledy byla pozorována na poslední z těchto lokalit v roce 1979. Právě k tomuto poslednímu nálezu, který pochází z rybníka Výtopa mezi Majdalenou a Lutovou v Třeboňské pánvi, však neexistuje herbářový doklad druhu *U. bremii*. Z lokality je navíc známa typická *U. minor* (L. Adamec in litt.), která byla s největší pravděpodobností v nekvetoucím stavu chybně považována za *U. bremii*. Údaj o výskytu *U. bremii* u Majdaleny je tedy nutné považovat za mylný (Vydrová et al. 2010). Přehled historie poznání druhu u nás podávájí Vydrová et al. (2009).

Bublinatka vícekvětá byla na konci 20. století u nás považována za nevěstný druh. Pak však byla v roce 1999 překvapivě nalezena M. Štechem v pískovně u obce Zliv. O tomto významném nálezu se dosud v literatuře objevily převážně pouze stručné zmínky bez přesné lokalizace (Chán 1999, Procházka et al. 2001: 12, Kaplan in Kubát et al. 2002: 573, lokalita uvedena pouze v práci Albrecht & Vydrová 2006), což napravujeme v záhlaví tohoto příspěvku.

V posledních letech byla bublinatka vícekvětá překvapivě nalezena na několika dalších lokalitách. Publikovány a podrobně popsány byly již nálezy u Hamru na Jezeře (Macák 2006) a z lesa Řídká blana u Zahájí (Vydrová et al. 2009). Další populace byla nalezena G. Leugnerovou v mokřadech Máchova jezera, kde se *U. bremii* vyskytuje v mělkých tůňkách společně s druhy *U. minor* a *U. australis*. Údaj „Manětín“ uváděný v literatuře (např. Procházka & Černošou in Čerovský et al. 1999: 392, Husák in Slavík 2000: 525) se ve skutečnosti vztahuje ke starým položkám z rašeliníště Hůrky, odkud byl druh doložen herbářovými sběry F. Malochem v letech 1907 a 1914 (Vydrová et al. 2009). Právě na této lokalitě byl druh překvapivě potvrzen v létě 2010, a dokonce nově nalezen i na nepříliš vzdálené lokalitě Dlouhá louka (viz přehled výše). Další dvě populace rostlin z okruhu *U. minor* agg., které však obsahují jen nekvetoucí rostliny, které nelze s jistotou identifikovat, byly nalezeny v blízkém okolí. Literární údaje o výskytu *U. minor* na rašeliníšti Hůrky (Maloch 1913, Melichar 2008) jsou založeny na nerozpoznaných rostlinách druhu *U. bremii*; skutečná *U. minor* tam téměř jistě neroste.

V současnosti je tedy známo šest existujících spontánních lokalit tohoto druhu v ČR (blízké lokality v prostoru přírodní památky Hůrky počítány jako jedna lokalita). Kromě lokality v pískovně u Zlivi, která byla nevhodně osázena borovicemi, v horkých letech trpí vysycháním a příležitostně slouží jako místo pro vyvážení odpadu, hostí zbývající lokality dostatečně až velmi bohaté populace. Pokud nedojde k přímé destrukci těchto lokalit, pak zdejším výskytům v krátkodobém horizontu nehrozí bezprostřední ohrožení.

Z lokality Pískovna u Zlivi byla v roce 2008 přenesena bublinatka vícekvětá do kultury v Botanickém ústavu AV ČR v Třeboni a odtud dále pokusně vysázena do čtyř opuštěných

pískoven na Třeboňsku (Třeboň, Suchdol nad Lužnicí, Rozvodí Lužnice a Branná), kde se rostliny uchytily (Adamec apud Vydrová et al. 2009).

Z. Kaplan, M. Štech, V. Grulich, G. Leugnerová & L. Pivoňková

- Albrecht J. & Vydrová A. (2006): Jihočeský kraj. – In: Vydrová A., Kuchařová P. & Grulich V. [eds], Optimalizace sítě maloplošných zvláště chráněných území v České republice, Východočes. Sborn. Přír. – Pr. Stud., Pardubice, suppl. 1 (2006): 22–31.
- Ekrť L., Ekrťová E., Vydrová A. & Grulich V. (2009): Botanický průzkum tůň na lokalitě Řídká blana u Zlivi. – Ms., 47 p. [Depon. in: Odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví, Krajský úřad Jihočeského kraje, České Budějovice]
- Kaplan Z. (2002): 133. Lentibulariaceae L. C. Richard – bublinatkovité. – In: Kubát K., Hrouda L., Chrtěk J. jun., Kaplan Z., Kirschner J. & Štěpánek J. [eds], Klíč ke květeně České republiky, p. 572–574, Academia, Praha.
- Macák M. (2006): Nález *Utricularia bremii* Heer na Českolipsku. – Severočes. Přír. 38: 149–152.
- Maloch F. (1913): Květena v Plzeňsku, Vol. 1. – Plzeň.
- Melichar V. et al. (2008): Vegetační kryt. – In: Melichar V. et al., PR Hůrky, inventarizační průzkum chráněného území a jeho ochranného pásma, p. 10–54, Ms. [Depon. in: Odbor životního prostředí, Krajský úřad Plzeňského kraje, Plzeň]
- Procházka F. [ed.] (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000). – Příroda, Praha, 18: 1–146.
- Vydrová A., Grulich V., Ekrť L. & Ekrťová E. (2009): Řídká blana u Zahájí na Českokobudějovicku – významná lokalita vodní a mokřadní flóry a vegetace. – Muz. Součas., ser. natur., 24: 27–54.
- Vydrová A., Grulich V., Ekrť L. & Ekrťová E. (2010): Bublinatka vícekvětá (*Utricularia bremii*) v ČR. – Masožravé rostliny 4(1): 40–45.

Viola stagnina Schult.

C2

- 21b. Hornomoravský úval, 6670a, Záříčí (distr. Kroměříž): severní okraj odvodňovací rýhy poblíž okraje lesa 2 km JJZ od kostela, 49°21'54,1"N, 17°20'37,1"E, 190 m n. m.; severní okraj odvodňovací rýhy orientované západ–východ 1,8 km JJZ od kostela, 49°22'00,1"N, 17°20'40,3"E, 190 m n. m.; severní okraj odvodňovací rýhy orientované západ–východ 2,05 km JJZ od kostela, 49°21'50,4"N, 17°20'44,3"E, 190 m n. m.; západní okraj odvodňovacího kanálu orientovaného sever–jih 2,07 km J od kostela, 49°21'47,8"N, 17°20'56,7"E, 190 m n. m. (vše 26. 9. 2009 leg. P. Batoušek, det. J. Danihelka, herb. Batoušek, BRNU). Na každém místě několik trsů.

V Hornomoravském úvalu byla violka slatinná opakovaně doložena jednak z širšího okolí Olomouce, jednak z nivy Moravy mezi Kojetínem a Chropyní, odkud je k dispozici větší počet sběrů V. Skřivánka ml. z roku 1946 („louky Včelín“) a L. Reitmayerové z let 1948–1974 („Suché louky“). V okolí Kojetína sbíral tuto fialku naposledy B. Trávníček v roce 1988 u Plešovce (vše Danihelka et al. 2009: elektronický dodatek 1), kterýžto výskyt byl pravděpodobně ověřen i v roce 2000 během floristického kurzu v Kroměříži (Čech in Grulich 2003). Nálezy P. Batouška pocházejí z těsné blízkosti dříve známého výskytu poblíž hájenky Včelín a ukazují, že violka slatinná v této oblasti pravděpodobně přežívá na větším počtu míst, než se dosud zdálo.

J. Danihelka

- 15c. Pardubické Polabí, 5858d, Štít (distr. Hradec Králové): na lesní cestě v bezkolencové doubravě, 0,8 km JJV od středu obce, 50°6'34,7"N, 15°28'42,7"E, 225 m n. m., jeden trs (5. 6. 2010 leg. V. Samková, HR).
- 15c. Pardubické Polabí, 5959b, Lázně Bohdaneč (distr. Pardubice): vlhká louka Z od rybníka Truhličky II, 3,3 km SZ od centra města, 50°05'52,7"N, 15°38'57,5"E, 230 m n. m., několik kvetoucích lodyh ve dvou trsech (4. 6. 2010 not. M. Ducháček, V. Samková & J. Zámečník, leg. V. Samková, HR).
39. Třeboňská pánev, 6754c, Dráčov (distr. Tábor): aluviální kosená louka v nivě Lužnice u sádek ca 1,3 km J od centra obce, 49°12'58,6"N, 14°42'19,6"E, 405 m n. m. (26. 5. 2009 leg. L. Ekrt & A. Vydrová, CB).

V Třeboňské pánvi byla violka slatinná naposledy sbírána v roce 1990 ve Veselí nad Lužnicí na louce nedaleko konzervárny Fruta (Kurka in Danihelka et al. 2009: elektronický dodatek 1). Z celé jižní části Čech dosud existoval jediný recentní údaj z PR Mokřiny u Vomáček u Zlivi (1997 Štech in Chán 1999).

L. Ekrt

- Danihelka J., Niklfeld H. & Šipošová H. (2009): *Viola elatior*, *V. pumila* and *V. stagnina* in Austria, Czechia and Slovakia: a story of decline. – *Preslia* 81: 151–171.
- Grulich V. [ed.] (2003): Výsledky floristického kursu České botanické společnosti v Kroměříži (10.–16. července 2000). – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 38, příl. 2003/2: 175–224.

Poděkování

Náš dík patří mnoha kolegům, kteří nám předali své floristické objevy k publikaci nebo nám poskytli cenné rady a konzultace. Děkujeme i všem autorům komentářů, těm, kteří determinovali nebo revidovali obtížné určitelné taxony nebo pořídili dokladové fotografie či jinak s námi na přípravě těchto Additament spolupracovali.

Jsou to: Lubomír Adamec (Třeboň), Martin Adámek (Praha), Petr Batoušek (Zlín), Pavel Bauer (Liberec), Petr Bauer (Děčín), Radovan Bajgar (Hněvotín), Pavla Blažková (Mariánské Lázně), Jiří Brabec (Cheb), Miroslav Broum (Vrbice-Bošov), Olga Brzáková (Jihlava), Karel Bureš (Krumlín), Tomáš Burián (Ústí nad Labem), Jaroslav Čáp (Brno), Luděk Čech (Havlíčkův Brod), Iva Čechová (Chotěboř), Alžběta Čejková (Rychnov nad Kněžnou), Rostislav Černý (České Budějovice), Martin Dančák (Olomouc), Jiří Danihelka (Brno), Jan Doležal (Týniště nad Orlicí), Martin Dřevojan (Veselí nad Moravou), Pavel Dřevojan (Brno), Michal Ducháček (Praha-Horní Počernice), Milan Dundr (Nové Strašecí), Jitka Dušánková (Česká Třebová), Daniel Dvořák (Brno), Václav Dvořák (Olomouc), Libor Ekrt a Ester Ekrťová (Telč), Karel Fajmon (Brno), Vladimír Faltys (Pardubice), Helena Faltysová (Pardubice), Viera Feráková (Bratislava), Karel Filip (Česká Lípa), Petr Filippov (Lipník nad Bečvou), Radek Fišer (Kláštevec nad Ohří), Michal Friedl (Brno), Jaroslav Frouz (Karlovy Vary), Vít Grulich (Brno), Naděžda Gutzerová (Chrudim), Věroslava Hadincová (Průhonice), Roman Hamerský (Litoměřice), Martin Hanzl (Holice), Radim Hédl (Brno), Helena Hendrychová (Hradec Králové), Tomáš Herben (Praha), David Hlisenkovský (Frýdek-Místek), Aleš Hoffmann (Praha), Hana Houzarová (Třebíč), Zbyněk Hradílek (Olomouc), Václav Hrdina (Osvačín), Ondřej Hrubý (Svitavy), Jindřich Chlapek (Jeseník), Jindřich Chrtěk jun. (Průhonice), Markéta Chudomelová (Brno), Eva Chvojková (Plzeň), Petr Chytil (Rožnov pod Radhoštěm), Dětmár Jäger (Podhradí u Aše), Jana Jelínková (Třebíč), Jana Jersáková (České Budějovice), Filip Jetmar (Litomyšl), Ivan Jindra (Zlín), Jan Wilhelm Jongepier (Veselí nad Moravou), Michal Juříček (Brno), Jiří Kameníček (Olomouc), Zdeněk Kaplan (Průhonice), Hana Kobližková (Brušperk), Jiří

Kocián (Olomouc), Petr Kocián (Nový Jičín), Martin Kočí (Karlovice), Josef Komárek (Havlíčkův Brod), Jiří Koptík (České Budějovice), Daniel Koutecký (Podbořany), Petr Koutecký (České Budějovice), Tomáš Koutecký (Brno), Štěpán Koval (Sobotín), Pavel Kovář (Praha), František Krahulec (Průhonice), Petr Krása (Ústí nad Labem), Jiří Krátký st. (Hradec Králové), Michal Krátký (Olomouc), Lukáš Krinke (Kladno), Karel Kubát (Ústí nad Labem), Josef Kučera (Dobré), Adam Lacina (Dačice), Jan Lacina (Brno), Vít Ladányi (Olomouc), Boris Láník a Deana Láníková (Boskovice), Pavel Leischner (Strakonice), Jan Š. Lepš (České Budějovice), Martin Lepší (České Budějovice), Petr Lepší (Český Krumlov), Gabriela Leugnerová (Liberec), Martin Lípa (Ostrov), Vojen Ložek st. (Praha), Jitka Málková (Hradec Králové), Bohumil Mandák (Průhonice), Milan Marek (Praha), Alexandra Masopustová (Krásno), Jan Matějů (Karlovy Vary), Vladimír Melichar (Karlovy Vary), Pavol Mered'a (Bratislava), Miroslav Mikát (Hradec Králové), Zdeněk Musil (Blansko), Tereza Náhliková (Brno), Jiří Němec (Luhačovice), Radomír Němec (Znojmo), Pavel Novák (Brno), Jiří Ohryzek (Zlín), Vlasta Ondrová (Slavkov u Uherského Hradiště), Robert Ouředník (České Budějovice), Kateřina Pálková (Ostrava), Radim Paulič (Strakonice), Petr Pavlík (Andělská Hora), Sylvie Pecháčková (Plzeň), Jaroslav Pipek (Praha), Lenka Pivoňková (Plzeň), Elena Plesková (Rakovník), Karel Prach (České Budějovice), Jan Prančl (Praha), Ota Rauch (Třeboň), Ladislav Rektoris (Třeboň), Adriana Rešlová (Potštejn), Jakub Roleček (Litomyšl), Jan Roleček (Brno), Romana Roučková (Vimperk), † Oldřich Roztočil (Česká Lípa), Vlastik Rybka (Praha), Jan Rydlo (Praha), Jaroslav Rydlo (Praha), Vladimír Řehořek (Brno), Radomír Řepka (Brno), Věra Samková (Hradec Králové), Vojtěch Sedláček (Moravská Třebová), Marie Sedláčková (Frenštát pod Radhoštěm), Vít Slezák (Jeseník), Jaromír Sofron (Plzeň), Václav Somol (Krupá), Kamil Sopusůšek (Moravská Třebová), Michal Soukup (Heřmaň), Karel Sutorý (Brno), Lenka Šafařová (Pardubice), Jan Šebesta (Brno), Otakar Šída (Praha-Horní Počernice), Lucie Šigutová (Ostrava), Petr Šiška (České Budějovice), Jan Špinar (Havlíčkův Brod), Pavel Špryňar (Praha), Martin Šťastný (Lomnice nad Popelkou), Jaromír Švarc (Třešť), Leoš Štefka (Blansko), Milan Štech (České Budějovice), Michal Štefánek (Praha), Radek Štencel (Jeseník), Jiří Šumbera (Frýdek-Místek), Přemysl Tájek (Mariánské Lázně), Jana Tkačíková (Valašské Meziříčí), Pavel Trhal (Zábřeh na Moravě), Filip Trnka (Olomouc), Miroslav Trégler (Mariánské Lázně), Tomáš Tým (České Budějovice), Hana Urbanová (Mělník), Vlastislav Vlačíha (Ústí nad Labem), Ondřej Volf (Plzeň), Alena Vydrová (České Budějovice), Jaroslav Zámečník (Hradec Králové), Jiří Zázvorka (Průhonice), Barbora Zemanová (Brno), Magda Zmrhalová (Šumperk), Kristýna Žáková (Brno), Vojtěch Žila (Strakonice).

Naše poděkování patří také Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR, která garantovala mapování biotopů v rámci vytváření evropské soustavy chráněných území Natura 2000 a nyní organizuje aktualizaci výsledků tohoto mapování – některé nálezy druhů (*Anthriscus nitida*, *Arctium nemorosum*, *Carex appropinquata*, *Cichorium endivia*, *Corallorhiza trifida*, *Dianthus sylvaticus*, *Epilobium alsinifolium*, *Equisetum variegatum*, *Hordelymus europaeus*, *Ligusticum mutellina*, *Myrrhis odorata*, *Orchis mascula*, *O. ustulata*, *Ornithopus sativus*, *Peucedanum palustre*, *Reseda luteola*, *Senecio subalpinus*, *Symphytum tuberosum*, *Thelypteris palustris*, *Trifolium alexandrinum*, *T. striatum*, *Utricularia bremii*) zde uvěřejňujeme.

Výzkum V. Grulichy byl podpořen z výzkumného záměru MSM0021622416, výzkum R. Němce a K. Žákové z projektu VaV MK ČR č. DE07P04OMG006, výzkum S. Pecháčkové z projektu VaV MK ČR č. DE07P04OMG001 a výzkum J. Zámečníka z projektu VaV MŽP ČR č. SP/2D3/153/08, za což příslušným institucím náleží dík.

Literatura

AOPK ČR (2010): Nálezová databáze AOPK ČR. – [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny, Praha]

- Čelakovský L. (1883): Prodrromus květeny české. Vol. 4. – In: Arch. Přírod. Výzk. Čech, sect. 3a: 677–944, Praha.
- Čeřovský J., Feráková V., Holub J., Maglocký Š. & Procházka F. (1999): Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČR a SR. Vol. 5. Vyšší rostliny. – Příroda, Bratislava, 453 p.
- Dostál J. (1989): Nová květena ČSSR. Vol. 1, 2. – Academia, Praha, 1548 p.
- Ekrt L. & Půbal D. (2009): Novinky v květeně cévnatých rostlin české Šumavy a přiléhajícího Předšumaví. II. – *Silva Gabreta*, Vimperk, 15(3): 173–196.
- Formánek E. (1887–1897): Květena Moravy a rakouského Slezska. 1.–2. – Brno et Praha (Vol. 1, fasc. 1: 1–240, Brno 1887; fasc. 2: 241–864, Praha 1887; Vol. 2, fasc. 1: 865–1168, 1897 et fasc. 2: 1169–1474 + (1)–(53), Praha 1897).
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2002): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. I. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 37: 51–105.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2003): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. II. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 38: 217–288.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2005): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. IV. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 40: 77–149.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2006): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. V. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 41: 173–257.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2007): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VI. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 42: 247–337.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2008): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VII. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 43: 251–336.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1988): Květena České socialistické republiky. Vol. 1. – Academia, Praha, 557 p.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1990): Květena České republiky. Vol. 2. – Academia, Praha, 540 p.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1992): Květena České republiky. Vol. 3. – Academia, Praha, 542 p.
- Chán V. [ed.] (1999): Komentovaný červený seznam květeny jižní části Čech. – *Příroda*, Praha, 16: 1–284.
- Chytrý M. [ed.] (2007): Vegetace České republiky. 1. Travná a keříčková vegetace. – Academia, Praha, 528 p.
- Chytrý M. [ed.] (2009): Vegetace České republiky. 2. Ruderální, plevelová, skalní a suťová vegetace. – Academia, Praha, 524 p.
- Jongepier J. W. & Jongepierová I. (2006): Komentovaný seznam cévnatých rostlin Bílých Karpat. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, 108 p.
- Kaplan Z. [ed.] (2007): Upozornění na rizika spojená s vysazováním nepůvodních druhů rostlin do přírody a posilováním populací ohrožených druhů. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 42: 337–338.
- Koutecký P., Popelářová M., Lustyk P., Dančák M., Tkačíková J. & Hlisnikovský D. [eds] (2009): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti ve Vsetíně (29. června – 5. července 2008). – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 44, příl. 2009/1: 1–106.
- Kubát K., Hrouda L., Chrtěk J. jun., Kaplan Z., Kirschner, Štěpánek J. & Zázvorka J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 p.
- Kučera J. & Váňa J. (2005): Seznam a červený seznam mechorostů České republiky. – *Příroda*, Praha, 23: 1–104.
- Moravec J. a kol. (1995): Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení. Ed. 2. – Severočes. Přír., suppl. 1995/1: 1–206.
- Oborny A. (1883–1886): Flora von Mähren und österr. Schlesien I–IV. – *Verh. Naturforsch. Ver. Brünn* 21 (1882): 1–268, 1883; 22 (1883): 269–636, 1884; 23 (1884): 637–888, 1885; 24 (1885): 889–1285, 1886.
- Ondráček Č. [ed.] (2009): Floristický kurz České botanické společnosti v Lounech (1. – 7. července 2007). – Severočes. Přír. 40: 1–121.

- Procházka F. [ed.] (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000). – Příroda, Praha, 18: 1–146.
- Procházka F. & Štech M. (2002): Komentovaný černý a červený seznam cévnatých rostlin české Šumavy. – Správa NP a CHKO Šumava & Eko-Agency KOPR, Vimperk, 140 p.
- Půbal D. (2006): Rozšíření ohrožených a zvláště chráněných druhů cévnatých rostlin ve východní části Boubínsko-stožecké hornatiny a v přiléhajícím Šumavsko-novohradském podhůří. – Silva Gabreta, Vimperk, 12(2): 57–94.
- Pyšek P., Sádlo J. & Mandák B. (2002): Catalogue of alien plants of the Czech Republic. – Preslia 74: 97–186.
- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České socialistické republiky, 1: 103–121, Academia, Praha.
- Slavík B. (1971): Metodika síťového mapování ve vztahu k připravovanému fytogeografickému atlasu ČSR. – Zprávy Čs. Bot. Společ. 6: 55–62.
- Slavík B. [ed.] (1995): Květena České republiky. Vol. 4. – Academia, Praha, 529 p.
- Slavík B. [ed.] (1997): Květena České republiky. Vol. 5. – Academia, Praha, 568 p.
- Slavík B. [ed.] (2000): Květena České republiky. Vol. 6. – Academia, Praha, 770 p.
- Slavík B. & Štěpánková J. [eds] (2004): Květena České republiky. Vol. 7. – Academia, Praha, 767 p.
- Šmiták J. & Juroch J. (2010): Nové lokality orchidejí v roce 2009. – Roeszlana, Brno, 40: 67–73.
- Štěpánková J., Chrtek J. jun. & Kaplan Z. [eds] (2010): Květena České republiky. Vol. 8. – Academia, Praha, 712 p.
- Vozárová M. & Sutorý K. (2001): Index herbariorum Reipublicae bohemicae et Reipublicae slovacae. – Zprávy Čs. Bot. Společ., 36, příl. 2001/1: 1–95.

Došlo dne 4. 10. 2010